

T.C.
Niğde Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İlköğretim Anabilim Dalı
Sosyal Bilgiler Öğretimi Bilim Dalı

İlköğretim Okulları II. Kademe
Sosyal Bilgiler Dersinin Millî Bilincin
Oluşmasındaki Etkisi

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Salih USLU

2011 - Niğde

T.C.
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM OKULLARI II. KADEMEDE
SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN MİLLİ BİLİNCİN
OLUŞMASINDAKİ ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

SALİH USLU

DANIŞMAN

PROF. DR. REMZİ KILIÇ

2011 - NİĞDE

ONAY SAYFASI

Prof.Dr.Remzi KILIÇ danışmanlığında Salih USLU tarafından hazırlanan “İlköğretim Okulları II. Kademedede Sosyal Bilgiler Dersinin Milli Bilincin Oluşmasındaki Etkisi” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

14 / 06 / 2011

JÜRİ :

Danışman : Prof.Dr.Remzi KILIÇ

Üye : Yrd.Doç.Dr.Elvan YALÇINKAYA

Üye : Yrd.Doç.Dr.İbrahim ÖZTÜRK

ONAY :

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun ..... Tarih ve ..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

/ /

Prof. Dr. Selen DOĞAN
Enstitü Müdürü

İLKÖĞRETİM OKULLARI II. KADEMEDE SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN MİLLİ BİLİNCİN OLUŞMASINDAKİ ETKİSİ

SALİH USLU

Niğde Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

İlköğretim Anabilim Dalı

Sosyal Bilgiler Öğretimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Haziran – 2011, Sayfa: XVIII + 210

Danışman: Prof. Dr. Remzi KILIÇ

ÖZET

Bu araştırmada “İlköğretim Okulları II. Kademe de Sosyal Bilgiler Dersinin Milli Bilincin Oluşmasındaki Etkisi” incelenmiştir. Türk milli değerlerinin kavranmasında, öğrencilerde milli değerlere bağlılığın sağlanmasında ve Milli Bilinç kazanımının edinilmesinde Sosyal Bilgiler dersinin etkisini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında öğrencilere yönelik anket formu kullanılmıştır. Anket formu ilköğretim 6. ve 7. sınıf öğrencilerine uygulanmıştır ve milli bilinci ölçmeye yönelik 29 sorudan oluşmaktadır. Anket verileri ile toplanan bilgilerin çözümlenmesinde SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) istatistik paket programıyla elde edilen değerler frekans (f) ve yüzde (%) hesaplamaları ve t- Testi olarak verilerek yorumlanmıştır. Veriler 2009-2010 Eğitim - Öğretim Yılında Niğde ili Merkez ilçesine bağlı 19 Mayıs İlköğretim Okulu, Mehmet ve Emet Aydoğan İlköğretim Okulu ve Hazım Tepeyran İlköğretim Okulu’nda öğrenim gören her okuldan 60’ar öğrenci olmak üzere toplamda 180 öğrenciye uygulanan anket formları ile elde edilmiştir. Araştırma sonucu elde edilen

bulgular incelendiğinde genel olarak öğrencilerin Milli Bilinç yönelik doğru çıkarımlarda bulunduğu, Milli Bilinç konusunda yüksek oranda olumlu görüşe sahip oldukları, bu konuda Sosyal Bilgiler dersinin önemli bir etkiye sahip olduğu, başka bir söyleyişle öğrencilerin Milli Bilinç düzeylerinin yüksek oranda olmasında Sosyal Bilgiler dersinde yer alan kazanım, değer ve ara disiplinlerin önemli bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin Milli Bilinç düzeylerinin birbirine yakın olduğu, cinsiyet değişkeni noktasında ise kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla Milli Bilinçlerinin daha iyi düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada elde edilen sonuçlar ışığında şu önerilerde bulunulmuştur; Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında ve ders kitaplarında milli ve manevi değerler artırılmalıdır. Öğrencilere ülkemiz gerçekleri hakkında daha somut bilgiler aktarılmalı ve program ve ders kitaplarında söz konusu durumla ilgili kazanımlara yer verilmelidir. Milli ve manevi değerler aktarılırken sadece bilgiyi vermekle yetinilmemeli, öğrencilerin verilen bilgileri uygulayabilmesi için gerekli ortam sağlanmalıdır. Sadece Sosyal Bilgiler derslerinde değil diğer derslerde de milli ve manevi değerlerin aktarılabilmesi için kazanım ve konulara yer verilmelidir. Milli birlik ve beraberlik konulu yardımcı eserlere yer verilerek öğrencilerin bu tür yardımcı kaynakları okumaları sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Millet, Sosyal Bilgiler, Milli Bilinç, İlköğretim, Atatürkçülük

**THE EFFECT OF PRIMARY SCHOOLS SOCIAL STUDIES 2nd
GRADE COURSE ON DEVELOPING THE NATIONAL
CONSCIOUSNESS**

Salih USLU

Nigde University

Institute of Social Sciences

Department of Elementary Education

Social Studies Education

June – 2011, Pages: XVIII + 210

Advisor: Prof. Dr. Remzi KILIÇ

ABSTRACT

In this research, the effect of primary schools social studies 2nd grade course on developing the national consciousness was studied. The effect of social studies course on gaining and keeping national values and national consciousness was aimed to evaluate. A survey form was used to collect data about students. The survey which consists of 29 questions to measure national consciousness was answered by students at 6th and 7th grade. The data was analyzed and commented using SPSS (Statistical Package for the Social Sciences), giving frequency(f), (%) calculations and t- Test. The data was gathered from total 180 students at 19 Mayıs, Mehmet and Emet Aydoğan and Hazım Tepeyran Primary Schools (60 students from each school) located in the center of Niğe in 2009-2010. After the results of the study were examined, it was seen that the students can generally make proper inference towards national consciousness, have higher positive thoughts about it and the effect of social studies course on it has an important role, in other words, the acquisitions, values and

interdisciplines gained at social studies course have major parts in having higher national consciousness. Additionally, it has been found that the levels of national consciousness of the students at 6th and 7th grades are closer to each other and the levels of the consciousness of the girls are higher than those of the boys. The following suggestions were made taking the results of the study: National and spiritual values in the syllabus and textbooks of social studies course should be augmented. Students should be given more concrete knowledge about the facts of our country and acquisition about the subject should be added. Suitable environments and conditions should be provided for the students to practice the learned activities. Not only the textbooks of social studies course but also other textbooks of different subjects should contain national and spiritual values. Additional supplements for national and spiritual values should be supplied and students must be encouraged to read them to have those senses.

Key Words: Nation, Social Studies, National Consciousness, Primary School, Kemalism

ÖNSÖZ

Sosyal bilgiler dersinin amaçları arasında, Türk Milli Eğitimin amaçlarına uygun olarak milli bilince sahip vatandaşlar yetiştirmek gayesi vardır. Bir devleti ayakta tutan en önemli unsurlardan biri milletin birlik ve beraberliği ve bu milli birlik ve beraberlik içinde vatana ve millete duyulan sevgidir. Her birey milletin geçmişte ve şimdiki zamanda bütün fedakarlıklarını geçirdiği değişimleri geçmiş ve gelecekteki ideallerini, toprak parçasını vatan yapan unsurları ve değerleri öğrenmek suretiyle birey, vatanına sarsılmaz bağlarla bağlı olduğunu hisseder. Vatan ve millet şuurunun oluşmaya başladığı ilköğretim kademesi büyük bir öneme sahiptir. Toplumun ülkü ve idealleri ilköğretim kademelerindeki öğrencilere nasıl kazandırılırsa, öğrenciler sosyal hayata atıldıkları zaman da bu kazanımlar aynı yönde öğrenciyi yönlendirecektir.

Sosyal bilgiler dersinin amaçlarından birisi de, öğrencilerin geçmişle gelecek arasında bağlantı kurmalarını sağlamaktır. Bu sayede öğrencilerin kendi kültür ve sosyal kalıtları konusunda duyarlılık kazandırmayı amaçlar. Öğrenciler bu derste, Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak, millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini benimserler.

Bu çalışmada, “İlköğretim Okulları II. Kademe Sosyal Bilgiler Dersinin Milli Bilincin Oluşmasındaki Etkisi” değerlendirilmiş olup, değerlendirme araştırmacı tarafından hazırlanan anketin Niğde il merkezinde bulunan okullardan seçilmiş olan üç ilköğretim okulunda bulunan öğrencilere uygulanarak, sosyal bilgiler dersi öğrencilerde milli bilinci oluşturuyor mu, oluşturuyorsa ne kadar oluşturuyor? Gibi sorular ışığında ilköğretimin ve sosyal bilgiler dersinin amaçlarının önemli bir bölümünü oluşturan milli bilincin öğrencilere kazandırılmasında sosyal bilgiler dersinin önemi ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

İlkokuldan, yüksek lisans eğitimimin son aşamasına kadar üzerimde emeği geçen tüm hocalarıma, araştırmamın tamamlanmasında bana yol gösteren, değerli katkılarını ve manevi desteğini hiçbir zaman esirgemeyen değerli hocam ve tez danışmanım Prof. Dr. Remzi KILIÇ’a, anket formunun hazırlanması ve sonuçlarının değerlendirilmesinde yardımlarını eksik etmeyen sayın hocalarım Yrd. Doç. Dr.

Halil TOKCAN ve Yrd. Doç. Dr. Şahin ORUÇ'a, telkinleriyle beni akademik hayata yönlendiren ve desteklerini esirgemeyen sayın hocalarım Yrd. Doç. Dr. Ayhan DOĞAN'a ve Okutman Özgür KARABAĞ'a, araştırmanın uygulaması sürecinde anket uygulamasının yapıldığı okullardaki değerli öğretmenlerim S. Sinan TAŞKINLAR'a, Özcan BOZ'a ve diğer öğretmenlerimize, uygulamanın yapılmasına yardımcı olan okul yöneticilerine, araştırma sürecince ve hayatımın her döneminde bana destek olan değerli arkadaşım Reşat EROL'a ve beni bu günlere getiren değerli aileme teşekkürlerimi ve saygılarımı sunuyorum.

Salih USLU
Haziran 2011

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iii
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLO LİSTESİ	xiii
GRAFİK LİSTESİ	xvii
KISALTMALAR LİSTESİ	xviii
I. BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	3
1.3. Alt Problemler.....	3
1.4. Araştırmanın Amacı.....	3
1.5. Araştırmanın Önemi.....	4
1.6. Sayıtlılar.....	5
1.7. Sınırlılıklar.....	5
II. BÖLÜM	6
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1. Türk Milli Eğitiminin Amaçları.....	6
2.1.1. Genel Amaçlar.....	6
2.1.2. Özel Amaçlar.....	7
2.2. Türk Milli Eğitiminin Temel İlkeleri.....	7
2.2.1. Genellik ve Eşitlik.....	7
2.2.2. Ferdin ve Toplumun İhtiyaçları.....	7
2.2.3. Yönelme.....	8

2.2.4. Eğitim Hakkı.....	8
2.2.5. Fırsat ve İmkân Eşitliği.....	8
2.2.6. Süreklilik.....	9
2.2.7. Atatürk İnkılâp ve İlkeleri, Atatürk Milliyetçiliği.....	9
2.2.8. Demokrasi Eğitimi.....	9
2.2.9. Laiklik.....	10
2.2.10. Bilimsellik.....	10
2.2.11. Planlılık.....	10
2.2.12. Karma Eğitim.....	11
2.2.13. Eğitim Kampüsleri Okul ile Ailenin İşbirliği.....	11
2.2.14. Her Yerde Eğitim.....	12
2.3. Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Genel Amaçları.....	13
2.4. Sosyal Bilgiler Dersinin Önemi ve Amaçları.....	14
2.4.1. Vatandaşlık Görevleri ve Sorumlulukları Yönünden.....	18
2.4.2. Toplumda İnsanların Birbirleriyle Olan İlişkileri Yönünden.....	19
2.4.3. Çevreyi, Yurdu ve Dünya'yı Tanıma Yetenekleri Yönünden.....	20
2.4.4. Ekonomik Yaşama Fikrini ve Yeteneklerini Geliştirme Yönünden.....	20
2.5. Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler Kavramları.....	21
2.6. Sosyal Bilgilerin Gelişimi.....	26
2.7. Sosyal Bilgiler Dersinin Vatandaşlık Eğitimindeki Rolü.....	33
2.8. 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenme Alanları ve Üniteleri.....	37
2.9. 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenme Alanları ve Üniteleri.....	44
2.10. Millet Kavramı.....	51
2.11. Milleti Meydana Getiren Unsurlar.....	54
2.11.1. Soy Birliği.....	54
2.11.2. Dil Birliği.....	55
2.11.3. Din Birliği.....	57
2.11.4. Kültür Birliği.....	58
2.11.5. Tarih Birliği.....	58
2.11.6. Ülkü(İdeal) Birliği.....	58
2.12. Milli Bilincin Oluşmasında Atatürkçülük Konularının Önemi.....	59
2.12.1. Atatürkçülüğün Temel İlkeleri.....	60

2.12.1.1. Cumhuriyetçilik.....	61
2.12.1.2. Milliyetçilik.....	61
2.12.1.3. Halkçılık.....	63
2.12.1.4. Devletçilik.....	64
2.12.1.5. Laiklik.....	66
2.12.1.6. İnkılâpçılık.....	67
2.12.2. Atatürk İlke ve İnkılâplarının Esasları.....	69
2.12.2.1. Milli Tarih Bilinci.....	69
2.12.2.2. Vatan ve Millet Sevgisi.....	70
2.12.2.3. Milli Dil.....	71
2.12.2.4. Bağımsızlık ve Özgürlük.....	71
2.12.2.5. Milli Kültürün Gelişmesi.....	72
2.12.2.6. Türk Toplumunun Çağdaş Uygarlık Düzeyinin Üstüne Çıkarılması.....	72
2.13. Türk Milliyetçiliği.....	73
III. BÖLÜM.....	77
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	77
3.1. Araştırmanın Modeli.....	77
3.2. Çalışma Grubu.....	77
3.3. Veri Toplama Aracı.....	82
3.4. Verilerin Toplanması.....	82
3.5. Verilerin Analizi.....	83
IV. BÖLÜM.....	84
BULGULAR VE YORUM.....	84
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	84
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	88

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	108
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	134
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	158
4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	182
4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	183
V. BÖLÜM.....	184
SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	184
5.1. Sonuçlar.....	184
5.2. Öneriler.....	191
KAYNAKÇA.....	193
EKLER.....	199
EK-I: Anket Formu.....	200
EK-II: Araştırma İzin Belgeleri.....	207
ÖZGEÇMİŞ.....	210

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Katılımcıların Okullara Göre Dağılımı.....	78
Tablo 2. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	78
Tablo 3. Katılımcıların Cinsiyetlerinin Okullara Göre Dağılımı.....	79
Tablo 4. Katılımcıların Cinsiyetlerinin Sınıflara Göre Dağılımı.....	79
Tablo 5. Katılımcıların Sınıflara Göre Dağılımı.....	80
Tablo 6. Katılımcıların Sınıflarının Okullara Göre Dağılımı.....	81
Tablo 7. Katılımcıların Sınıflarının Cinsiyetlere Göre Dağılımı.....	81
Tablo 8: 2. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	85
Tablo 9: 6. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	87
Tablo 10: 1. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	89
Tablo 11: 4. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	91
Tablo 12: 7. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	93
Tablo 13: 12. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	95
Tablo 14: 16. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	97
Tablo 15: 21. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	99
Tablo 16: 22. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	101
Tablo 17: 23. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	103
Tablo 18: 24. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	105
Tablo 19: 25. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	107
Tablo 20: 3. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	109
Tablo 21: 5. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	110
Tablo 22: 8. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	112
Tablo 23: 9. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	113
Tablo 24: 10. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	115
Tablo 25: 11. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	116
Tablo 26: 13. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	118
Tablo 27: 14. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	119

Tablo 28: 15. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	121
Tablo 29: 17. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	122
Tablo 30: 18. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	124
Tablo 31: 19. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	125
Tablo 32: 20. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	127
Tablo 33: 26. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	128
Tablo 34: 27. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	130
Tablo 35: 28. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	131
Tablo 36: 29. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	133
Tablo 37: 1. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	135
Tablo 38: 2. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	136
Tablo 39: 3. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	137
Tablo 40: 4. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	138
Tablo 41: 5. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	139
Tablo 42: 6. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	140
Tablo 43: 7. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	141
Tablo 44: 8. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	142
Tablo 45: 9. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	142
Tablo 46: 10. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	143
Tablo 47: 11. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	144
Tablo 48: 12. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	145
Tablo 49: 13. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	146
Tablo 50: 14. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	146
Tablo 51: 15. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	147
Tablo 52: 16. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	148
Tablo 53: 17. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	148
Tablo 54: 18. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	149
Tablo 55: 19. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	150
Tablo 56: 20. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	150
Tablo 57: 21. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	151
Tablo 58: 22. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	152
Tablo 59: 23. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	153

Tablo 60: 24. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	154
Tablo 61: 25. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	155
Tablo 62: 26. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	155
Tablo 63: 27. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	156
Tablo 64: 28. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	157
Tablo 65: 29. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı....	158
Tablo 66: 1. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	159
Tablo 67: 2. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	160
Tablo 68: 3. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	161
Tablo 69: 4. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	162
Tablo 70: 5. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	163
Tablo 71: 6. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	164
Tablo 72: 7. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	165
Tablo 73: 8. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	166
Tablo 74: 9. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	166
Tablo 75: 10. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	167
Tablo 76: 11. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	168
Tablo 77: 12. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	169
Tablo 78: 13. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	170
Tablo 79: 14. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	171
Tablo 80: 15. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	171
Tablo 81: 16. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	172
Tablo 82: 17. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	173
Tablo 83: 18. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	173
Tablo 84: 19. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	174
Tablo 85: 20. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	175
Tablo 86: 21. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	175
Tablo 87: 22. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	176
Tablo 88: 23. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	177
Tablo 89: 24. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	178
Tablo 90: 25. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	179
Tablo 91: 26. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	179

Tablo 92: 27. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	180
Tablo 93: 28. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	181
Tablo 94: 29. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	182
Tablo 95: Araştırmaya Katılan Öğrencilerinin Milli Bilinç Testi Puanlarının Cinsiyet Değişkene Göre Farklılığı İçin t-testi Sonuçları.....	182
Tablo 96: Araştırmaya Katılan Öğrencilerinin Milli Bilinç Testi Puanlarının Sınıf Değişkene Göre Farklılığı İçin t-testi Sonuçları.....	183
Tablo 97: Çalışma Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Milli Bilincin Oluşmasına Yönelik Verilen Çoktan Seçmeli Testlere Verdiği Cevapların Dağılımı.....	187

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1: 2. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	86
Grafik 2: 6. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	88
Grafik 3: 1. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	90
Grafik 4: 4. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	92
Grafik 5: 7. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	94
Grafik 6: 12. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	96
Grafik 7: 16. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	98
Grafik 8: 21. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	100
Grafik 9: 22. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	102
Grafik 10: 23. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	104
Grafik 11: 24. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	106
Grafik 12: 25. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	108
Grafik 13: 3. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	110
Grafik 14: 5. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	111
Grafik 15: 8. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	113
Grafik 16: 9. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	114
Grafik 17: 10. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	116
Grafik 18: 11. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	117
Grafik 19: 13. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	119
Grafik 20: 14. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	120
Grafik 21: 15. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	122
Grafik 22: 17. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	123
Grafik 23: 18. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	125
Grafik 24: 19. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	126
Grafik 25: 20. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	128
Grafik 26: 26. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	129
Grafik 27: 27. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	131
Grafik 28: 28. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	132
Grafik 29: 29. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı.....	134

KISALTMALAR LİSTESİ

Çok yazarlı eserlerde ilk yazardan sonrakiler	: vd.
Editör	: Ed.
Milli Eğitim Bakanlığı	: MEB
Sayfa	: s.
Yüzde	: %
ve benzeri/benzerleri	: vb.
Anlamlılık	: p
Frekans	: f

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde, problem durumuna, araştırmanın amacına, önemine, sınırlılıklarına yer verilmiştir.

1.1. PROBLEM DURUMU

Eğitim, değişen yaşam koşulları ve çevre karşısında birçok sorunla karşılaşan bireyin bu sorunla başa çıkabilmesi ve problem çözme becerisini kazanmasında etkili olan kurumlardan birisidir. Genel bir ifade ile “bireyin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla kasıtlı ve istenilen yönde değişme meydana getirme süreci” olarak tanımlanmaktadır (Ertürk, 1997: 12).

Eğitim, bireye toplumca beklenen davranış değişikliği kazandırması ve içinde yaşadığı topluma uyum sağlamasını öngören bir süreç olarak kabul edilmektedir. Bilindiği gibi modern toplumda bireyler, içinde bulunulan ve girilecek çağın şartları çerçevesinde hayata sürekli bir uyum sağlama, çabuk ve etkin karar verebilme zorunluluğu ile karşı karşıyadır. Bu yüzden eğitim, yalnızca toplumun kültürel değerlerini aktarmaya yönelmek dışında, aynı zamanda bireylerin çeşitli alanlardaki yeteneklerini önce tespit edip sonrada geliştirmekle yükümlü kabul edilmektedir. Onun içindir ki, eğitim, toplumun ekonomik ve insan gücü ihtiyaçlarını dikkate alarak bireye çevresi ile sürekli ve aktif bir ilişki kurması, konulara çeşitli yönlerden yaklaşması ve problemleri çeşitli açılardan çözebilmesi için gerekli bilgi,

alışkanlık ve beceriler kazandırması ve onları hayata hazırlamayı da esas almak zorundadır (Demirel, 2001: 4-6).

İlköğretimin önemli görevi, öğrencilere bir milletin temel kültür unsurlarını kazandırmak, dolayısıyla da temel vatandaşlık bilgileri vermektir. Bu yüzden "*Eğitim- öğretim*" ilkelerini yerine getirmede, ilköğretimin temel derslerinden biri olan Sosyal Bilgilerin yeri ve önemi tartışılmazdır. Zira Sosyal Bilgilerin temel konuları "*sosyal hayatı bütün yönleri öğrenme ile ilgili olduğu*" bilinmektedir. Sosyal Bilgiler, her şeyden önce, insanın, özellikle toplum hayatına etkin bir biçimde uyumunu sağlamak için insanın temel ihtiyaçları ve toplum hayatına ilişkin davranışlarıyla ilgili konuları esas alarak öğrencilerin çok yönlü gelişmesine katkıda bulunmaktadır (Binbaşıoğlu, 1981: 40).

Sosyal Bilgiler öğretimi, geçmişten bugüne farklı felsefi akımların, öğrenme-öğretme yaklaşımlarının etkisinde kalmıştır. Teknolojik gelişmeler ve küresel sorunlara karşı alınacak ortak beşeri tavırlar Sosyal Bilgiler programlarının yeniden şekillenmesine yol açmıştır. Küreselleşme ile birlikte uluslar, kendi ulusal kültürlerinin zenginliğini ve insanlığın ortak mirasına katkılarını daha fazla vurgulamaya başlamıştır. 2005 Sosyal Bilgiler programının temel yaklaşımı, bilgiyi üretmek ve kullanmak için gerekli beceri, kavram ve değerlerle öğrenciyi donatarak etkin bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı yetiştirmektir. Yeni Sosyal Bilgiler öğretim programı öğrenciyi sosyalleştirmenin yanı sıra, öğretmen ve öğrencinin birlikte hayal gücü ve yaratıcılık becerilerini geliştirmelerini amaç edinmiş görünmektedir (Ata, 2006: 73- 82).

Bu nedenle Sosyal Bilgiler dersi ilköğretim okullarında toplumsal barışın sağlanması ve milli bilincin oluşmasında önemli bir yere sahiptir. Bu araştırmada ilköğretim ikinci kademe Sosyal Bilgiler dersinin öğrencilerde milli bilincin oluşmasındaki etkisi tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda toplam 180 öğrenciye milli bilinç anketi uygulanmıştır.

1.2. PROBLEM CÜMLESİ

İlköğretim II. Kademedede Sosyal Bilgiler Dersi Öğrencilerde Milli Bilincin Oluşmasında Ne Derece Etkilidir?

1.3. ALT PROBLEMLER

1. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Milli Bilincin oluşumuna ilişkin İstiklal Marşı'ndan verilen mısralardan yaptığı çıkarım nasıldır?

2. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Milli Bilincin oluşmasına yönelik verilen çoktan seçmeli testlere verdiği cevapların dağılımı nasıldır?

3. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Milli Bilincin oluşmasına yönelik görüşleri ne şekildedir?

4. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Milli Bilince yönelik görüşleri cinsiyetlerine göre nasıl dağılmaktadır?

5. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Milli Bilince yönelik görüşleri sınıf düzeylerine göre nasıl dağılmaktadır?

6. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Milli Bilinç testi puanları cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?

7. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Milli Bilinç testi puanları sınıf değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?

1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın amacı, ilköğretim II. kademedede Sosyal Bilgiler dersinin milli bilincin oluşmasındaki etkisini belirleyip; ilköğretim II. kademedede Sosyal Bilgiler dersinin amaçları arasında önemli bir bölümü oluşturan milli bilincin öğrencilere kazandırılmasında Sosyal Bilgiler dersinin etkisini ortaya koymaktır. Ayrıca Sosyal Bilgiler dersinin içeriğinde önemli yer tutan Türk Milliyetçiliği ve Atatürkçü

düşünce özelliklerinin kavranmasının öğrencilerde milli değerlere bağlılığın ve milli bilinç kazanımının edinilmesindeki etkisini ortaya koymak, Türkiye Cumhuriyeti yurttaşları arasında dayanışma, kardeşlik ve milli değerlere bağlılığı geliştirmek ve vurgulamaktır.

1.5. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Sosyal Bilgiler dersi; öğrencilerin kendi kültürel değerlerine sahip çıkan, diğer yandan da değişik kültürleri tanıma ve öğrenme merakında olan, bunlara saygı gösteren ileri görüşlü çağdaş bireyler yetiştirmek, toplumsal kuralların hak ve görevlerinin farkında iyi bir vatandaş olmalarını sağlamak amacıyla verilmektedir. Sosyal Bilgiler dersi çocuklara milli kültürü aşılama zorundadır. Başka bir söyleyişle; Sosyal Bilgiler dersi aynı milli ülküleri, aynı milli amaçları vermek için gereken bütün bilgileri, alışkanlıkları, ilgileri, hizmet arzusunu verimli bir şekilde kazandırmak için okutulmalıdır. İlköğretim okullarında Sosyal Bilgiler derslerinin konuları toplumsal barışın ve milli bilincin oluşmasında önemli bir işlev yerine getirmektedir. Milli ödevlerimizin başında yetişecek genç nesillere dürüstlük, sorumluluk, tarihi geçmişimizi öğretmek ve geleceğimizi birlikte kurmak arzusu önem taşımaktadır. Sosyal Bilgiler dersinin konuları insanın temel ihtiyaçlarını ve sosyal hayatı içerdiğinden dersin amacına ulaşması çok önemlidir.

Millet, hayatı ve geleceği için gerekli gördüğü bütün değerleri ve ülküleri yurttaşlara aşılama her şeyden önce ilköğretimden ve sosyal bilgilerden beklemektedir. İlköğretim okulları II. kademedeki Sosyal Bilgiler dersine öğrencileri milli hedeflere ulaştıracak ve milli bilince sahip olmak için birer vasıta olarak bakılmalıdır. Bu çalışma Türk Milliyetçiliği anlayışının Sosyal Bilgiler dersi vasıtasıyla gelecek nesillere kazandırılması ve öğrencilerde milli bilincin oluşmasında Sosyal Bilgiler dersinin etkisini ortaya koyması açısından önem taşımaktadır.

1.6. SAYILTILAR

1. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin araştırma anketine verdiği cevapların samimi olduğu kabul edilmiştir.
2. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin zeka ve gelişim düzeyleri arasında bir farklılık olmadığı kabul edilmiştir.
3. Kavramsal çerçevenin oluşturulması için kullanılan kaynakların yeterli olduğu kabul edilmiştir.
4. Hazırlanan anket sorularının ölçme amacına uygun olduğu kabul edilmiştir.

1.7. SINIRLILIKLAR

Araştırma;

1. 2009-2010 Eğitim Öğretim Yılı Niğde il merkezinde bulunan üç ilköğretim (19 Mayıs İlköğretim Okulu, Mehmet ve Emet Aydoğan İlköğretim Okulu, Hazım Tepeyran İlköğretim Okulu) okulunda öğrenim gören 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin bir kısmıyla,
2. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin anketlere verdiği cevapların analiziyle sınırlandırılmıştır.

II. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. TÜRK MİLLİ EĞİTİMİNİN AMAÇLARI

1739 sayılı Milli Eğitimin temel kanununa göre Türk milli eğitimin amaçları aşağıda sunulmuştur.

2.1.1. Genel Amaçlar

Türk milli eğitiminin genel amacı, Türk milletinin bütün fertlerini;

1. Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı Türk milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların,

kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu arttırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

2.1.2. Özel Amaçlar

Türk eğitim ve öğretim sistemi bu genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenir ve çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçları genel amaçlara ve aşağıda sıralanan temel ilkelere uygun olarak tespit edilir.

2.2. Türk Milli Eğitiminin Temel İlkeleri

Türk milli eğitiminin temel ilkeleri 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda şöyle belirtilmiştir.

2.2.1. Genellik ve Eşitlik

Eğitim kurumları dil, ırk, cinsiyet ve din ayrımı gözetmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz.

2.2.2. Ferdin ve Toplumun İhtiyaçları

Milli Eğitim hizmeti, Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir.

2.2.3. Yönelme

Fertler eğitimleri süresince, ilgi istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler. Milli eğitim sistemi her bakımdan bu yönelmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir. Bu amaçla ortaöğretim kurumlarına eğitim programlarının hedeflerine uygun düşecek şekilde hazırlık sınıfları konabilir.

Yönelmede ve başarının ölçülmesinde rehberlik hizmetlerinden ve objektif ölçme ve değerlendirme metotlarından yararlanılır.

2.2.4. Eğitim Hakkı

İlköğretim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır. İlköğretim kurumlarından sonraki eğitim kurumlarından vatandaşlar ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanırlar.

2.2.5. Fırsat ve İmkân Eşitliği

Eğitimde kadın erkek herkese fırsat ve imkân eşitliği sağlanır. Maddi imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs kredi ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılır.

Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır.

2.2.6. Süreklilik

Fertlerin genel ve mesleki eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesi esastır. Gençlerin eğitimi yanında, hayata ve iş alanlarına olumlu bir şekilde uymalarına yardımcı olmak üzere, yetişkinlerin sürekli eğitimini sağlamak için gerekli tedbirleri almak da bir eğitim görevidir.

2.2.7. Atatürk İnkılâp ve İlkeleri ve Atatürk Milliyetçiliği

Eğitim sistemimizin her derece ve türü ile ilgili ders programlarının hazırlanıp uygulanmasında ve her türlü eğitim faaliyetlerinde Atatürk inkılâp ve ilkeleri ve Anayasa'da ifadesini bulmuş olan Atatürk milliyetçiliği temel olarak alınır. Milli ahlak ve milli kültürün bozulup yozlaşmadan kendimize has şekli ile evrensel kültür içinde korunup geliştirilmesine ve öğretilmesine önem verilir.

Milli birlik ve bütünlüğün temel unsurlarından biri olarak Türk dilinin, eğitimin her kademesinde, özellikleri bozulmadan ve aşırılığa kaçmadan öğretilmesine önem verilir; çağdaş eğitim ve bilim dili halinde zenginleşmesine çalışılır ve bu maksatla Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile işbirliği yapılarak Milli Eğitim Bakanlığınca gereken tedbirler alınır.

2.2.8. Demokrasi Eğitimi

Güçlü ve istikrarlı, hür ve demokratik bir toplum düzeninin gerçekleşmesi ve devamı için yurttaşların sahip olmaları gereken demokrasi bilincinin, yurt yönetimine ait bilgi, anlayış ve davranışlarla sorumluluk duygusunun ve manevi değerlere saygının, her türlü eğitim çalışmalarında öğrencilere kazandırılıp geliştirilmesine çalışılır; ancak, eğitim kurumlarında Anayasa'da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine aykırı siyasi ve ideolojik telkinler yapılmasına ve bu

nitelikteki günlük siyasi olay ve tartişmalara karışılmasına hiçbir şekilde meydan verilmez.

2.2.9. Laiklik

Türk milli eğitiminde laiklik esastır. Din kùltürü ve ahlak öğretimi ilköğretim okulları ile lise ve dengi okullarda okutulan zorunlu dersler arasında yer alır.

2.2.10. Bilimsellik

Her derece ve türdeki ders programları ve eğitim metotlarıyla ders araç ve gereçleri, bilimsel ve teknolojik esaslara ve yeniliklere, çevre ve ÷lke ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilir.

Eğitimde verimliliğin arttırılması ve sürekli olarak gelişme ve yenileşmenin sağlanması bilimsel araştırma ve değerlendirmelere dayalı olarak yapılır.

Bilgi ve teknoloji üretmek ve kùltürümüzü geliştirmekle görevli eğitim kurumları gereğince donatılıp güçlendirilir; bu yöndeki çalışmalar maddi ve manevi bakımdan teşvik edilir ve desteklenir.

2.2.11. Planlılık

Milli eğitimin gelişmesi iktisadi, sosyal ve kùltürel kalkınma hedeflerine uygun olarak eğitim - insan gücü - istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle, sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak mesleki ve teknik eğitime ağırlık verecek biçimde planlanır ve gerçekteştirilir.

Mesleklerin kademeleri ve her kademenin unvan, yetki ve sorumlulukları kanunla tespit edilir ve her derece ve türdeki örgün ve yaygın mesleki eğitim kurumlarının kuruluş ve programları bu kademelere uygun olarak düzenlenir.

Eğitim kurumlarının yer, personel, bina, tesis ve ekleri, donatım, araç, gereç ve kapasiteleri ile ilgili standartlar önceden tespit edilir ve kurumların bu standartlara göre optimal büyüklükte kurulması ve verimli olarak işletilmesi olarak sağlanır.

2.2.12. Karma Eğitim

Okullarda kız ve erkek karma eğitim yapılması esastır. Ancak eğitimin türüne, imkan ve zorunluluklara göre bazı okullar yalnızca kız veya yalnızca erkek öğrencilere ayrılabilir.

2.2.13. Eğitim Kampüsleri ve Okul ile Ailenin İşbirliği

Aynı alan içinde birden fazla örgün ve/veya yaygın eğitim kurumunun bir arada bulunması halinde eğitim kampüsü kurulabilir ve bunların ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere eğitim kampüsü yönetimi oluşturulabilir. Eğitim kampüsü bünyesindeki ortak açık alan, kantin, salon ve benzeri yerlerin işlettilmesi veya işletilmesi kampüs yönetimince yerine getirilir. Bu şekilde elde edilen gelirler, kampüsün ortak giderlerinde kullanılır. Eğitim kampüslerinin kuruluşu, yönetiminin oluşumu, gelirlerinin harcanması ve denetlenmesi ile bu fıkrada belirtilen diğer hususlar Maliye Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığınca müştereken hazırlanan yönetmelikle düzenlenir.

Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak için okul ile aile arasında işbirliği sağlanır. Bu amaçla okullarda okul-aile birlikleri kurulur. Okul-aile birlikleri, okulların eğitim ve öğretim hizmetlerine etkinlik ve verimlilik kazandırmak, okulların ve maddi imkânlardan yoksun öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak üzere; aynî ve nakdî bağışları kabul edebilir, maddi katkı

sağlamak amacıyla sosyal ve kültürel etkinlikler ve kampanyalar düzenleyebilir, okulların bünyesinde bulunan açık alan, kantin, salon ve benzeri yerleri işletirebilir veya işletebilirler. Öğrenci velileri hiçbir surette bağış yapmaya zorlanamaz. Okul-aile birliklerinin kuruluş ve işleyişi, birlik organlarının oluşturulması ve seçim şekilleri, sosyal ve kültürel etkinliklerden sağlanan maddi katkılar, bağışların kabulü, harcanması ve denetlenmesi ile açık alan, kantin, salon ve benzeri yerlerin işletirilmesi veya işletilmesinden sağlanan gelirlerin dağıtım yerleri ve oranları, harcanması ve denetlenmesine dair usul ve esaslar, Maliye Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığınca müştereken hazırlanan yönetmelikle düzenlenir.

Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde, gerekli görülen hallerde il milli eğitim müdürlükleri; il sınırları içerisinde bulunan bir veya birden fazla eğitim kampüsü yönetiminin veya okul-aile birliğinin işletirebileceği veya işletebileceği yerlere ilişkin ihaleleri bunlar adına yapmaya yetkilidir.

Eğitim kampüsleri ve okul-aile birliklerinin gelirleri, genel bütçe gelirleri ile ilişkilendirilmeksizin eğitim kampüsü yönetimi ve okul-aile birliği adına bankalarda açılan özel hesaplarda tutulur.

Eğitim kampüsü yönetimleri ve okul-aile birlikleri, bu madde kapsamında yapacakları işlemler ve düzenlenen kâğıtlar yönünden damga vergisi ve harçlardan muaf; bunlara ve bunlar tarafından yapılan bağış ve yardımlar ise veraset ve intikal vergisinden müstesnadır.

2.2.14. Her Yerde Eğitim

Milli eğitimin amaçları yalnız resmi ve özel eğitim kurumlarında değil, aynı zamanda evde, çevrede, işyerlerinde, her yerde ve her fırsatta gerçekleştirilmeye çalışılır.

Resmi, özel ve gönüllü her kuruluşun eğitimle ilgili faaliyetleri, milli eğitimin amaçlarına uygunluğu bakımından Milli Eğitim Bakanlığı'nın denetimine tabidir (mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html, 01.04.2011).

2.3. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMININ GENEL AMAÇLARI

1. Özgür bir birey olarak fiziksel, duygusal özelliklerinin; ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varır.
2. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak, vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, ulusal bilince sahip bir vatandaş olarak yetişir.
3. Atatürk İlke ve İnkılâplarının, Türkiye Cumhuriyetinin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrar; lâik, demokratik, ulusal ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olur.
4. Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilir.
5. Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak, millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul eder.
6. Yaşadığı çevrenin ve dünyanın coğrafi özelliklerini tanıyarak, insanlar ile doğal çevre arasındaki etkileşimi açıklar.
7. Bilgiyi uygun ve çeşitli biçimlerde (harita, grafik, tablo, küre, diyagram, zaman şeridi vb.) kullanır, düzenler ve geliştirir.
8. Ekonominin temel kavramlarını anlayarak, kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde ulusal ekonominin yerini kavrar.
9. Meslekleri tanıyarak, çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli olduğuna inanır.
10. Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesnelere, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirler, değişim ve sürekliliği algılar.
11. Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanır.
12. Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlâkı gözetir.

13. Birey, toplum ve devlet arasındaki ilişkileri açıklarken, sosyal bilimlerin temel kavramlarından yararlanır.

14. Katılımın önemine inanır, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için kendine özgü görüşler ileri sürer.

15. İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, lâiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçleri ve günümüz Türkiye'si üzerindeki etkilerini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenler.

16. Farklı dönem ve mekânlardaki toplumlararası siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik etkileşimi analiz eder.

17. İnsanlığın bir parçası olduğu bilincini taşıyarak, ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık gösterir (MEB, 2005: 6).

2.4. SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN ÖNEMİ VE AMAÇLARI

Toplumsal yaşama uyum sağlamak, toplumsal yapı içindeki kişi, grup ve kurumlarla birlikte uyumlu bir biçimde yaşamak son derece güç bir iştir. Toplumsal kurumların ve ilişkilerin basit olduğu toplumlarda birey toplumsal davranışları yaşayarak, ailesinden ve çevresinden öğrenebilir. Ancak, toplumsal kurum ve ilişkilerin geliştiği ve çeşitlendiği günümüz toplumlarında, çocuğun insan ilişkilerini; insanların birbirinden farklı olduğunu; toplumdaki formal ve informal gruplar ile bu grupların işlevlerini; aile ile başlayan hükümet ve devlet gibi geniş örgütlere kadar uzanan toplumsal kurumları öğrenmesi gerekir. Çocuğun bu davranışların tümünü ailesinden öğrenmesi mümkün değildir. Bu nedenle çocuğun toplumsallaşması işlevini günümüzde özellikle eğitim kurumları üstlenmiştir.

Eğitim kurumlarının temel işlevi XXI. Yüzyıl dünyasında etkili ve etkin vatandaş olabilmek için gerekli olan bilgi, beceri ve değerlerin öğrenciye kazandırılmasıdır. Bu bilgi, beceri ve değerlerin önemli bir bölümü ilköğretim kurumlarında özellikle Sosyal Bilgiler derslerinde kazandırılmaya çalışılır.

Günümüzde özellikle yoksulluk, açlık, savaş, dış ilişkiler, işsizlik, hava ve su kirliliği, toplumsal yaşamdaki bozulmalar, işçi ve tüketici sorunları önemli sosyal

sorunları oluşturmaktadır. Sosyal Bilgiler dersleri çocukların bu tür problemlerin farkında olmalarını, niçin bu sorunların çözümünün kolay olmadığını, bu sorunlara çözümler üretirken hesaba katması gereken değerler ve muhtemel çözümlerin farkında olmalarını sağlar (Kılıçoğlu, 2009: 5-6).

İlköğretimdeki Sosyal Bilgiler dersinin öğretiminde en önemli amaç, öğrenciye toplumsal kişilik kazandırmaktır. Toplumsal kişiliğin en önemli özelliği iyi bir yurttaş olmasıdır.

Kısakürek, çocuğun elde edeceği kazanç bakımından Sosyal Bilgiler öğretiminin amaçlarını dört ana kümede belirlemiştir:

- 1- Sosyal Bilgiler dersinde çocuğun düşünme yeteneği gelişir.
- 2- Sosyal Bilgiler öğretimiyle çocuğun bireyler arası ilişkileri artar.
- 3- Sosyal Bilgiler derslerinde çocuk temel yurttaşlık ve sorumluluklarını kavrar.
- 4- Sosyal Bilgiler öğretimiyle çocuk ekonomik bir bakış açısı kazanır (Sözer, 1998: 53-54).

Sosyal Bilgilerin amaçları dört temel başlıkta toplanacak olursa;

a- Düşünme Yeteneğini Geliştirme

Şüphesiz ki, etkili düşünme insanların, hayatta başarı olmasının temelini oluşturur. Sosyal Bilgiler öğrencilere problem çözme, tenkitçi ve üretici düşünce becerisi kazanmalarını sağlayarak, onların düşünme yeteneğinin geliştirmesinde doğrudan pek çok katkılarda bulunur. Dersler işlenirken çocuğa, problemi ve olayı tanımlama, sorular tespit etme, bilgiyi toplama, çözümlenme ve değerlendirme, sonuçları tespit etme, kontrol etme, bilgilerle temel sorular arasında bağlantı kurma, bazı anahtar kavramlar ve düşünceler kazandırma, temel kavramları geliştirme ve genellemeler yapma, olayların incelenmesinde tarafsız olma, farklı görüşleri değerlendirme v.b. gibi yollardan düşünme kabiliyetinin gelişmesine etkili olur. Bununla birlikte çocuklarda iyi düşünme ve iyi işler yapma alışkanlığı kazandırmada bir takım bilgilerin öğrencilere aktarılması yanında öğretilenlerin özetlenmesi, not

tutma, ödev hazırlama, küme çalışmalarına katılma, kütüphanelerden ve çeşitli kaynaklardan faydalanma, düşünce ve duyguları etkili bir biçimde anlatma alışkanlıkları kazandırmakla yapılır.

b- Ekonomik Yeterlilik

Çocuklara ekonomik bir bakış açısı kazandırmak Sosyal Bilgiler öğretiminin temel amaçlarından bir başkasını oluşturur. Öğrencilere sınırlı kaynakların akıllıca kullanılmasına ilişkin kavram, beceri ve tutumları geliştirecek yaşantılara imkân vererek, akıllı harcama yapma ve “israftan kaçınma” alışkanlıkları kazandırılır. Bunun yanında toplumun ekonomik işleyişi ile ülke kaynaklarını, bunların önemini ve korunmasını temel seviyede bilme, çevreyi koruma, iş ve meslek tanıma ve bu konuda tercihler yapma, ihtiyaçlarını iyi sıralama gibi özellikler kazandırma yoluna gidilmelidir.

c- Vatandaşlık Sorumluluğu

Sosyal Bilgiler dersinde çocuklardan okulda, ailede ve toplumda sorumluluk alması ve bunları yerine getirilmesi istenir. Ayrıca devlet kurumlarının işleyişi, hükümetin görevi, anayasa ve kânunların ehemmiyeti, toplumun önem verdiği değerler ölçüsünde davranış biçimleri, hak ve hürriyetlerinin koruma şuuruna varması gibi konular üzerinde durularak vatandaşlıkla ilgili etkinliklere katılma imkânı sağlanır Böylece çocuklara, temel vatandaşlık hak ve sorumlulukların kavratılmasına çalışılır.

d- İnsan İlişkilerinin Geliştirilmesi

Sosyal Bilgiler dersinde insan ilişkilerinin geliştirilmesi, ders içi ve ders dışı çalışmalarla desteklenerek arkadaşlık ilişkileri, komşuluk ilişkileri, aile ilişkileri, toplum ilişkileri ve diğer ülkelerin insanları ile olan ilişkileri içine alan geniş bir yelpaze içinde verilmelidir. Kendi millî kültür unsurlarını tanımanın yanında, başka milletlerin ihtiyaç, problem ve yaşayış tarzını göz önünde tutmak için başka kültürleri de tanımak gerekir (Kısakürek ve Paykoç, 1987: 8).

Sosyal Bilgiler, insan topluluklarının mensubu olduğu millet ve içinde yaşadığı dünya hakkındaki anlayışları genişletmek amacıyla sosyal görüşlerin oluşmasını talep eden bir disiplindir. Buna göre Sosyal Bilgiler öğretiminin amaçlarında belirlenen temel özellikleri şöyle sıralamak mümkündür:

- Kişilik gelişimi,
- İnsanların birbirleriyle ilişkileri,
- Ekonomik verimlilik,
- Yurttaşlık görevleri ve sorumlulukları,
- Değişim ve hayatla başa çıkma,
- Dünyayı, yurdu ve çevreyi tanımak için bilgi birikiminden yararlanma.

Bu amaçlar incelendiğinde bunlar; öğrencinin toplumsal hayatla ve sosyal çevre ile uyum içerisinde yaşaması ile toplum hayatının aktif, etkili ve üretken bir üyesi olmasını sağlamak olarak görülür (Dönmez, 2003: 40).

MEB İlköğretim Okulu Programında ise Sosyal Bilgiler dersinin amaçları dört başlıkta toplanmıştır:

- Vatandaşlık görevleri ve sorumlulukları yönünden
- Toplumda insanların birbirleriyle olan ilişkileri yönünden
- Çevreyi, yurdu ve dünyayı tanıma yeteneklerini geliştirme yönünden
- Ekonomik yaşama fikrini ve yeteneklerini geliştirmek yönünden.

(Komisyon, 1995: 329-331)

Türkiye'de İlköğretim Okulu Sosyal Bilgiler dersinin genel amaçları 1973 tarihli MEB Temel Kanunu'nun İkinci maddesine göre oluşturulmuştur. Bu maddeye göre:

2.4.1. Vatandaşlık Görevleri ve Sorumlulukları Yönünden

1- Ailesine, milletine, vatanına, Atatürk ilke ve inkılâplarına bağlı, çalışkan araştırmacı, özverili, erdemli, girişimci, iyi insan, iyi vatandaş olarak yetişirler.

2- Türk milletinin dünya tarihindeki önemini, milletler ailesi içindeki onurlu geçmişini ve yerini, insanlara yaptıkları hizmetleri kavrayarak büyük bir milletin evlatları olduklarını anlar, milletin geleceğine olan güvenlerini artırır ve Türk milletinin ülküsünü gerçekleştirmek için her fedakârlığı göze alabilecek bir karakter kazanırlar.

3- Türkiye Cumhuriyetinin insan haklarına dayanan millî, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olduğunu bilir; Cumhuriyet rejiminin özelliklerinin önemini kavrarlar.

4- Topluluk hâlinde yaşamının bir zaruret olduğunu, millet kavramını ve Türk milletinin karakterini kavrar; Türk milletine, Türk bayrağına, Türk askerine ve Türk ordusuna sevgi, saygı ve güven duygularını kuvvetlendirirler.

5- Türk Milletinin zekâ ve kabiliyetlerini, çalışkanlığını, ilim ve sanatsel zevkini, estetik zevkini, insanlık duygusunun yüceliğini benimseyerek bu üstün özellikleri davranış hâline getirirler.

6- Millet ve yurt işlerini her şeyin üstünde tutarak milleti ve yurdu için canla başla hizmet etmeyi alışkanlık hâline getirirler.

7- Tarihte milletimize ve insanlığa hizmet etmiş olan Türk büyüklerini tanır; tarihî olaylara yön veren kişilerin yerinde ve zamanında gösterdikleri ileri görüşlülük, yüksek kavrayış, cesaret, fedakârlık ve kahramanlıkların tarihin akışını nasıl etkilediklerini kavrarlar.

8- Toplumu yönlendiren Mustafa Kemal Atatürk ve diğer Türk büyüklerinin sadece millî değil, evrensel yönlerini de kavrayarak ve takdir ederek, milletimize

düşen insanlık görevleri bulunduğunu görür insanlığa sevgi, saygı ve hizmet etme bilincine varırlar.

9- Türk İnkılâbının anlamını, ayrı ayrı yönlerden önemini, Türkiye'nin refah ve mutluluğuna yaptığı ve ülkenin geleceğine yapacağı etkiyi kavrar; Türk İnkılâbının değerlerine bağlı ve bunları her zaman korumaya hazır, fedakâr birer Türk evladı olarak yetişirler.

10- Bugünkü uygarlığın uzun bir geçmişin eseri olduğunu kavrar; bu uygarlıkta Türk Milletinin hizmetini ve payını anlayarak Atatürk'ün direktifleri uyarınca " Millî Kültürümüzü çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkarma" yolunda her fedakârlığı göze alma bilincini kazanırlar.

11- Bugünü daha iyi değerlendirebilmeleri için geçmiş çağlardaki sosyal, siyasî ve ekonomik olayların neden ve sonuçlarını günümüzle kıyaslama yaparak düşünme, araştırma ve akıl yürütme yeteneğini geliştirirler.

12- Her yerde görev ve sorumluluk alabilecek hâle gelir, aile bütünlüğüne bağlılık kazanır, ailenin refah ve mutluluğu için sorumluluk ve görev duygularını geliştirirler.

13- Kanun kavramını benimserler; kanunlara ve devlet otoritesine uymak duygusunu ve alışkanlığını kazanırlar.

14- Çevresindeki eski, yeni sanat ve kültür eserlerini müze ve anıtlar gibi millî değerlerimizi tanır; onları korumak gerektiğini öğrenirler.

2.4.2. Toplumda İnsanların Birbirleriyle Olan İlişkileri Yönünden

1- İnsanların birbirlerine muhtaç olduklarını anlar; grup faaliyetlerine katılmanın, başkalarına yardım etmenin önemini takdir eder ve bunu uygulayabilir hâle gelirler.

2- İnsanların karşılıklı hak ve sorumluluklar taşıdıklarını ve birbirlerinin görüş ve inanışlarını, saygı ve hoşgörü ile karşılamaları gerektiğini benimserler.

3- Beraber çalışma, sorumluluk alma ve karar verme kurallarını uygulamayı öğrenirler.

4- Bütün çalışmalarını demokratik yaşayışın kurallarına göre düzenlemeyi öğrenirler.

5- Aile, okul ve toplum hayatının dayandığı temel ilkeleri ve topluluk hâlinde yaşamının zorunluluğunu kavrarlar.

6- Trafik kurallarına uymayı alışkanlık hâline getirirler.

2.4.3. Çevreyi, Yurdu ve Dünya'yı Tanıma Yetenekleri Yönünden

1- Yurdumuzun, Dünya üzerindeki yerinin önemini kavrar, ülkemizin kalkınmasında severek sorumluluk alma duygularını geliştirirler.

2- Türkiye'nin yakın ve uzak komşu ülkeleri, diğer dünya ülkeleri ile olan ilişkileri hakkında genel bilgi kazanırlar.

3- Türklerin yaşadığı diğer dünya ülkeleri ve bölgelerin coğrafi özelliklerini öğrenirler, Türklerin geniş bir alanda yaşayan geniş bir millet olduğunu kavrarlar.

4- İnsanların birbirleriyle ve coğrafi çevreleri ile karşılıklı etkileşimlerini, insan topluluklarının yaşama şekillerini ve geçinme yollarını inceler; yurdun ekonomik kalkınmasında bilgili ve etkili birer vatandaş olarak yetişirler.

5- Plân, kroki, harita ve grafik bilgileri kazanarak onlardan yararlanabilir hâle gelirler.

6- Çevreyi korumanın günümüz ve gelecek yıllar için önemini kavrarlar.

7- Yaşanabilir bir çevrenin temel insan hakkı olduğunu kavrarlar.

2.4.4. Ekonomik Yaşama Fikrini ve Yeteneklerini Geliştirme Yönünden

1- Yakın çevrenin ekonomik değerlerini ve millî kaynaklarımızı tanır; bunları korumanın bir ödev olduğunu kavrarlar.

2- Kendi eşyasını, okulunu, okul eşya ve araçlarını dikkatli kullanma ve koruma alışkanlığını kazanırlar.

- 3- Tutumlu olma ve plânlı çalışma alışkanlığı elde ederler.
- 4- Üretim, tüketim ve dağıtım ile ilgili temel bilgileri öğrenirler.
- 5- İnsan topluluklarını yaşama şekillerini ve geçinme yollarını inceler; bunlar arasındaki ekonomik ilişkileri öğrenirler.
- 6- Turizmin anlamını, özellikle yurdumuz için önemini kavrarlar.
- 7- Nüfus artış hızının eğitime ve ekonomiye olan etkisini kavrarlar (Dönmez, 2003: 85-87).

2.5. SOSYAL BİLİMLER VE SOSYAL BİLGİLER KAVRAMLARI

Sosyal Bilimler kavramını açıklamadan önce bilim kavramı üzerinde durmak gerekir.

Bilim, bilme evreni anlayabilme olay ve olgulara yorumlar getirme, doğa güçlerini kontrol edilme ihtiyacından ve güdüsünden kaynaklanan bazen süreç bazen de sonuç olarak algılanan bir kavramdır. Bilim var olan şeyleri betimleyerek “nedir” sorusuna cevap arar. Bunun yanında, olaylar ve olgular arası ilişkileri ortaya koyarak da bilim “niçin” sorusuna cevap bulma fonksiyonunu yerine getirir (Arseven, 2001: 11).

Bilim kavramı için birçok tanım bulunmaktadır. En genel anlamıyla bilim, fiziksel ve sosyal olayların sistematik olarak incelenmesidir (Baloğlu, 2002: 11).

Sosyal Bilimler, bilimsel bir tutumla toplumların incelendiği disiplinlerdir; ilgilendiği esas konu gruplar içinde oluşan insanlar etkinliğidir; amaç beşeri anlayışın gelişmesidir. Bu yüzden, sürekli bir değişim içinde olan, çeşitli ve karmaşık meselelerle karşı karşıya bulunan insanların ve toplumların hayatında, sosyal bilimlerin önemli bir yeri vardır. Genel manada ifade ettiğimizde, insan tarafında oluşturulan gerçekler ve toplumsal olgular sosyal bilimlerin ilgi alanıdır (Köstüklü, 1998: 9).

Günümüzde ve geçmişte toplumsal yaşam içinde insanın, insanla, çevresiyle ve kurumlarla ilişkilerini inceleyen birçok disiplin bulunmaktadır. Bu disiplinler Sosyal Bilimler adı altında toplanmaktadır (Kılıçoğlu, 2009: 9).

Sosyal Bilimler, insan tarafından üretilen gerçekle kanıtlanmaya dayalı bağ kurma süreci ve bu sürecin sonunda elde edilen dirik bilgiler olarak tanımlanabilir.

Sosyal bilimler hukuk, tarih, coğrafya, ekonomi, psikoloji, sosyoloji, antropoloji vb, şeklinde sınıflandırılabilir. Her sosyal bilim gerçeğin bir kısmını ele alıp inceler. Tarih ulusların geçmişteki yaşamını, kurduğu devletleri, yükselişi, duraklaması ve yıkılışını, oluşturduğu uygarlıkları vb. olguları oluşturup inceler. Ekonomi, üretim, dağıtım ve tüketim ilişkilerini ele alıp sınırlı kaynaklarla insanın sınırsız isteklerini karşılamak için kuramlar oluşturup bunları uygular, değerlendirip geliştirir. Psikoloji davranışların nedenlerini inceleyip açıklamaya çalışır. Bu bağlamda Sosyal Bilimlere insan bilimleri ya da davranış bilimleri de denir (Sönmez, 1999: 15-16).

Fakat aynı kesin ayrımı Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler eğitimi arasında yapmak olanaklı görünmemektedir. Sosyal Bilgiler kavramının herkes tarafından kabul edilebilir tanımını yapmak, oldukça güçtür. Bunun en önemli nedeni Sosyal Bilgilerin sosyal bilimlerin içinde yer alan farklı tanımlara sahip birçok disiplinden oluşmasıdır (Otluoğlu ve Öztürk, 2003: 5).

Sosyal bilgiler kavramı ilk kez 1916 yılında ABD'de Milli Eğitim Derneğinin Orta dereceli okulu Teşkilatlandırma Komisyonu Sosyal Bilgiler Komitesi tarafından kabul edilmiştir (Köstüklü, 2001: 16).

Sosyal bilgileri şu şekilde tanımlayabiliriz: İnsan ilişkileri göz önünde tutularak insanların kendilerini, sosyal ve fiziksel çevreleriyle olan ilişkilerini kapsayan bir bilim dalıdır. Diğer bir ifadeyle sosyal bilgiler tarih, coğrafya, psikoloji, eğitim vatandaşlık gibi öğrenme alanlarını kaynaştırarak ömür boyu vatandaşlık becerilerinin uygulanmasının ön gören bir eğitim planıdır (Barth ve Demirtaş, 1996: 8).

Sosyal Bilgiler, toplumsal gerçekle kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bunun sonunda elde edilen dirik bilgiler olarak tanımlanmıştır. Toplumsal hayatı düzenleyen, insanın sosyal hayat içerisinde mutlu, huzurlu, rahat yaşamasını ve

kendini gerçekleştirmesini sağlayan her türlü toplumsal olgular olarak açıklanmıştır (Sönmez, 1998: 3).

Bugüne kadar sosyal bilgilerin birçok tanımı yapılmış gerek yerli gerek yabancı akademisyenlerin tanımlarının ortak noktaları; insanla ilgili olması, toplum hayatını ele alması, birçok bilimlerden alıntı yapması, yeni bir sentez oluşturması gibi noktaları belirtebiliriz. Sosyal bilgiler dersinin kavramsal çerçevesinin çizilmesi ve toplumsal işlevinin belirtilmesi önemlidir. Sosyal bilgiler dersi vatandaşlık eğitiminin üzerine odaklanmış tek ders olma özelliğine sahiptir. Sosyal bilgiler, hemen her bakımdan değişen ülke ve dünya koşullarında bilgiye dayalı karar alıp problem çözebilen etkin vatandaşlar yetiştirmek amacıyla sosyal ve beşeri bilimlerden aldığı bilgi ve yöntemleri kaynaştırarak kullanan eğitim programıdır (Öztürk, 2006: 24).

Sosyal Bilgiler öğretimin planlanmasında temel olarak Sosyal Bilimler alınır. Sosyal Bilimlerin öğretim amaçları, Sosyal Bilgiler öğretimin amaçları için ipuçları verir. Sosyal bilgilerde ele alınan sözcükler, kavramlar ve genellemeler Sosyal Bilimlerden alınır, Sosyal Bilgilerde kullanılan araştırma süreçleri ve çalışma becerilerine ilişkin bilgi kaynakları Sosyal Bilimlerden gelir. İlköğretim okullarında Sosyal Bilimlerden alınan içerik, sosyal bilgiler dersinin ünitelerinde kaynaştırılıp bütünleştirilerek kullanılmaktadır. (Kılıçoğlu, 2009: 9-10).

Sosyal bilgilerin temel kaynağı sosyal bilimlerdir. Fen bilgisi nasıl fen bilimlerine dayanıyorsa sosyal bilgiler de sosyal bilimlere dayanır. Program yönünden sosyal bilgiler terimi, sosyal bilimlerden alınan muhtevaya dayanarak oluşturulan üniteleri ihtiva eden programı belirtmek için kullanılır. İleriki bölümlerinde açıkça görüleceği üzere, ilköğretim sosyal bilgiler programı içerisinde yer alan konuların pek çoğu bir sosyal bilimden tarihten alınmış, coğrafya ve yurttaşlık bilgileriyle sosyal bilgiler, öğretim amacıyla sosyal bilimlerden seçilmiş, basitleştirilmiş ve düzenlenmiş konulardır, bilgiler bütünüdür. Dolayısıyla bir sosyal bilgiler öğretmeni, sosyal bilimlerden muhakkak haberdar olmak ve bu alanda yer alan bilimleri tanımak durumundadır. Gerçi adından da anlaşılacağı üzere biri bilim diğeri bilgi alanındadır. Bilim alanı sosyal bilgiler öğretmenini ilk bakışta ilgilendirmese de kendini bu alanın dışında algılaması mümkün değildir. Bu yüzden sosyal bilimler öğretmeniyle ilgili olarak bundan sonra yer alan bütün bilgiler, sosyal

bilimciyi ilgilendirdiği kadar, sosyal bilgiler öğrencilerinin de kayıtsız kalmayacağı bilgiler niteliğindedir (Köstüklü, 1998: 11).

Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler eğitiminin ortak çıkış noktası insan ve insanın toplumsal yaşama uyumunun sağlanmasıdır. Bu noktada Sosyal Bilgiler, bir Sosyal Bilimin araştırma ve incelemelerinden yararlanırken, ilköğretim yapılanması içindeki yerine uygun konumunu korumalıdır. Ayrıca Sosyal Bilgilerin, Sosyal Bilimlerin yalınlaşmış hali olduğu hatırlanmalıdır (Dönmez, 2003: 33-34).

Bir insanın ilmi ve teknik yeteneği çok iyi olduğu halde, kişisel ve toplumsal yaşamındaki davranışları ve insanlara uyumu gayri medeni olabilir. Bununla birlikte, yaşama sanatını sosyal derslerin yardımı ile öğrenilen bir güzel sanat olarak ifade etmiştir (Moffatt, 1957: 20-21).

Ülkemizde buzdağının görünen yüzünde Sosyal Bilgiler eğitimi anlayışı disiplinler arası bir durum arz etse de; buz dağının görünmeyen yüzünde Sosyal Bilgilerin bir Sosyal Bilim olarak öğretilmesi yaklaşımı karşımıza çıkmaktadır. Bu durum Sosyal Bilgiler eğitiminin bir Sosyal Bilim eğitimi olarak gerek toplumsal gerekse de eğitim-öğretim alanında yanlış algılanması ve anlaşılması yani kavram kargaşasına neden olmaktadır. Sosyal Bilgiler eğitiminin, bu şekilde algılanmasında yıllarca Sosyal Bilgilerin Tarih ve Coğrafya gibi iki Sosyal Bilim ekseninde kabul edilmesinin büyük etkisi vardır. Yenilenen ilköğretim programlarında Sosyal Bilgiler çok disiplinli bir yaklaşımla ele alınırken, ilköğretim düzeyindeki okullarda uygulama bunun eşdeğeri olmayan bir durum göstermektedir. Sosyal Bilgiler eğitiminde batılı ülkeler, sosyal yaşama ve yurttaşlık bilgisine yönelik bir yaklaşım izlemeye başladıkları halde, ülkemizde mevcut olan geleneksel anlayışın direnç gösterdiği, uygulama süreci göz önünde bulundurulduğunda dikkate alınması gereken bir gerçektir (Erden, 1998: 34-35).

Sosyal Bilgileri oluşturan Sosyal Bilimlerin ciddi bir şekilde birbirinden ayırmak, konulara ilişkin içeriğin bir amaca hizmet eder şekilde yapılanmasını engeller. Ayrıca toplumsal olayları ve sorunları analiz ederken belirli Sosyal Bilimlerin bulgularına ağırlık verilmesi problemin çözümünde istenilen sonucun elde edilememesi sonucunu doğurabilir (Moffatt, 1957: 25-26).

Sosyal Bilimler ile Sosyal Bilgiler arasında kesin bir çizgi çizmek mümkün değilse de eğitim ve öğretim açısından her iki kavram farklı olarak ele alınmakta

olup, amaç, metot ve muhteva bakımından farklı özelliklere sahiptirler. (Kılıçoğlu, 2009: 10).

Sosyal bilgiler eğitiminin gerekliliği üzerinde dururken, iyi yurttaş olma konusunda vatandaşlık eğitiminin öneminden söz etmekte ve "bu konuda gerekli yeterlikleri bireye kazandırmada okulun oynadığı rolü yadsımamak gerekir demektir. Sosyal Bilgiler çocuğa "yaşantı" kazandıran bir derstir. Yaşantı, "bireyin algılayarak ya da doğrudan etkinlik göstererek edinmiş olduğu bilgi, tutum ve becerilerdir (Sözer,1998: 11-16).

Sosyal Bilgiler Öğretimi programının vizyonu; 21. yüzyılın çağdaş, Atatürk ilkeleri ve inkılâplarını özümsemiş, Türk tarihini ve kültürünü kavramış, temel demokratik değerlerle donanmış ve insan haklarına saygılı, yaşadığı çevreye duyarlı, bilgiyi deneyimlerine göre yorumlayıp sosyal ve kültürel bağlam içinde oluşturan, kullanan ve düzenleyen (eleştirel düşünen, yaratıcı, doğru karar veren), sosyal katılım becerileri gelişmiş, sosyal bilimcilerin bilimsel bilgiyi üretirken kullandıkları yöntemleri kazanmış, sosyal yaşamda etkin, üretken, haklarını ve sorumluluklarını bilen, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını yetiştirmek olarak ifade edilmiştir (Komisyon, 2005: 45).

Sosyal Bilimler, insan davranışının önemli boyutlarını inceleyen ve analiz eden disiplinlerin oluşturduğu bir çerçevedir. Bir çalışma alanının bir disiplin alanı olabilmesi için kendi bilgisini üretmesi gerekir. Sosyal Bilimler çerçevesindeki Tarih, Coğrafya, Sosyoloji, Psikoloji, Antropoloji gibi disiplinler, kendi bilgisini üreten bilim dallarıdır. Oysa Sosyal Bilgiler sosyal davranışı incelemenin önemli olduğunu vurgulayan ve temel eğitim kurumlarında öğretilen bir müfredat çalışma alanıdır. Sosyal Bilgiler kendi bilgisini üretmez; etkili vatandaş yetiştirme amacı doğrultusunda kullanacağı bilgileri Sosyal Bilimler'den alır (Kılıçoğlu, 2009: 10).

Sosyal Bilgiler sadece tarih, coğrafya ve vatandaşlık bilgilerinin birleştirilmesi değildir. Bunun nedeni, sosyal bilgilerin disiplinler arası ve çok disiplinli bir çalışma alanı olarak gösterilmesidir. Sosyal Bilgiler dersinde çocuklar çevrelerini, insanlarını, insanların birbirleriyle olan ilişkilerini, bu ilişkilerin dünü ve bugününü görerek normal gelişim içinde yaşamasını öğrenirler. Yine bu dersle öğrenciler, insanların birbirleriyle ilişkilerini öğrenmekle yetinmez, bununla birlikte sosyal kurumlarla ve çevreyle olan ilişkileri de edinirler. Bunun yanında insanların hayatlarını

sürdüremeleri için gerekli olan yiyecek, giyecek, korunma gibi etkinliklerle ilgili bilgi, beceri ve duyguları kazanırlar. Böylece çocuklar yaşamlarını sürdürebilmek için doğanın ve toplumun bazı ilkelerine uyum sağlarlar (Sönmez, 1998: 11).

2.6. SOSYAL BİLGİLERİN GELİŞİMİ

Sosyal Bilgilerin kapsamına giren konular, Antik Yunan ve Roma gibi büyük medeniyetler kuran batı toplumlarında ilkçağlardan itibaren okullarda okutulmuştur. Heredotes, Thukydides (ykl. M.Ö. 145-86), Aristo, Eflatun aynı zamanda birer öğretmen olarak öğrencilere dersler vermişlerdir. Köklü bir medeniyet olan Çin’de Sima Qian (ykl. M.Ö. 145-86) ile Du-Yu (732-812) tarih dersleri okutmuşlardır. Selçuklu Nizamiye medreseleriyle başlayan gelenek ile ondan sonra Türk ve İslam devletleri ve Osmanlı medreselerinde Sosyal Bilgiler konularına (özellikle tarih ve coğrafya) yer verilmiştir. Avrupa’da 13. asırdan itibaren kurulmaya başlanan Paris, Bologna, Oxford gibi okullarda da bu derslere rastlanmaktadır.

Antik Yunan’a kadar inen okul geçmişlerine rağmen, Sosyal Bilgilerin kapsamına giren derslerin yaygın bir şekilde okul programlarına girişi, büyük ölçüde XIX. yüzyılda Batı Avrupa ve Kuzey Amerika ülkelerinde gerçekleşmiştir. Osmanlı Türkiye’si de kısa bir süre sonra bu gelişmeleri eğitim/öğretim programlarına yansıtmıştır. Fakat bu dersler, XX. yüzyıla kadar bütün ülkelerde tarih ve coğrafya gibi adlarla tek disiplinli program anlayışına göre yapılandırılmıştır.

“Sosyal Bilgiler” terimi resmen 1916 yılında Milli Eğitim Derneğinin orta dereceli okulu yeniden teşkilatlandırma komisyonu Sosyal Bilgiler Komitesi tarafından kabul edilmiştir. Komite bu terimi “mevzuu doğrudan doğruya insan cemiyetinin teşkilatına ve tekâmülüne ve bu içtimai birliklerin bir uzvu olması dolayısıyla insana dair olan bilgiler Sosyal Bilgilerdir” diye tarif etmiştir (Kılıçoğlu, 2009: 7).

Sosyal bilgiler ilk defa 1916 yılında sosyal bilgiler komitesinde kabul edilmiş; böylelikle yeni bir bilimin ve dersin temeli atılmıştır. Orta dereceli okullarda

okutulmaya başlanmıştır. Burada sosyal bilgiler dersinin ortaya çıkışını bilimsel olarak ifade ettik. Fakat sosyal bilgiler dersini 1916 yılı ve Amerika ile sınırlamak yanlış olur. Bilindiği gibi insanlar yazıyı bulmadan önce karanlık çağda Kabataş, Yontma taş, Cilalı Taş, devirlerini yaşamışlardır. Bu devirler arasında toplumsal gelişim farklılığı vardır. İnsanlar birbirlerine toplumsal hayatı öğretmişlerdir. Tarım, zanaat gibi faaliyetlerle gelişmişlerdir. Gelişim ve değişim sonraki nesillere aktarılmıştır. Dolayısıyla sosyal bilgiler toplum ve aile tarafından bireylere öğretilmiştir. Bir bilimin tanımlanmaması, kavramsal çerçevenin belirlenmemesi o bilimin olmadığı manasına gelmez. Tarihi çağlara baktığımızda Sümerliler yazıyı icat etmişlerdir. Bunun dışında Sümerliler okuma, yazma, tıp, astronomi, matematik gibi eğitim ve öğretim işleriyle uğraşmışlar, netice itibariyle sosyal bilgiler dersinin içeriğindeki alanlarla da meşgul olmuşlardır (Köstüklü, 1998: 11).

Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD'nin 1800'li yılların sonu ile XX yüzyılın başlarında yaşanan sosyal, ekonomik, kültürel vb. alanlardaki büyük değişimin doğurduğu sorunlara çözüm arama kaygısından doğmuştur. Endüstri devrimi gerçekleşmeden önce ABD'de halk büyük ölçüde kırsal kesimde yaşıyordu. Fakat bu devrimle birlikte ortaya çıkan endüstrileşme ve teknolojik gelişme Amerika'yı bir kent toplumu haline getirdi. Ancak bu durum ABD halkını geçmiş yaşantılarında hiç de alışık olmadıkları bazı sorunlarla karşı karşıya getirmiştir (Otluoğlu ve Öztürk, 2003: 13).

Sosyal Bilgiler, eğitim kurumlarına bir konu alanı ya da ders olarak ABD'de 20. yüzyılın başında, sosyal yaşantıların karmaşıklaşması, toplumsal değişimin ve çatışmaların artmasıyla birlikte girmiştir. Sosyal Bilgilerin bir konu alanı olarak eğitim programına girmesi, ilerlemecilik akımının “demokratik toplum için vatandaş yetiştirme” görüşünün etkisiyle gerçekleşmiştir. 1930'lu ve 1940'lı yıllarda yeniden kurmacılık ve çocuk merkezli yaklaşımı benimseyen eğitimciler de Sosyal Bilgiler programının gerçekleşmesi için çaba göstermişlerdir. Ancak 1940'lı ve 1950'li yıllarda Sosyal Bilgiler programları büyük ölçüde tarih ve coğrafya olarak uygulanmıştır.

1960'lı yılların başından 1970'lerin ortalarına kadar sosyal bilgiler dersine ağır eleştiriler yöneltildi ve bunların sonucunda “Yeni Sosyal Bilgiler” adı altında bir reform hareketi başlatıldı. Bu hareketin doğuş ve gelişiminde Bruner'in buluş

yoluyla öğrenme kuramının büyük katkısı oldu. Bu hareketin sonucunda, Sosyal Bilgiler dersinde tarih ve coğrafya bilgilerinin ağırlığı azaltıldı; buna karşılık sosyoloji, antropoloji, ekonomi, siyaset bilimi ve sosyal psikolojiye ağırlık verildi. Sosyal bilimlerdeki kavram ve yöntemlere dayalı bir yapı tercih edildi. Geleneksel tündengelim yaklaşımı ile anlatım yönteminin yerini, tümevarım ve araştırma yöntemi aldı. Aktif öğrenme ilkesi benimsendi ve eleştirel düşünme becerisini geliştirmeye önem verildi. Ancak bu yaklaşım 1980'li yıllarda başarısız bulunarak terk edildi ve yeniden geleneksel yaklaşıma dönülmeye başlandı (Kılıçoğlu, 2009: 8).

Kent toplumu ve kırsal toplum arasındaki farkı düşünürsek ABD'nin böyle bir değişim süreci içinde yaşamış olduğu sorunları az çok tahmin etmek mümkündür. Bu sorunların başında hiç kuşkusuz yeni sosyal yaşama uyum etnik ve dinsel problemler gelmektedir. Bu nedenle Amerikan toplumuna başka kültürlerden olan insanlarla birlikte yaşama işbirlikli problem çözme ve ortak karar almak için gerekli bilgi, tutum ve değerlerin öğretilmesi gerekiyordu. Bu durum ABD eğitim yöneticilerini yeni bir vatandaşlık eğitim programı geliştirme mecburiyetiyle karşı karşıya getiriyordu.

Sosyal Bilgiler dersinin içeriği Amerikan toplumunu derinden etkileyen değişimlere göre bir takım değişimlere uğramıştır. Örneğin 1929 yılındaki büyük kriz ekonomik konulara ilgiyi arttırdı. II. Dünya Savaşı programda kahramanlık temasına daha geniş bir yer verilmesine yol açtı (Otluoğlu ve Öztürk, 2003: 13-14). Özellikle sosyal bilgiler dersinin işlevlerinden olan devlet düzenini toplumsal yaşam kurallarının öğrettiği aşikârdır. Ayrıca bu dönemde çıkartılan kanunlar ve yasalar toplumsal hayatı tanzim etmekte böylelikle sosyal bilgilerin temeli atılmış bulunmakta fakat bilimsel ifadelerle bu durumu ifade etmek 20.y.y.'da Amerikalılara kismet olacaktır. Bu noktada sosyal bilgiler dersinin toplumsal işlevi, vatandaşlık bilgisi olarak ortaya çıkmaktadır. Tarihte ilk kez, İsrail Devleti çocuklarına ulusal tarih ve yurttaşlık bilgisi dersleri okutturmuş; Antik Roma'da ise Trivial okullarında okuma, yazma, hesap ve hukuk, gramer okullarında mitoloji, tarih, coğrafya, hukuk, aritmetik geometri ve felsefe dersleri verilmiştir. Eski çağdaki eğitim sisteminde okutulan tarih (Çin, İsrail, Roma), coğrafya (Roma), yurttaşlık (İsrail) ve hukuk (Roma) derslerinin doğrudan sosyal bilimlerle ilgili olduğu söylenebilir. Orta Çağ'da

ise, yetişekte (program) din dersleri baskın hale gelmiş, fen ve sosyal bilimlerle ilgili yukarıda belirtilen dersler dini içerikle donatılmıştır (Sönmez, 1999: 23).

Sosyal Bilgiler ABD'de doğmuş ve gelişmiş bir öğretim yaklaşım olmakla birlikte bu ülkenin eğitim sisteminden etkilenen başka ülkelerde de benimsenmiştir. Bunlar arasında Türkiye, Japonya, Güney Kore gibi ülkeler bulunmaktadır. Bununla beraber gerek ABD'de gerekse başka ülkelerde birçok eğitimci Sosyal Bilgiler öğretimine karşı çıkmıştır. Bunlar sosyal bilimlerin birbirinden bağımsız olarak öğretilmesinin vatandaşlık eğitimi bakımından daha etkili olacağını savunmaktadır. Nitekim köklü bir eğitim geleneğine sahip olan ve bu geleneği sürdürmekte ısrar eden İngiltere'de ilköğretim her sınıf düzeyinde tarih ve coğrafya gibi dersler birbirinden bağımsız olarak okutulmuşlardır (Öztürk, 2006: 12).

Türk Eğitim Tarihinde, Türklerin İslamı kabul edişlerinden önce, toplumsal yaşamla ilgili birtakım bilgi ve kurallarla gelenek-görenekler çocuk ve gençlere öğretilmeye çalışılmıştır. İslamiyet'in kabul edilmesinden sonra da, daha çok İslam dinine temel olan konuların kazandırılması yoluna gidilmiştir. Osmanlılarda, özellikle sıbyan mektepleri ve medreselerde din temeline dayalı bilgiler programlarda ağırlık taşıırken, Sosyal Bilimler içinde yer alan kimi dersler, kurumların öğretim düzeylerine uygun biçimde belirli saat ve sürelerle okutulmuştur. Sosyal Bilgilerin Kapsamına giren dersler ilk kez, Sultan II. Abdülhamid zamanında (1876-1909), Maarif Nezaretine bağlı, usûl-i cedide uygun eğitim ve öğretim yapan birer ilköğretim kurumu olan iptidâîlerin programlarında yer almıştır. 1904'te tüm okullar için yayınlanan yeni bir programda yalnız Muhtasar Tarih-i Osmanî dersi bulunmaktaydı. 1913 tarihli Tedrisât-ı İbtidâîye Kanun-ı Muvakkati kanunuyla Tarih ve coğrafya derslerinden başka Malûmat-ı Medeniye ve Ahlâkiye ve İktisadiye ilköğretim programına konmuştur.

Cumhuriyetin ilanından sonra, Yeni Türk devletinin ideolojisini genç nesillere benimsetmek, milli, manevi ve ahlaki değerlerle donatılmış, fikri, vicdanı hür nesiller yetiştirmek gayesiyle 1926 yılından itibaren hazırlanan programlarda tarih, coğrafya ve yurt bilgisi (1924 programında yer alan Musâbahat-ı Vataniye dersleri 1926'da Yurt Bilgisi dersi haline çevrilmiştir) derslerine yer verilmiştir. Bu dersler, 1926, 1930, 1932, 1936 ve 1948 yıllarında düzenlenen programlarda tek disiplinli öğretim anlayışına göre okutulmuştur (Kılıçoğlu, 2009: 8-9).

Cumhuriyet döneminde ilkokullarla ilgili 1926, 1930, 1932, 1936, 1948, 1962, 1968, 1989 ve 1993 yıllarında yetişeklerde düzenlenmeye gidilmiştir. 1926 programında "ilk mektebin başlıca maksadı genç nesli muhitine faal bir halde intibak ettirmek suretiyle iyi vatandaşlar yetiştirmektir." ilkesi temel alınmış; tarih, coğrafya ve yurt bilgisi derslerine her biri ikişer saatten haftada altı saat olmak üzere 4. ve 5. sınıflarında yer verilmiştir. 1930, 1932 ve 1936 programlarında, 1926 programındaki amaca, "bedence ve ruhça en iyi alışkanlıklara sahip olmak, Türk toplumuna ve cumhuriyet idaresine intibak etmek, faydalı olmak, milli, medeni ve insani fikir ve hislere sahip bir hale getirmek" gibi ilkelerde eklenmiştir. Dersler bu programlarda da aynı adlarla okutulmuş; yalnız yurt bilgisi beşinci sınıfta 1 saate indirilmiştir. Bu amaçlara 1948 programında "ilkokul, çocuklara milli kültürü aşlamak mecburiyetindedir; içinde yetişen bütün vatandaşlara aynı milli ülküleri, aynı milli amaçları vermek için gerekli bütün bilgileri, alışkanlıkları, ilgileri, hizmet arzusuna verimli bir şekilde kazandırmak" ilkesi de eklenmiş; 4. ve 5. sınıflarda 1936 programındaki ad ve saatleriyle aynen korunmuştur. 1962 program taslağında ilkokulun amacı "kişisel, insanlık münasebeti, ekonomik ve toplumsal hayat" bakımlarından belirlenmiş, tarih, coğrafya ve yurt bilgisi derslerinin yerine Toplum ve Ülke İncelemeleri dersi kurulmuş; ders saatleri 4. sınıfta 6, 5. sınıfta 5 saat olarak saptanmıştır. 1968 programında ise dersin adı sosyal bilgiler olarak tekrar değiştirilmiş; 4. ve 5. sınıflarda 5 saat olarak okutulmuştur. Orta öğretimin birinci kademesinde (ortaokul) 1924, 1927, 1930, 1931, 1938, 1949, 1967 programlarında tarih, coğrafya dersleri aynı adla yer almış; tarih 1. ve 2. sınıflarda ikişer, 3. sınıfta birer saat, 1938 programında tüm sınıflarda ikişer saat Malumat - 1 Vataniye, Vatani Malumat, Yurt Bilgisi, Yurttaşlık Bilgisi dersleri (adları değiştirilmiş, aynı derslerdir) 1924, 1927, 1930 programlarında 2. ve 3. sınıflarda birer saat, 1938 programında ise 2. ve 3. sınıflarda ikişer saat; 1967 programında ise tarih, coğrafya, yurttaşlık bilgisi dersleri sosyal bilgiler adı altında toplanmış 1. ve 2. sınıflarda haftada beş, 3. sınıfta ise dört saat okutulmuştur (Sönmez, 1999: 23).

Bir ders olarak Sosyal Bilgiler Türkiye'de ilk kez 1960'lı yıllarda benimsenmektedir. Bu tarihten önce gerek Osmanlı Devleti döneminde gerekse cumhuriyet döneminde bu dersin kapsamına giren disiplinler, ilköğretim düzeyinde ayrı dersler olarak verilmiştir (Öztürk, 2006: 12).

Disiplinler arası bir program yaklaşımı ve bir ders olarak Sosyal Bilgiler Türkiye’de ilk kez 1960’lı yıllarda benimsenmiştir. 1962 program taslağında ilkokulun amacı “kişisel, insanlık münasebeti, ekonomik ve toplumsal hayat” bakımlarından belirlenmiş, tarih, coğrafya ve yurt bilgisi dersleri birleştirilerek Toplum ve Ülke İncelemeleri dersi konulmuştur. 1968 yılında bu ders Sosyal Bilgiler adını almıştır. Dersin öğretim programı üzerinde bu tarihten itibaren ABD’de etkili olan “Yeni Sosyal Bilgiler” akımının önemli etkisi olmuştur. Ancak bu hareketi destekleyecek öğretim araç-gereçlerinin bulunmayışı, öğretmenlerin gerekli mesleki donanımdan yoksun oluşu gibi nedenlerle, Türkiye’de geleneksel yaklaşım egemenliğini sürdürmüştür (Kılıçoğlu, 2009: 9).

Öğrenci kümelerine ayrı ayrı okutulan bu üç ders için bir not verilmiştir. Daha sonra bu uygulama ortaokullara geçmiştir. Ortaokullarda Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık bilgisine verilen notlar toplanıp üçe bölünmüş ve öğrenci karnesine Sosyal Bilgiler notu olarak verilmiştir. Böylece hiç değilse bu üç dersin bir bütün olabileceği ve birbirini tamamlayacak kadar ilgili olduğu fikri okullarımıza girmiştir

Bu dersler, ilk kez 1962 yılında yayınlanan ilkokul program taslağında disiplinler arası bir yaklaşımla "Toplum ve Ülke İncelemeleri" adı altında birleştirilmiştir. Bu dersler 1968 yılında yayınlanan ilkokul programında Sosyal Bilgiler adını almıştır (Otluoğlu ve Öztürk, 2003: 16). Aynı yılda sözü edilen program biraz daha geliştirilerek 1968 ilkokul programı çıkarılmış ve bütün ilkokullarımızda uygulamaya konulmuştur. Bu programda sosyal bilgiler üniteleri daha da geliştirilmiş ve gerçek sosyal bilgiler anlayışına daha da yaklaşmıştır.

İlkokullarda sosyal bilgiler derslerindeki bu gelişmelerden sonra 1970-1971 Eğitim-Öğretim yılında her ilde bir veya iki ortaokulun birinci sınıflarında denenmek suretiyle uygulanması ve bu uygulamanın kademeli olarak gelecek yıllarda devam etmesi uygun görülmüştür. 1968 ilkokul programındaki sosyal bilgiler programı 22 yıl sonra gözden geçirilerek yeni bir sosyal bilgiler programı geliştirilmiş ve 1990-1991 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulmuştur. Böylece Sosyal Bilgiler dersi 1968 yılından itibaren bütün ilkokullarda 1975 yılından itibaren de bütün ortaokullarda okutulmaya başlatılmıştır. Ancak ortaokullarda okutulan Sosyal Bilgiler dersi Talim ve Terbiye Kurulu'nun 26.04.1985 tarih ve 64. sayılı kararıyla kaldırılmıştır. Sosyal Bilgiler dersi 1985-1986 öğretim yılından itibaren “Milli

Tarih”, “Milli Coğrafya” ve “Vatandaşlık Bilgileri” adı altında üç derse ayrılmıştır. 1997-1998 öğretim yılında tekrar ilköğretim okullarının 6. ve 7. sınıflarının da Sosyal Bilgiler dersi uygulamasına geçilmiştir (Güngördü, 2001: 132).

1968 yılından itibaren ilkokullarda, 1975 yılından itibaren de ortaokullarda okutulmaya başlanan Sosyal Bilgiler dersi 1985 yılında II. Kademe Milli Tarih, Milli Coğrafya ve Vatandaşlık Bilgisi dersleri olarak verilmiştir. 1997-1998 öğretim yılından itibaren ise 4, 5, 6, 7. sınıflarda tekrar Sosyal Bilgiler dersi olarak okutulmaya başlanmıştır. 1998 yılından itibaren, dünyadaki gelişmeler göz önünde bulundurularak, yoğun program geliştirme çalışmaları başlatılmıştır. Bu çalışmalar 2005 yılında ürün vermiş ve MEB tarafından pilot illerde uygulanıp verimli olduğu sonucuna varılan yeni 4, 5, 6, 7. sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı kademeli olarak 2005-2006 öğretim yılından itibaren bütün illerde uygulamaya konmuştur. Bu programın geliştirilmesinde tematik öğrenme, problem çözme ve işbirlikli öğrenmeye vurgu yapan sosyal yapılandırmacılık esas alınmıştır (Kılıçoğlu, 2009: 9).

Son sosyal bilgiler programında, sosyal bilimlerin içerisindeki dersler ayrı ayrı düşünülmemiş, hepsi bir başlık altında “sosyal bilgiler” olarak toplanmıştır. Böylelikle disiplinler arası bütünleşme sağlanmış, bu bütünleşme sosyal bilgilerin temelini oluşturmuş ve bütünleşen parçalar birbirinden ayrılmaz hale gelmiştir. Disiplinler arası bütünleşme on temel etrafında MEB tarafından 2005 yılında hazırlanan sosyal bilgiler programında yer almıştır. Bu on temel; I. kültür, II. zaman, III. İnsan, yerler ve çevreler, IV. bireysel gelişme ve kimlik, V. bireyler, gruplar ve kurumlar, VI. güç, otorite ve yönetim, VII. üretim, dağıtım ve tüketim, VIII. bilim, teknoloji ve toplum, IX. küresel bağlantılar ve X. Vatandaşlık ve idealleri ve uygulamalar (Öztürk, 2006: 34).

2.7. SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN VATANDAŞLIK EĞİTİMİNDEKİ ROLÜ

Sosyal Bilgiler dersi, sosyal disiplinlerden elde edilmiş bilgilerin disiplinler arası bir yaklaşımla seçilip yoğunluğu ve ilköğretim düzeyindeki çocuğun algılama düzeyine uygun hale getirildiği bir derstir (Sözer, 1998: 12).

Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı Amerika, Finlandiya ve Kanada'nın ilgili müfredatları incelenerek ve uyarlamalar yapılarak oluşturulmuştur. Yurt dışında vatandaşlık eğitimi bir etüt eğitimi şeklinde program içersinde yerini almaktadır. Türkiye'de ise bu yaklaşım bir adım daha ilerletilerek vatandaşlık ve insan hakları dersine ilişkin kazanımlar ve kavramlar ilköğretim dördüncü sınıfından başlayarak yalnızca Sosyal Bilgiler dersi içersine değil; aynı zamanda Matematik, Türkçe, Fen ve Teknoloji dersleri ile de ilişkilendirerek ara disiplin alanı olarak müfredata yerleştirilmiştir (Mahiroğlu, 2006: 315-317).

Siyaset Bilimi bireylerin kendini nasıl yönettiğiyle ilgilenir. Kamu yönetimiyle ilgili kurumlar, süreçler ve yasalar Siyaset Biliminin temel konusunu oluşturur. Devlet yapısı, kamu görevlilerinin sorumlulukları ve görevleri de siyaset biliminin kapsamına girer. İlköğretim okullarında birinci basamakta siyasal sistemlerin incelenmesi, çocukların devlet ve hükümet işlerinin yönetiliş biçimi hakkında bir anlayış kazanması bakımından önemlidir. Öğretmen, sınıf ortamında oluşturacağı tartışma ve oylama gibi etkinlikler ile öğrencileri demokratik süreçlere dahil ederek ileride etkin ve duyarlı vatandaşlar olmalarını sağlayabilir (Öztürk, 2006: 42).

Demokratik bir ülkede, Sosyal Bilgiler öğretiminin temel amacı, demokratik süreçleri geliştirecek etkili vatandaşlar yetiştirmektir. Çünkü demokrasi, ona inanmış, onun için gerekli bilgi ve becerilerle donanmış insanlar aracılığıyla gelişir (Doğanay, 2002: 17).

İyi vatandaş olmanın ön koşulunun iyi insan olmaktan geçtiği belirtilmektedir. Hüner, kendimizin ne olduğunu bilerek, iyi insan olmayı yürekte istemek ve bunun için gerekli olan özveriyi göstermekte yatmaktadır. Bir insan vücudunun sağlıklı olarak kabul edilmesi uzuvlarının sağlamlığıyla nasıl ki doğru

orantılıysa; bir toplum yapısının sağlıklı olması da fertten başlayarak aile yapısının ve milletin sağlam olarak temellendirilmesine bağlıdır (Yücel, 2004: 7-19).

Türkiye'de ilköğretim 7. ve 8. sınıflarda okutulmakta olan "Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi" dersi, öğrencilere vatandaşlık ve insan hakları konularıyla ilgili kimi bilgilerin aktarılmasını sağlayan bilişsel amaçların gerçekleştirilmesi ile sınırlı bir ders olarak kalmaktaydı. Bilişsel amaçlara dayalı olup, duyuşsal kazanımlar ve uygulama becerileri ile desteklenmeyen bir özellik taşıması nedeniyle sadece bilgi ve kavrama düzeyinde kalıyordu (Selvi, 2004: 308).

Yeni Sosyal Bilgiler öğretim programından önce uygulanan 1998 programının amaçları; vatandaşlık görevleri ve sorumlulukları, toplumların birbiriyle ilişkileri, çevreyi, yurdu ve dünyayı tanıma yetenekleri ve ekonomik yaşama fikri ve yeteneklerini geliştirme bakımından ifade edilerek iyi vatandaş yetiştirilmesi üzerine odaklanmıştır. Ancak, 2004 Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında demokratik ilkeleri benimseyen, düşünme becerileri gelişmiş, bilgiyi üreten, sosyal becerileri gelişmiş etkili ve sorumlu vatandaş yetiştirmek amaçlanmıştır. Bu açıdan bakıldığında, iyi vatandaş kavramı nesnel değilken etkili ve sorumlu vatandaş kavramı, kapsamı daha açık ve net bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Yaşar, 2005: 337-338).

Sosyal Bilgiler ve vatandaşlık eğitimi arasındaki ilişki tarihsel bir süreç içerisinde geçmişten beri devam etmektedir. Toplumun sürekliliği, savunulması ve gelişimi vatandaşların sosyal, ekonomik ve siyasal konulardaki katılımına bağlıdır. Sosyal Bilgiler dersi bir yandan ulusun tarihi, başarıları ve istekleri hakkında çocuklara bilgi verirken diğer yandan da haklarını ve sorumluluklarını öğreterek onları geleceğe hazırlar. Günümüzde de Sosyal Bilgiler dersi, etkili vatandaşlık için çocukları geleceğe hazırlamayla ilgili tarihsel misyonunu devam ettirmektedir. Nitekim, Sosyal Bilgiler eğitimcileri, Sosyal Bilgiler programının vatandaşlık eğitimine odaklanması gerektiğini savunmaktadırlar.

Bir ülkenin demokratik yaşamını sürdürebilmesi için ilköğretimde Sosyal Bilgiler dersine gereken önem verilmelidir. Çünkü ilköğretimde Sosyal Bilgiler dersinde, öğrenciler, temel vatandaşlık bilgi, beceri ve değerlerini yeterli olarak kazanmadıklarında daha sonraki eğitim basamakları, onların etkili bir vatandaş olarak yetiştirilmeleri için yeterli olamamaktadır.

Vatandaşlık eğitimi bakımından Sosyal Bilgiler dersi çok önemli bir işlevi yerine getirmesine karşın, vatandaşlık eğitimi sadece Sosyal Bilgiler dersi ile sınırlandırılmaz. Çünkü etkili vatandaşlık eğitimi önce ailede başlar, öğrencilerin okul yaşamı boyunca devam eder. Bu süreçte, etkili vatandaşlık eğitimi, tüm eğitim sistemi ve okulun temel amacını oluşturur. Bu nedenle, yalnızca Sosyal Bilgiler dersi değil, programdaki tüm dersler ve öğretmenler etkili vatandaşlık eğitiminde sorumluluk taşırlar. Bununla birlikte, Sosyal Bilgiler dersi etkili vatandaşlık eğitiminde diğer derslere göre daha büyük bir role sahiptir.

Sosyal Bilgiler eğitimcileri, etkili vatandaşlık eğitiminde Sosyal Bilgiler dersinin önemini kabul etmekle birlikte vatandaşlık eğitiminin nasıl yapılması gerektiği konusunda farklı görüşlere sahiptir. Bu görüş ayrılıkları nedeniyle Sosyal Bilgiler dersinde, vatandaşlık eğitimine ilişkin beş temel yaklaşım ortaya çıkmıştır. Bunları şöyle açıklamak olanaklıdır:

- Kültürel mirasın aktarımı olarak vatandaşlık eğitimi: Vatandaşların kararlarını verebilmeleri için geleneksel bilgi ve değerlerin öğretimini savunur.
- Sosyal bilimler olarak vatandaşlık eğitimi: Öğrencilerin daha sonraki öğrenmelerine temel olabilmesi için sosyal bilimlerin temel kavramları, genellemeleri ve süreçlerini öğrenmeleri gerektiğine odaklanır.
- Yansıtıcı düşünme olarak vatandaşlık eğitimi: Vatandaşların etkili kararlar verebilmesi için düşünme süreçlerinin öğretimi ve uygulamasını sağlamaya odaklanır.
- Sosyal eleştirinin öğretimi olarak vatandaşlık eğitimi: Deneme ve eleştiriler yoluyla geçmiş ve var olan uygulamalarla ve problem çözme yöntemlerinin yeniden gözden geçirilmesinin öğretimine odaklanır.
- Kişisel gelişim: Olumlu bir benlik kavramı ve güçlü bir kişilik geliştirmek için vatandaşlık eğitimi yapılması gerektiğini savunur.

Birçok ülkede vatandaşlık eğitimi Sosyal Bilgiler dersi içerisinde ilköğretimde her sınıf düzeyinde verilmektedir. Vatandaşlık eğitimine ilişkin konular Sosyal Bilgiler dersi içinde aşamalı olarak üniteler biçiminde dağıtılmıştır. Bununla birlikte, kimi ülkelerde, ilköğretim ikinci basamak düzeyinde vatandaşlık eğitimiyle ilgili doğrudan bir ders olarak bulunmaktadır. Vatandaşlık eğitiminin tek ve ayrı bir ders olarak verilmesinin öğrencilerin etkili vatandaşlık becerilerinin geliştirilmesi

bakımından yeterli olmadığı ileri sürülmekte ve böyle bir uygulamanın vatandaşlık eğitimi bakımından yanlış olduğu vurgulanmaktadır. Çünkü, etkili vatandaşlık eğitimi, erken yaşlardan başlamalı, okul yaşamı boyunca devam etmeli, aşama aşama ve planlı bir biçimde gerçekleştirilmelidir (Ersoy, 2007: 20-22).

2.8. 6. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRENME ALANLARI VE ÜNİTELERİ

ÖĞRENME ALANI: BİREY VE TOPLUM 6.sınıf

ÜNİTE	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRENYORUM	<p>Bu ünite ile öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Yakın çevresindeki bir örnekten yola çıkarak bir olayın çok boyutluluğunu fark eder. 2. Olgu ve görüşü ayırt eder. 3. Bilimsel araştırma basamaklarını kullanarak araştırma yapar. 4. Bir soruna getirilen çözümlerin hak, sorumluluk ve özgürlükler temelinde olması gerektiğini savunur. 5. Sosyal bilgilerin, Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin bir vatandaşı olarak gelişimine katkısını fark eder. 6. Atatürk'ün ülkemizde sosyal bilimlerin geliştirilmesi için yaptığı uygulamalara örnekler verir.	<p> “Neden Oldu?” (Güncel bir olayın neden meydana geldiği ile ilgili rapor hazırlanır.) (1.kazanım)</p> <p> “Olgu mu, Görüş mü?” (Metin karşılaştırma yoluyla veya aynı metinden yararlanarak hangi ifadelerin olgu, hangilerinin görüş olduğu tartışılır.) (2.kazanım)</p> <p> “Bilimsel Araştırma Yapıyorum” (Bilimsel araştırma basamaklarını kullanarak sosyal bilgilerde araştırma yapılır.) (3.kazanım)</p> <p> “Atlantis'ten Gelen Çocuk” (Dergi veya gazete resimlerinden bir kolaj hazırlanarak bir kültürün özelliklerini tanımaya yönelik bazı sorulara cevap verilir.) (3.kazanım)</p> <p> “Ben Olsaydım” (Bir sorunun hak, sorumluluk ve özgürlükler temelinde nasıl çözüleceği ile ilgili rol kartı etkinliği yapılır.) (4.kazanım)</p> <p> “Sosyal Bilgiler Olmasaydı” (Sosyal Bilgiler dersinin önemi ve vatandaş olarak gelişimine katkısını açıklayan bir pano hazırlanır.) (5.kazanım)</p> <p> “Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi” (Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinin kurulmasının Türkiye’de sosyal bilimlerin gelişmesindeki önemi ile ilgili araştırma yapılır.) (6.kazanım)</p>	<p>[!] Atatürkçülükle İlgili Konular (6 -5)</p> <p>[!] Dilekçe ve bilgi edinme hakkı ele alınacaktır. (4. kazanım)</p> <p>[!] 1 ve 4. kazanımlar “Gazete Kupürlerinden Yararlanma” ile ilişkilendirilecektir.</p> <p>⇒ İnsan Hakları ve Vatandaşlık Eğitimi (4-10,14)</p> <p>[!]Doğrudan verilecek beceri: Bilimsel genelleme yapma</p> <p>[!]Doğrudan verilecek değer: Bilimsellik</p> <p> Bu üniteye öz değerlendirme ve gözlem formları, açık uçlu sorular, projeler, performans değerlendirme, kavram haritası, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

ÜNİTE	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
YERYÜZÜNDE YAŞAM	<p>Bu ünite ile öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> Farklı ölçeklerde çizilmiş haritalardan yararlanarak ölçek değiştiğinde haritanın değişen özellikleri hakkında çıkarımlarda bulunur. Konum ile ilgili kavramları kullanarak kıtaların, okyanusların ve ülkemizin coğrafi konumunu tanımlar. Dünyanın farklı doğal ortamlarındaki insan yaşantılarından yola çıkarak, iklim özellikleri hakkında çıkarımlarda bulunur. Haritalardan ve görsel materyallerden yararlanarak Türkiye’de görülen iklim türlerinin özellikleri hakkında çıkarımlarda bulunur. Haritalardan ve görsel materyallerden yararlanarak Türkiye’deki iklim tiplerinin dağılışında, konumun ve yeryüzü şekillerinin rolünü açıklar. Örnek incelemeler yoluyla tarih öncesindeki ilk yerleşmelerden günümüze, yerleşmeyi etkileyen faktörler hakkında çıkarımlarda bulunur. Anadolu ve Mezopotamya’da yaşamış ilk uygarlıkların yerleşme ve ekonomik faaliyetleri ile sosyal yapıları arasındaki etkileşimi fark eder. 	<p> “Haritalar Ne İşe Yarar?” (Çeşitli ölçeklerdeki haritalar üzerinde incelemeler yapılır.) (1,2. kazanım)</p> <p> “Çöl ve Kutup Arasında” (Dünya üzerinde görülen farklı iklim türleri ile ilgili yaratıcı drama çalışması yapılır.) (3.kazanım)</p> <p> “Ne Yiyor, Nasıl Giyiniyorlar?” (Dünyanın çeşitli bölgelerinde yaşayan insanların günlük hayatlarını yansıtan fotoğraflar incelenir.) (3.kazanım)</p> <p> “Ülkemizden Yedi Renk” (Çeşitli harita ve fotoğraflar incelenerek konum, yeryüzü şekilleri ve iklim ilişkisi vurgulanır.) (4, 5. kazanım)</p> <p> “Çatalhöyük’te Yaşam” (Çatalhöyük örneği üzerinden yerleşmeyi etkileyen faktörler günümüzle karşılaştırmalı olarak belirlenir.) (6. kazanım)</p> <p> “Yüzyıllar Boyunca Yerleşme” (Çeşitli görsel materyallerden yararlanarak yerleşmeyi etkileyen faktörler tarihsel süreçte incelenir.) (6. kazanım)</p> <p> “Anadolu’da İz Bırakanlar” (Anadolu Medeniyetleriyle ilgili verilen bilgiler incelenerek bu medeniyetlerin ekonomik, siyasî ve sosyal özellikleri belirlenir.) (7. kazanım)</p> <p> “Bir Yaşam Bir Uygarlık” (Günlük yaşamla ilgili örneklerden yola çıkarak Anadolu medeniyetlerinin siyasî sosyal ve ekonomik özellikleri ile ilgili çıkarımlarda bulunulur.) (7. kazanım)</p> <p> “Hititler” (Hititler döneminde Anadolu’yu anlatan film izlenir.) (7. kazanım)</p>	<p>[!] Atatürkçülükle İlgili Konular (1, 2 -9); (7-9)</p> <p>[!] Konum ile ilgili kavramlardan kutup, ekvator, paralel ve meridyen alınacaktır. (2. kazanım)</p> <p>[!] Farklı doğal ortam olarak çöller, kutup çevresi, ekvator çevresi, bol yağışlı alanlar işlenecektir. (3.kazanım)</p> <p>[!] Tarihsel süreç işlenirken tarih şeridi kullanılarak çağ, yüzyıl ve milât kavramları vurgulanacaktır. (6 ve 7. kazanım)</p> <p>[!] Hitit, Frig, Lidya, İyon, Urartu, Sümer, Asur ve Babil uygarlıklarına değinilecektir. (7.kazanım)</p> <p>[!] 6 ve 7. kazanımlar Müze İle Eğitimle ilişkilendirilecektir.</p> <p>☐ 1. kazanım için Matematik dersi “Oran ve Orantı” alt öğrenme alanı (kazanım 2.)</p> <p>[!]Doğrudan verilecek beceri: Harita okuma ve atlas kullanma</p> <p>[!]Doğrudan verilecek değer: Doğal çevreye duyarlılık</p> <p> Bu ünite de öz değerlendirme ve gözlem formları, açık uçlu sorular, projeler, performans değerlendirme, kavram haritası, öğrenci ürün dosyası, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı vb. testler kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

ÜNİTE	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
İPEK YOLUNDA TÜRKLER	<p>Bu ünite ile öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> Destan, yazıt ve diğer belgelerden yararlanarak, Orta Asya ilk Türk devletlerinin siyasal, ekonomik ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur. Orta Asya ilk Türk devletlerinin kültürel özellikleriyle yaşadıkları yerlerin coğrafi özelliklerini ilişkilendirir. Günümüz Türk Silahlı Kuvvetleri'ni ilk Türk devletlerinin ordusu ile ilişkilendirerek, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin önemini ve görevlerini kavrar. İpek Yolu'nun toplumlar arası siyasal, kültürel ve ekonomik ilişkilerdeki rolünü fark eder. Görsel ve yazılı materyallerden yararlanarak İslamiyet'in ortaya çıkışı ve yayılışını inceler. Türklerin İslamiyet'i kabulleri ile birlikte siyasî, sosyal ve kültürel alanlarda meydana gelen değişimleri fark eder. Dönemin devlet adamları ve Türk büyüklerinin hayatından yararlanarak ilk Türk- İslam devletlerinin siyasal, sosyal ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur. Örnek incelemeler yoluyla kutlama ve törenlerimizdeki uygulamaların kültürümüzü oluşturan unsurlarla ilişkisini değişim ve süreklilik açısından değerlendirir. Orta Asya ilk Türk devletleri ve Türk-İslam devletlerinin Türk kültür, sanat ve estetik anlayışına katkılarına kanıtlar gösterir. 	<p>🏰 “Oğuz Kağan Destanı ve Hunlar” (Oğuz Kağan Destanından seçilen metindeki bilgiler Hunlar ile ilişkilendirilir.) (1. kazanım)</p> <p>🏰 “Türeyiş ve Ergenekon Destanları” (Destanlar incelenerek Kök Türklerin yaşamlarına ilişkin çıkarımlarda bulunulur.) (1. kazanım)</p> <p>🏰 “Bilge Kağan'dan Mesaj” (Yazıtlardan oluşturulan bir metinden yararlanılarak Kök Türklerin siyasî ve sosyal yaşamlarına ilişkin çıkarımlarda bulunulur.) (1. kazanım)</p> <p>🏰 “Destan ve Yazıtlara Göre Uygurlar” (Uygur dönemi yazıt ve destanları incelenerek dönemin Türk kültürünün özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunulur.) (1. kazanım)</p> <p>🏰 “Türk Ordusu Ne Zaman Kuruldu?” (Görsel ve yazılı materyaller kullanılarak günümüz Türk kara ordusunun tarihçesi incelenir.) (3. kazanım)</p> <p>🏰 “İpek Yolu ve Türkler” (İpek Yolu'nun geçtiği bölgelerde üretilen ürünleri ve bölgelerin yüzey şekillerini gösteren haritalar hazırlanarak toplumlar arasındaki kültürel ve ekonomik ilişkiler incelenir.) (2, 4. kazanım)</p> <p>🏰 “Türkler” (Orta Asya ilk Türk devletleri ve ilk Türk- İslam devletleri ile ilgili belgeler izlenir.) (1-7. kazanım)</p> <p>🏰 “İslamiyet ve Türkler” (Eş zamanlı tarih şeritleri ve haritalar kullanılarak İslamiyet'in yayılış süreci ve Türklerin İslamiyet'i benimsemeleri incelenir.) (6. kazanım)</p> <p>🏰 “Kaşgarlı Mahmut İle Karahanlı'ya Yolculuk” (Kaşgarlı Mahmut'un hayatından ve eserinden yararlanılarak Karahanlı dönemi incelenir.) (7. kazanım)</p> <p>🏰 “Gazneli Sultanı” (Sultan Mahmut'un hayatı ile ilgili metinler incelenerek dönemin özelliklerine ilişkin çıkarımlar yapılır.) (7. kazanım)</p> <p>🏰 “Büyük Selçuklu Veziri Nizamülmülk” (Nizamülmülk'ün hayatından ve eserinden yararlanılarak Büyük Selçukluların siyasî ve sosyal yapısı incelenir.) (7. kazanım)</p> <p>🏰 “Geçmişin İzleri” (Düğün ve bayram kutlamalarındaki kültürel öğeler değişim ve süreklilik açısından incelenir.) (8. kazanım)</p> <p>🏰 “Kilim” (Görsel ve yazılı materyaller kullanılarak geleneksel Türk sanatları değişim ve süreklilik açısından incelenir.) (9. kazanım)</p>	<p>[!] Atatürkçülükle İlgili Konular (1,7 -1); (3-7,11)</p> <p>[!]Türk destanları, yazıtlar, döneme ait seyahatnameler vb. belgelerden elde edilen bilgiler çerçevesinde Hun, Kök Türk ve Uygur dönemi ele alınacak; Kavimler Göçü ve sonuçlarına da yer verilecektir. (1.kazanım)</p> <p>[!]Türk adının geçtiği ilk tarihsel metinler olan yazıtların önemi vurgulanacaktır. (1. kazanım)</p> <p>[!]Türk kara ordusunun kuruluşu, onlu sistemin bulunuşu,“ordu millet” geleneği ile ordunun devleti iç ve dış tehditlere karşı koruma görevi vurgulanacaktır (3. kazanım).</p> <p>[!]Kök Türk ve Uygur dönemindeki diğer toplumlarla meydana gelen kültürel ve ekonomik ilişkiler ele alınacaktır. (4. kazanım)</p> <p>[!]Emevi ve Abbasi dönemleri siyasî sosyal ve kültürel gelişmeleri bu devletlerin Türklerle ilişkileri çerçevesinde işlenecektir. (5. kazanım)</p> <p>[!]Kaşgarlı Mahmut, Yusuf Has Hacı, Nizamülmülk, Gazneli Mahmut, Tuğrul Bey, Alparslan ve Melikşah'ın hayatından yararlanılarak Karahanlı, Gazneli ve Büyük Selçuklular işlenecektir. (7.kazanım)</p> <p>[!]Bayramlar,_Nevruz kutlamaları ve düğünler incelenerek bu törenlerdeki etkinliklerin kültürümüzü oluşturan unsurlardan dil, din, müzik, edebiyat ile ilişkisi işlenecektir. (8. kazanım)</p> <p>[!] 8. kazanım “Gazete Kupürlerinden Yararlanma” ile ilişkilendirilecektir.</p> <p>[!] 2 ve 3. kazanımlar Müze İle Eğitimle ilişkilendirilecektir.</p> <p>[!]Doğrudan verilecek beceri: Çıkarımda bulunma</p> <p>[!]Doğrudan verilecek değer: Kültürel mirasa duyarlılık</p> <p>📖 Bu üniteye öz değerlendirme ve gözlem formları, açık uçlu sorular, projeler, performans değerlendirme, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

ÜNİTE	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
ÜLKEMİZİN KAYNAKLARI	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ülkemizin kaynaklarıyla ekonomik faaliyetlerini ilişkilendirerek, bunların ülke ekonomisindeki yerini ve önemini değerlendirir. 2. Türkiye'nin coğrafi özelliklerini dikkate alarak, yatırım ve pazarlama proje önerileri tasarlar. 3. Vatandaşlık sorumluluğu ve ülke ekonomisine katkısı açısından vergi vermenin gereğini ve önemini savunur. 4. Doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesinin insan yaşamına etkilerini tartışır. 5. Nitelikli insan gücünün Türkiye ekonomisinin gelişmesindeki rolünü değerlendirir. 6. İlgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği eğitim, beceri ve kişilik özelliklerini araştırır. 	<p> “Ülkemizi Geliştirelim” (Türkiye'nin sahip olduğu madenler ve ürünler ile turistik yerler harita üzerinde gösterilerek verilen grafiklerle ülke ekonomisindeki yeri tartışılır.) (1,2. kazanım)</p> <p> “Yatırım Projeleri”(Ülkemizin kaynakları göz önünde bulundurularak ürün, fabrika vb. yatırım yerleri belirlenir.) (1,2. kazanım)</p> <p> “Benim Sadık Yârim Kara Topraktır” (Türkü incelemesi yapılarak toprağın önemi üzerinde durulur.) (1. kazanım)</p> <p> “Hepimizin Görevi” (Vergi vermenin gereği ve önemi incelenir.) (3. kazanım)</p> <p> “Doğal Kaynaklarımız Bize Emanet ” (Doğal kaynakların bilinçli kullanımına ilişkin projeler tasarlanır.) (4. kazanım)</p> <p> “Kâğıda Adanmış Bir Ömür” (Mehmet Ali Kâğıtçı'nın yaşam öyküsü incelenir.) (4,5. kazanım)</p> <p> “Nitelikli İnsan Gücü” (Nitelikli insan gücünün ülke ekonomisi için önemi tartışılır.) (5,6. kazanım)</p> <p> “İlgilerimiz” (Öğrencilerin severek yaptığı işlerden yola çıkarak kişisel özelliklerinin farkına varmasına yardımcı olacak bir test yapılır.) (6. kazanım)</p> <p> “Mesleğimi Seçerken” (Mesleğin gerektirdiği eğitim, ilgi, yetenek ve mesleğin özellikleri üzerinde durulur.) (6. kazanım)</p>	<p>[!] Atatürkçülükle İlgili Konular (5 -8); (3-11)</p> <p>[!] Kaynak olarak; madenler, topraklar, sular (göl, akarsu ve denizler) ve ormanlar verilecektir. (1. kazanım)</p> <p>[!] 1, 3, 4, 5 ve 6. kazanımlar “Gazete Kupürlerinden Yararlanma” ile ilişkilendirilecektir.</p> <p>☐ 1. kazanım için Matematik dersi “Tablo ve Grafikler” alt öğrenme alanı (kazanım 1.)</p> <p>☐ 1. kazanım için Fen ve Teknoloji dersi “Yer Kabuğu Nelerden Oluşur” ünitesi (1.3. kazanım).</p> <p>⇒ Özel Eğitim (5-2)</p> <p>⇒ Girişimcilik (6-11)</p> <p>⇒ Kariyer Bilincini Geliştirme (6-5, 10, 12, 19, 20, 21)</p> <p>⇒ Rehberlik ve Psikolojik Danışma (6-6,7)</p> <p>[!] Doğrudan verilecek beceri: Girişimcilik</p> <p>[!] Doğrudan verilecek değer: Sorumluluk</p> <p> Bu ünite de öz değerlendirme ve gözlem formları, açık uçlu sorular, projeler, performans değerlendirme, kavram haritası, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

ÜNİTE	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
ÜLKEMİZ VE DÜNYA	<p>Bu ünite ile öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> Görsel materyalleri ve verileri kullanarak dünyada nüfus ve ekonomik faaliyetlerin dağılımının nedenleri hakkında çıkarımlarda bulunur. Ülkemizin diğer ülkelerle olan ekonomik ilişkilerini, kaynaklar ve ihtiyaçlar açısından değerlendirir. Türk Cumhuriyetleri, komşu ve diğer ülkelerle olan kültürel, sosyal, siyasi ve ekonomik ilişkilerimizi Atatürk'ün milli dış politika anlayışı açısından değerlendirir. Ülkemizin diğer ülkelerle doğal afetlerde ve çevre sorunlarında dayanışma ve işbirliği içinde olmasının önemini fark eder. Uluslararası kültür, sanat, fuar ve spor etkinliklerinin toplumlar arası etkileşimdeki rolünü değerlendirir. 	<p> “Dünyamızı Tanıyoruz” (Dünya haritası üzerine dünyadaki nüfus ve ekonomik faaliyetlerle ilgili araştırma verileri yerleştirilerek dağılışı etkileyen faktörler belirlenir.) (1.kazanım)</p> <p> “İhracat Yapıyoruz” (Bir ülkenin kaynakları ve ihtiyaçları ile Türkiye'nin kaynaklarını göz önünde bulundurarak o ülkeye ürün satmak için proje hazırlanır.) (2.kazanım)</p> <p> “Türk Cumhuriyetleri” (Türk Cumhuriyetleri ile tarihî ve kültürel yakınlığımızın, kültürel ve ekonomik ilişkilerimize etkisi tartışılır.) (3.kazanım)</p> <p> “Sorun Avcıları” (Gazete, dergi vb. kaynak taraması yapılarak yaşanan sorunların çözümü için diğer ülkelerle işbirliği ve dayanışmanın, sorunların çözümüne etkisi tartışılır.) (4.kazanım)</p> <p> “Birbirimizi Tanıyoruz” (Uluslar arası festivaller, olimpiyatlar vb. konularla ilgili araştırma yapılarak bunların toplumlar arası etkileşimdeki rolüne örnekler verilir.) (5. kazanım)</p> <p> “Formula 1 ” (İstasyon yöntemi ile “Formula 1 İstanbul” konulu kampanya çalışması yapılır.) (5. kazanım)</p>	<p>[!] Atatürkçülük İlgili Konular (1–9); (3,5 -2); (3–4,6)</p> <p>[!] Nüfus ve ekonomik faaliyetlerin dağılışıyla ilgili olarak iklim özelliklerine ait veriler ve haritalar; madenlerin, önemli ticaret yollarının, tarım alanlarının, sanayi bölgelerinin ve nüfusun dağılışına ait veriler, haritalar kullanılabilir. (1. kazanım)</p> <p>[!] Ekonomik ilişkilerimizin yoğun olduğu 5 ülke ele alınacaktır. (2. kazanım)</p> <p>[!] 2, 4 ve 5. kazanımlar “Gazete Kupürlerinden Yararlanma” ile ilişkilendirilecektir.</p> <p> Yeryüzünde Yaşam (Konum bilgisi ve dünya üzerindeki iklimler konusu ile ilişkilendirilir.) (1. kazanım)</p> <p> Ülkemizin Kaynakları (Kaynaklar konusu ile ilişkilendirilir.) (2. kazanım)</p> <p> Spor Kültürü ve Olimpik Eğitim Kazanımları (5-2,3,4,7)</p> <p>Doğrudan verilecek beceri: Araştırma</p> <p>Doğrudan verilecek değer: Yardımseverlik</p> <p> Bu ünite de öz değerlendirme ve gözlem formları, açık uçlu sorular, projeler, performans değerlendirme, öğrenci ürün dosyası, kavram haritası, çoktan seçmeli, boşluk doldurma testler kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

ÜNİTE	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
DEMOKRASİNİN SERÜVENİ	<p>Bu ünite ile öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Demokrasinin temel ilkeleri açısından farklı yönetim biçimlerini karşılaştırır. 2. Değişik dönem ve kültürlerde demokratik yönetim anlayışının tarihsel gelişimini tartışır. 3. Demokratik yönetimlerde yaşama hakkı, kişi dokunulmazlığı hakkı, din ve vicdan özgürlüğü ile düşünce özgürlüğüne sahip olunması gerektiğini savunur. 4. Tarihsel belgelerden yola çıkarak insan haklarının gelişim sürecini analiz eder. 5. Türk tarihinde kadının konumu ile ilgili örnekleri, kadın haklarının gelişimi açısından yorumlar. 	<p> “Demokrasinin Tarihçesi”(Demokrasinin gelişim sürecini, temel ilkelerini, değişik yönetim biçimlerini değerlendirerek bir anlam çözümleme tablosunda karşılaştırır. (1.2. kazanım)</p> <p> “Bırakın Konuşayım!” (Düşünce ve ifade özgürlüğünün önemine ve gerekliliğine dair bir gazeteye yazı hazırlanır.) (3. kazanım)</p> <p> “İnsan Haklarını Tanıyalım” (İnsan haklarını tanımaya ve bu konudaki kelime ve kavramları öğrenmeye yönelik araştırma ve drama etkinliği yapılır.) (4. kazanım)</p> <p> “İnsan Hakları Bir Kazanımdır.” (İnsan haklarının gelişim süreci incelenir ve insan hakları ihlallerinden herhangi biri üzerinde durulur.) (4. kazanım)</p> <p> “Hammurabi Yasalarında İnsan Hakları” (Hammurabi yasaları yorumlanarak bugünkü insan hakları kavramları ile karşılaştırılır.) (4. kazanım)</p> <p> “Çalışan Çocuklar” (Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin 32. maddesi ihlallerine güncel hayattan örnekler verilir.) (4.kazanım)</p> <p> “Eşitliğe Doğru” (Kronolojik olarak verilen örnek olay ve olgulardan yararlanılarak kadın haklarının gelişim süreci incelenir.) (5. kazanım)</p>	<p>[!] Atatürkçülükle İlgili Konular (5 -3); (4-10)</p> <p>[!] Farklı yönetim biçimleri olarak monarşi, oligarşi, teokrasi ve cumhuriyet incelenecektir. (1. kazanım)</p> <p>[!] Tarihsel metinler olarak Hammurabi Yasaları, Veda Hutbesi, Magna Carta ve Kanuni Sultan Süleyman’ın ilgili yasaları, 1789 İnsan Hakları Bildirgesi, Kânun-i Esasî, 1948 İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi karşılaştırmalı olarak inceleyecektir. (4. kazanım)</p> <p>[!] 3. kazanım “Gazete Kupürlerinden Yararlanma” ile ilişkilendirilecektir.</p> <p>↻ İpek Yolunda Türkler (Orta Asya Türk devletlerinde yönetim anlayışı ve toplum hayatı ile ilişkilendirilecektir.) (2. kazanım)</p> <p>↻ İnsan Hakları ve Vatandaşlık (4 -1,16,22,25)</p> <p>↻ Sağlık Kültürü (3-21); (5-20)</p> <p>↻ Kariyer Bilincini Geliştirme (5–17)</p> <p>[!] Doğrudan verilecek beceri: Sosyal katılım [!] Doğrudan verilecek değer: Hak ve özgürlüklere saygı Bu üniteye öz değerlendirme ve gözlem formları, açık uçlu sorular, projeler, performans değerlendirme, kavram haritası, öğrenci ürün dosyası, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı vb. testler kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

ÜNİTE	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
ELEKTRONİK YÜZYIL	<p>Bu ünite ile öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> Sosyal bilimlerdeki çalışma ve bulgulardan hareketle sosyal bilimlerin toplum hayatına etkisine örnekler verir. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gelecekteki yaşam üzerine etkilerine ilişkin yaratıcı fikirler ileri sürer. Tıp alanındaki buluş ve gelişmelerle insan hayatı ve toplumsal dayanışma arasındaki ilişkiyi fark eder. Telif ve patent hakları saklı ürünlerin yasal yollardan temin edilmesinin gerekliliğini savunur. Uygulama ve eserlerinden yola çıkarak Atatürk'ün akılcılığa ve bilime verdiği önemi fark eder. 	<p> “Kişisel Sosyal Bilimler” (Öğrencilerin kendilerine ilişkin tanımlamalarından yararlanılarak, bu tanımlamaların sosyal bilimleri oluşturan disiplinlerle ilişkilerine dikkat çekilir.) (1. kazanım)</p> <p> “Neler Olacak Neler” (Bilim ve teknolojinin geleceğimizi şekillendirmesine ilişkin beyin fırtınası ve araştırma yapılır.) (2. kazanım)</p> <p> “Bir Hayat Kurtarmak” (Bağışladığı organ ile birkaç insanın hayatını değiştiren kişilerin öyküsü ve organ nakli konusu ele alınır.) (3. kazanım)</p> <p> “Parlak Fikirler Sönmesin” (Özgün çalışmalar yapan insanların haklarını korumada önemli rolü bulunan “Türk Patent Enstitüsü” ve çalışmaları tanıtılır) (4.kazanım)</p> <p> “Bandrol, Kontrol” (Telif ve patent haklarının kullanımı ile ilgili araştırma ve altı şapkalı düşünme etkinliği yapılır.) (4. kazanım)</p> <p> “İstikbal Göklerdedir” (Havacılık çalışmalarından yola çıkarak Atatürk'ün; bilim ve teknoloji ile ilgili görüş ve çalışmaları ele alınır.) (5. kazanım)</p>	<p>[!] Atatürkçülükle İlgili Konular (5 -12, 13, 14)</p> <p>[!] Psikoloji, felsefe, antropoloji, arkeoloji, vb. bilimlerden örnekler verilerek sosyal bilimleri oluşturan disiplinler fark ettirilecektir. (1. kazanım)</p> <p>[!]Şehirleşme, ulaşım, haberleşme, iletişim, nükleer enerji, gen teknolojisi, nano-teknoloji ve uzay çalışmaları vb. konular ele alınacaktır. (2. kazanım)</p> <p>[!]Bulaşıcı hastalıklar, salgın hastalıklar, doku ve organ nakli, kan bağıışı ve aşılar incelenecektir. (3.kazanım)</p> <p>[!] 2 ve 3. kazanımlar “Gazete Kupürlerinden Yararlanma” ile ilişkilendirilecektir.</p> <p>[!] 2 kazanım Müze İle Eğitimle ilişkilendirilecektir.</p> <p>☐ 2. kazanım için Fen ve Teknoloji dersi “Vücudumuzda Sistemler” ünitesi (1.7. kazanımları), “Işık ve Ses” ünitesi (3.4 kazanım)</p> <p>☐ 3. kazanım için Fen ve Teknoloji dersi “Vücudumuzda Sistemler” ünitesi (2.7, 2.14 kazanımları)</p> <p>⇒ İnsan Hakları ve Vatandaşlık (4–8)</p> <p>[!]Doğrudan verilecek beceri: Yaratıcılık</p> <p>[!]Doğrudan verilecek değer: Çalışkanlık</p> <p> Bu ünite de öz değerlendirme ve gözlem formları, açık uçlu sorular, projeler, performans ödevleri, kavram haritası, öğrenci ürün dosyası kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

2.9. 7. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRENME ALANLARI VE ÜNİTELERİ

ÖĞRENME ALANI: BİREY VE TOPLUM.....7. sınıf

1.ÜNİTE	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
İLETİŞİM VE İNSAN İLİŞKİLERİ	<p>Bu ünite ile öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> İletişimi, olumlu olumsuz etkileyen tutum ve davranışları fark ederek kendi tutum ve davranışlarıyla karşılaştırır. İnsanlar arasında kurulan olumlu ilişkilerde iletişimin önemini fark eder. İnsanlar arası etkileşimde kitle iletişim araçlarının rolünü tartışır. Doğru bilgi alma hakkı, düşünceyi açıklama özgürlüğü ve kitle iletişim özgürlüğü arasındaki bağlantıyı fark eder. Kitle iletişim özgürlüğü ve özel hayatın gizliliği kavramlarını, birbiriyle ilişkileri çerçevesinde yorumlar. Atatürk'ün iletişime verdiği öneme kanıtlar gösterir.	<p> “Etkili Dinleme ” (İletişim sürecinde dinlemeyi etkileyen faktörler ve etkili dinlemenin önemi tartışılır.) (1,2. kazanım)</p> <p> “İletişim Engelleri” (İletişimi engelleyen ifade biçimleri, tutumlar ve davranışlar incelenerek, Karagöz ile Hacivat’ın çatışması bu çerçevede irdelenir.) (1,2. kazanım)</p> <p> “Anlaşmazlığa Düşünce Ben Ne Yapıyorum?”(Öğrencilerden, kendi çözüm yöntemlerini değerlendirmeleri istenir.) (1,2. kazanım)</p> <p> “Bizim Ekranımız” (Kitle iletişim araçlarında çocuklara yönelik programların, haberlerin, niteliklerinin ve sayılarının artırılmasını sağlamak amacıyla, yetişkinlerin konuya dikkatini çekecek bir proje hazırlanır.) (3. kazanım)</p> <p> “Kitle İletişim Özgürlüğü” (Doğru bilgi alma hakkı, düşünceyi açıklama özgürlüğü ve kitle iletişim özgürlüğü arasındaki bağlantı ele alınarak irdelenir.) (4. kazanım)</p> <p> “Gizlilik Kareleri”(Kitle iletişim özgürlüğü, özel hayatın gizliliği ve konut dokunulmazlığı kavramları, ilgili anayasa maddeleri çerçevesinde incelenir.) (5. kazanım)</p> <p> “Anadolu Ajansı” (Anadolu Ajansı ve diğer kitle iletişim araçlarının Millî Mücadele sürecindeki önemi incelenir.) (3,6. kazanım)</p>	<p>[!] Atatürkçülükle İlgili Konular (3,6 -6)</p> <p>[!] Özel hayatın gizliliği konusunda konut dokunulmazlığı da anlatılacaktır. (5. kazanım)</p> <p>☐ 1 ve 2. kazanımlar için Türkçe dersi “Konuşma” dil becerisi.</p> <p>☐ 3. kazanım için Türkçe dersi “Dinleme-İzleme” dil becerisi.</p> <p>⇒ Rehberlik ve Psikolojik Danışma, (1-9,11,12)</p> <p>⇒ Sağlık Kültürü (1,2-11,18,19)</p> <p>⇒ İnsan Hakları ve Vatandaşlık Eğitimi (4,5-4,11,12,13,21,22)</p> <p>⇒ Girişimcilik (1-10)</p> <p>[!] Doğrudan verilecek beceri: İletişim</p> <p>[!] Doğrudan verilecek değer: Farklılıklara saygı</p> <p>☑ Bu üniteye öz değerlendirme ve gözlem formları, öğrenci ürün dosyası, açık uçlu sorular, performans ödevleri kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

2.ÜNİTE	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
ÜLKEMİZDE NÜFUS	<p>Bu ünite ile öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Görsel materyaller ve verilerden yararlanarak Türkiye’de nüfusun dağılımının neden ve sonuçlarını tartışır. 2. Tablo ve grafiklerden yararlanarak, ülkemiz nüfusunun özellikleri ile ilgili verileri yorumlar. 3. Eğitim ve çalışma hakkının kullanılması ile devletin ve vatandaşın bu konudaki sorumluluklarını ilişkilendirir. 4. Örnek incelemeler yoluyla göçün neden ve sonuçlarını tartışır. 5. Yerleşme ve seyahat özgürlüğünü açıklar. 	<p> “Nerelerde Yaşıyoruz?” (Nüfus dağılımını gösteren haritalar ve fotoğraflar incelenir.) (1.kazanım)</p> <p> “Ülkemizde Bir Gezi” (Harita ve verilerden yararlanılarak nüfus dağılımının neden ve sonuçları incelenir.) (1.kazanım)</p> <p> “Nüfus Sayımı Yapalım” (Nüfus sayımlarının yapılması ve değerlendirilmesine yönelik bir proje hazırlanır.) (2.kazanım)</p> <p> “Nüfusu İnceleyelim” (Nüfus sayımı sonuçlarına göre hazırlanmış tablo ve grafiklerden yararlanılarak nüfus özellikleri incelenir ve nüfusun eğitim durumu ile eğitim hakkı ilişkilendirilir.) (2, 3.kazanım)</p> <p> “El Ele Tutuşalım” (Altı şapkalı düşünme tekniği ile eğitim ve çalışma hakkı üzerinde durulur.) (3.kazanım)</p> <p> “Yârim İstanbul’u Mesken mi tuttun?” (Türkü göç teması çerçevesinde incelenir.) (4.kazanım)</p> <p> “Göçmen Olan Kuşlar mı?” (Bir göç hikâyesi incelenerek yerleşme ve seyahat özgürlüğü ele alınır.) (4,5.kazanım)</p> <p> “Doğduğumuz Yerden Doyduğumuz Yere” (Sözlü tarih çalışması ile göçün neden ve sonuçları sorgulanır. Yerleşme ve seyahat özgürlüğü tartışılır.) (4,5.kazanım)</p>	<p>[!] Nüfus özellikleri içinde nüfus artışı, okuryazarlık oranı, çalışan nüfusun oranı, nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı, kırsal- kent nüfusu ve bunların cinsiyete göre dağılımı işlenecektir.(2.kazanım)</p> <p>[!] Ülkemizdeki göçün neden ve sonuçları, tarihten ve günümüzden örneklerle sorgulanacaktır. (4.kazanım)</p> <p>[!] 4. kazanım “Gazete Kupürlerinden Yararlanma” ile ilişkilendirilecektir.</p> <p>☐ 2. kazanım için Matematik dersi “Grafikler” alt öğrenme alanı (kazanım 3)</p> <p>☞ Sağlık kültürü (2-5)</p> <p>☞ İnsan Hakları ve Vatandaşlık Eğitimi (3-2,3,5,24); (5-15)</p> <p>[!] Doğrudan verilecek beceri: Grafik hazırlama</p> <p>[!] Doğrudan verilecek değer: Vatansızlık</p> <p> Bu üniteye öz değerlendirme ve gözlem formları, açık uçlu sorular, projeler, performans ödevleri, kavram haritası; çoktan seçmeli, boşluk doldurma vb. testler kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

3.ÜNİTE	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
TÜRK TARİHİNDE YOLCULUK	<p>Bu ünite ile öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Türkiye Selçukluları döneminde Türklerin siyasi mücadeleleri ve kültürel faaliyetlerinin Anadolu'nun Türkleşme sürecine katkılarını değerlendirir. 2. Kanıtlara dayanarak Osmanlı Devleti'nin siyasi güç olarak ortaya çıkışını etkileyen faktörleri açıklar. 3. Osmanlı Devleti'nin fetih ve mücadelelerini, Osmanlı'da ticaretin ve denizlerin önemi açısından değerlendirir. 4. Osmanlı toplumunda hoşgörü ve birlikte yaşama fikrinin önemine dayalı kanıtlar gösterir. 5. Şehir incelemesi yoluyla, Türk kültür, sanat ve estetik anlayışındaki değişim ve sürekliliğe ilişkin kanıtlar gösterir. 6. Osmanlı- Avrupa ilişkileri çerçevesinde kültür, sanat ve estetik anlayışındaki etkileşimi fark eder. 7. Seyahatnamelerden hareketle Türk kültürüne ait unsurları örnekendirir. 8. Osmanlı Devleti'nde ıslahat hareketleri sonucu ortaya çıkan kurumlardan hareketle toplumsal ve ekonomik değişim hakkında çıkarımlarda bulunur. 	<p>🗺️“Selçuklu Kervansarayları” (Bir tur operatörü olarak Selçuklu kervansaraylarının gezilebileceği bir gezi planı hazırlanır.) (1. kazanım)</p> <p>🗺️“Haçlı Seferleri” (Haçlı seferlerine katılan bir şövalyenin dönüş yolculuğu ile ilgili bir hikâye yazılır.) (1. kazanım)</p> <p>🗺️“Osman Bey'in Rüyası” (Birinci elden kaynaklardan ve tarih haritalarından yararlanılarak Osmanlı Devleti'nin gelişme süreci işbirlikli öğrenme yöntemi ile incelenir.) (2. kazanım)</p> <p>🗺️“Kuruluş” (Kuruluş filmi izlenerek Osmanlı Devleti'nin kuruluş süreci incelenir.) (2, 4. kazanım)</p> <p>🗺️“Medresenin Sırrı” (Cacabey Medresesi ve Gevher Nesibe Hatun Şifhanesi örnekleri ile tarihi yapılara düzenlenen gezilerde, bu yapıların nasıl inceleneceği üzerinde durulur.) (1,5,6. kazanımlar)</p> <p>🗺️“İstanbul'un Fethi” (İstanbul'un fethini gösteren bir maket yapılarak İstanbul'un fethinde Fatih Sultan Mehmet'in rolü değerlendirilir.) (3. kazanım)</p> <p>🗺️“Yelkenler Fora” (Osmanlı donanmasının denizlerdeki mücadelesi Osmanlı gemilerinin gelişim süreci ile birlikte incelenir.) (3. kazanım)</p> <p>🗺️“Osmanlı'da Yaşamak” (Osmanlı devletinde çeşitli dönemlere ait belgeler ve örnek olaylar incelenir.) (4. kazanım)</p> <p>🗺️“Şehirlerin Dili” (Konya, Bursa, Edirne, İstanbul vb. şehirlerin mimari yapıları ve şehrin gelişim süreçleri incelenir.) (5. kazanım)</p> <p>🗺️“Yazıyor, Yazıyor!” (Osmanlı tarihinde çeşitli dönüm noktalarını esas alan bir tarih gazetesi çıkarılır.) (2, 3, 6, 8. kazanım)</p> <p>🗺️“Lâlenin Serüveni” (“Doğunun Işığı Lâle” belgeseli izlenerek Osmanlı-Avrupa etkileşimi değerlendirilir.) (6. kazanım)</p> <p>🗺️“Türk Marşı” (Türk müziğinin Avrupa klasik batı müziğine etkileri örnekler üzerinden incelenir.) (6. kazanım)</p> <p>🗺️“Seyyahların Gözüyle” (Çeşitli dönemlere ait seyahatnamelerden alınmış metinler üzerinde inceleme yapılır.) (7. kazanım)</p> <p>🗺️:“Her Şey Bir Sandıkla Başladı” (Ziraat Bankası'nın kuruluşu dönemin olayları ile eş zamanlı olarak araştırılır.) (8. kazanım)</p>	<p>[!] 2. kazanım eş zamanlı tarih şeridi; 1, 2, 3. kazanımlar haritalar kullanılarak işlenecektir.</p> <p>[!] Siyasi mücadeleler Malazgirt, Miryokefalon Savaşları ve Haçlı Seferleri çerçevesinde verilecektir. Kültürel açıdan da Malazgirt ve Köseadağ Savaşları sonrası kurulan Anadolu Türk beyliklerinin faaliyetleri işlenecektir. (1. kazanım)</p> <p>[!]Kuruluştan İstanbul'un fethine kadar olan dönemde coğrafi konum, iskân politikası, askerî, ekonomik ve toplumsal yapı ele alınacaktır. (2. kazanım)</p> <p>[!] Osmanlı ordusunun yapısı ve askerî alandaki yenilikler de ele alınacaktır. (3.kazanım)</p> <p>[!] İstanbul, Trabzon, Kırım, Ege Adaları, Mısır, Kıbrıs ve Girit fetihleri, Preveze ve İnebahtı Deniz Savaşları, Sinop ve Çeşme baskınları kazanımın içeriği açısından işlenecektir. (3. kazanım)</p> <p>[!] Ünite içeriği dikkate alınarak işlenecektir. (7. kazanım)</p> <p>[!] Eğitim kurumları, posta teşkilatı, itfaiye teşkilatı, bankalar, matbaa, gazete vb. ele alınabilir. (8. kazanım)</p> <p>[!] 1, 3, 6 ve 8. kazanımlar Müze İle Eğitimle ilişkilendirilecektir.</p> <p>[!] Doğrudan verilecek beceri: Tarihsel olguları ve yorumları ayırt etme</p> <p>[!] Doğrudan verilecek değer: Estetik</p> <p>📖 Bu ünite de öz değerlendirme ve gözlem formları, açık uçlu sorular, projeler, performans ödevleri, kavram haritası, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı vb. testler kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

4.ÜNİTE	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
ZAMAN İÇİNDE BİLİM	<p>Bu ünite ile öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. İlk uygarlıkların bilimsel ve teknolojik gelişmelere katkılarına örnekler verir. 2. İlk yazı örneklerinden yola çıkarak yazının kullanım alanlarını ve bilgi aktarımındaki önemini fark eder. 3. Türk ve İslam devletlerinde yetişen bilginlerin bilimsel gelişme sürecine katkılarını değerlendirir. 4. 15-19.yüzyıllar arasında Avrupa’da yaşanan gelişmelerin günümüz bilimsel birikiminin oluşmasına etkisini fark eder. 5. Tarihsel süreçte düşünceyi ifade etme ve bilim özgürlüklerini bilimsel gelişmelerle ilişkilendirir. 	<p> “Teknoloji Nasıl Doğdu?” (İlk çağlardaki bazı önemli buluşlar ele alınır.) (1. kazanım)</p> <p> “Harflerden Kitaba” (Bir eserin kitap haline geliş aşamaları araştırılır; çevredeki bir matbaaya gezi yapılır. (2. kazanım)</p> <p> “Bilginler ve Kâşifler” (Senkronik zaman şeridi oluşturur.) (3, 4. kazanım)</p> <p> “Teknoloji ve Bilim Müzelerine Gezi” (İletişim Müzesi, PTT Müzesi, Rahmi Koç Müzesi vb. müzelere gezi düzenlenir.) (4. kazanım)</p> <p> “Bayrak Yarışı” (Batlamyus’tan Nasreddin Tusi, Ali Kuşçu, Galile, Takiyyüddin, Kepler ve Kopernik’e uzanan bir süreçte astronomi örneğinden hareketle bilim mirasının oluşumu ele alınır.) (3,4, 5. kazanım)</p>	<p>[!] Anayasamızın (Bilim ve Sanat özgürlükleri ile ilgili) 27. maddesi de ele alınacaktır. (5. kazanım)</p> <p>[!] 1 ve 2 kazanımlar Müze İle Eğitimle ilişkilendirilecektir.</p> <p>[!] Coğrafi Keşifler, Rönesans, Reform ve Aydınlanma Çağı işlenecek, Sanayi İnkılabı ise bilimsel ve teknolojik açılardan ele alınacaktır. (4. kazanım)</p> <p>☐ 4. ve 5. kazanımlar için Fen ve Teknoloji dersi “Güneş Sistemi ve Ötesi: Uzay Bilmecesi” ünitesi (3.2, 3.4, 3.6 kazanımlar)</p> <p>☐ 3. kazanım için Fen ve Teknoloji dersi “Güneş Sistemi ve Ötesi: Uzay Bilmecesi” ünitesi (3.3 kazanım)</p> <p>☒ İnsan Hakları ve Vatandaşlık (5–12)</p> <p>[!] Doğrudan verilecek beceri: Zaman ve kronolojiyi algılama</p> <p>[!] Doğrudan verilecek değer: Bilimsellik</p> <p> Bu üniteye öz değerlendirme ve gözlem formları, açık uçlu sorular, projeler, performans değerlendirme, öğrenci ürün dosyası, kavram haritası, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

ÖĞRENME ALANI: ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM ..... 7. sınıf

5.ÜNİTE	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
EKONOMİ VE SOSYAL HAYAT	<p>Bu ünite ile öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Üretimde ve yönetimde toprağın önemini tarihten örneklerle açıklar. 2. Kaynakların, ürünlerin ve ticaret yollarının devletlerin gelişmesindeki önemine tarihten ve günümüzden örnekler verir. 3. Tarihten ve günümüzden örnekler vererek üretim teknolojisindeki gelişmelerin sosyal ve ekonomik hayata etkilerini değerlendirir. 4. Vakıfların çalışmalarına ve sosyal yaşamdaki rolüne tarihten ve günümüzden örnekler verir. 5. Tarih boyunca Türklere meslek edindirme ve meslek etiği kazandırmada rol oynayan kurumları tanıtır. 6. Eğitimin meslek edindirme hedefini kavrayarak ilgi ve yetenekleri doğrultusunda meslek tercihlerine yönelik planlama yapar. 	<p>🏠 “Toprak Önemlidir” (Toprağın önemi doğrultusunda toprağı kullanmanın gerekliliğı araştırılır.) (1.kazanım)</p> <p>🏠 “Ülkeler Nasıl Gelişir?” (Coğrafi keşifler çerçevesinde ülkelerin gelişmesinde kaynakların, ürünlerin ve ticaret yollarının etkisi değerlendirilir.) (2.kazanım)</p> <p>🏠 “Yeni Yollar” (Coğrafi Keşiflerle birlikte eski ticaret yollarının önemini kaybetmesinin Osmanlı Devleti’nin ekonomisine etkisi değerlendirilir.) (2. kazanım)</p> <p>🏠 “Buharın Gücü” (Teknolojinin gelişmesinin insan yaşamına ve iş alanları üzerine etkisi vurgulanır.) (3.kazanım)</p> <p>🏠 “Vakıflarımız” (Geçmişte ve günümüzdeki vakıflar kuruluş amacı açısından incelenir.) (4.kazanım)</p> <p>🏠 “Pabucunu Dama Atma!” (Rol kartları ile oynanan oyundan yola çıkarak Osmanlı’daki eğitim ve öğretim kurumları üzerinde durulur.) (5.kazanım)</p> <p>🏠 “Gelin Meslek Seçelim”(Öğrencilerin değişik meslekleri tanıyarak ilgi ve yetenekleri doğrultusunda tercih yapmaları istenir.) (6.kazanım)</p> <p>🏠 “Son Kararım mı?” (Meslek seçerken nelere dikkat edilmesi gerektiğı konusunda karar verme becerisi kullanılarak beyin fırtınası yapılır.) (6.kazanım)</p>	<p>[!]Osmanlı’daki tımar sisteminden bahsedilirken iktâ, ve günümüzdeki tarım sisteminden genel hatlarıyla bahsedilecektir. (1.kazanım)</p> <p>[!] Günümüzden Akdeniz ve Boğazlardaki ticaret yolları, geçmişten Kral Yolu, Baharat Yolu ve Coğrafi Keşiflere yer verilecektir. (2.kazanım)</p> <p>[!] “Sanayi İnkılabı” vurgulanacaktır. (3.kazanım)</p> <p>[!] Sivil toplum kuruluşları ile vakıfların dayanışma ve yardımlaşma yanında spor, sanat, çevre, çocuk ve kadın hakları alanlarında da faaliyet gösterdiği vurgulanacaktır. (4. kazanım)</p> <p>[!]Medrese, Enderun ve Ahi (lonca) teşkilatı üzerinde durulacaktır. (5. kazanım)</p> <p>[!] 6. kazanım “Gazete Kupürlerinden Yararlanma” ile ilişkilendirilecektir.</p> <p>[!] 1 ve 3 kazanımlar Müze İle Eğitimle ilişkilendirilecektir.</p> <p>☞ Kariyer Bilinci Geliştirme (6-6,7,8,9)</p> <p>☞ Rehberlik ve Psikolojik Danışma (6-13)</p> <p>☞Özel Eğitim (6-3)</p> <p>[!]Doğrudan verilecek beceri: Tarihsel empati</p> <p>[!]Doğrudan verilecek değer: Dürüstlük</p> <p>📖 Bu ünite de öz değerlendirme ve gözlem formları, açık uçlu sorular, projeler, performans ödevleri, öğrenci ürün dosyası, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı vb. testler kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

6.ÜNİTE	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
YAŞAYAN DEMOKRASİ	<p>Bu ünite ile öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tarihsel süreçte Türk devletlerinde yönetim şekli ve egemenlik anlayışındaki değişim ve sürekliliği fark eder. 2. Anayasamızın 2. maddesinde yer alan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin nitelikleri ile ilgili uygulamalara toplum hayatından örnekler verir. 3. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yönetim yapısını yasama, yürütme ve yargı kavramları çerçevesinde analiz eder. 4. Siyasî partilerin, sivil toplum örgütlerinin, medyanın ve bireylerin, gündemi ve yönetimin karar alma süreçlerini ne şekilde etkilediğini örnekler üzerinden tartışır. 5. İçinde bulunduğu eğitsel ve sosyal faaliyetlerde işleyen süreçleri demokrasinin ilkeleri açısından analiz eder. 	<p>📺 “Kurultaydan Büyük Millet Meclisi’ne” (İlk Türk devletlerinden günümüze yönetim ve egemenlik anlayışındaki değişim ve sürekliliği gösteren bilgiler analiz edilir.) (1.kazanım)</p> <p>📺 “Yasalar Gerekli mi?” (Yasaların önemine ve gerekliliğine dair beyin fırtınası yapılır.) (2. kazanım)</p> <p>📺 “Cumhuriyetin Nitelikleri” (Anayasamızın ikinci maddesi incelenerek örnek olaylarla karşılaştırılır.) (2. kazanım)</p> <p>📺 “Belgesel Film İzliyoruz” (Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin yönetim yapısını, meclisin önemini anlatan eğitsel filmler izlenir.) (3. kazanım)</p> <p>📺 “Bir Yasa TBMM’den Nasıl Çıkar?” (TBMM’den bir yasanın nasıl çıktığını kavratmak üzere drama yapılır.) (3. kazanım)</p> <p>📺 “Sınıf Mahkemesi Kuralım” (Yargı yetkisini ve gücünü anlamak üzere sınıfta okul kurallarına dayalı bir mahkeme kurulur.) (3.kazanım)</p> <p>📺 “Sanal Alan Gezisi” (TBMM, Yargıtay, Danıştay ve Adalet Bakanlığı’nın ilgili siteleri ziyaret edilerek görevleriyle ilgili bilgi edinilir.) (3. kazanım)</p> <p>📺 “Vatandaşın Sesi Gazetesi” (Sivil toplum örgütlerinin, medyanın ve bireylerin karar alma süreçlerini ve kamuoyunu nasıl etkilediğini göstermek amacıyla bir gazete hazırlanır.) (4. kazanım)</p> <p>📺 “Öğrenci Kulüpleri” (Öğrencilerin okul içi ve okul dışında bulunduğu eğitsel ve sosyal kulüp faaliyetlerinin süreçleri demokrasinin ilkeleri açısından incelenir.) (5. kazanım)</p>	<p>[!] Atatürkçülükle İlgili Konular (3,4 -1); (4-5); (2-7, 8)</p> <p>[!] Kut, saltanat, kurultay, divan, Tanzimat Fermanı, meşrutiyet ve cumhuriyet üzerinde durulacaktır. (1.Kazanım)</p> <p>☞ İnsan Hakları ve Vatandaşlık Eğitimi (3–20)</p> <p>[!] Doğrudan verilecek beceri: Karar verme</p> <p>[!] Doğrudan verilecek değer: Adil olma</p> <p>📖 Bu üniteye öz değerlendirme ve gözlem formları, açık uçlu sorular, projeler, performans ödevleri, kavram haritası, öğrenci ürün dosyası çöktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

7.ÜNİTE	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
ÜLKELER ARASI KÖPRÜLER	<p>Bu ünite ile öğrenciler;</p> <p>1.20. Yüzyılın başında Osmanlı Devleti ve Avrupa ülkelerinin siyasî ve ekonomik yapısıyla I. Dünya Savaşı'nın sebep ve sonuçlarını ilişkilendirir.</p> <p>2.Küresel sorunlarla uluslararası kuruluşların kuruluş amaçlarını ilişkilendirir.</p> <p>3.Küresel sorunların çözümlerinin yaşama geçirilmesinde kişisel sorumluluğunu fark eder.</p> <p>4.Düşünce, sanat ve edebiyat ürünlerinin, doğal varlıkların ve tarihi çevrelerin ortak miras ögesi olarak yaşatılmasında insanlığın sorumluluğunun farkına varır</p>	<p> “Balkan Bunalımı Simülasyonu” (Simülasyon yöntemi ile Balkan Savaşları değerlendirilir.) (1. kazanım)</p> <p> “I. Dünya Savaşı”(Görsel materyaller kullanılarak I.Dünya Savaşı, uluslararası ilişkiler açısından incelenir.) (1.kazanım)</p> <p> “Çanakkale Geçilmez”(I.Dünya Savaşı’nda Çanakkale Cephesinin önemi ve Mustafa Kemal’in başarıları incelenir.) (1.kazanım)</p> <p> “Dünyamız ve Sorunları” (Küresel sorunlarla ilgili araştırma yapılarak sorunların nedenleri ve sonuçları açıklanır.) (2,3. kazanım)</p> <p> “Proje Şenliği” (Bilimsel araştırma basamakları kullanılarak küresel sorunların çözümü ile ilgili proje hazırlanır.) (2,3. kazanım)</p> <p> “Uluslar arası Kuruluşlar” (Grup çalışması yapılarak Küresel sorunlarla Uluslararası amaçları incelenir.) (2,3. kazanım)</p> <p> “Çevre Hakkı” (Sınıf mahkemesi oluşturularak bir çevre sorunu çevre hakkı çerçevesinde incelenir.) (2,3. kazanım)</p> <p> “Barış İçin Çalışanlar” (Dünya barışına, çalışmaları ve uygulamaları ile katkıda bulunmuş kişiler ile ilgili araştırma yapılır.) (4. kazanım)</p> <p> “İnsanlığın Mirası” (Ortak mirastan örnekler verilerek ortak mirası oluşturan değerler tanıtılır.) (4. kazanım)</p> <p> “Birlikte Koruyalım” (Ortak miras değerlerin korunması ile ilgili proje çalışması yapılır.) (4. kazanım)</p>	<p>[!] Atatürkçülükle İlgili Konular (1-9); (4 -2,3,4)</p> <p>[!]Osmanlı Devleti’nin savaştığı cepheler, Çanakkale Savaşı’nın önemi, Mustafa Kemal’in gösterdiği başarılar ve savaş sonrası uluslararası sorunlara çözüm arayışları üzerinde durulacaktır. (1.kazanım)</p> <p>[!] Küresel ısınma, çevre kirliliği, terör, savaş, açlık, yoksulluk, hızlı nüfus artışı, işsizlik, salgın ve bulaşıcı hastalıklar vb. konularından birisi ele alınacaktır. (2, 3. kazanım)</p> <p>[!] Çevre kirliliği konusunda çevre hakkı işlenmelidir. (2. kazanım)</p> <p>[!] 2, 3 ve 4. kazanımlar “Gazete Kupürlerinden Yararlanma” ile ilişkilendirilecektir.</p> <p>[!] 1, ve 4. kazanımlar Müze İle Eğitimle ilişkilendirilecektir.</p> <p>☐ 2. ve 3. kazanımlar için Fen ve Teknoloji dersi “İnsan ve Çevre” ünitesi (1.9, 1.10, 1.11 kazanımlar).</p> <p> İnsan Hakları ve Vatandaşlık Eğitimi (4–19)</p> <p>[!] Doğrudan verilecek beceri: Kalıp yargıları fark etme</p> <p>[!] Doğrudan verilecek değer: Barış</p> <p> Bu üniteye öz değerlendirme ve gözlem formları, açık uçlu sorular, projeler, performans ödevleri, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler, kavram haritası, öğrenci ürün dosyası kullanılarak değerlendirme yapılabilir</p>

2.10. MİLLET KAVRAMI

Millet, devletin demografik (nüfus) yapısını meydana getirir. Bu yapının temel ögesi ise insandır. Buna göre millet, insanlardan meydana gelen bir topluluktur. Ancak her insan topluluğu millet olamaz. Millet olabilmek için bu insan topluluğunda maddî ve manevî bazı ortak unsurların bir arada bulunması gerekir. Genel olarak millet, “geçmişte, günümüzde ve gelecekte; hatıraları, yönelişleri ortak olan varlıktır.” şeklinde tanımlanır (Doğan, 2005: 136).

Millet, günümüzde tanımlanması zor kavramlardan biridir. Fransızca Nationalite, İngilizce Nationality, bir insanın vatandaşı veya uyruğu olduğu devleti ifade eder. Almanlar, hukuki vatandaşlık anlamında Staatsangehörigkeit; etnik anlamda Nationalität sözcüğünü kullanırlar. Türkçede bu anlamlara karşılık olarak üzere tebaa, millet/milliyet kavramları kullanılır (Lewis, 2004: 342).

Millet denilen en büyük toplumsal zümreyi, birçok düşünür farklı şekillerde açıklamışlardır: Hegel, milliyetin esrarengiz bir ruh olduğunu söyler. Fransa'da Le Play, Almanya'da Ratzel, coğrafi şartların, milli hayata şekil verdiğini söylüyorlardı. Kautsky, milli hayatı, iktisadi menfaat birliği sayma hususunda klasik iktisatçılarla birleşiyordu (Eröz, 1987: 59).

Millet kelimesi tarihi kaynaklarımızda geçen “kavim” ile batı dillerinde görülen “nation” kelimesinin karşılığıdır. Millet kelimesi Türk tarih ve siyaset yazı ve yapıtlarında başlangıçta bugünkü anlamında kullanılmıyordu. Bunun yerine Müslümanların tümü manasına gelen “ümme” kelimesi kullanılıyordu. Şemseddin Sami, millet kelimesini iki anlamda kullanmaktadır. Birinci anlamda millet kelimesi, din ve bir dinin görüş, yorum ve anlayış ayrılıkları sebebiyle ortaya çıkan kollarından her biri olan mezhebi ifade eder. Millet-i İbrahim gibi. Burada millet din anlamında kullanılmamakta ve millet-i İbrahim, İbrahim'in dinî anlamına gelmektedir. Millet kelimesinin ikinci anlamı ise, bir din ve mezhebe bağlı bulunan cemaati ifade eder. Millet-i İslam denildiği zaman, İslam dinine mensup kimseler kastedilir (Keskin, 1999: 1).

Bilindiği gibi devletin oluşumunda zorunlu üç unsur mevcuttur: Millet, ülke ve egemenlik. Bir devletin kurulabilmesi için lüzumlu olan ilk şey insan topluluğudur. İnsanlar olmadan bir devletin kurulması mümkün değildir. İnsansız devlet olmaz. İnsan topluluğu devletin beşerî unsurudur. İnsan topluluğu ögesini ifade etmek için değişik terimler kullanılıyorsa da biz “millet” kelimesini kullanacağız (Gözler, 2001: 108-123).

Millet terimine Osmanlı belgelerinde ilk kez 1517 tarihli bir fermanla rastlanılmaktadır. Kudüs'ün alınmasından sonra, Ermeni taifesine eskiden beri ellerinde olan kiliselerinde, dini özgürlüklerinin devam etmesi konusundaki fermanla Habeş, Kıpti ve Süryani milletlerinin, Ermenilerin “hem-milletleri” olduğu belirtilmektedir. Fatih döneminden itibaren uygulanan bu düzen çerçevesinde bu terimin XVI. asırdan öncede kullanılmış olması mümkün görülmektedir (Adıyeye, 1997: 41).

Osmanlı'da millet bugünkü anlamında kullanılmıyordu. Arapçada millet “community-communitas” anlamında dinî topluluğu karşılayan bir terimdir. Etnik grup karşılığı “kavm” dır. Millet deyiminin içerik boşalmasıyla nation’u karşılaması da artık mümkün değildi. Osmanlı'daki millet de böylece tarih yazıcılığımızda rahatlıkla kullanılacak bir orijinal ve klasik deyim olarak kalacaktır. Osmanlı milletleri her biri kapalı bir kompartıman oluşturan gruplardı. Onlar aynı dili konuşsa bile mezhep ayrılığı da söz konusuydu. Gene aynı mezhepte fakat ayrı dil konuşan gruplar içinde de bir bölünmeler söz konusuydu. İşte bu durum; maddi kültür ve hayat tarzında, folklorda birbirini karşılıklı olarak etkilemede bir ölçüde açıklık sağlamış ve bir Osmanlı tarzı yaşam biçimini doğurabilmişse de, yazılı kültür, bilim ve düşünce de Osmanlı kültürünün doğuşunu ve ilerlemesini engellemiş, bir Osmanlı yüksek kültüründen söz etme olasılığını zayıflatmıştır (Ortaylı, 1985: 996).

Ziya Gökalp, millet ve ümmet sözcüklerini bugünkü manaları ile kullanmıştır. O'na göre "aynı dinde bulunan insanların bütününe ümmet adı verir. O halde Müslümanların hepsi bir ümmettir. Yalnız dilde ve hars da ortak olan millet zümresi ise bundan ayrı bir şeydir (Gökalp, 2010: 20). Buna karşılık “budun” kelimesi millete tekabül eden gelişmiş bir mefhumdur. Natio sözlük anlamında millet, soy, ocak, klan, aşiret, kabile anlamında da kullanılmıştır. Nitekim Bilge

Kağan Göktürk yazıtlarında halkına: “Ey budunum yani ey milletim” diye hitap etmektedir (Türkdoğan, 1999: 111).

En genel anlamıyla millet, birbirine birtakım bağlarla bağlanmış insanlardan oluşan topluluğa verilen isimdir. Ziya Gökalp milleti dilce, dince, ahlakça ve güzellik duygusu bakımından müşterek olan, yani aynı terbiyeyi almış fertlerden mürekkep bulunan bir topluluk olarak tanımlar (Gökalp, 2010: 22).

Ziya Gökalp, millet hakkındaki çeşitli görüşleri de şu şekilde belirtmiştir:

1. Irk kelimesi esas itibarıyla zoolojiye ait bir terimdir. Her hayvan çeşidi anatomik nitelikleri bakımından birtakım türlere ayrılır. Bu türlere ırk adı verilir. İnsanlar arasında da geçmiş zamanlardan beri "beyaz ırk, siyah ırk, sarı ırk, kırmızı ırk" denilen dört ırk tasnifi vardı. Bu sınıflama hala değerini korumaktadır.

2. Etnik Türkçüler de milleti kavim zümresiyle karıştırırlar. Kavim, aynı anadan, aynı babadan üremiş, içine hiç yabancı karışmamış, aynı soydan olan bir zümre demektir. Eski cemiyetler, genellikle saf ve yabancılarla karışmamış birer budun olduklarını iddia ederlerdi. Oysa cemiyetler, tarih öncesi zamanlarda bile kavmiyetçe katıksız değillerdir. Kavmi saflık, hiçbir cemiyette bulunmamakla beraber, eski cemiyetler, kavmiyet ülküsünü takip ederlerdi.

Sosyal gelişimin o aşamasında yaşayan milletler için kavmiyet idealini takip etmek olağan bir hareket olduğu halde, bugün içinde bulunduğumuz evrede normal değildir. O aşamada bulunan cemiyetlerde sosyal dayanışma yalnız dindaşlık rabitasından ibaretti. Dindaşlık kandaşlığa dayanınca, doğal olarak, sosyal dayanışmanın temeli de kandaşlık olur.

Bugünkü toplumsal durumda ise, sosyal dayanışma kültür birliğine dayanıyor.

Kültürün kuşaktan kuşağa aktarılması terbiye vasıtasıyla olduğu için, kandaşlıkla hiçbir alakası yoktur.

3. Coğrafi Türkçülere göre millet, aynı ülkede oturan halkların bütünü demektir. İran milleti, İsveç milleti gibi...

4. Osmanlıcılara göre millet, Osmanlı İmparatorluğu'nda bulunan yurttaşları içine alır. Oysa bir imparatorluğun bütün vatandaşlarını tek bir millet kabul etmek büyük bir hatadan ibarettir. Çünkü bu muhtelit topluluğun içinde ayrı kültüre sahip birçok millet vardır.

5. Aynı dinde bulunan insanların tamamına ümmet adı verilir. Yalnız dilde ve kültürde ortak olan millet zümresi ise bundan ayrı bir şeydir.

Fertçilere göre millet, bir adamın kendisini mensup addettiği herhangi bir cemiyettir ." (Gökalp, 2010: 16-20).

2.11. MİLLETİ MEYDANA GETİREN UNSURLAR

Milleti meydana getiren unsurlar maddî ve manevî olmak üzere ikiye ayrılır. Soy, toprak ve ekonomi (emek) maddî unsurları; dil, din, kültür ve ülkü (ideal) birliği ise manevî unsurları meydana getirir (Doğan, 2005: 136).

2.11.1. Soy Birliği

Aynı atadan gelen insanların birlikte yaşamaları soy birliğidir. Soy birliğini ortak biyolojik özellikleri ifade eden ırk birliği ile karıştırmamalıdır. Çeşitli sosyal ve biyolojik etkileşimlere bağlı olarak insanlar birbirlerine karıştıklarından saf bir ırk bulmak güçtür.

Aynı soydan gelen insanlar ortak bir gelenek ve kültür oluştururlar. Bu kültür millet bilincinin gelişmesine yardımcı olur. Soy, önemli olmakla birlikte milleti oluşturmada tek başına yeterli değildir. Aynı soydan oluşan fakat farklı devletler halinde yaşayan milletler de vardır. Örneğin İtalyanlar, İspanyollar ve Fransızlar, Latin soyundan olmakla beraber farklı milletler halinde yaşarlar. Aynı şekilde ortak Germen soyu Alman ve Avusturya adlı iki milletin, ortak Türk soyu Azeriler, Türkmenler, Özbekler vs. olmak üzere çeşitli milletlerin ortaya çıkmasına engel olamamıştır. Bir modelde ise farklı soylar ortak bir millet oluşturmaktadır. İsviçre ve Belçika'da Latin ve Germen soyları söz konusu ülkelerde birer millet halinde yaşamaktadırlar (Doğan, 2005: 137).

İrk birliğini temel alan görüşe göre, insan topluluğunu millet haline getiren bağ, bu insanlar arasındaki ırk birliğidir. Başka bir anlatım ile millet, aralarında ırk

birliği olan insanların oluşturduğu bir topluluktur. Dolayısıyla, insanların bir millet oluşturabilmesi ve bir devlet kurabilmesi için aynı ırktan olmaları icap etmektedir.

Bu anlayışa göre, aynı ırka mensup olan insanların millet olabilmeleri için aynı toprak parçasında yaşıyor olması gerekmez. Çünkü onlar farklı yerlerde yaşasalar da aynı ırka mensupturlar. Bu fikre sahip olanlara göre, bir millet her Şeyden önce kan ve soy birliğinden oluşmaktadır. Aynı soydan gelen insanlar, farklı yerlerde doğmuş ve yaşamış da olsalar aynı milleti meydana getirirler (Keskin, 1999: 3-4).

İrk birliği kuramına göre, bir devlet ayrı bir devletin egemenliği altında yaşayan ırktaşlarını o devletin egemenliğinden kurtarmalı ve ırktaşlarının yaşadığı bütün toprakları ele geçirmelidir. Bu fikir dışa karşı yayılmacı, emperyalist bir devlet anlayışını oluşturur. Diğer yandan ırk birliği kuramına göre, devletin vatandaşı olan ama o ırka mensup olmayan kişilerden devletin kurtulması ve yapısını homojenleştirmesi gerekmektedir. Bu yargı çerçevesinde hakim devlet tarafından yapılan göçler ve jenositler haklı bir duruma gelmiş olmaktadır. Öyle ki kendi ulkesinde bulunan milletini, saf ve diğer ırklarla karışmamış kılmak için başkalaştırdığı ırkları katletme hakkını kendinde bulabilmektedir. Sonuç olarak Hitler Almanya'sında bu durum belirgin bir Şekilde görülmüştür (Gözler, 2001: 108-123).

2.11.2. Dil Birliği

Dil birliği fikrine göre, insan topluluğunu bir millet haline getiren etken, insanların aynı ortak dili konuşmasıdır. Bu goruşe yargıya göre, millet aynı dili konuşan insanların oluşturduğu bir topluluktur. Bir insan topluluğunun millet oluşturabilmesi için dil birliğine sahip olması gerektiği, birçok ulusçu aydın tarafından savunulmuş ve neredeyse genel duşune haline donuşmüş bir önermedir (Erözden, 1997: 106).

Dil birliğinin millet varlığındaki rolü çok buyuكتur. Millet, aynı dili konuşan insanlardan meydana gelmiş bir gruptur. Ortak dil, ırk birliğinin de maddesel

delilidir. Alman ırkçılığının dayandığı dayanaklardan biri de bu olmuştur. Ortak dil, millet birliğine en kuvvetli dayanağı teşkil etmektedir (Keskin, 1999: 4).

Milleti oluşturan bireylerin aynı dili konuşması çok önemlidir. Kültürün sürekliliği dil ile sağlanır. Geçmişin tarihi, kültürel, siyasi birikimi dil aracılığıyla yeni kuşaklara aktarılır. Bu nedenle dil, günlük ilişkiler kadar insanların kaynaşması ve dayanışması için de son derece gereklidir. Dilde ortaklık toplumsal yaşam kadar siyasi ve bürokratik yaşam için de belirli önemi taşımaktadır. Ancak dil, tek başına milleti oluşturmada yeterli değildir (Doğan, 2005: 137-138).

Dil, milliyetçiliğin hemen hemen bütün uygulamalarında kamusal alanın şekillendirilmesi amacıyla karışılan ve yönlendirilen bir kültürel öge olmuştur. Dil, milleti oluşturmak hem ortak kimliğin ve “biz”lik bilincinin esas bir göstergesi ve kanıtlanması sayılmış, hem de bu kurgunun siyasi pratiğe döküldüğü durumlarda, nüfusu ulus devlete dönüştürmek yolunda birincil bir araç olarak kabul edilmiştir. Hem siyasi milliyetçiliğin hem de etnik milliyetçiliğin ağır bastığı ülkelerde, dilin yönetilmesi gerektiği düşüncesi mevcuttur. Bu düşünce dilin bir yandan standartlaşmasını, bir yandan da resmi dil olarak eğitimde ve iletişimde kullanılmasıyla sosyo-kültürel olarak yeniden üretimini sağlar (Balçık, 2002: 777-787).

Hem sağlıklı bir iletişim için, hem de Atatürk'ün üzerine titrediği kültürel bağımsızlığı da içine alan, tam istiklal için dil en temel unsur olma özelliğine sahiptir. Hiç şüphesiz ulusal bir eğitim için millî bir dil gereklidir. Bu sebeple dilin millileşmesi, halka yaklaşması gayesi önde gelmelidir. Millî bir his ile dil arasında önemli bir ilişki vardır. Dilin millîliği, millî hissin ortaya çıkmasına tesir eder (Kavcar, 1981: 158).

2.11.3. Din Birliği

Toplumsal bir olgu olarak din çağlar boyu insan toplumlarını derinden etkilemiştir. Bu olgu geçmişte olduğu gibi bugün de toplumlar için önemini korumaktadır. Sosyolog Giddens'in dediği gibi "din, inançları ve uygulamaları kültürden kültüre değişmesine rağmen bilinen tüm toplumlarda vardır." (Doğan, 2005: 137).

Din birliği kuramına göre, bir arada yaşayan insanların bir millet oluşturabilmesi ve dolayısıyla bir devlet kurabilmesi için aynı dine mensup olmaları gerekir. Musevilik, Hıristiyanlık ve İslamiyet gibi büyük semavi dinler, esas itibarıyla bütün dünyaya yayılmayı amaçlamakla birlikte, mensuplarını birer merkez etrafında toplayan kuvvetlerdir. Türklüğün korunmasında ve bu topraklar üzerindeki varlığımızda İslamiyet'in büyük rolü vardır (Keskin, 1999: 5).

Din ve ortak inançlar millet hayatının önemli bir parçasıdır. Aynı dine bağlı olan bireyler birbirlerine yakınlık duyarlar. Millet ruhunun gelişmesinde din önemli bir öğedir. Fakat bu, milletin oluşumunda tek başına yeterli değildir. Özellikle bugünün dünyasında bir çok ülkede aynı millet içinde farklı dinlere mensup olan halklar ve zümreler yaşamaktadır. Bazı istisnalar dışında bu toplumsal tablo çağdaş dünyada görece bir uyum ortaya koymaktadır. Buna rağmen hala dinsel duyarlılıklar dünyanın bazı ülkelerinde farklılıkların çatışma noktalarından biri olabilmektedir. Sosyolog Nurettin Topçu olayın bu boyutunu şu şekilde değerlendirir:

Din ile millet arasındaki yakınlıklara rağmen, esaslı bir noktada birbirleriyle çatıştıklarını söylemeliyiz. Olumlu aşamada yani milleti yapıcılıkta din milletten ayrılmaz. Millet ruhunun gelişmesinde din milletle beraberdir. Menfi (olumsuz) aşamada ise yani başka milletlerle çatışma haline gelince din milletin karşısına dikilir, ona cephe alır. Milliyetçilerin milli sınırlarla insanları ayırmalarına karşılık, dinciler sınırları ortadan kaldırarak din birliği yapmak isterler. Bu çerçevede Milliyetçilik ideal sınırların korunması ise; dincilik ideali, sınırların ortadan kaldırılarak bütün insanların aynı dinde cemaat halinde birleştirilmesidir (Doğan, 2005: 137).

Din ayırım sınırlarının geçtiği bölgelerde özellikle Ortadoğu ve Balkanlar'da din birliği ve ayrılığı, millet mefhumu bakımından çok önemli bir etkidir. Bunun en tipik örneği Boşnak, Hırvat ve Sırp milletleri arasındaki ayırmadır. Bu milletler aynı ırktan olmalarına ve aynı ortak dili konuşmalarına rağmen üç ayrı millet oluşturmaktadırlar (Erözden, 1997: 113).

2.11.4. Kültür Birliği

Manevi unsurlar içinde kültür birliğinin ayrı bir önemi vardır. Çünkü, kültür birliği bir arada yaşama isteği ve ihtiyacından doğar. Bu olgu, insanların birbirlerine tahammüllü olmalarını; sevgi, saygı ve hoşgörü içerisinde bulunmalarını gerekli kılar. Dolayısıyla bu gereklilikler yerine getirilmediği sürece kültür birliği oluşturmak güçleşir. Açıkçası, kültür birliği mutlu ve huzurlu bir toplumun simgesi olarak vardır. Atatürk, “Türkiye Cumhuriyeti’nin temeli kültürdür” diyerek, kültürün millet birliğindeki önemini vurgulamaktadır (Doğan, 2005: 138).

2.11.5. Tarih Birliği

Toplumun ortak geçmişini açıklar. Geçmişin her türlü sosyal ve siyasi sorununu birlikte paylaşan insanlar bu tecrübe ile ortak bir tarihe sahip olurlar. Ortak tarih, milletlerin bu gününe ve geleceğine güç veren en önemli unsurdur (Doğan, 2005: 138).

2.11.6. Ülkü (İdeal) Birliği

Toplumların ortak hedef ve idealleridir. Bu idealler milleti meydana getiren maddî ve manevî unsurların tümü tarafından şekillenir. Ülkü birliği, ortak ümit ve

heyecanlarla toluma dinamizm kazandırır. Millet olma bilinci bu dinamiğin bir sonucudur (Doğan, 2005: 138).

2.12. MİLLİ BİLİNCİN OLUŞMASINDA ATATÜRKÇÜLÜK KONULARININ ÖNEMİ

Talim ve Terbiye Kurulunda görüşülerek, İlköğretim kurumlarının birinci kademesindeki öğretim programları ve ders kitaplarında yer alması uygun bulunan Atatürkçülükle ilgili konular geliştirilerek kabul edilmiştir. Eğitim, bireyde istenilen yönde davranış değişikliğidir. Atatürkçülük konuları ile Milli Eğitimin amaçları yönünde, öğrencilerden davranış değişikliği istenmektedir.

Atatürkçü Düşünce Sisteminin oluşmasında Osmanlı Devletinin son dönemlerindeki olaylar, Atatürk'ün yetiştiği ortam, bazı düşünürlerin fikirleri ve dünyadaki demokratikleşme hareketleri gibi faktörler rol oynamıştır. Atatürkçü düşünce sistemi oluştuğuna göre, Atatürkçülük nedir? Atatürkçülük: “Türk milletinin bugün ve gelecekte tam bağımsızlığa, huzur ve refaha sahip olması, aklın ve bilimin rehberliğinde Türk kültürünün çağdaş uygarlık düzeyine çıkarılması amacı ile temel esasları Atatürk tarafından belirlenen gerçekçi fikirlere ve ilkelere, Atatürkçülük denir”. Atatürkçülük, Atatürk ilkelerinden oluşan bir düşünce sistemidir. Bu düşünce sisteminin temel esasları Atatürk tarafından belirlenmiştir. “Atatürkçülük, devlet hayatının her alanını ve toplumun fikir hayatını kapsar. Türk milletinin, bugün ve gelecekte tam bağımsızlığa, huzur ve refaha sahip olmasını amaçlar. Devletin, millet egemenliği esasına dayandırılmasını öngörür. Aklın ve bilimin öncülüğünde, Türk kültürünün çağdaş uygarlık düzeyi üzerine çıkarılmasını hedef alır”.

Atatürkçülük, “Türkiye'nin çağdaş uygarlık düzeyine gelebilmesi için Atatürk'ün toplumsal, siyasal, ekonomik ve ekinsel yönlerden ileri sürdüğü ve devrimlerin gerçekleşmesinde uyguladığı ilkeler” olarak açıklanır.

Türkiye Cumhuriyetinin temellerini Atatürkçülük oluşturur. Atatürkçülük Türk milletinin çağdaşlaşmasını amaçlar. Bunun için önemi büyüktür. Yine Atatürkçülük; “genç Türkiye Cumhuriyetinin siyasal, toplumsal ve kültürel

gelişimini öngören, her türlü yeniliğe açık, çağın beklentilerine kolaylıkla uyum sağlayabilme niteliği gösteren bir dünya görüşüdür”.

Atatürkçülük, Atatürk'ün Türkiye Cumhuriyeti halkının çağdaş uygarlık düzeyine yükseltilmesi amacıyla geliştirdiği, gerçekleştirdiği devrimler bütünüdür. Atatürkçülük, aklın ve bilimin değer kazandığı bir toplum düzeni kurmayı amaçlar. Türk milletine, milli kimliğini kaybetmeden dünya milletleri arasında hak ettiği yeri kazandırmayı hedef alır. Atatürkçülük, Türk milletinin güven ve huzur içinde yaşamasını hedef alan bir dünya görüşüdür. Atatürkçülüğün özünde, Türk kültürü ve insanlığın binlerce yıllık yüksek değerleri olan bağımsızlık, özgürlük, insan ve vatan sevgisi vardır. “Atatürkçülük, Türk milletinin ihtiyaçlarından doğan, toplum hayatına yön veren gerçekçi ve milli bir sistemdir”. “Milletimizi benliğine ve egemenliğine kavuşturarak demokratik bir düzen içinde çağdaşlaşmasını sağlayan Atatürkçü Düşünce Sistemi; çeşitli olayların akıl yoluyla değerlendirilmesi ve tarih bilinciyle yorumlanmasıyla oluşmuştur”. Reşat Kaynar'a göre; “Atatürkçü düşünce sisteminin prensipleri milliyetçilik ve medeniyetçiliğe dayanır”. Atatürkçülüğün özünde Atatürk ilkeleri yatmaktadır. Bu ilkeler bir ışık altında hep birlikte yorumlandığında, Atatürkçü düşüncenin dinamik ideali olan “muasır medeniyet seviyesine ulaşmak” ülküsüyle bütünleştikleri görülür (Şenses, 2002: 45-47).

2.12.1. Atatürkçülüğün Temel İlkeleri

Atatürkçülüğün yorumunu yaparken Atatürkçülüğün ilkelerini bir bütün olarak değerlendirmeliyiz. Atatürkçülüğün ilkeleri arasında bir hiyerarşi, yani bir öncelik sırası söz konusu olamaz. Atatürk ilkelerinin hepsi önceliklidir, hepsi önemlidir, hepsi ağırlıdır.

Atatürk ilkeleri en özlü tanımı ile Türkiye Cumhuriyeti adıyla kurulan yeni Türk devletinin dayandığı temel ilkelere dir. Bu ilkeler, bir bütündür; birbirinden ayrı düşünülemez. Başta Atatürk'ün ve devletin kuruluşunu sağlayanların ortak kararı, davranış ve çabalarıdır (Karaaslan, 2009: 66).

2.12.1.1. Cumhuriyetçilik

Cumhuriyet ulusal egemenliği, ulusun irade ve egemenliği ile vatandaşların devlete ve devletin vatandaşlara karşı hak ve ödevlerini en iyi düzenleyen bir yönetim biçimidir. Atatürk bu durumu çeşitli vesilelerle aynen şöyle ifade eder: “Türk milletinin karakter ve âdetlerine en uygun olan idare; Cumhuriyet idaresidir. Cumhuriyet rejimi demek, demokrasi sistemiyle devlet şekli demektir. Cumhuriyet, yüksek ahlâki değer ve niteliklere dayanan bir idaredir. Cumhuriyet, fazilet (erdem) dir... Cumhuriyet idaresi, erdemli ve namuslu insanlar yetiştirir (Doğan, 2005: 130).

Cumhuriyetçilik, devlet idaresinde milli egemenliği milli iradeyi ve hür seçimi esas kabul eden ilkenin adıdır. Bu ilkenin yönetim biçimi ve siyasal rejim olarak ifadesi, cumhuriyettir (Kocatürk, 1992: 87).

Atatürk ilkelerinden cumhuriyetçilik ilkesine göre kişide var olması gereken kişilik özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

1. Demokratik tutumlu,
2. Özgür düşünce ve tutum sahibi,
3. Adaletli ve barışçı,
4. Erdemli ve uygar,
5. Topluma ve kurumlarına saygılı,
6. Yasalara uygun, disiplinli, dengeli, sabırlı,
7. Hoşgörülü, insancıl,
8. Kişi, örgüt ve toplum çıkarlarını dengeleyen,
9. Görev ve sorumluluk bilinci olan,
10. Sorunlarına dönük ve gelişmeye inançlı (Çiftçi, 2007: 18).

2.12.1.2. Milliyetçilik

Atatürkçülüğün birlik beraberlik yaratma hususundaki temel ilkesi; milliyetçiliktir. Türk milleti dil, kültür, ideal birliği ile birbirine bağlı vatandaşların oluşturduğu, doğal, toplumsal, ekonomik ve siyasal bir bütündür. Atatürkçülük

esaslarına uyarak Türkiye cumhuriyetini kollamak ve korumak, Türkiye Cumhuriyetini kuran Türk milletinin görevidir.

Milliyetçilik, kendilerini aynı milletin üyesi sayan kişilerin bir arada bağımsız yaşamak ve teşkil ettikleri toplumu yükseltmek isteğidir. Kısaca milliyetçilik, milletini sevmek ve yüceltmek isteğidir. Milliyetçilik elbette, bir millete mensup fertlerin, kendi tarihlerinden, o tarihi dolduran parlak başarılarından geçirilen felaket ve ıstıraplardan süzülüp gelen ortak kıvançlara, ortak tasalara, ortak değerlere dayanır.

Atatürk Türk milliyetçiliğine yeni bir anlam ve çağdaş bir muhteva kazandırarak onu Türkiye Cumhuriyetinin temel ideolojisi haline getirmiştir. Atatürk'ün Türk milliyetçiliğine kazandırdığı yeni muhteva sonucu, milliyetçiliğimiz sadece bir tepki milliyetçiliği olmaktan kurtulmuş, gerçekçi, ileriye dönük çağdaş ve birleştirici bir hüviyet kazanmıştır.

Atatürk milliyetçilik anlayışının özellikleri şöyle sıralanabilir:

1. Milli birlik ve bütünlüğe büyük önem verir.
2. Sınıf kavgasına karşıdır.
3. Gerçekçidir ve vatan kavramına dayanır.
4. Saldırgan değil barışçıdır.
5. Irkçılığa karşıdır.
6. Milliyetçiliği reddeden akımlara karşıdır.
7. Laiklik ilkesi ile bağlantılıdır.
8. Millet egemenliği ilkesiyle bağlantılı ve demokrasiye yöneliktir.
9. Türk milletinin çağdaşlaşmasını amaçlayan ileriye dönük bir milliyetçiliktir (Karaaslan, 2009: 67-68).

Atatürk ilkelerinden milliyetçilik ilkesine göre kişide var olması gereken kişilik özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

1. Bağımsız düşünce ve tutum sahibi,
2. Toplumsal yapıyı ve amaçlarını bilen,
3. Geçmiş yadsımayan, ancak özleştirici gücü olan,
4. Araştırmacı, gerçekçi, yaratıcı olan öykü mencilikten kaçınan,
5. Ulusu temsil eden simgelere ve büyüklerine saygılı,
6. Ulusun çıkarlarını koruyan ve geliştiren,

7. Evrensel kültür ve görüş sahibi diğer uluslara saygılı,
8. Tartışmaya açık, peşin yargılı olmayan,
9. Cesaret sahibi, is birliğine yatkın birleştirici,

Geleceğe dönük amaçları olan ve bunları toplumsallaştıran (Çiftçi, 2007: 16).

2.12.1.3. Halkçılık

Atatürkçülükte halkçılık, yurdu, ayrıcalık iddialarından ve sınıf kavgalarından koruyan bir ilkedir. Halkçılığın birinci unsuru demokratlıktır. İkinci unsur, milletin genel hakları dışında hiçbir kişiye veya topluluğa ayrıcalık tanımamaktır. Üçüncü unsuru sınıf mücadelesini kabul etmemektir. Ve son olarak dördüncü unsuru halkçılığı uygulamada esas; halkın maddi manevi ihtiyaçlarını karşılamaktır. Başka bir ifadeyle; halkçılık, bireyler arasında hiçbir fark ayrılığı görmemek, topluluk içinde ayrıcalık kabul etmemek, halk adı verilen tek ve eşit bir varlık tanımak görüş ve tutumu olarak tanımlanmaktadır.

Halkçılık Türk demokrasisinin temel ilkesidir. Ulusal egemenlik kaynağı olarak halkı kabul eder. Kişi, aile ve sınıf imtiyazlarına karşıttır. Kanunların halktan kimilerinin çıkarını sağlamak için değil; kamunun yararına olarak kurulacağını kabul eder (Karaaslan, 2009: 68-69).

Atatürk ilkelerinden halkçılık ilkesine göre kişide var olması gereken kişilik özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

1. Halka karşı saygılı ve kamuoyu duyarlılığına sahip çıkma,
2. Halkın sorunlarını bilme ve kendi çapında çözme çabalarına katılma,
3. Halka karşı eşitçi dengeli gerekçi tutum gösterebilme,
4. Halkı sevme ve ona inanma,
5. Halkı kültürüyle etkileşim sağlayabilme ve onun kültürüne katkıda bulunma,
6. Halka karşı toplumsal sorumluluk duyma ve toplumsal bir kişilik geliştirme,

7. Kişisel, grupsal, sınıfsal, örgütsel vb. amaçlar için halkı araç gibi kullanıp onu zor duruma sokarak çıkar sağlama anlayışından uzak kalması,
8. Halkı bütün olarak görüp; çeşitli ırk, din, mezhep, meslek, sınıf vb. araçlardan bölme ayrıcalıklı tutum gösterme düşüncesi taşımamalı,
9. Halka karşı dürüst olma, yalan söyleyip sahteci davranışlarda bulunmama,
10. Birey, örgüt, kurum, yönetebilme ulus amaçları ile evrensel amaç ve davranışlar içinde belli kişilik özelliklerini taşıması (Çiftçi, 2007: 17).

2.12.1.4. Devletçilik

Devletçilik, vatandaş ve devletin hak ve yükümlülüklerini hem belirleyen hem de sınırlayan bir kavram olarak sunulur. Her şeyden önce devlet milletin kurduğu bu nedenle de millete hizmetle yükümlü bir siyasal örgüttür. Paradigmanın devlete yüklediği temel görevler şunlardır:

- Ülke içinde, güvenliği ve adaleti sağlayarak ve devam ettirerek, vatandaşların her çeşit hürriyetini güven altında bulundurmak.
- Dış siyaset ve diğer milletlerle olan ilişkileri iyi idare ederek içte her çeşit savunma kuvvetlerini, daima hazır tutarak milletin bağımsızlığını güven altında bulundurmak.

Bu iki temel görev dışında millete verilmesi gereken hizmetler ise şöyle sıralanır:

- Yollar, demiryolları vs. gibi bayındırlık hizmetleri.
- Eğitim hizmeti.
- Sağlık hizmeti.
- Sosyal yardımlaşma hizmetleri.
- Tarım, ticaret ve sanata ilişkin hizmetler.

Devletçiliği birey ekseninde geliştiren felsefe ise Atatürk'ün demokrasi anlayışında belirginleşir. O'na göre, Türkiye Cumhuriyeti, "demokrasi esasına dayalı bir devlettir. Demokrasi ise, esas itibarıyla, siyasî niteliklerdir, fikrîdir, bireycidir,

eşitlikçidir. Demokrasinin bu esas noktalarına göre, vatandaşın siyasî hürriyet ve çalışmasını sağlamak ve vatandaşın bilimsel, sosyal, sanat ve ahlâk gibi fikrî sahalarda gelişmesiyle ilgilenmek ve vatandaşın millî egemenliğe, usûllere uygun olarak katılma hakkını ve bütün vatandaşlara aynı siyasî hakları haiz olmalarını temin eylemekten ibaret olan noktalar, devletin vatandaşa karşı başlıca vazifelerinin hududunu gösteren işaretlerdir. O halde demokrasi esasına dayalı bir devlet, bir toplumsal yardımlaşma sistemi ve yahut iktisadî teşkîlat sistemi değildir. Bunun için, bu sahalara ait işlere devletin karışmaması, bütün bu nitelikteki işleri bireylere ve bireylerden meydana gelen şirketlere bırakması mümkündür. Bu imkanın derecesini anlamak için, devletin millete ve memlekete karşı, ifasına mecbur olduğu esaslı görevlerinin ikinci derecede görülen görevlerle ilişki ve irtibatlarını düşünmek gerekir.” (Doğan, 2005: 131-132).

Atatürk ilkelerinden devletçilik ilkesine göre kişide var olması gereken kişilik özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

1. Devletin toplum düzeninin temeli olduğunu,
2. Devletin çıkarlarını koruma ve geliştirme,
3. Devletin toplumsal sorunluluğunu bilme,
4. Milli, demokratik, hukuk, sosyal, laik çağdaş devlet anlayışını tanımak,
5. Katı bürokrat davranışlardan uzak kalma,
6. Devlet ilişkilerinde ussal davranış anlayışında olma,
7. Dürüst, eşitçi, dengeli ve gerçekçi olma,
8. Devletin yanında ona uygun toplumsal sorumluluk duygusunu taşıma,
9. Toplumda devlete düşen başlıca görevler hakkında bilgili olma ve amaçlarını bilme,
10. Devletin topluma bireyleri, diğer konum ve örgütleri ile devletlerarası ilişkilerde derin kültür ve sağduyu sahibi olma (Çiftçi, 2007: 16).

2.12.1.5. Laiklik

Laiklik, terim olarak din ile dünya, özellikle din ile devlet işlerinin ayrılması anlamını taşımıştır. Fakat Atatürk laikliğinin kendine özgü bir anlamı vardır. Türkiye Cumhuriyetinde laiklik ilkesi, kişilerin vicdan ve ibadet hürriyetlerini sağlamak ve korumak, dini faaliyetlerin iman ve ibadete inhisar ettirilmesini, dünyevi müesseseleri ve faaliyetleri bilimsel ve ileri teknolojiyi yol gösterici olarak yürütmeyi sağlamak, dinin hakkını dine devletin hakkını devlete vermek amaçları ile uygulanan dini devletten ayıran bir ilkedir.

Atatürk'ün gerçekleştirdiği inkılâpların temelini teşkil eden laiklik, Türk milletinin maddi, manevi ve fikri yapısını modernleştirme istikametine yönelmiştir. Atatürk'ün din ve laiklik anlayışında, millet sevgisi ile birlikte dinine saygılı olma hasletini de görmekteyiz. Onun gerçekleştirdiği Türk inkılâbında din aleyhtarlığı şeklinde değil, toplum hayatında din hürriyetinin, serbest düşüncenin güvenilir bir teminatı olarak düşünölmelidir (Karaaslan, 2009: 70-71).

Laiklik modern devletin önemli özellikleri arasındadır. Modern Türk Devleti de laik bir devlettir. Atatürk, laiklik ilkesiyle Türkiye Cumhuriyeti devletine modern devletin temel gerekliliklerine uygun bir nitelik ve işlev kazandırmayı öngörmüştür. Din ve dünya işlerinin ayrılması şeklinde tanımlanan laiklik Atatürk'e göre bundan fazla bir şeydir: "Yalnız din ve dünya işlerinin ayrılması demek değildir. Tüm vatandaşların vicdan, ibadet ve din özgürlüğü demektir." (Doğan, 2005: 132).

Atatürk ilkelerinden laiklik ilkesine göre kişide var olması gereken kişilik özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

1. Cumhuriyetçi, ulusçu, devletçi, halkçı, devrimci kişilik özelliklerini taşıma,
2. Bireysel din ve anlayış biçimine sahip olma,
3. Gelenekçi kalıpların dışında davranış biçimine sahip olma,
4. Ulusal davranış alışkanlığı bulunma; bilimin üstünlüğünü ve kılavuzluğunu benimseme,
5. Başkalarının görüş ve düşüncelerine karşı hoşgörölü olma sabırlı davranma,

6. Bağımsız düşünebilme,
7. Uygarca tutum ve davranışları benimseyebilme,
8. Peşin yargılardan uzak tarafsız görüş ve davranış özelliklerini taşıma,
9. İnançları ussallaştırabilme, ulusal niteliği olmayanları toplumsal davranışlarına sokma,
10. Devlet ve diğer örgütlerinin işlerini başta din olmak üzere benzeri kurumların düşünce ve inanç sistemlerinin etkisi dışında görüp yorumlayabilme (Çiftçi, 2007: 17).

2.12.1.6. İnkılâpçılık

İnkılap sözlükte, değişme; bir halden bir hale, bir durumdan yeni bir duruma dönüşme olarak tanımlanır. Atatürk bu sözcüğü ilk güçlü çağrışımı olan ihtilal ve devrim sözcüğünden farklı bir anlamda, tanımındaki felsefesine sadık kalarak kullanmaktadır. Buna göre inkılapçılık değişimi ve değişim kültürünün toplum yaşamındaki önemli etki ve sonuçlarını dikkate alma olayıdır. Atatürk Türk Milletini kendi siyasal ve toplumsal yaşamında köklü değişiklikler yapan, değişime duyarlı bir toplum olarak tanımlamaktadır. Dış dünyaya kapalı, kendi dışındaki gelişmelere duyarlı olmayan bir toplumun inkılapçı olamayacağı O'nun bu yaklaşımından kolaylıkla çıkarılabilir. Atatürk'e göre Türk Milleti, "...dünyaya ait ihtiyaçlardan doğmuş ve ihtiyacın değişme ve gelişmesiyle devamlı olarak değişme ve gelişmesi esas olan dünyaya ait zihniyeti hayatı boyunca (...)" özümsemiş, inkılapçı bir millettir. Çünkü "Türkiye'de doğan inkılap güneşi yükselerek sıcaklığını yaydıkça, Türk Milleti'nin kalbi büsbütün dünyanın büyük ve takdire layık eserlerine karşı sıcak bir sevgiyle dolmuş, bütün ilerleme prensiplerini tamamıyla benimsemiştir." Atatürk bu olguyu gerçek inkılapçıların hareket noktası kabul eder. Başarılı inkılapçılar milletin değişim kültürü ve anlayışını çok iyi analiz etmelidir. Bu anlamdaki sözleri aynen şöyledir: "Gerçek inkılapçılar onlardır ki, yükselme ve yenilenme inkılabına yöneltmek istedikleri insanların ruh ve vicdanlarındaki gerçek eğilime nüfuz etmesini bilirler (Doğan, 2005: 133).

İnkılâpçılık Atatürk'ün ifadesiyle: “Türk milletini son asırlarda geri bırakmış olan müesseseleri yıkarak yerlerine, milletin en yüksek medeni icaplara göre ilerlemesini temin edecek yeni müesseseler kurmuş olmaktadır.”. Atatürkçülüğün inkılâp anlayışı eskiyi, kötüyü, çirkini yıkıp yerine yeniyi, iyiyi ve güzeli koymaktır. Bu inkılâp anlayışı ilim ve tekniğin ışığında sürekli bir çağdaşlaşmayı içerir. Bu sebeptendir ki atılımlarda tereddüt ve şüphe yerine inanç, sebat ve değişmez karar söz konusudur. İnkılâpçılıktan maksat; Türk toplumunun, daha doğrusu Türk Milleti'nin durmasını, gerilemesini ve geriye bakmasını önlemektir. Daima yenileşmeye yürümektir. İnkılâpçılık ilkesi, Atatürk ilkeleri arasında devingenlik, eylem ve atılım kavramlarını içlem ve kaplamına almış tek ilkedir. Çağdaş devleti kuran bir ulusun çağdışı niteliklerden kurtulmak, çağdaşlaşmak için giriştiği atılımlar İnkılâpçılık ilkesinin kapsamı içine girer.

Atatürk'ün inkılâpçılık anlayışı, zamanına göre geri kalmış müesseselerin ortadan kaldırılması ve yerine ilerlemeyi, gelişmeyi, kolaylaştıracak, geliştirecek müesseselerin konması esasına dayanır. Bu inkılâpçılık anlayışı iyiye, doğruya faydalıya yöneliktir. (Karaaslan, 2009: 71-72).

Atatürk ilkelerinden inkılâpçılık ilkesine göre kişide var olması gereken kişilik özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

1. Cumhuriyetçi, ulusçu, devletçi, halkçı, laik kişilik özelliklerini taşıma,
2. Baskıcı tepeden inmece olmayıp, başkalarını anlayışla karşılama,
3. Özgür düşünce ve davranış sahibi olma,
4. Çağdaş tutumları benimseyebilme,
5. Amaç ve eylemlerinde bilime temel atma,
6. Davranışlarını gelişi güzel, duygusal, tehlikelere değil planlı tutuma dayandırma,
7. Amaçlarını ve ulaşma yollarını önce belli araştırma süreçleri sorununu saptayabilme,
8. Geliştirmeyi planlı ve araştırmaya dayanan değişme aşamalarından geçerek sağlamaya inanma,
9. Araştırma değişme ve geliştirmeyi kesinlikle uyarlamada görebilme,

10. Gerek bireyde, gerek kurum veya örgütleriyle bütün toplumda devrim anlayışını devirmek “yıkma” çabalarına değil, sürekli ve aşılama gelişme anlayışını içeren evrimleşme düşüncelerine bağlayabilme (Çiftçi, 2007: 18-19).

2.12.2. Atatürk İlke ve İnkılâplarının Esasları

Türk milletinin ruhuna, karakterine ve geleneklerine uygun düşen Atatürk ilke ve inkılâplarının dayandığı sosyal, siyasal, kültürel ve tarihi temeller vardır. Bu esasları şöyle sıralayabiliriz:

2.12.2.1. Milli Tarih Bilinci

“Milli tarih bilinci, fertlerin ve milletlerin tarihlerine ve geçmişlerine bağlılıkları, tarihlerindeki övünülecek olaylar ve şahsiyetler ile gurur duymaları, onlardan cesaret ve örnek almalarıdır”. Tarih bilincinin uyandırılmasında milli günlerimizin ve zaferlerimizin büyük bir yeri vardır. Bundan dolayı milli günlere milletçe gereken önem verilmelidir. “İnsanların geçmişlerinin ortak olması, onları birbirine daha çok yaklaştırır”. Uzun bir geçmişte birlikte yaşamış acı ve tatlı günler, anılar insanları birbirine kaynaştırır. Bu birliktelik, yani ortak geçmiş tarih birliğini oluşturur. Ayhan Bıçak'a göre; tarih bilincine varmak, insan olmanın ne demek olduğunu anlamakla eş değerdir". “Hangi toplum ya da birey ele alınırsa alınsın kendi kimliğini, sahip olduğu tarihi sürecin kendisine kazandırdığı niteliklerle elde etmektedir. Özellikle toplumsal kimlik tarihe tümüyle bağlıdır”. “Tarihsel bilinç, bir öz bilinç biçimidir”. “Tarih, bir toplumun ihtiyacı olan moral ve kültürel değerlerin kazanılması için bir araçtır”. Yapılan bir araştırmada; “Türk tarihini öğrenmenin, kişinin kimliğini oluşturması için gerekli olduğu savunulmuştur”, İlhan TEKELİ'ye göre; “tarih bilinci bireyin eylemlerini olumlu yönde etkiler”. Tarih güzel bir aynadır. “Bir milletin kanını, hakkını, varlığını hiçbir zaman inkâr edemez”.

Tarihe eğitimsel açıdan bakılırsa, tarih öğrencilerde yurtseverlik, milliyetçilik, kültürel mirasa sahip çıkma vb. misyonu olması gerekmektedir. Türk İlköğretim Sosyal bilgiler programında (tarih) öğrencilere milli bağımsızlığımızın ve demokrasinin değerini kavratmak, yurt ve millet bütünlüğünü koruma, milli çıkarlarımızı ve demokrasiyi üstün tutma şuurunu ve davranışını kazandırmak için öğretilmelidir (Şenses, 2002: 47-48).

2.12.2.2. Vatan ve Millet Sevgisi

Vatan, “atalarımızın kan dökerek, can vererek, bizlere miras bıraktığı, üzerinde yaşadığımız kutsal topraklardır”. Bu uğurda her türlü fedakârlığı bizim de yaparak kendimizden sonra gelenlere bu emaneti teslim etmemiz lazımdır. Bu da ancak vatanını ve milletini sevmekle olur. “Yaşanılan çevreye ve yere olan tarihsel bağlılık veya bağımlılık, insanın yaşadığı yere karşı geliştirdiği tutum ve sergilediği davranış, vatanseverlik duygusunu ortaya çıkarmaktadır”. Bir milletin üzerinde yaşadığı, sınırları belirli toprak parçasına vatan adı verilir. Ünlü kahraman ve devlet adamı Mete; vatan sevgisini şöyle dile getirmektedir: “Toprak milletin köküdür, onu nasıl verebilirim”. Yine “Türklerin Ötüken’i mübarek saymaları ve atalardan kalma yurtlarına bağlı kalmaları” vatan şuur ve sevgisinin en güzel örneğidir. Bugün yurdumuz Türkiye’de bizler yaşıyoruz. Bizden sonra yine çocuklarımız yaşayacaktır. Üzerinde yaşadığımız topraklar bizim yurdumuzdur. Yurt sevgisi ile dolu olmak bizim en güçlü ortak yanımızdır. Atatürk’ün “Yurt toprağı! Sana her şey feda olsun. Hepimiz senin için fedaiyiz” sözü vatan sevgisini en güzel şekilde ifade etmiştir. Yurt sevgisi bireyleri birleştiren en önemli etmendir. Kurtuluş savaşında Türk milletin göstermiş olduğu bağımsızlık ve vatan sevgisi, onda olan bu sevginin derinliğini göstermektedir.

Okullarımızda, öğrencilere Türk milletin vatan ve millet sevgisi telkin edilmelidir. Bunu gerçekleştirmeye çalışırken, Türk milletin tarihte yapmış olduğu kahramanlıklar anlatılmalı, Mustafa Kemal Atatürk’ün örnek bir Türk büyüğü olduğu vurgulanmalıdır. Milletimizin Kurtuluş savaşında göstermiş olduğu vatan ve millet

sevgisi üzerinde durulmalıdır. Şartlar elverirse mahalli kurtuluş günü kutlamalarının izlenmesi sağlanarak köklü bir vatan ve millet bilinci oluşturulmalıdır (Şenses, 2002: 48-49).

2.12.2.3. Milli Dil

Türk milletini bir arada tutan birlik ve beraberlik içinde yaşamasını sağlayan en önemli faktörlerden biri de milli dildir. Atatürk'e göre; "Türk dili Türk milleti için kutsal bir hazinedir. Türk dili Türk milletinin kalbidir, zihnidir". "Dil, milli birliği ve beraberliği korumada en etkili güçtür. Dil, milli duyguyu geliştirerek, bağımsızlığın korunmasını sağlar. Bütün bunları çok iyi bilen ve değerlendiren Atatürk Türk Dil Kurumunu kurdurarak, Türk dilinin gelişmesine öncülük etmiştir (Şenses, 2002: 49).

2.12.2.4. Bağımsızlık ve Özgürlük

“Özgürlük ve bağımsızlık benim karakterimdir” diyen Atatürk, yeni Türk devletini bu düşünceden ilham alarak kurmuştur. Hür ve bağımsız olmayan bir millet, istediği gibi hareket edemez. Bunun için Atatürk yeni Türk devletini hür ve bağımsız temeller üzerine kurmuştur. “Tam istiklâl denildiği zaman, bittabi siyasi, mali, adli, askeri, harsi vs. her hususta tam istiklâl ve tam serbestlik kasdolunmaktadır”. Türk milletinin tarihinde istiklâl mücadelelerine rastlamak mümkündür. En yakın örneği Kurtuluş Savaşında görüldü. “Türk milleti esareti asla kabul etmeyen bir millettir. Başlangıçtan beri hür ve müstakil yaşamıştır. Bu millet istiklâlsiz yaşamamıştır. Yaşayamaz ve yaşamayacaktır da”. Okullarımızda, öğrencilerde bu ruhu kazandırmak ve canlı kılmak için Türk milletinin tarihinden bağımsızlık mücadelesine örnekler verilmeli, öğrenciler mahalli kurtuluş günü kutlamalarının gözlenmesi sağlanmalı, belirli gün ve haftalardan etkin bir şekilde yararlanılmalıdır (Şenses, 2002: 49-50).

2.12.2.5. Milli Kültürün Geliştirilmesi

Milli kültür, milli benliğin gelişmesinde, güçlenmesinde önemli rol oynar. İnsanlar, aynı türkülerle ve oyunlarla coşup, aynı olaylara üzülyorsa, çocuklarına aynı ninnileri söyleyip aynı eğitimi veriyorsa, bu kültür birliğinin sonucudur. Kültür "Halkın geleneklerinden, yapa geldiği şeylerden, örflerinden, sözlü ve yazılı edebiyatından, dilinden, müziğinden, dininden, ahlâkından, estetik ve ekonomik ürünlerinden ibarettir". Kültür bir milletin bütün hayatının bir mahsulüdür. Türk kültürü de Türk milliyetinin temelidir. Bundan dolayıdır ki Türk milleti için milli kültür hayati önem taşır. Milli kültür çağdaş kültürlerin etkisinde kalmamak için dinamik ve gelişmeye açık olmalıdır. Bizim millet olarak varlığımızı sürdürmemizde kültür birliği önemli bir etkidir. "Atatürk Türk milliyetçiliği kavramını, kültür milliyetçiliği çerçevesinde toplamıştır ve Türk kültürünü daima geliştiren bireyler olarak yetiştirmek esas alınmalıdır (Şenses, 2002: 50).

2.12.2.6. Türk Toplumunun Çağdaş Uygarlık Düzeyinin Üstüne Çıkarılması

Atatürk'ün en büyük amacı, Türk milletini çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkarmaktır. Türk milletinin çağdaşlaşması her şeyden önce bir hayat davası ve var olma mücadelesidir. Uygarlık ulusların kurtuluşu ve yükselişinin koşuludur. Uygar olma kişi içinde, ulus içinde, üstün bir erdemdir. Atatürk ise uygarlık konusunda şöyle demiştir: "Behemehâl ileri gideceğiz. Geriye ise hiç gidemeyiz. Çünkü ileriye gitmeye mecburuz".

"Büyük davamız, en uygar ve en zengin millet olarak varlığımızı yükseltmektir" sözü büyük Türk milletinin dinamik bir ülküsü olmalıdır.

Türk milletinin çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkarmak, koşulsuz olarak her Türk ferdinin milli ödevidir. Uygarlık nerede ise gidilip alınmalıdır. Gökalp'a göre uygarlık batıdadır. O alınmalıdır, ancak onu alırken Türk kültüründen

taviz verilmemelidir. Yine Gökalp'e göre “Şekil ve yaşayış yönünden milli kalarak, bilgi ve sanayi mallarını Avrupa'dan almalıyız”.

Yurdumuz içinde uygarlıkla ilgili düşüncelerin, çağdaş ilerlemelerin bir an bile kaybedilmeden, yayılması ve gelişmesi gerekir. Bunun için millet ve ülke menfaati yolunda çalışmak her Türk vatandaşı için bir namus borcudur. Öğrenciler bugünün küçüğü, yarının büyüğü ve Türkiye Cumhuriyeti'nin gelecekteki sahipleri olacakları için onlara, Türk milletinin refah ve mutluluğu için, çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkarılması gerektiği bilinci verilmelidir.

Türk gençliğinin, kendisine emanet edilen kutsal emaneti koruyabilmesi arzu edilen seviyeye ulaşabilmesi, ancak Atatürk'ün gösterdiği akılcı, bilimci, gerçekçi yoldan sapmadan ilerlemeyi tek hedef olarak benimsemesiyle olur. Yukarıda anlatılan, ifade olarak kalmayıp, onların davranış haline gelmesi ancak milli bilinç ve şuura sahip olmakla mümkün olabilir. Milli bilinç ve şuura sahip olmanın milliyetçiliği (Türk milliyetçiliği) zorunlu kıldığı açıktır. Öyle ise “Türk milliyetçiliği nedir? Sınırları nelerdir” gibi sorularının cevabını bulmak lazımdır (Şenses, 2002: 50-51).

2.13. TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ

Milliyetçilik, Atatürk paradigmasında salt ulusun ırk temeline dayanan duyarlılıklarını değil de bir ulustaki farklılıklara ortak bir ideal kazandıracak içerik ve anlamla sunulmaktadır. Bu çerçevede milliyetçilik millet kavramı üzerine oturtulmaktadır. Millet olma ve millet haline gelme toplumdaki farklılıkları bütünleştiren ve onlara ortak bir ideal veren en temel olgudur. Atatürk, milliyetçiliği, milleti meydana getiren unsurların ortaklaşa meydana getirdiği bir ideal olarak sunmaktadır. Milleti meydana getiren unsurlar “ortak geçmiş, birlikte yapılmış tarih, ortak milli fikir, ahlâk, duygu, heyecan, hatıra ve gelenekler”dir. Atatürk, Türkiye Cumhuriyetini işte bu zengin ortaklığa sahip olan Türk Halkının kurduğunu belirtmek suretiyle bir toplumu devlet olmaya yönelten genel karakteri ortaya koymaktadır. Bir topluma sosyal ve siyasal dinamizm kazandıran bu ortak karakter,

gücünü milleti meydana getiren temel unsurlardan alan Milliyetçiliktir. Atatürk buna Türk Milliyetçiliği adını vermektedir. Buna göre Türk Milliyetçiliği, terakkî ve inkişaf (gelişme ve ilerleme) yolunda ve uluslar arası ilişkilerde, bütün çağdaş uluslara denk ve onlarla ahenkli yürümekle beraber, Türk toplumsal yaşamının özel karakterlerini ve başlı başına bağımsız kimliğini korumaktır.

Bu paradigmada ulusal olanla evrensel olan birbirini tamamlamaktadır. Her iki olgu bireyi dünyadan koparmadan ama kendi ulusal kimliğini de göz ardı etmeden birlikte ve uyumla hayta geçirilmektedir. Açıkça bir Türk vatandaşı kendi ulusal sorunları kadar dünyada olup bitenlerle yakından ilgili ve bilgili olmak durumundadır. Ülke sorunları hiçbir zaman dünyada olup bitenlerden habersiz, kayıtsız ve ilgisiz bu nedenle son derece yerel insan haline dönüşmenin nedeni kabul edilemez. Atatürk bir yüzü ulusala bir yüzü de önemle dünyaya ve evrensele dönük olmayı milliyetçiliğin temel boyutu olarak şu şekilde ortaya koymaktadır: “Türk Milleti kuruluşundan beri, ve hatta savaşa atılırken bile, mahkûm milletlerin hürriyet ve istiklal davalarıyla ilgilenmeyi, o davalara arka çıkmayı benimsemiştir. Böyle olunca kendi soydaşlarının hürriyet ve istiklâllerine kayıtsız kalması elbette onaylanamaz. Fakat milliyet davası siyasî bir mücadele konusu olmadan önce bilinçli bir ideal meselesidir. Bilinçli ideal demek müspet ilme, ilmî usûllere dayandırılmış bir hedef ve gaye demektir.” (Doğan, 2005: 130-131).

Milliyet hukuk bakımından, bireyi millî devlete bağlayan vatandaşlık bağıdır. Bu ilişkinin nasıl doğduğu ve kimlerin yurttaş sıfatı aldığı, her devletin yurttaşlık kanununda gösterilmiştir. Milliyet, ferdi millî grubuna bağlayan ve aynı millet türüne mensup olmak duygusundan doğan tabii bir bağıdır. Milliyetçilik, bu doğal bağı bilinçlendirmek ve kuvvetlendirmek amacıyla millî olan şeyleri sevmek ve takdis etmek demektir (Keskin, 1999: 7).

Millet kavramının ne olduğu, ayrıca öneminin Türkler tarafından çok önceden bilindiği bu kelimenin kullanıldığı tarihi kayıtlarda görülmektedir. Türk milletinin üç bin yıllık bilindik bir tarihi vardır. Orta Asya Tarihi demek, Türk tarihi anlamına gelmektedir. Osmanlı tarihinin belirli zamanı içinde sıkışmak ve uygarlık olarak sadece Türk-İslam uygarlığına tutunmak, yanlıştır (Bozdağ, 1998: 118).

Türk milletini milattan önceki tarihlerde de görmek mümkündür. İçinde bulunduğumuz zamanda anlaşılacak anlamda olmasa bile, aynı Türk kültürünü

paylaşan, Türk soy ve uluslarını, Türk milletinin temel kaynağı olarak kabul etmeliyiz. Bu uluslar arasında Hunlar'ı, Avarlar'ı, Göktürkler'i, Hazarlar'ı, Uygurlar'ı, Kıpçaklar'ı ve Peçenekler'i özellikle belirtmeliyiz. Oğuz Türklerinden olan Selçuklular ve Osmanlılardan çok önce devlet kurmuş, Türk kültürü ile özdeşleşmiş olan bu toplulukların Türk milletinin tarihinde önemli bir yeri vardır (Eröz, 1987: 60).

Türkler tarih süresince çok büyük bir coğrafi alana yayılmıştır. M.Ö. Türklerin ana vatanı, Ural-Altay dağları arası, Hazar Denizinin kuzey-doğusu idi. Sonra Çin Seddi'nden, Avrupa ve Afrika içlerine kadar yayıldılar. Büyük devletler, imparatorluklar meydana getirdiler (Eröz, 1987: 63). Türkler'in Anadolu'ya yerleşmesi ve Anadolu'nun Türkleşmesinden önce bilinen; Seyhun Irmağı, Horasan Dağları ve Hindistan arasındaki sahayı içine alan Maveraünnehir, Horasan Türkleri'nin siyasal tarihi bakımından olduğu kadar uygarlık ve kültür tarihi bakımından önemli rol oynadığıdır. Burada tarih boyunca, diller, dinler ve medeniyetler birbirleriyle mücadele içinde olmuşlardır (Türkdoğan, 1999: 123).

Eski Türklerde gelişmiş bir millet şuurunun bulunduğu ile ilgili en mühim argüman, Orhun Anıtları'dır (Özdoğan, 2001: 59). VIII. yüzyıldan kalmış olan bu anıtlar saf bir Türkçe ile yazılmıştı ve bütün Türkleri birleştirmek gibi bir ideali de yansıtıyordu. Hâlbuki aynı tarihlerde Avrupa'da yaşayan toplumlarda ne böyle saf dil, ne de bu seviyede bir "ulus bilinci" vardı. Aynı ulus bilincinin izlerini, Selçuklu şehzadesi Siyavuş'un Karaman Türklerine yaptığı vaatlerde de görürüz. Konya'ya sahip olmak ve Anadolu Türk halkını kendine bağlamak isteyen Siyavuş, Türkçeyi resmi dil yapacağı ve Moğolların Anadolu'daki varlığına son vereceği sözünü vermiştir (Kışlalı, 1995: 34).

Atatürk, dünya uygarlığının gelişmesinde Türklerin katkısını vurgulayarak, XI. yüzyıldan beri Selçuk Türkleri'nin Anadolu'ya kati biçimde yerleşerek kendi kültürlerini yaydıklarını; daha önceki Anadolu kültürlerini özümseyerek yeni bir uygarlık kurduklarını, bilimsel araştırma konusu yaptırdı. Medeniyetin bir devamlılık taşıdığını, bugünkü sınırlarımız içindeki harsın Türk damgası taşıdığını sergiletti (Çubukçu, 1985: 20).

Türk milletinin milli duygusu ve Türk milliyetçiliği, Orta Asya Türklerinin, kabile ve aşiret bilinçlerini, bugünkü hale getirmiştir. Türkiye Türkleri, milli hislere

olan sadakatlerini defalarca ispat etmişlerdir. Milli hisleri, Türkleri, Türk milliyetçisi yapmıştır. Bu milliyetçilik şoven ve saldırgan milliyetçilik değildir (Eröz, 1987: 67). Tarih süresince Türk milleti dünyanın üç kıtasında yaşamış, devletler kurmuş, bu yerlerde kültürel faaliyetlerde bulunmuş, uygarlık yapıtlarıyla bu kıtalar donatılmıştır. İmparatorluklar devri artık kapanmıştır. Milli devletlerin, yani tek bir milli devletten oluşan devletlerin ortaya çıkmasıyla birlikte, Türk milleti de, sınırlarını kanla çizdiği bugünkü Türkiye'yi yurt edinmiş ve bu yurt parçasında karar kılmıştır. Türkiye'nin Türkler tarafından vatan edilişi çok süren bir mücadele sonunda olmuştur. Büyük Selçuklu Hükümdarı Sultan Alparslan, 1071'de bu toprakları Türklere açmış, 850 yıl bu topraklar Türklük ve İslamlıkla yoğrulmuş ve sonunda Mustafa Kemal Atatürk tarafından sonsuzluğa kadar Türk vatani olarak Türk milletine yurt kılınmıştır (Keskin, 1999: 112).

III. BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde; araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin analizi ve yorumlanması bölümlerine yer verilmiştir.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır.

Tarama modelleri, geçmişte ya da varolan bir durumu varolduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2007: 77).

3.2. ÇALIŞMA GRUBU

Bu araştırmanın çalışma gurubunu Niğde il merkezinde yer alan 19 Mayıs İlköğretim Okulu, Mehmet ve Emet Aydoğan İlköğretim Okulu ve Hazım Tepeyan İlköğretim Okulu'nda öğrenim gören 6. ve 7. Sınıf öğrencilerinin bir kısmı oluşturur.

Tablo 1. Katılımcıların Okullara Göre Dağılımı

OKUL	f	%
HAZIM TEPEYRAN İ.Ö.O	60	33,3
MEHMET VE EMET AYDOĞAN İ.Ö.O	60	33,3
19 MAYIS	60	33,3
TOPLAM	180	100,0

Tablo 1’den katılımcıların okul türlerine göre dağılımları incelendiğinde tüm okulların eşit orana sahip oldukları yani her bir okul öğrencilerinin %33’lük bir paya sahip olduğu görülmektedir. Buradan anlaşılacağı üzere anketler her bir okul için eşit sayıda öğrenciye uygulanmıştır.

Tablo 2. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

CİNSİYET	f	%
ERKEK	76	42,2
KIZ	104	57,8
TOPLAM	180	100,0

Tablo 2’den katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımı incelendiğinde anket uygulanan öğrencilerden kız öğrencilerin sayısının erkek öğrencilerin sayısından daha fazla olduğu görülmektedir. Anketin uygulandığı toplam öğrenci sayıları içinde kız öğrenciler %57,8’lik bir orana sahipken erkek öğrenciler %42,2’lik bir orana sahiptir.

Tablo 3. Katılımcıların Cinsiyetlerinin Okullara Göre Dağılımı

			OKULADI			TOPLAM
			HAZIM TEPEYRAN İ.Ö.O	MEHMET VE EMET AYDOĞAN İ.Ö.O	19 MAYIS İ.Ö.O	
CİNSİYET	ERKEK	f	25	26	25	76
		%	32,9	34,2	32,9	100,0
	KIZ	f	35	34	35	104
		%	33,7	32,7	33,7	100,0
TOPLAM		f	60	60	60	180
		%	33,3	33,3	33,3	100,0

Tablo 3'den katılımcıların cinsiyetlerinin okullara göre dağılımı incelendiğinde anket uygulanan öğrencilerin her iki cinsiyet türünde de okullara göre dağılımlarının neredeyse eşit sayılarda olduğu görülmektedir. Anketin uygulandığı iki okuldaki kız ve erkek öğrenci oranları eşitken (Erkek %32,9; kız %33,7), uygulamanın yapıldığı üçüncü okulda ise, erkek öğrencilerin oranı %34,2 iken kız öğrencilerin oranı %32,7'lik bir orana sahiptir.

Tablo 4. Katılımcıların Cinsiyetlerinin Sınıflara Göre Dağılımı

			SINIF		TOPLAM
			6	7	
CİNSİYET	ERKEK	f	39	37	76
		%	51,3	48,7	100,0
	KIZ	f	51	53	104
		%	49,0	51,0	100,0
TOPLAM		f	90	90	180
		%	50,0	50,0	100,0

Tablo 4'den katılımcıların cinsiyetlerinin sınıflara göre dağılımı incelendiğinde anket uygulanan öğrencilerin her iki sınıf kademesindeki oranlarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Anketin uygulandığı erkek öğrencilerden 6. sınıfta öğrenim görenlerin oranı %51,3'iken, 7. sınıfta öğrenim görenlerin oranının %48,7 olduğu görülmektedir. Yine anketin uygulandığı kız öğrencilerden 6. sınıfta öğrenim görenlerin oranı %49,0'iken, 7. sınıfta öğrenim görenlerin oranı %51,0'dır.

Tablo 5. Katılımcıların Sınıflara Göre Dağılımı

SINIF	f	%
6	90	50,0
7	90	50,0
TOPLAM	180	100,0

Tablo 5'den katılımcıların sınıflarına göre dağılımları incelendiğinde 6. ve 7. sınıfların eşit orana sahip oldukları yani her bir sınıf öğrencilerinin %50'lik bir paya sahip olduğu görülmektedir. Buradan anlaşılacağı üzere anketler iki sınıf türü içinde eşit sayıda öğrenciye uygulanmıştır.

Tablo 6. Katılımcıların Sınıflarının Okullara Göre Dağılımı

			OKULADI			TOPLAM
			HAZIM TEPEYRAN İ.Ö.O.	MEHMET VE EMET AYDOĞAN İ.Ö.O.	19 MAYIS İ.Ö.O.	
SINIF	6	f	30	30	30	90
		%	33,3	33,3	33,3	100,0
	7	f	30	30	30	90
		%	33,3	33,3	33,3	100,0
TOPLAM	f	60	60	60	180	
	%	33,3	33,3	33,3	100,0	

Tablo 6'dan katılımcıların sınıflarının okullara göre dağılımı incelendiğinde anket uygulanan öğrencilerin her iki sınıf türünde de okullara göre dağılımlarının eşit oranda olduğu görülmektedir (%33,3).

Tablo 7. Katılımcıların Sınıflarının Cinsiyetlere Göre Dağılımı

			CİNSİYET		TOPLAM
			ERKEK	KIZ	
SINIF	6	f	39	51	90
		%	43,3	56,7	100,0
	7	f	37	53	90
		%	41,1	58,9	100,0
TOPLAM	f	76	104	180	
	%	42,2	57,8	100,0	

Tablo 7'den katılımcıların sınıflarının cinsiyetlere göre dağılımı incelendiğinde anketin uygulandığı 6. Sınıf kademesindeki erkek öğrencilerin oranı %43,3'iken kız öğrencilerin oranının %56,7 olduğu görülmektedir. 7. sınıf öğrencilerinin oranlarına baktığımızda ise erkek öğrencilerin oranı %41,1'iken kız öğrencilerin oranının %58,9 olduğu görülmektedir.

3.3. VERİ TOPLAMA ARACI

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır.

- Araştırmanın kapsamı içerisinde konu ile ilgili ve yakın konuları içeren literatür taraması yapılmıştır.

-Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uygulanmakta olan ilköğretim kurumları 6. ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler Programı incelenmiştir

-Konuyla ilgili örnek tezin anket sorularından yararlanılarak anket formu oluşturulmuştur. (Şenses, 2002: 131-136).

- Anket maddeleri hazırlanırken uzman görüşüne başvurulmuştur.

- Anket sorularında ulusal bilincin temellerini oluşturacak soru tiplerine yer verilmiş olup anket formu EK I de verilmiştir.

3.4. VERİLERİN TOPLANMASI

Anket formu araştırmacı tarafından Niğde il merkezinde bulunan 19 Mayıs İlköğretim Okulu, Mehmet ve Emet Aydoğan İlköğretim Okulu ve Hazım Tepeyan İlköğretim Okulu'nda öğrenim gören öğrencilerden toplam 180 öğrenciye 2009-2010 eğitim-öğretim yılında uygulanmıştır. Uygulama öncesi tüm kurumlardan gerekli izinler alınmış olup gerekli izinler EK II de verilmiştir.

Anket formu ile sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin milli bilince ait tutumları ile ilgili bilgiler toplanmıştır.

3.5. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırma ile anket uygulaması tamamlandıktan sonra anket formlarının hepsi teker teker kontrol edilmiş, veriler bilgisayar ortamına geçirilmiştir. Bilgisayar kodlama formlarına geçirilen veriler, çeşitli kategorilere göre ayrılmış ve istatistiksel işlemler yapılmıştır. Araştırma boyunca hesaplamalar, SPSS 15.0 (Statistical Package for the Social Sciences) ve Excel programlarında yapılmıştır. Anket sonucu elde edilen veriler her soru için ayrı ayrı yüzde ve frekans şeklinde tablolaştırılıp yorumlanmış ve bunlara ait grafikler genel değerlendirmelerde yorumlar sonuna eklenmiştir. Öğrenci sayısı ve yüzdelik oranı, cinsiyet ve sınıf arasında farklılıkları inceleyen çoklu karşılaştırma ile veriler değerlendirilmiş olup, öğrencilerin anket sorularına verdikleri cevaplar ilk aşamada frekans ve yüzde dağılımlarına göre tasnif edilmiş ve yorumlanmıştır. Bir sonraki aşamada ise; öğrencilerin sınıf ve cinsiyet farklılıklarına göre aralarında anlamlı bir fark olup olmadığı t-testi kullanılarak analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmanın bulguları ve bu bulgulara dayalı yorumlar yer almaktadır. Bulgular ve yorumlar, araştırmanın alt problemlerine göre tablo ve grafikler halinde verilerek yorumlanmıştır.

4.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Alt Problem 1: Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Milli Bilincin oluşumuna ilişkin İstiklal Marşı'ndan verilen mısralardan yaptığı çıkarım nasıldır?

SORU 2: Bastığın yerleri toprak diyerek geçme tanı;
Düşün altında binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır atanı;
Verme dünyaları alsanda bu cennet vatanı.
Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan şüheda.

Bu mısralardan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A. Vatanımızın sıradan bir toprak parçası olmadığı,
- B. Atalarımızın vatanımızı korumak için kendilerini feda ettikleri,
- C. Vatanımızı ağaçlandırarak, daha da güzelleştirmek gerektiği,
- D. Gerektiğinde vatanımızı korumak için her türlü fedakarlığı yapmamızın zorunlu olduğu.

Tablo 8: 2. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

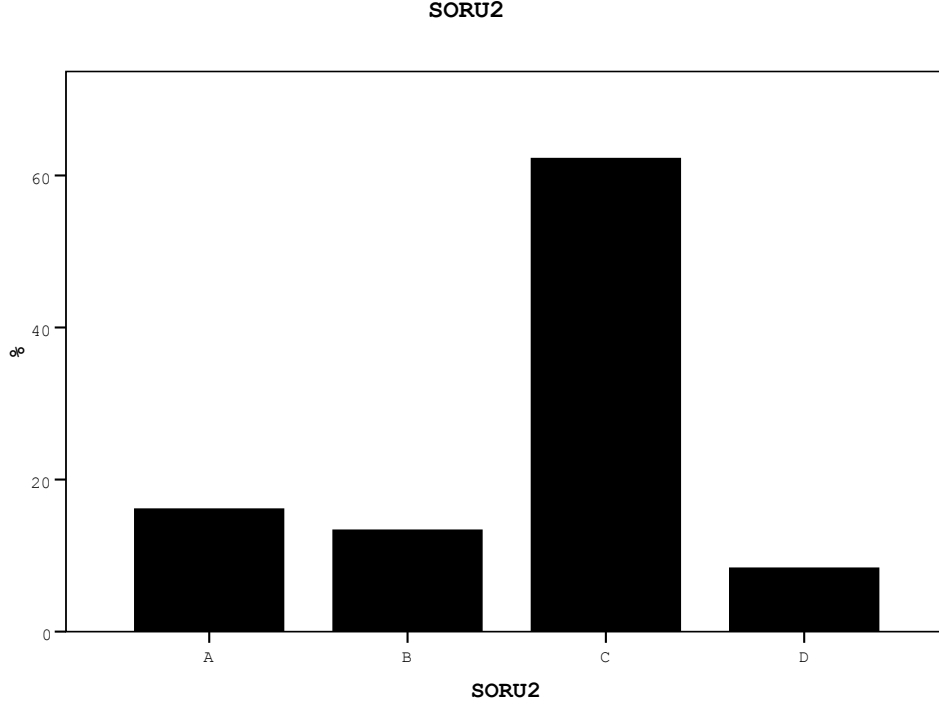
SORU 2	f	%
A	29	16,1
B	24	13,3
C	112	62,2
D	15	8,3
TOPLAM	180	100,0

Tablo 8’den katılımcıların 2.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %16,1’inin “Vatanımızın sıradan bir toprak parçası olmadığı” cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %13,3’ünün “Atalarımızın vatanımızı korumak için kendilerini feda ettikleri” cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri, %62,2’sinin “Vatanımızı ağaçlandırarak, daha da güzelleştirmek gerektiği” cevabı olan C seçeneğini işaretledikleri, %8,3’ünün “Gerektiğinde vatanımızı korumak için her türlü fedakarlığı yapmamızın zorunlu olduğu” cevabı olan D seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 8’den katılımcıların 2.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin %62,2’sinin bu sorunun doğru cevabı olan “Vatanımızı ağaçlandırarak, daha da güzelleştirmek gerektiği” cevabı olan C seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

2.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 1’de verilmiştir.

Grafik 1: 2. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

**SORU 6: Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım,
Hangi çalgın bana zincir vuracakmış şaşarım.**

Yukarıda İstiklal Marşı'nın iki mısrası verilmiştir. Bu mısradan Türk Milletine ait hangi özellik çıkartılamaz?

- A. Bağımsızlığına düşkün olması
- B. Büyüklerine saygılı olması
- C. Eski tarihlerden beri hür ve bağımsız yaşaması
- D. Hürriyetinden hiçbir zaman vazgeçemeyeceği

Tablo 9: 6. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

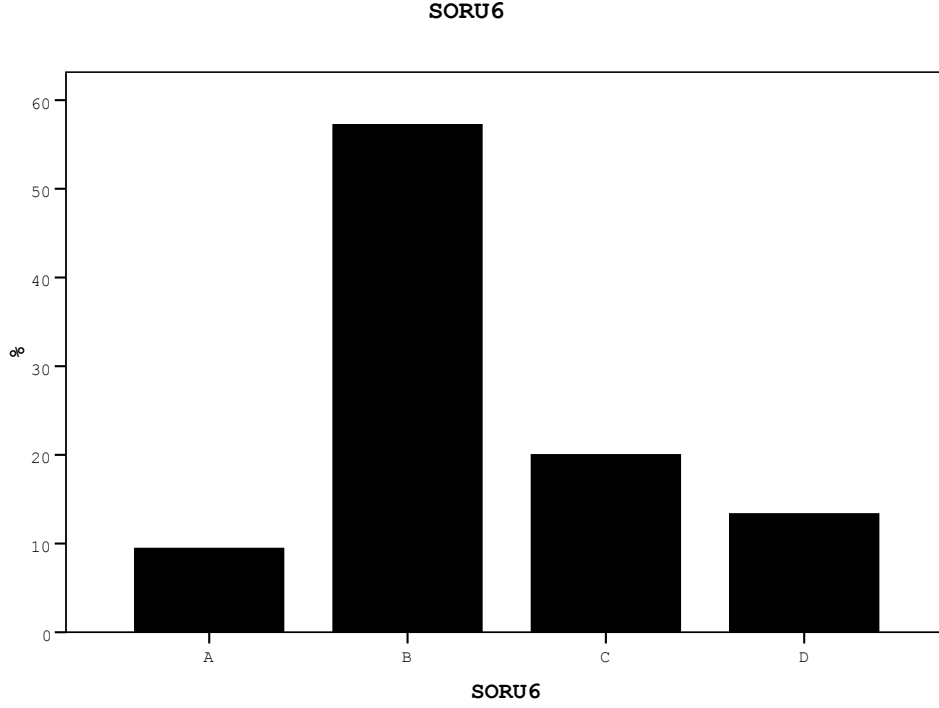
SORU 6	f	%
A	17	9,4
B	103	57,2
C	36	20,0
D	24	13,3
TOPLAM	180	100,0

Tablo 9'dan katılımcıların 6.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %9,4'ünün "Bağımsızlığına düşkün olması" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %57,2'sinin "Büyüklerine saygılı olması" cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri, %20,0'sinin "Eski tarihlerden beri hür ve bağımsız yaşaması" cevabı olan C seçeneğini işaretledikleri, %13,3'ünün "Hürriyetinden hiçbir zaman vazgeçemeyeceği" cevabı olan D seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 9'dan katılımcıların 6.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin %57,2'sinin bu sorunun doğru cevabı olan "Büyüklerine saygılı olması" cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

6.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 2'de verilmiştir.

Grafik 2: 6. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

4.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Alt Problem 2: Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Milli Bilincin oluşmasına yönelik verilen çoktan seçmeli testlere verdiği cevapların dağılımı nasıldır?

SORU 1: Ülkü: Bir topluluğun gelecekte ulaşmak istediği ve toplumu ilgilendiren yüce amaçlara, milletçe istenen beklenti ve özleyişe denir.

Türk çocuğu olarak sizin ülkünüz aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

- A. Zengin bir ülkeye yerleşip, zengin olmak
- B. Çalışmadan kolay yoldan para kazanmak
- C. Ülkemizin kalkınması ve gelişmesi için çalışmak

Tablo 10: 1. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

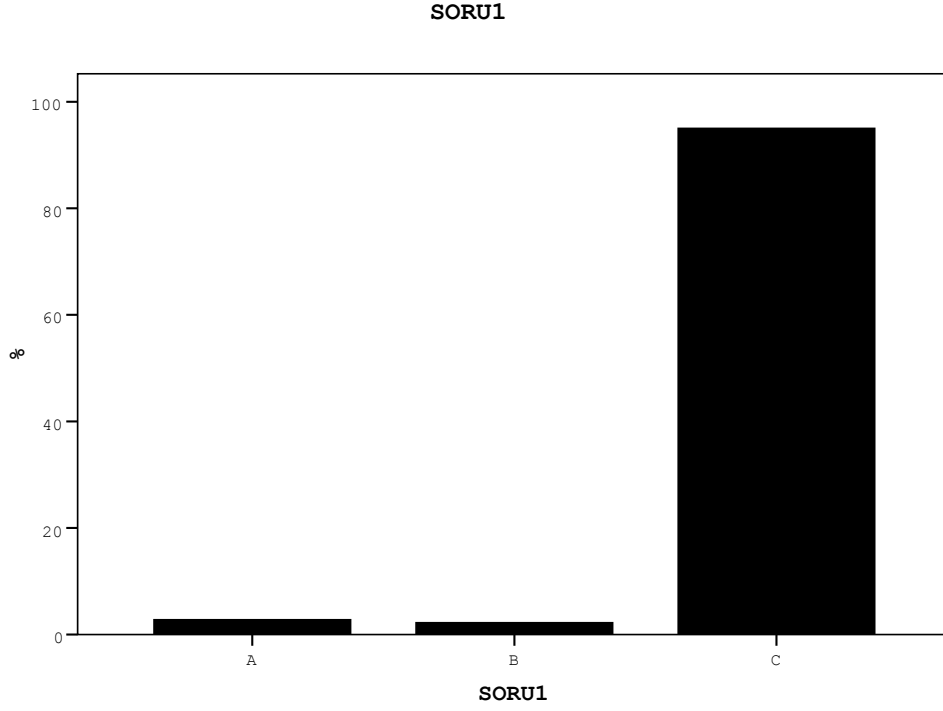
SORU 1	f	%
A	5	2,8
B	4	2,2
C	171	95,0
TOPLAM	180	100,0

Tablo 10'dan katılımcıların 1.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %2,8'inin "Zengin bir ülkeye yerleşip, zengin olmak" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %2,2'sinin "Çalışmadan kolay yoldan para kazanmak" cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri, %95,0'ının "Ülkemizin kalkınması ve gelişmesi için çalışmak" cevabı olan C seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 10'dan katılımcıların 1.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin neredeyse tamamının (%95) "Ülkemizin kalkınması ve gelişmesi için çalışmak" cevabı olan C seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

1.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 3'de verilmiştir.

Grafik 3: 1. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 4: Genç ve dinamik bir nüfusa sahip olan Türkiye'yi bazı devletler kendileri için bir tehlike olarak görmektedirler. Bunun nedeni hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin gelişip güçlenmesini istememektedirler.
- B. Bazı komşu devletler kendi topraklarını genişletmek ve deniz hakimiyetini oluşturmak amacıyla Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin zayıflaması için çaba harcamaktadırlar.
- C. Yurdumuz yıkıcı ve bölücü amaçlar taşıyan iç ve dış tehditlerle karşı karşıyadır.
- D. Hepsi doğrudur.

Tablo 11: 4. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

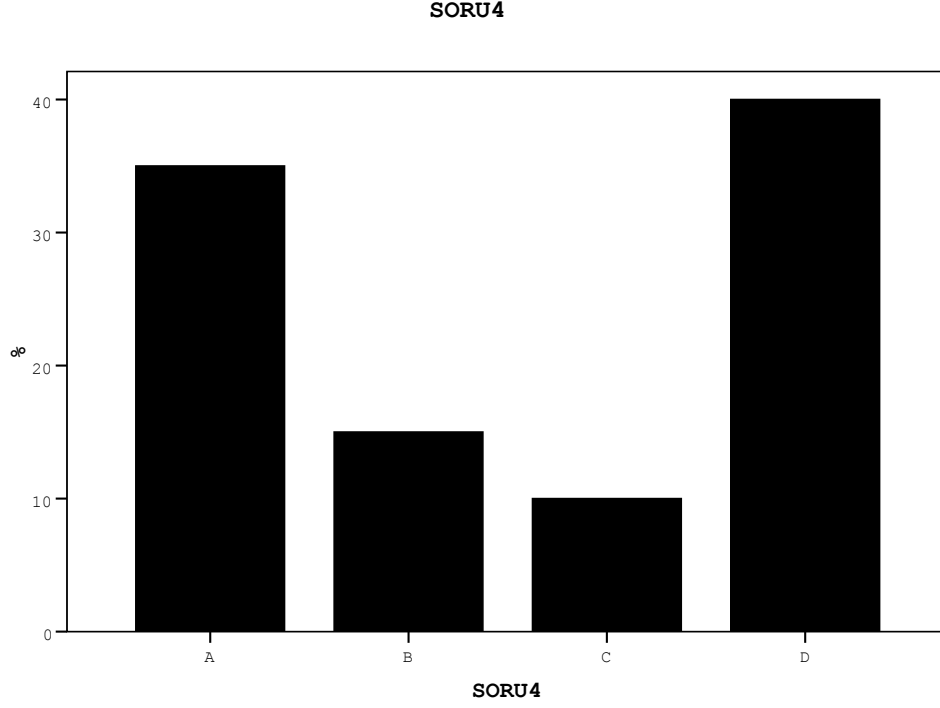
SORU 4	f	%
A	63	35,0
B	27	15,0
C	18	10,0
D	72	40,0
TOPLAM	180	100,0

Tablo 11'den katılımcıların 4.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %35,0'ının "Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin gelişip güçlenmesini istememektedirler" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %15,0'ının "Bazı komşu devletler kendi topraklarını genişletmek ve deniz hakimiyetini oluşturmak amacıyla Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin zayıflaması için çaba harcamaktadırlar" cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri, %10,0'ının "Yurdumuz yıkıcı ve bölücü amaçlar taşıyan iç ve dış tehditlerle karşı karşıyadır" cevabı olan C seçeneğini işaretledikleri, %40,0'ının "Hepsi doğrudur" cevabı olan D seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 11'den katılımcıların 4.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin %40,0'ının bu sorunun doğru cevabı olan "Hepsi doğrudur" cevabı olan D seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

4.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 4'de verilmiştir.

Grafik 4: 4. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 7: Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin Jeopolitik önemini artırır?

- A. Çanakkale ve İstanbul Boğazlarına sahip olması
- B. Asya ile Avrupa kıtalarının birbirine bağlandığı yerde olması
- C. Yurdumuzun Ortadoğu'daki zengin petrol yataklarına yakın olması
- D. Hepsi doğrudur

Tablo 12: 7. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

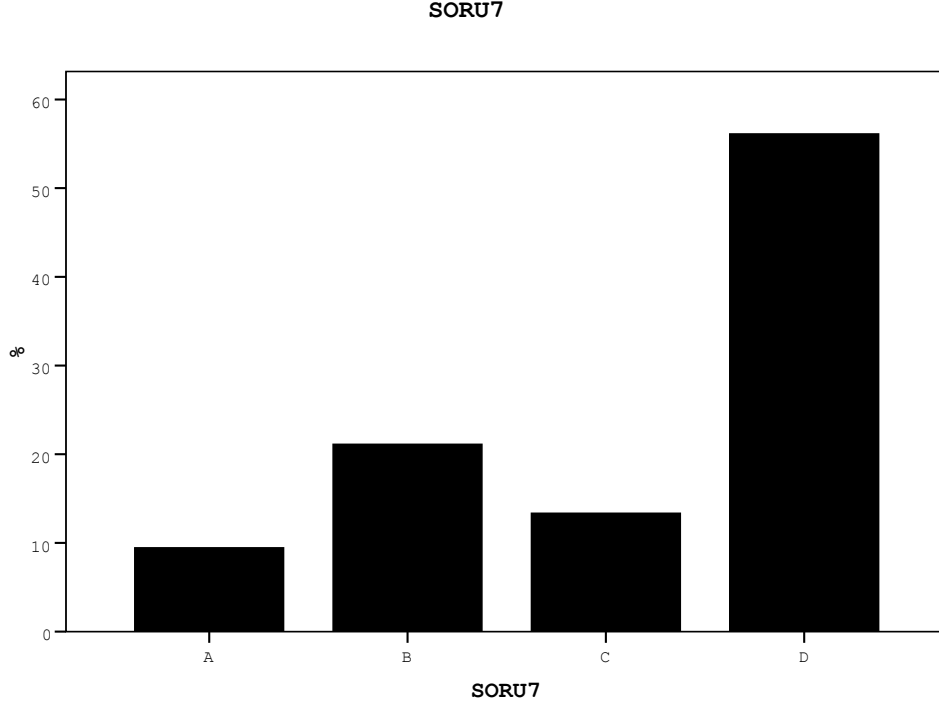
SORU 7	f	%
A	17	9,4
B	38	21,1
C	24	13,3
D	101	56,1
TOPLAM	180	100,0

Tablo 12'den katılımcıların 7.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %9,4'ünün "Çanakkale ve İstanbul Boğazlarına sahip olması" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %21,1'inin "Asya ile Avrupa kıtalarının birbirine bağlandığı yerde olması" cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri, %13,3'ünün "Yurdumuzun Ortadoğu'daki zengin petrol yataklarına yakın olması" cevabı olan C seçeneğini işaretledikleri, %56,1'inin "Hepsi doğrudur" cevabı olan D seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 12'den katılımcıların 7.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin %56,1'inin bu sorunun doğru cevabı olan "Hepsi doğrudur" cevabı olan D seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

7.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 5'de verilmiştir.

Grafik 5: 7. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 12: Orman yangınlarını önlemek sizce neden önemlidir?

A. Yanan yerlerde yeniden orman meydana getirmek güç ve pahalıdır. Çünkü yanan alanlardaki toprak verimsizdir.

B. Bu alanların ağaçlandırılması uzun zaman alır.

C. Orman bir servettir, bir zenginlik kaynağıdır. Her yanan ormanla bu servetimiz azalmaktadır.

D. Hepsi doğrudur.

Tablo 13: 12. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

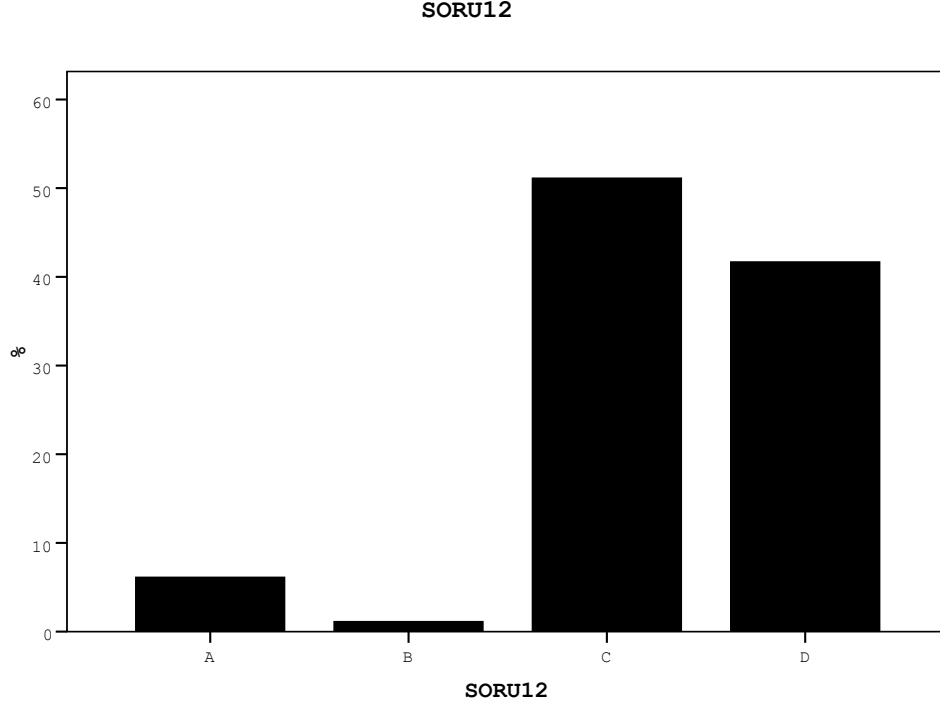
SORU 12	f	%
A	11	6,1
B	2	1,1
C	92	51,1
D	75	41,7
TOPLAM	180	100,0

Tablo 13'den katılımcıların 12.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %6,1'inin "Yanan yerlerde yeniden orman meydana getirmek güç ve pahalıdır. Çünkü yanan alanlardaki toprak verimsizdir" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %1,1'inin "Bu alanların ağaçlandırılması uzun zaman alır" cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri, %51,1'inin "Orman bir servettir, bir zenginlik kaynağıdır. Her yanan ormanla bu servetimiz azalmaktadır" cevabı olan C seçeneğini işaretledikleri, %41,7'sinin "Hepsi doğrudur" cevabı olan D seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 13'den katılımcıların 12.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin %41,7'sinin bu sorunun doğru cevabı olan "Hepsi doğrudur" cevabı olan D seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

12.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 6'da verilmiştir.

Grafik 6: 12. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 16: Vatanımız için neden canımızı seve seve veririz?

- A. Vatan bir milletin her şeyidir (Namusu, toprağı, birliğı, tarihi, ölküsü, dilidir.)
- B. Toprağıımız olduğı için,
- C. Üzerinde yaşayıp geçimimizi temin ettiğimiz için,
- D. Babamızdan, dedemizden kaldığı için.

Tablo 14: 16. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

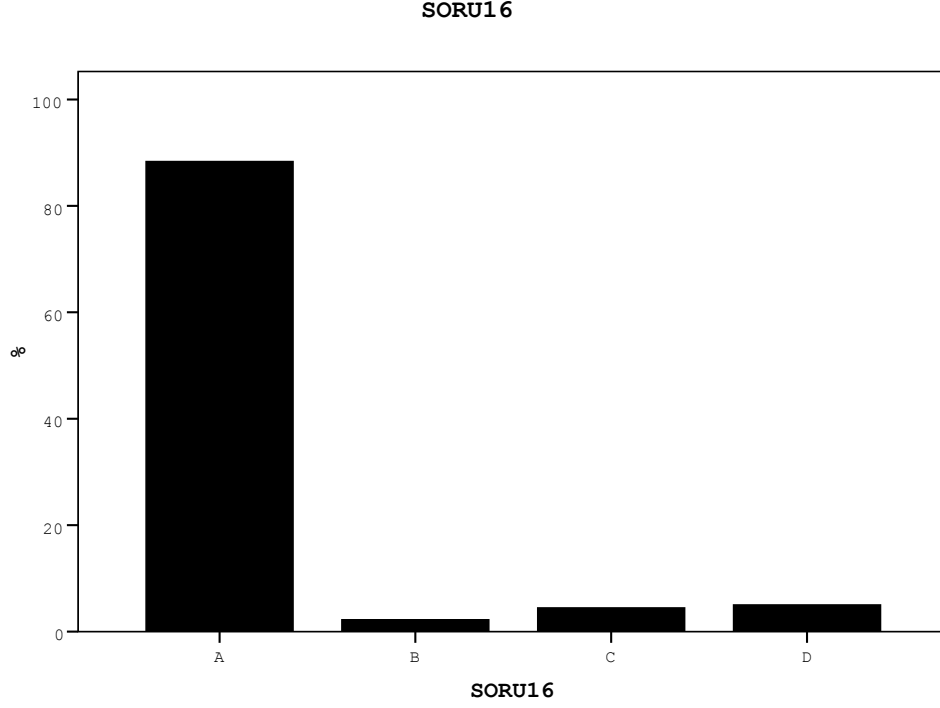
SORU 16	f	%
A	159	88,3
B	4	2,2
C	8	4,4
D	9	5,0
TOPLAM	180	100,0

Tablo 14'den katılımcıların 16.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %88,3'ünün "Vatan bir milletin her şeyidir (Namusu, toprağı, birliğı, tarihi, ülküsü, dilidir.)" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %2,2'sinin "Toprağımız olduğı için" cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri, %4,4'ünün "Üzerinde yaşayıp geçimimizi temin ettiğimiz için" cevabı olan C seçeneğini işaretledikleri, %5,0'mın "Babamızdan, dedemizden kaldığı için" cevabı olan D seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 14'den katılımcıların 16.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin %88,3'ünün "Vatan bir milletin her şeyidir (Namusu, toprağı, birliğı, tarihi, ülküsü, dilidir.)" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

16.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 7'de verilmiştir.

Grafik 7: 16. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 21: Aşağıdakilerden hangisi çevre sorunlarının çözümünde bizlere düşen görevlerdendir?

- A. Ağaç dikme çalışması yapmak
- B. Başkasını rahatsız edecek şekilde gürültü yapmamak
- C. Çevreyi kirletmemek, kirletenleri engellemek
- D. Hepsi doğrudur

Tablo 15: 21. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

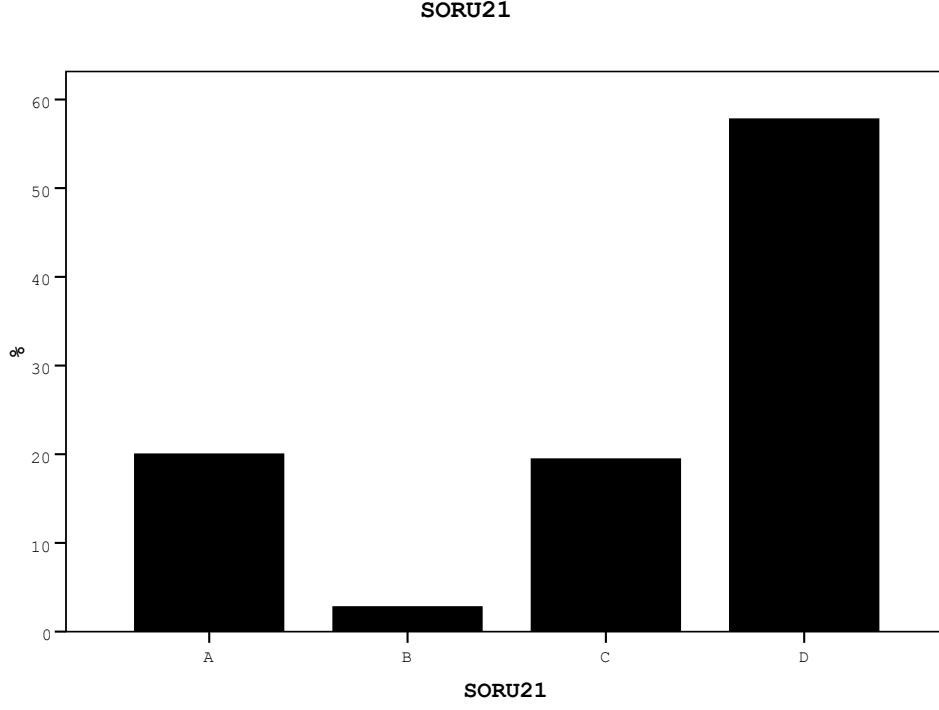
SORU 21	f	%
A	36	20,0
B	5	2,8
C	35	19,4
D	104	57,8
TOPLAM	180	100,0

Tablo 15’den katılımcıların 21.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %20,0’ının “Ağaç dikme çalışması yapmak” cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %2,8’inin “Başkasını rahatsız edecek şekilde gürültü yapmamak” cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri, %19,4’ünün “Çevreyi kirletmemek, kirletenleri engellemek” cevabı olan C seçeneğini işaretledikleri, %57,8’inin “Hepsi doğrudur” cevabı olan D seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 15’den katılımcıların 21.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin %57,8’inin “Hepsi doğrudur” cevabı olan D seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

21.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 8’de verilmiştir.

Grafik 8: 21. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 22: Aşağıdakilerden hangisi çevremizin korunmasında bizlere düşen görevlerdendir?

- A. Çevreyi kirleten maddeler üretmemeliyiz, kirleten insanları uyarmalıyız
- B. Ormanlarda tarla açmamalıyız
- C. Doğal kaynakları aşırı ve yanlış kullanmamalıyız
- D. Hepsi

Tablo 16: 22. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

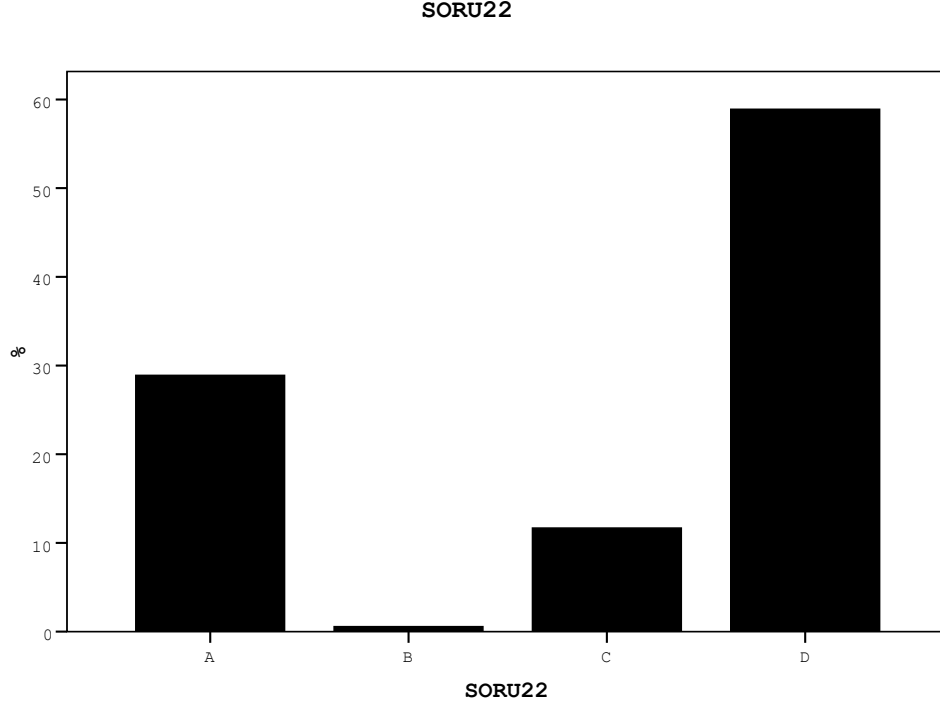
SORU 22	f	%
A	52	28,9
B	1	0,6
C	21	11,7
D	106	58,9
TOPLAM	180	100,0

Tablo 16'dan katılımcıların 22.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %28,9 “Çevreyi kirleten maddeler üretmemeliyiz, kirleten insanları uyarmalıyız” cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %0,6'sının “Ormanlarda tarla açmamalıyız” cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri, %11,7'sinin “Doğal kaynakları aşırı ve yanlış kullanmamalıyız” cevabı olan C seçeneğini işaretledikleri, %58,9'unun “Hepsi” cevabı olan D seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 16'dan katılımcıların 22.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin %58,9'unun bu sorunun doğru cevabı olan “Hepsi” cevabı olan D seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

22.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 9'da verilmiştir.

Grafik 9: 22. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 23: Türk Tarihi size neyi ifade ediyor?

- A. Okulda bir ders, başka bir şey değil
- B. Şimdiki yaşamımla hiç ilgili olmayan olmuş ve geçmişte kalmış bir şey
- C. Bugünkü yaşamın geçmişini aydınlatan ve bugünün sorunlarını açıklayan bilgiler bütünü
- D. Bir zulüm ve felaketler zinciri

Tablo 17: 23. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

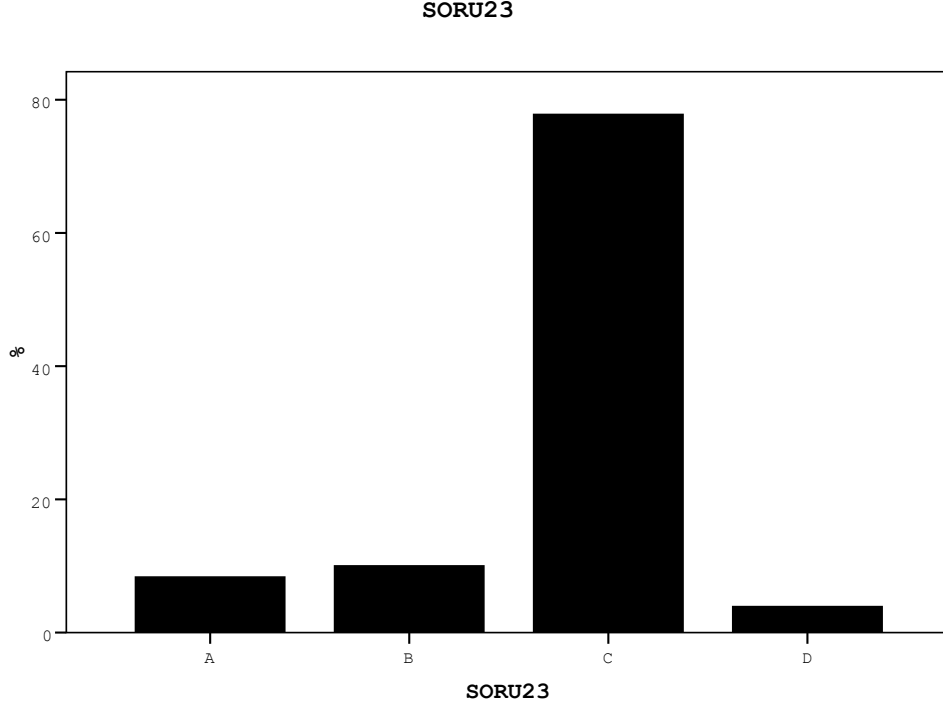
SORU 23	f	%
A	15	8,3
B	18	10,0
C	140	77,8
D	7	3,9
TOPLAM	180	100,0

Tablo 17’den katılımcıların 23.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %8,3’ünün “Okulda bir ders, başka bir şey değil” cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %10,0’ının “Şimdiki yaşamımla hiç ilgili olmayan olmuş ve geçmişte kalmış bir şey” cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri, %77,8’inin “Bugünkü yaşamın geçmişini aydınlatan ve bugünün sorunlarını açıklayan bilgiler bütünü” cevabı olan C seçeneğini işaretledikleri, %3,9’unun “Bir zulüm ve felaketler zinciri” cevabı olan D seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 17’den katılımcıların 23.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin %77,8’inin “Bugünkü yaşamın geçmişini aydınlatan ve bugünün sorunlarını açıklayan bilgiler bütünü” cevabı olan C seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

23.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 10’da verilmiştir.

Grafik 10: 23. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 24: Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk Cumhuriyetin ilanından sonra Yurt dışına gönderilecek öğrencilere “sizi birer kıvılcım olarak gönderiyorum volkan olarak dönmelisiniz.”telgrafını çekiyor. Mustafa Kemal bu sözü ile öğrencilerden ülke yararına ne istemektedir?

- A. Avrupa'da iyi bir tatil yapmalarını,
- B. Avrupa'da bol para kazanıp, biriktirmelerini,
- C. İyi bir eğitim alarak, bilim adamı olmalarını,
- D. Ülkemizle Avrupa ülkeleri arasında iyi ilişkiler kurmalarını.

Tablo 18: 24. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

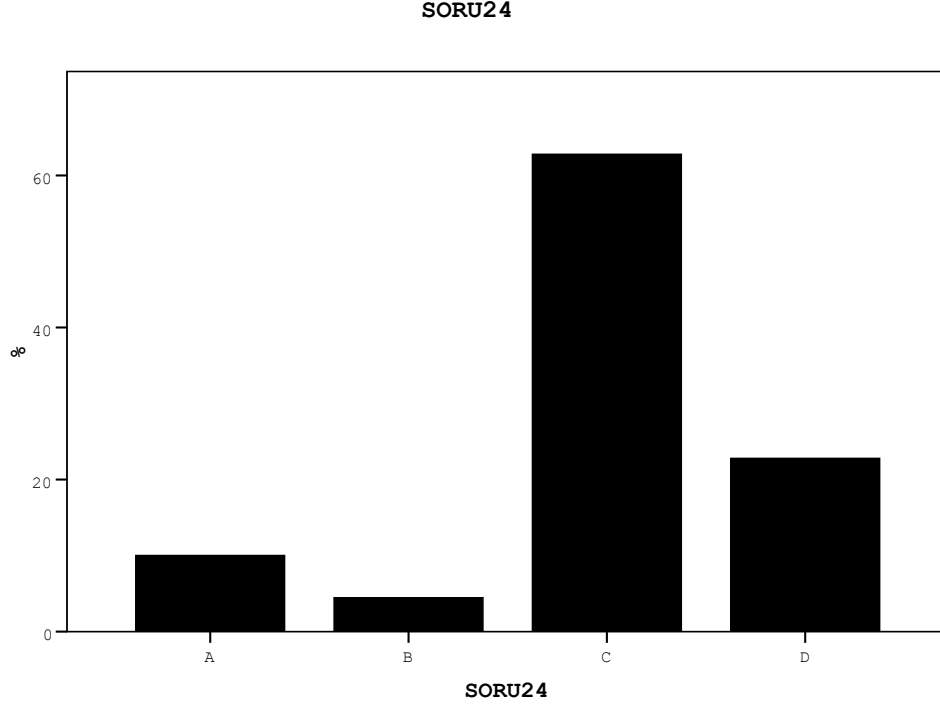
SORU 24	f	%
A	18	10,0
B	8	4,4
C	113	62,8
D	41	22,8
TOPLAM	180	100,0

Tablo 18’den katılımcıların 24.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %10,0’ının “Avrupa’da iyi bir tatil yapmalarını” cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %4,4’ünün “Avrupa’da bol para kazanıp, biriktirmelerini” cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri, %62,8’inin “İyi bir eğitim alarak, bilim adamı olmalarını” cevabı olan C seçeneğini işaretledikleri, %22,8’inin “Ülkemizle Avrupa ülkeleri arasında iyi ilişkiler kurmalarını” cevabı olan D seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 18’den katılımcıların 24.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin %62,8’inin bu sorunun doğru cevabı olan “İyi bir eğitim alarak, bilim adamı olmalarını” cevabı olan C seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

24.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 11’de verilmiştir.

Grafik 11: 24. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 25: Atatürk'ün "Vatan şartlı savunulmaz! Gerekirse ölünür" Sözü hangi duyguyu açıklamaktadır?

- A. Vatan sevgisi   B. Dostluk sevgisi   C. Millet sevgisi   D. Cumhuriyet sevgisi

Tablo 19: 25. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

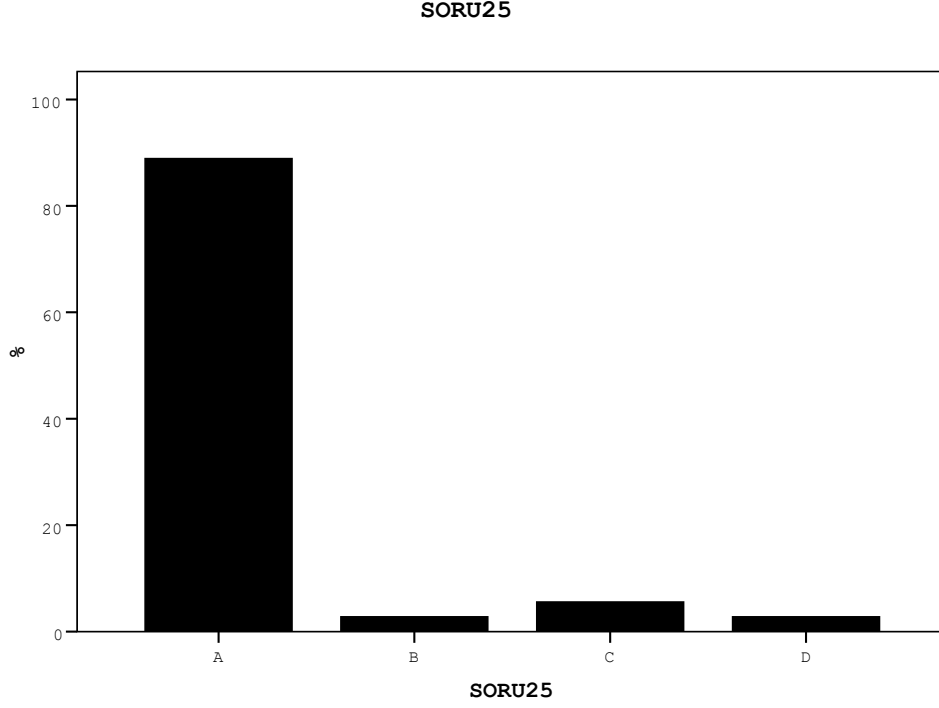
SORU 25	f	%
A	160	88,9
B	5	2,8
C	10	5,6
D	5	2,8
TOPLAM	180	100,0

Tablo 19'dan katılımcıların 25.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %88,9'unun "Vatan sevgisi" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %2,8'inin "Dostluk sevgisi" cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri, %5,6'sının "Millet sevgisi" cevabı olan C seçeneğini işaretledikleri, %2,8'inin "Cumhuriyet sevgisi" cevabı olan D seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 19'dan katılımcıların 25.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin %88,9'unun bu sorunun doğru cevabı olan "Vatan sevgisi" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

25.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 12'de verilmiştir.

Grafik 12: 25. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

4.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Alt Problem 3: Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Milli Bilincin oluşmasına yönelik görüşleri ne şekildedir?

SORU 3: Ülkemizin spor, sanat ve bilimsel alandaki uluslararası başarıları sizi mutlu eder mi?

- A. Evet
- B. Hayır
- C. Kısmen

Tablo 20: 3. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

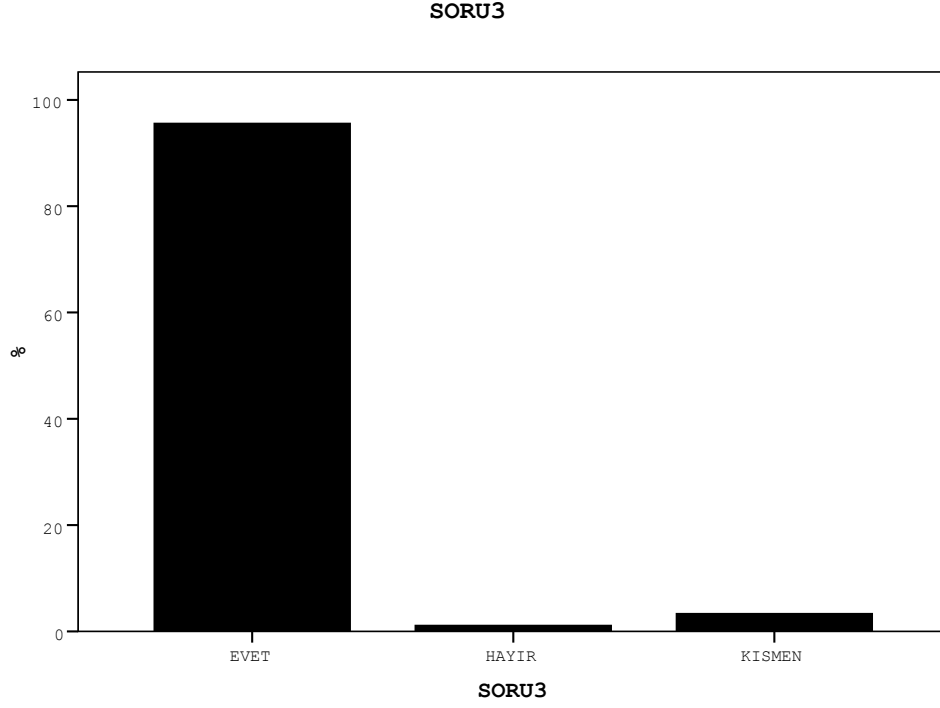
SORU 3	f	%
EVET	172	95,6
HAYIR	2	1,1
KISMEN	6	3,3
TOPLAM	180	100,0

Tablo 20'den katılımcıların 3.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %95,6'sının "Evet" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %1,1'inin "Hayır" cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri, %3,3'ünün "Kısmen" cevabı olan C seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 20'den katılımcıların 3.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin neredeyse tamamının (%95,6) "Evet" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

3.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 13'de verilmiştir.

Grafik 13: 3. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 5: Sivas Kongresi'nde, Türk Milletinin karakterine aykırı olduğu gerekçesi ile "manda ve himaye" konusu reddedilmiştir. Bu konuda sizin görüşünüz;

A. Katılıyorum

B. Katılmıyorum

Tablo 21: 5. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

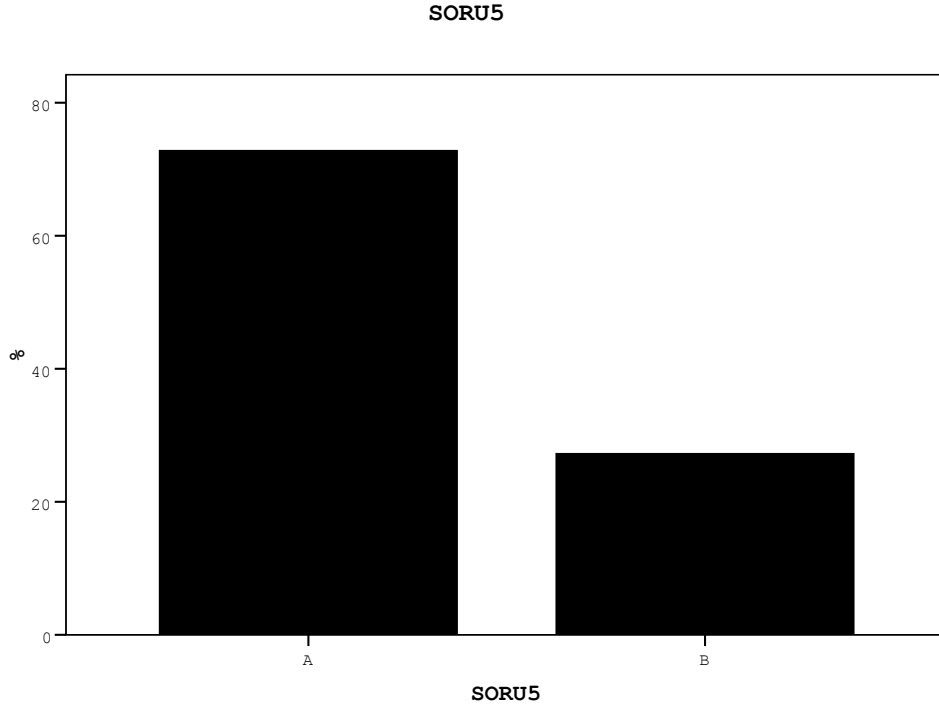
SORU 5	f	%
A	131	72,8
B	49	27,2
TOPLAM	180	100,0

Tablo 21'den katılımcıların 5.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %72,8'inin "Katılıyorum" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %27,2'sinin "Katılmıyorum" cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 21'den katılımcıların 5.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin %72,8'inin "Katılıyorum" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

5.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 14'de verilmiştir.

Grafik 14: 5. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 8: Bizim okullarımızda yabancı dil olarak İngilizce, Fransızca ve Almanca gibi dersler okutulmaktadır. Bizim Türkçemizin de zenginleştirilip yabancı devletlerdeki okullarda Türkçe dersi olarak okutulmasını ister misiniz?
A. Evet (İsterim)   B. Hayır (İstemem)

Tablo 22: 8. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

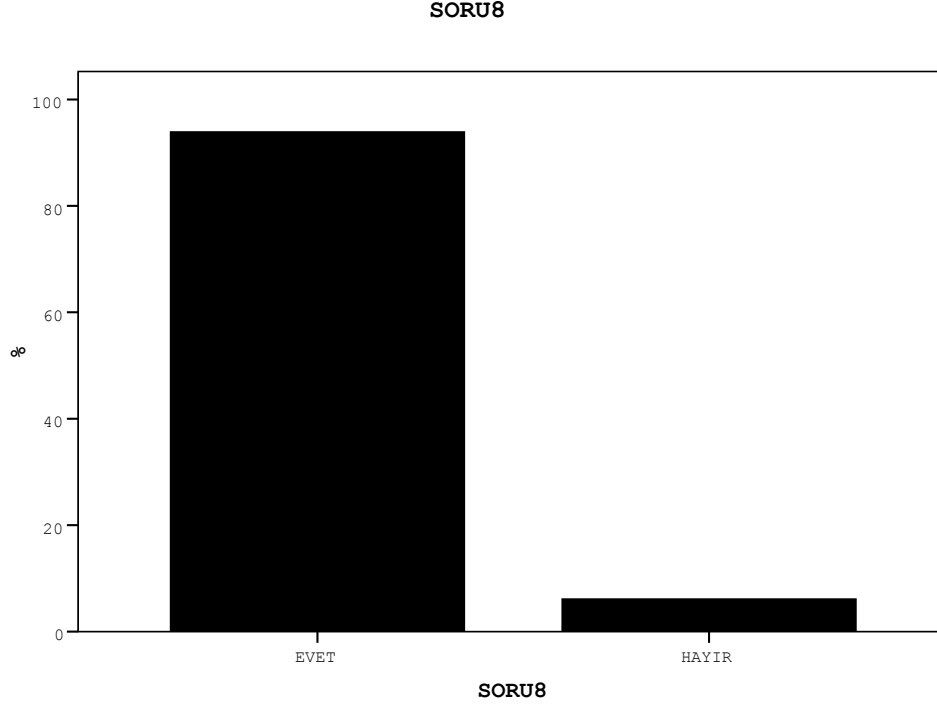
SORU 8	f	%
EVET	169	93,9
HAYIR	11	6,1
TOPLAM	180	100,0

Tablo 22'den katılımcıların 8.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %93,9'unun "Evet" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %6,1'inin "Hayır" cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 22'den katılımcıların 8.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin neredeyse tamamının (%93,9) "Evet(İsterim)" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

8.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 15'de verilmiştir.

Grafik 15: 8. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 9: Alışverişlerinizde bilinçli olarak yerli malı almayı tercih eder misiniz?

A. Evet (Bilinçli olarak alacağım ürünün yerli malı olmasını gözetirim.)

B. Hayır (Yerli veya Yabancı olmasından çok marka ve kalitesine bakarım.)

Tablo 23: 9. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

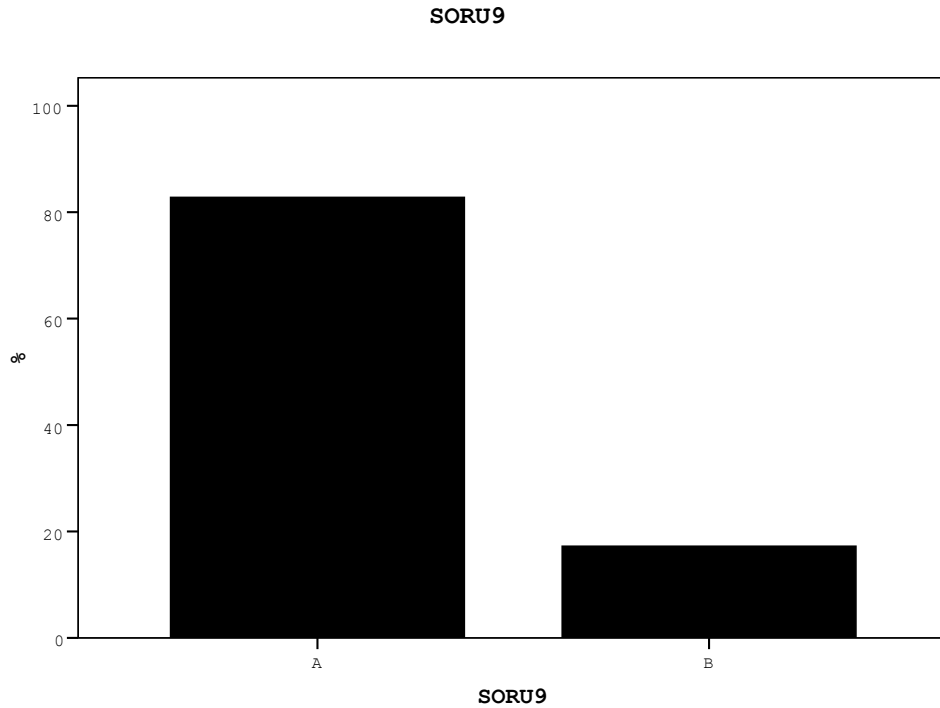
SORU 9	f	%
A	149	82,8
B	31	17,2
TOPLAM	180	100,0

Tablo 23'den katılımcıların 9.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %82,8'inin "Evet (Bilinçli olarak alacağım ürünün yerli malı olmasını gözetirim.)" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %17,2'sinin "Hayır (Yerli veya Yabancı olmasından çok marka ve kalitesine bakarım.)" cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 23'den katılımcıların 9.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin %82,8'inin "Evet (Bilinçli olarak alacağım ürünün yerli malı olmasını gözetirim.)" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

9.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 16'da verilmiştir.

Grafik 16: 9. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 10: Sizce atalarımızdan kalan hanları, hamamları, medreseleri, kaleleri, camileri vb. (öncelikli olarak) niçin koruma gereği duyarız?

A. Tarihi kültür değerlerimiz olduğu için   B. Turizm değerleri olduğu için

Tablo 24: 10. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

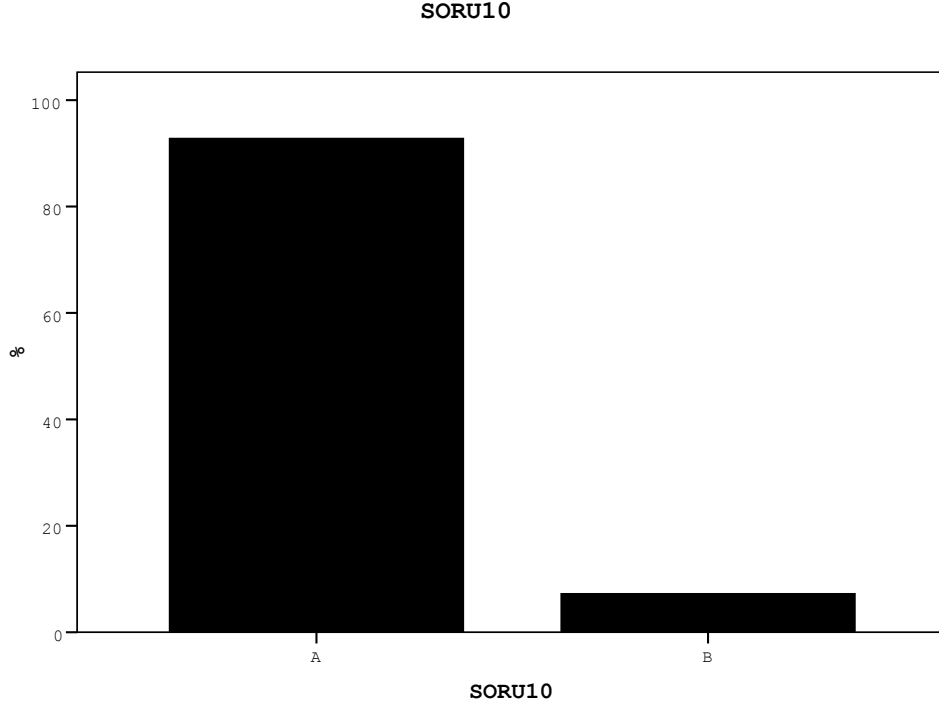
SORU 10	f	%
A	167	92,8
B	13	7,2
TOPLAM	180	100,0

Tablo 24'den katılımcıların 10.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %92,8'inin "Tarihi kültür değerlerimiz olduğu için" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %7,2'sinin "Turizm değerleri olduğu için" cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 24'den katılımcıların 10.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde neredeyse tamamının (%92,8) "Tarihi kültür değerlerimiz olduğu için" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

10.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 17'de verilmiştir.

Grafik 17: 10. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 11: Ülkemizdeki doğal kaynakların yabancı sermaye tarafından işletilmesi konusunda görüşleriniz nedir?

- A. Vergi vererek işletebilirler   B. İşletmelerine karşıyım
C. Kendimiz işletmeliyiz   D. Fikrim yok

Tablo 25: 11. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

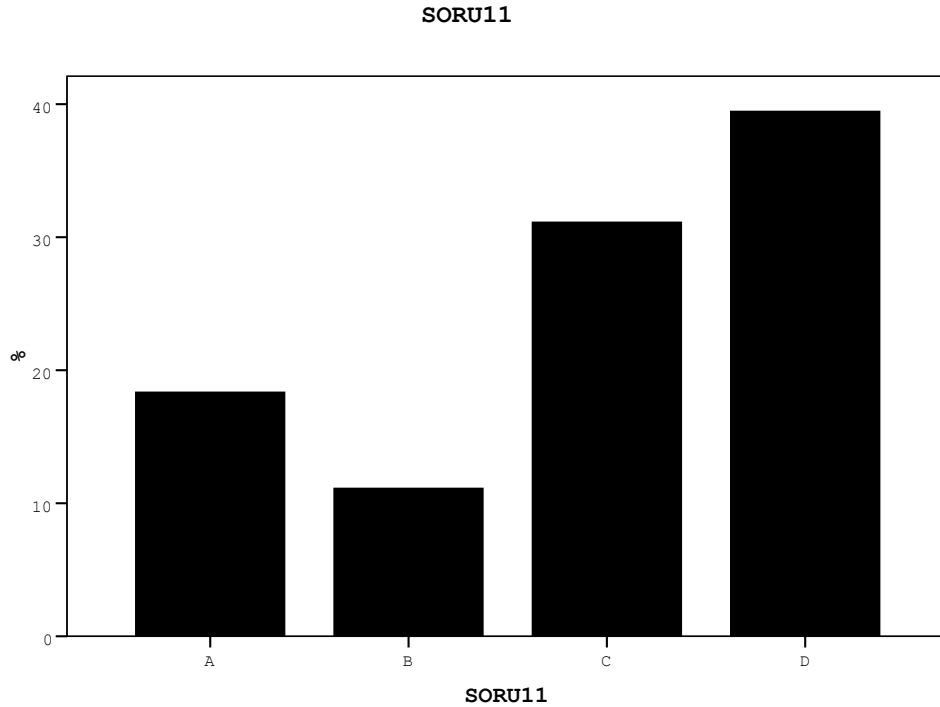
SORU 11	f	%
A	33	18,3
B	20	11,1
C	56	31,1
D	71	39,4
TOPLAM	180	100,0

Tablo 25'den katılımcıların 11.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %18,3'ünün "Vergi vererek işletebilirler" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %11,1'inin "İşletmelerine karşıyım" cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri, %31,1'inin "Kendimiz işletmeliyiz" cevabı olan C seçeneğini işaretledikleri, %39,4'ünün "Fikrim yok" cevabı olan D seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 25'den katılımcıların 11.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin %31,1'inin "Kendimiz işletmeliyiz" cevabı olan C seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

11.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 18'de verilmiştir.

Grafik 18: 11. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 13: Sosyal Bilgiler derslerinizin ülkedeki doğal kaynakların ulusal çıkarlarımız için kullanılması gerektiği konusunda yeterince fikir verdiğini düşünüyor musunuz?

- A. Evet
- B. Hayır
- C. Fikrim yok

Tablo 26: 13. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

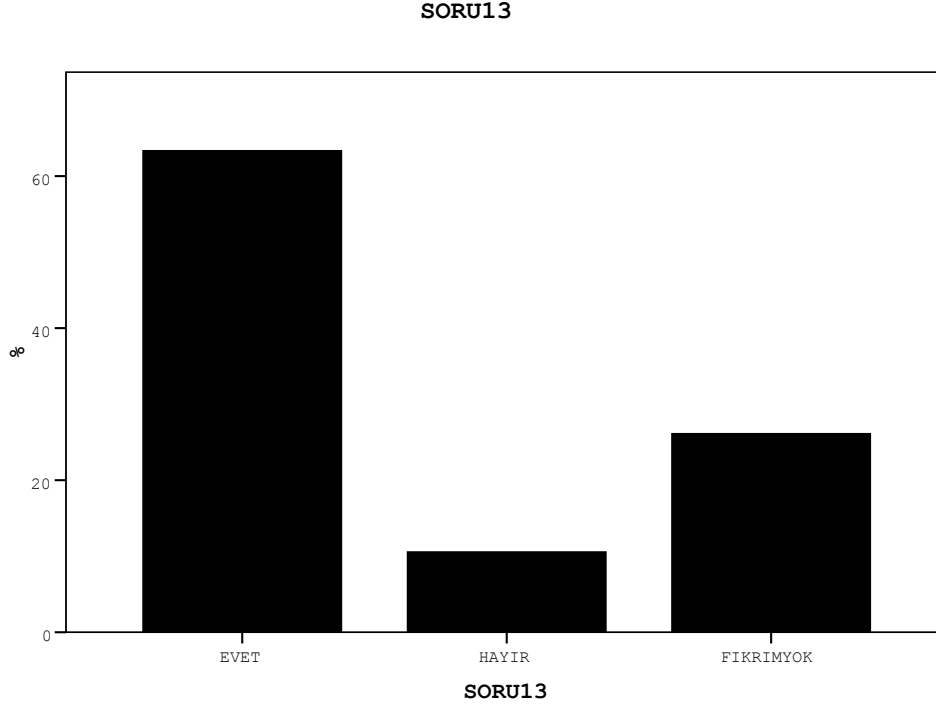
SORU 13	f	%
EVET	114	63,3
HAYIR	19	10,6
FİKRİM YOK	47	26,1
TOPLAM	180	100,0

Tablo 26'dan katılımcıların 13.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %63,3'ünün "Evet" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %10,6'sının "Hayır" cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri, %26,1'inin "Fikrim yok" cevabı olan C seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 26'dan katılımcıların 13.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin %63,3'ünün "Evet" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

13.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 19'da verilmiştir.

Grafik 19: 13. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 14: Ülkemizin gelişip güçlenmesi için birlik, beraberlik ve dayanışma içinde olup ülkemiz için çalışmalıyız.

A. Katılıyorum   B. Katılmıyorum   C. Fikrim yok

Tablo 27: 14. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

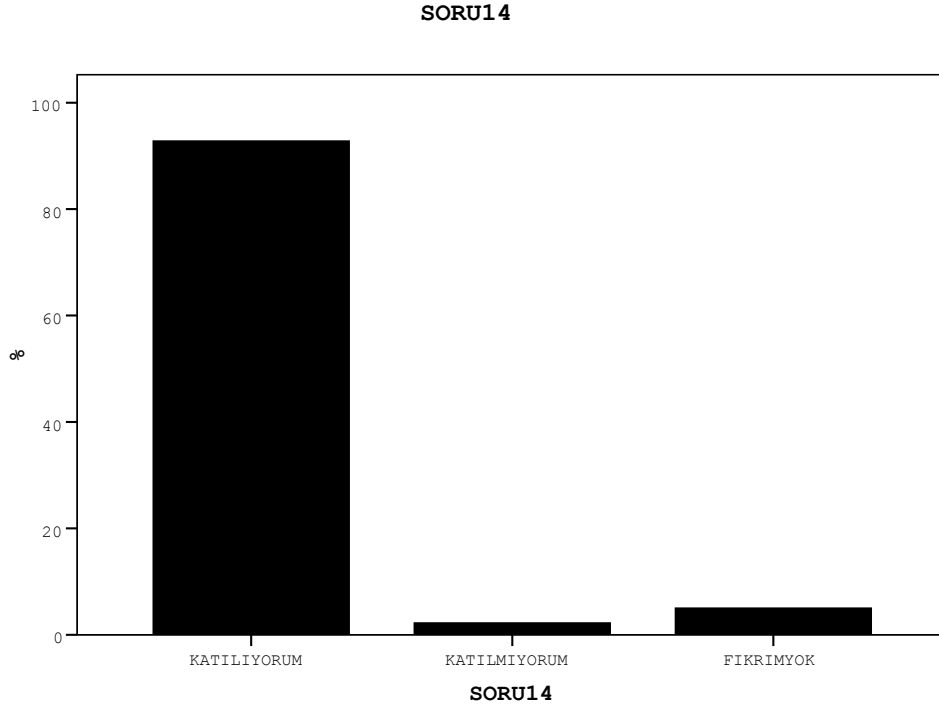
SORU 14	f	%
KATILİYORUM	167	92,8
KATILMIYORUM	4	2,2
FİKRİM YOK	9	5,0
TOPLAM	180	100,0

Tablo 27'den katılımcıların 14.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: % 92,8'inin "Katılıyorum" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %2,2'sinin "Katılmıyorum" cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri, %5,0'ının "Fikrim yok" cevabı olan "C" seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 27'den katılımcıların 14.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde neredeyse tamamının (%92,8) "Katılıyorum" cevabı olan "A" seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

14.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 20'de verilmiştir.

Grafik 20: 14. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 15: Vatanımız için atalarımız kan dökmüştür. Bunun için vatan sevgisi diğer bütün sevgilerden daha önemlidir. Sizce ise?

A. Doğru (Katılıyorum)   B. Yanlış (Katılmıyorum)

Tablo 28: 15. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

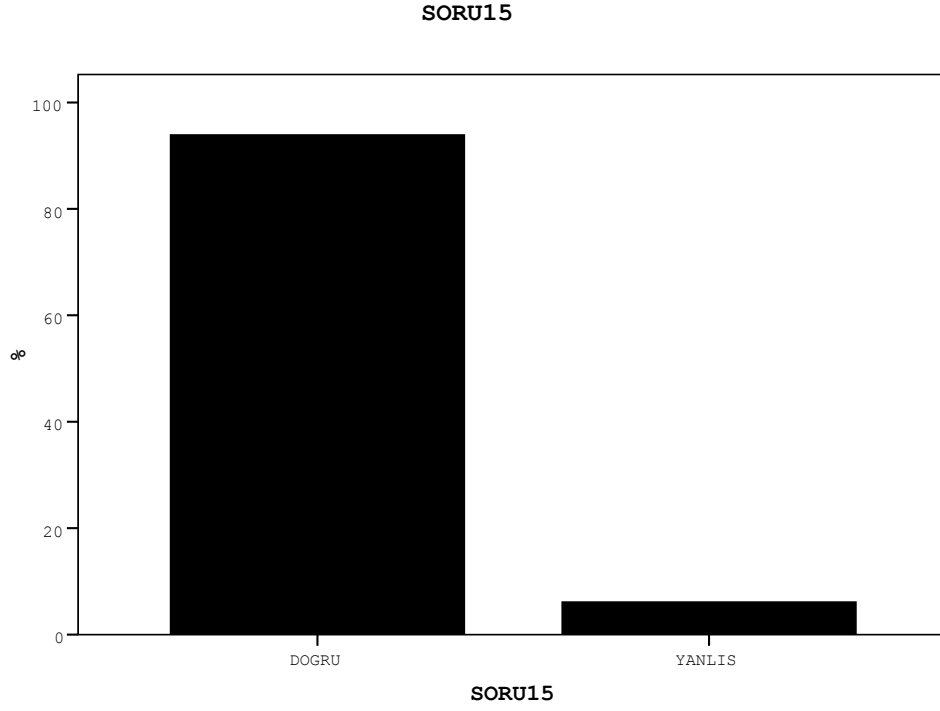
SORU 15	f	%
DOĞRU	169	93,9
YANLIŞ	11	6,1
TOPLAM	180	100,0

Tablo 28’den katılımcıların 15.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %93,9 “Doğru (Katılıyorum)” cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %6,1’inin “Yanlış (Katılmıyorum)” cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 28’den katılımcıların 15.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde neredeyse tamamının (%93,9) “Doğru (Katılıyorum)” cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

15.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 21’de verilmiştir.

Grafik 21: 15. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 17: Toplumumuzun her bakımdan ilerlemesi ve kalkınması için herkes üzerine düşen görevi yapmalıdır?

A. Katılıyorum   B. Katılmıyorum

Tablo 29: 17. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

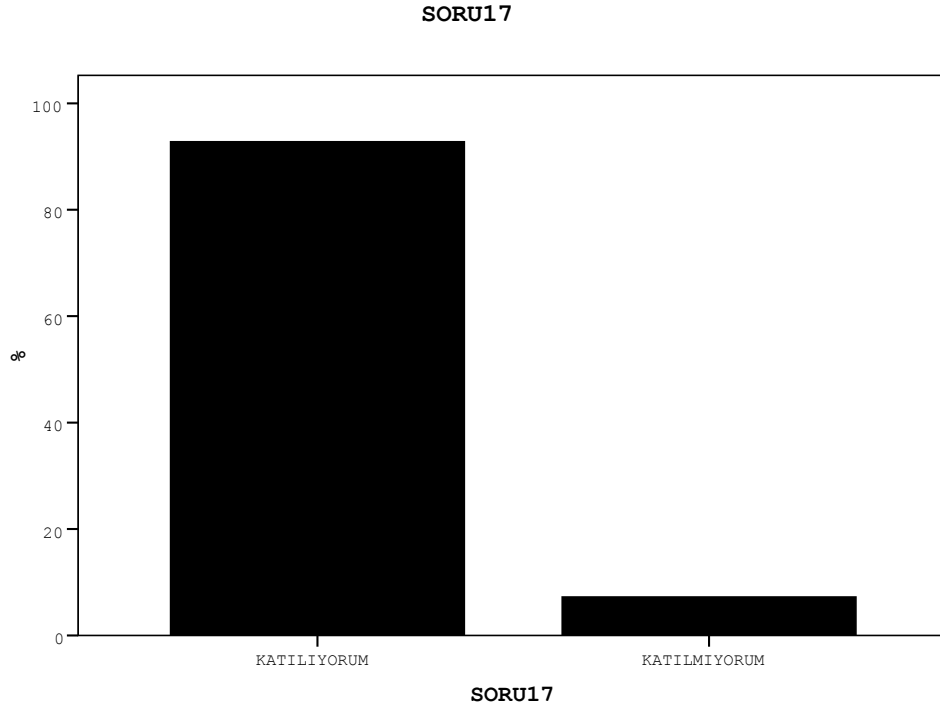
SORU 17	f	%
KATILYORUM	167	92,8
KATILMIYORUM	13	7,2
TOPLAM	180	100,0

Tablo 29'dan katılımcıların 17.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %92,8'inin "Katılıyorum" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %7,2'sinin "Katılmıyorum" cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 29'dan katılımcıların 17.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde neredeyse tamamının (%92,8) "Katılıyorum" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

17.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 22'de verilmiştir.

Grafik 22: 17. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 18: Vatana ve millete hizmet etmekten mutluluk duyar mısınız?

A. Evet

B. Hayır

Tablo 30: 18. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

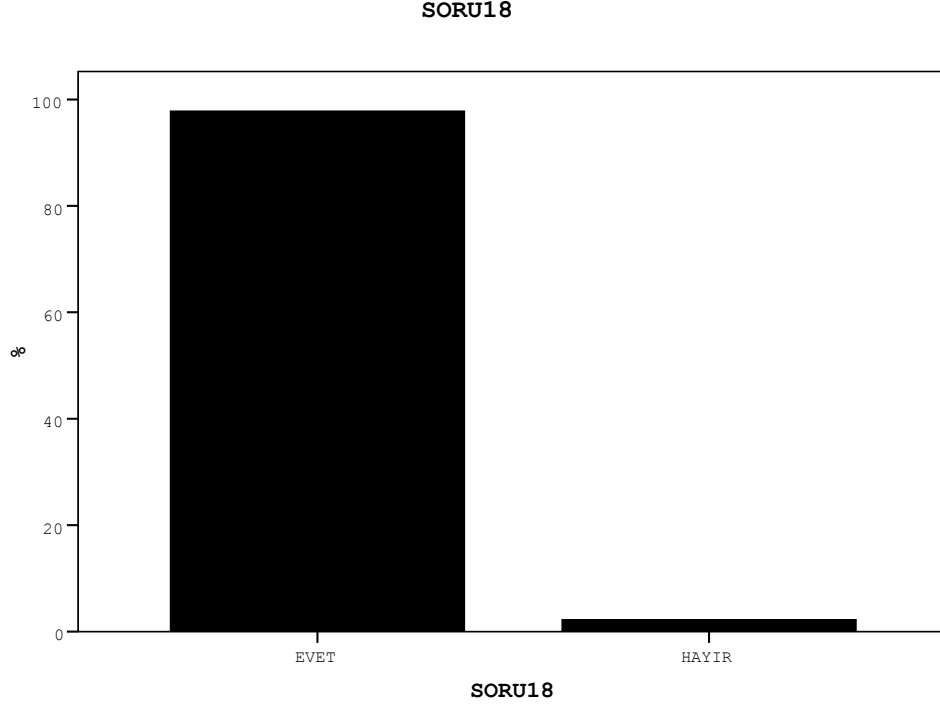
SORU 18	f	%
EVET	176	97,8
HAYIR	4	2,2
TOPLAM	180	100,0

Tablo 30'dan katılımcıların 18.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %97,8'inin "Evet" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %2,2'sinin "Hayır" cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 30'dan katılımcıların 18.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde neredeyse tamamının (%97,8) "Evet" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

18.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 23'de verilmiştir.

Grafik 23: 18. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 19: Ülkemizin doğal zenginliklerimizin korunması, geliştirilmesi, en uygun ve verimli bir şekilde kullanılması bir vatandaş olarak herkesin görevidir.

A. Katılıyorum   B. Katılmıyorum

Tablo 31: 19. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

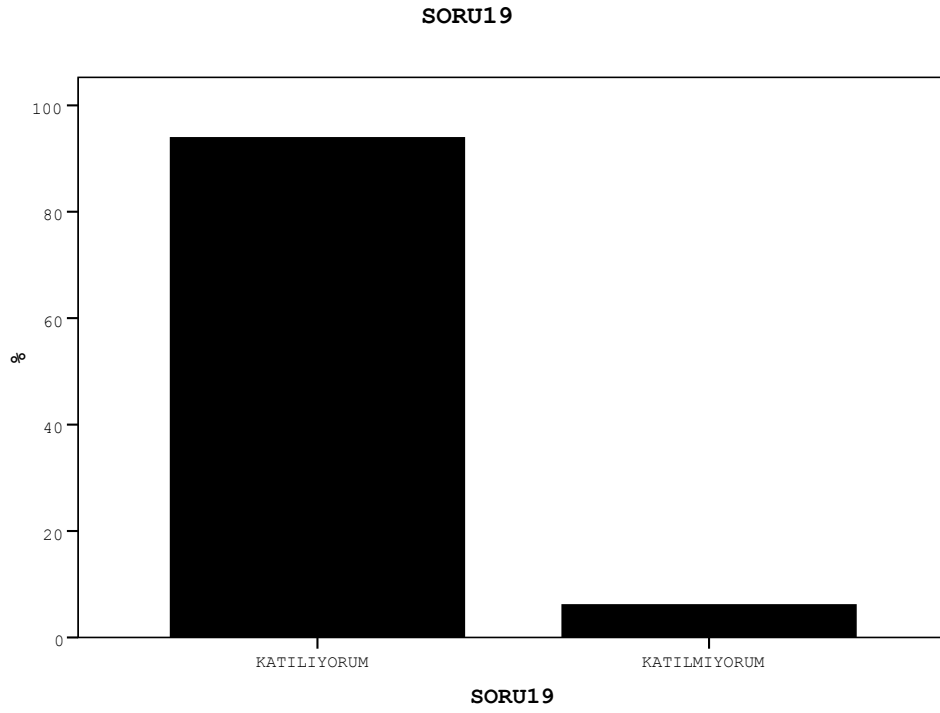
SORU 19	f	%
KATILİYORUM	169	93,9
KATILMIYORUM	11	6,1
TOPLAM	180	100,0

Tablo 31'den katılımcıların 19.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %93,9'unun "Katılıyorum" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %6,1'inin "Katılmıyorum" cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 31'den katılımcıların 19.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde neredeyse tamamının (%93,9) "Katılıyorum" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

19.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 24'de verilmiştir.

Grafik 24: 19. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 20: Türk milletinin çağdaş bir toplum olmasını ister misiniz?

A. Evet (İsterim) B. Hayır (İstemem)

Tablo 32: 20. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

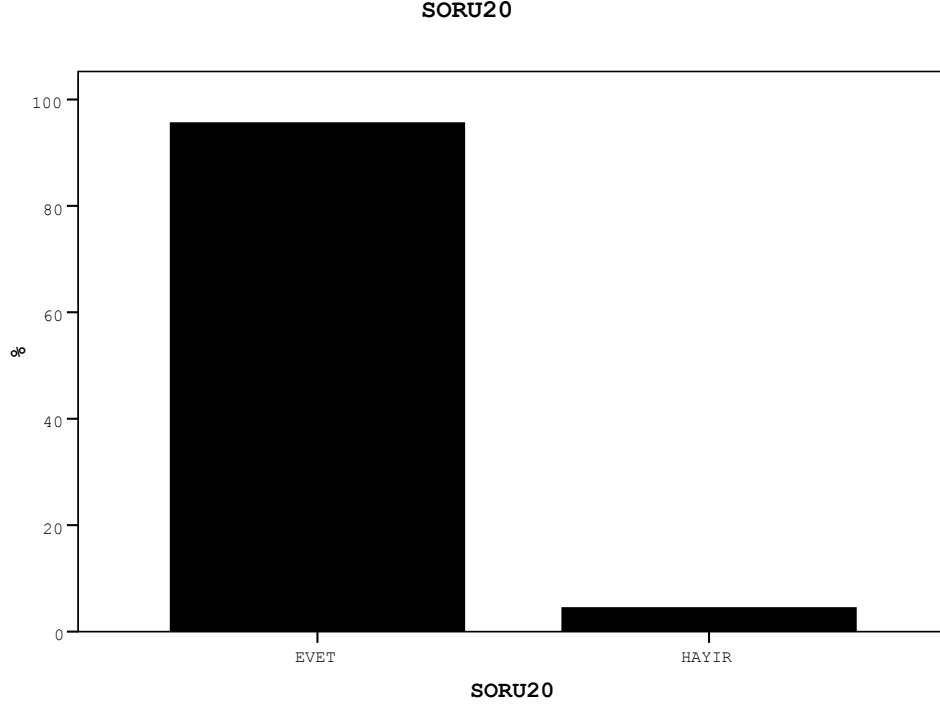
SORU 20	f	%
EVET	172	95,6
HAYIR	8	4,4
TOPLAM	180	100,0

Tablo 32’den katılımcıların 20.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %95,6’sının “Evet (İsterim)” cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %4,4’ünün “Hayır (İstemem)” cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 32’den katılımcıların 20.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde neredeyse tamamının (%95,6) “Evet (İsterim)”cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

20.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 25’de verilmiştir.

Grafik 25: 20. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 26: Ülkemizdeki turizm değerlerinin ulusumuz yararına yeterince değerlendirildiğini düşünüyor musunuz?

- A. Evet (Turizm değerlerimiz ulusumuz yararına kullanılmaktadır.)
B. Hayır (Turizm değerlerimiz ulusumuz yararına kullanılmamaktadır.)
C. Fikrim yok

Tablo 33: 26. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

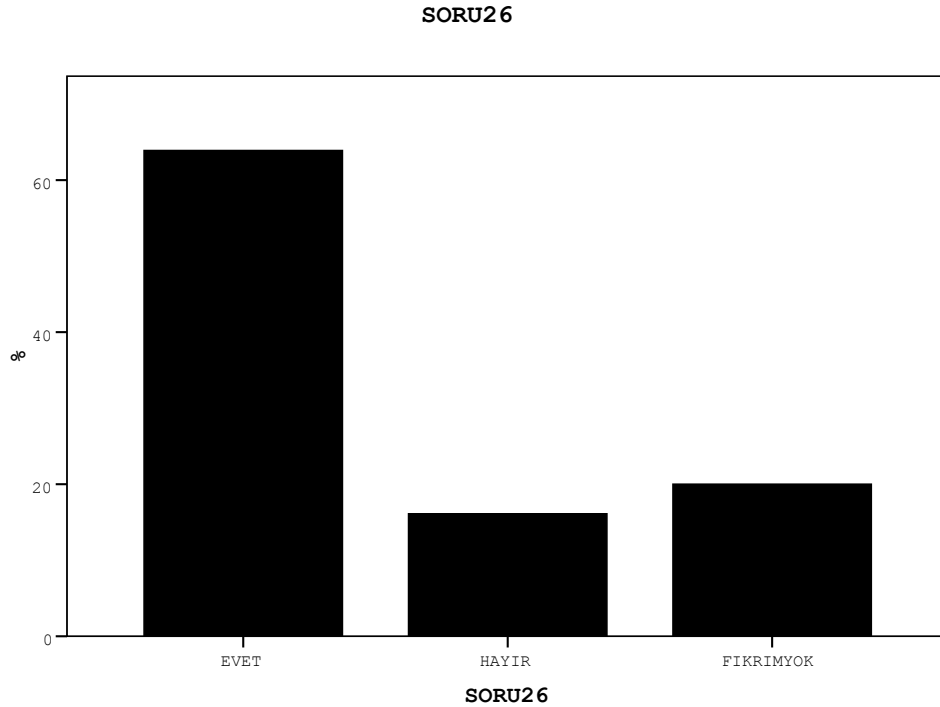
SORU 26	f	%
EVET	115	63,9
HAYIR	29	16,1
FİKRİM YOK	36	20,0
TOPLAM	180	100,0

Tablo 33'den katılımcıların 26.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %63,9'unun "Evet (Turizm değerlerimiz ulusumuz yararına kullanılmaktadır.)" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %16,1'inin "Hayır (Turizm değerlerimiz ulusumuz yararına kullanılmamaktadır.)" cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri, %20,0'nin "Fikrim yok" cevabı olan C seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 33'den katılımcıların 26.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin %63,9'unun "Turizm değerlerimiz ulusumuz yararına kullanılmaktadır" düşüncesini savundukları görülmektedir.

26.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 26'da verilmiştir.

Grafik 26: 26. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 27: Türkiye'yi yeraltı ve yerüstü kaynakları bakımından nasıl değerlendirirsiniz?

- A. Türkiye yeraltı ve yer üstü kaynakları bakımından zengin bir ülkedir.
B. Türkiye yeraltı ve yer üstü kaynakları bakımından fakir bir ülkedir.

Tablo 34: 27. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

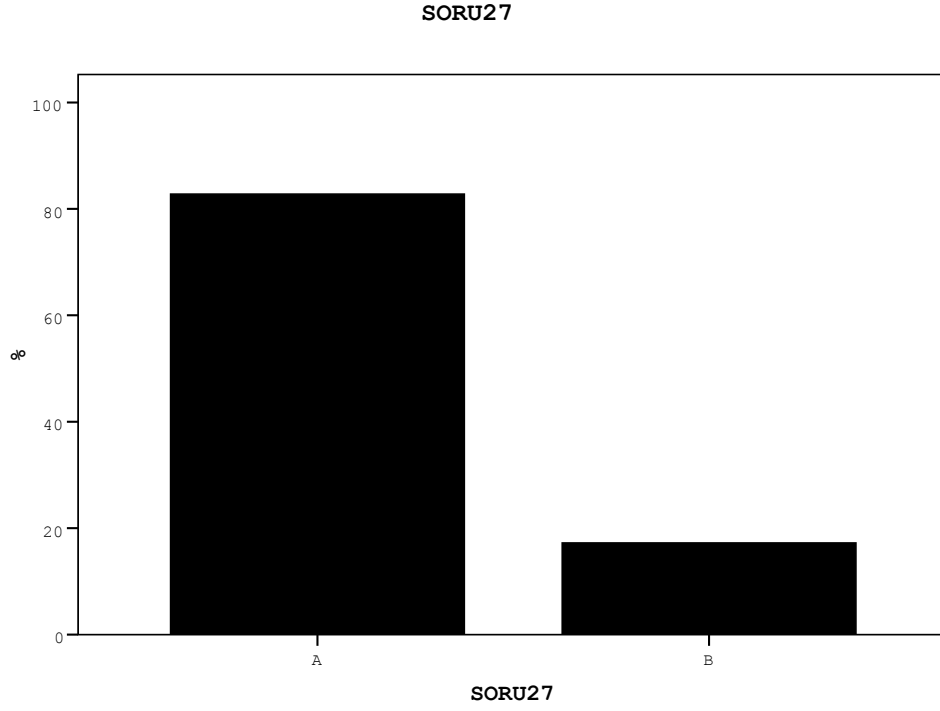
SORU 27	f	%
A	149	82,8
B	31	17,2
TOPLAM	180	100,0

Tablo 34'den katılımcıların 27.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %82,8'inin "Türkiye yer altı ve yer üstü kaynakları bakımından zengin bir ülkedir" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %17,2'sinin "Türkiye yer altı ve yer üstü kaynakları bakımından fakir bir ülkedir." cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 34'den katılımcıların 27.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin %82,8'inin "Türkiye yer altı ve yer üstü kaynakları bakımından zengin bir ülkedir" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

27.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 27'de verilmiştir.

Grafik 27: 27. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 28: Siz gerektiği zaman en büyük hediye olmak üzere Türk Milleti'ne canınızı verir misiniz?

A. Veririm B. Vermem C. Kararsızım

Tablo 35: 28. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

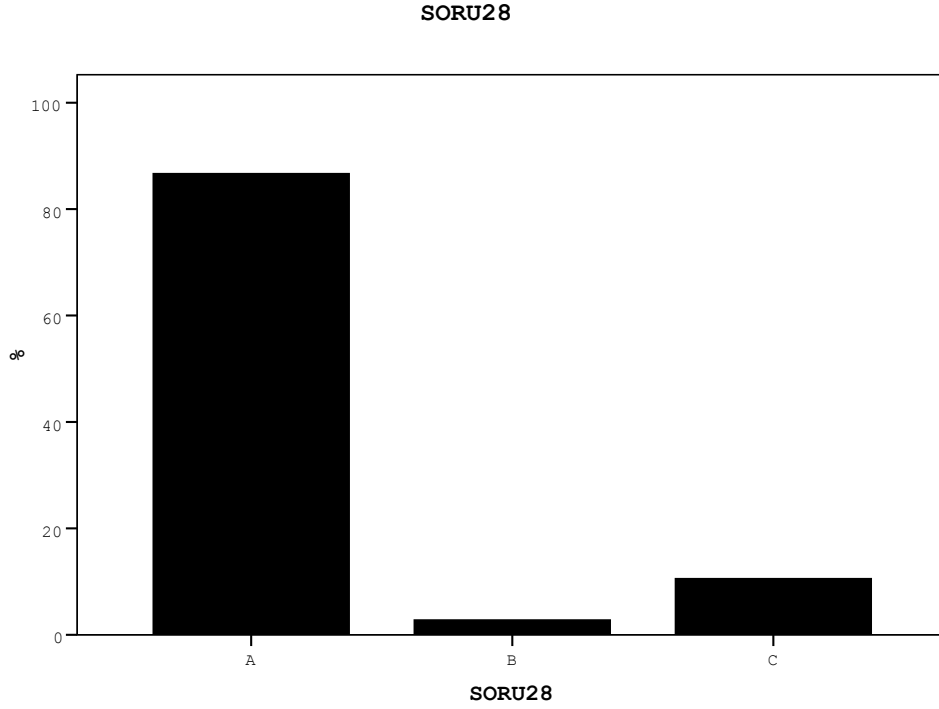
SORU 28	f	%
A	156	86,7
B	5	2,8
C	19	10,6
TOPLAM	180	100,0

Tablo 35'den katılımcıların 28.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %86,7'sinin "Veririm" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %2,8'inin "Vermem" cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri, %10,6'sının "Kararsızım" cevabı olan C seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 35'den katılımcıların 28.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin %86,7'sinin "Veririm" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

28.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 28'da verilmiştir.

Grafik 28: 28. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

SORU 29: Atatürk'ün "Yurt toprağı! Sana her şey feda olsun. Kutlu olan sensin. Hepimiz senin için fedaiyiz. Fakat sen Türk Milletini sonsuza kadar yaşatmak için feyizli kalacaksın." Sözleriyle millet sevgisini ifade etmiştir. Siz Atatürk'ün bu sözlerine katılıyor musunuz?

A. Katılıyorum   B. Katılmıyorum

Tablo 36: 29. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

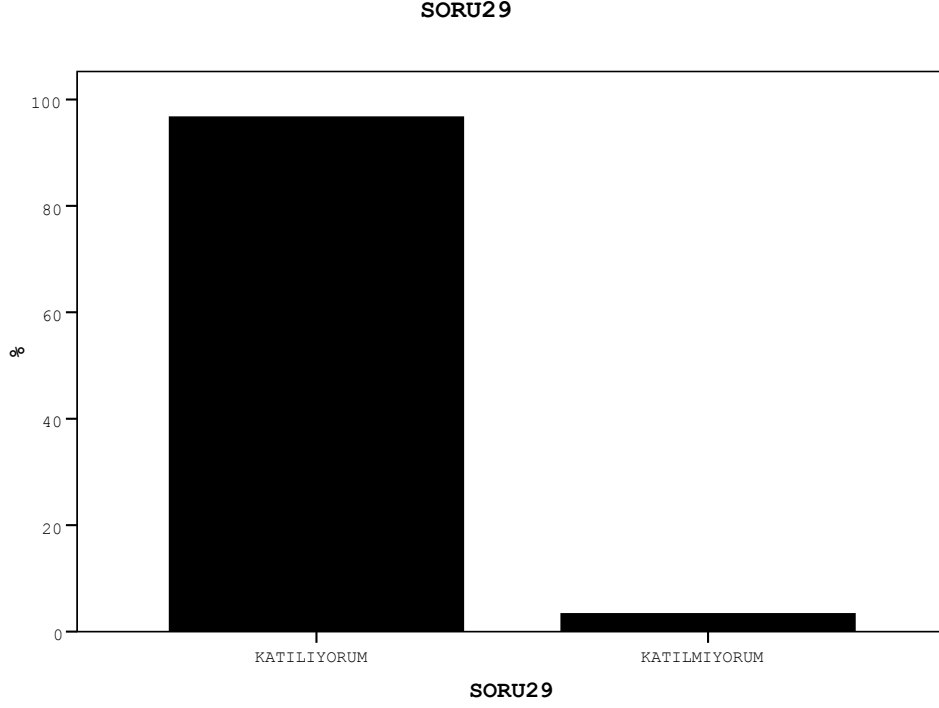
SORU 29	f	%
KATILİYORUM	174	96,7
KATILMIYORUM	6	3,3
TOPLAM	180	100,0

Tablo 36'dan katılımcıların 29.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin: %96,7'sinin "Katılıyorum" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri, %3,3'ünün "Katılmıyorum" cevabı olan B seçeneğini işaretledikleri görülmektedir.

Tablo 36'dan katılımcıların 29.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin %96,7'sinin "Katılıyorum" cevabı olan A seçeneğini işaretledikleri görülmüştür.

29.Soruya öğrencilerin verdikleri cevapları gösteren grafik Grafik 29'da verilmiştir.

Grafik 29: 29. Soruya Verilen Cevapların Genel Dağılımı

4.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Alt Problem 4: Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Milli Bilince yönelik görüşleri cinsiyetlerine göre nasıl dağılmaktadır?

SORU 1: Ülkü: Bir topluluğun gelecekte ulaşmak istediği ve toplumu ilgilendiren yüce amaçlara, milletçe istenen beklenti ve özleyişe denir.

Türk çocuğu olarak sizin ülkünüz aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

- A. Zengin bir ülkeye yerleşip, zengin olmak
- B. Çalışmadan kolay yoldan para kazanmak
- C. Ülkemizin kalkınması ve gelişmesi için çalışmak

Tablo 37: 1. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU1			TOPLAM
			A	B	C	
CİNSİYET	ERKEK	f	2	3	71	76
		%	2,6	3,9	93,4	100,0
	KIZ	f	3	1	100	104
		%	2,9	1,0	96,2	100,0
TOPLAM		f	5	4	171	180
		%	2,8	2,2	95,0	100,0

Tablo 37’den araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 1. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem kız hem erkek öğrencilerin bu sorunun doğru cevabı olan “C” şıkkını yani Ülkemizin kalkınması ve gelişmesi için çalışmak cevabını neredeyse hepsinin doğru cevapladığı görülmektedir (Erkek %93,4; kız %96,2).

SORU 2:   **Bastığın yerleri toprak diyerek geçme tanı;**
                  Düşün altında binlerce kefensiz yatanı.
                  Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır atanı;
                  Verme dünyaları alsanda bu cennet vatanı.
                  Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
                  Şüheda fişkırarak toprağı sıksan şüheda.

Bu mısralardan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A. Vatanımızın sıradan bir toprak parçası olmadığı,
- B. Atalarımızın vatanımızı korumak için kendilerini feda ettikleri,
- C. Vatanımızı ağaçlandırarak, daha da güzelleştirmek gerektiği,
- D. Gerektiğinde vatanımızı korumak için her türlü fedakarlığı yapmamızın zorunlu olduğu.

Tablo 38: 2. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU2				TOPLAM
			A	B	C	D	
CİNSİYET	ERKEK	f	19	10	39	8	76
		%	25,0	13,2	51,3	10,5	100,0
	KIZ	f	10	14	73	7	104
		%	9,6	13,5	70,2	6,7	100,0
TOPLAM		f	29	24	112	15	180
		%	16,1	13,3	62,2	8,3	100,0

Tablo 38'den araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 2. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde kız öğrencilerin bu soruya erkek öğrencilere oranla daha fazla doğru cevap verdikleri görülmüştür. Kız öğrencilerin %70,2'si bu sorunun doğru cevabı olan "C" şikkını seçtikleri görülürken erkeklerin ise ancak yarısı (%51.3) bu soruyu doğru cevaplamıştır. Erkek öğrencilerin dörtte biri (%25) bu soruda yanlış cevaplardan olan "A" şikkını işaretlemişlerdir. Kız öğrencilerin de %13,5'inin yanlış seçeneklerden en fazla "B" şikkını işaretledikleri görülmüştür.

SORU 3: Ülkemizin spor, sanat ve bilimsel alandaki uluslararası başarıları sizi mutlu eder mi?

- A. Evet
- B. Hayır
- C. Kısmen

Tablo 39: 3. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU3			TOPLAM
			EVET	HAYIR	KISMEN	
CİNSİYET	ERKEK	f	70	1	5	76
		%	92,1	1,3	6,6	100,0
	KIZ	f	102	1	1	104
		%	98,1	1,0	1,0	100,0
TOPLAM		f	172	2	6	180
		%	95,6	1,1	3,3	100,0

Tablo 39'dan araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 3. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem kız hem erkek öğrencilerin "A" şıkkını yani Evet cevabını neredeyse hepsinin işaretlediği görülmektedir (Erkek %92,1; kız %98,1).

SORU 4: Genç ve dinamik bir nüfusa sahip olan Türkiye'yi bazı devletler kendileri için bir tehlike olarak görmektedirler. Bunun nedeni hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin gelişip güçlenmesini istememektedirler.
- B. Bazı komşu devletler kendi topraklarını genişletmek ve deniz hakimiyetini oluşturmak amacıyla Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin zayıflaması için çaba harcamaktadırlar.
- C. Yurdumuz yıkıcı ve bölücü amaçlar taşıyan iç ve dış tehditlerle karşı karşıyadır.
- D. Hepsi doğrudur.

Tablo 40: 4. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU4				TOPLAM
			A	B	C	D	
CİNSİYET	ERKEK	f	27	9	7	33	76
		%	35,5	11,8	9,2	43,4	100,0
	KIZ	f	36	18	11	39	104
		%	34,6	17,3	10,6	37,5	100,0
TOPLAM		f	63	27	18	72	180
		%	35,0	15,0	10,0	40,0	100,0

Tablo 40'dan araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 4. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde erkek öğrencilerin bu soruya kız öğrencilere oranla daha fazla doğru cevap verdikleri görülmüştür. Erkek öğrencilerin %43,4'ü bu sorunun doğru cevabı olan "D" şıkkını seçtikleri görülürken kızların ise %37,5'i bu soruyu doğru cevaplamıştır. Erkek öğrencilerin %35,5'i bu soruda yanlış cevaplardan olan "A" şıkkını işaretlemişlerdir. Kız öğrencilerin %34,6'sının da yanlış seçeneklerden en fazla "A" şıkkını işaretledikleri görülmüştür.

SORU 5: Sivas Kongresi'nde, Türk Milletinin karakterine aykırı olduğu gerekçesi ile "manda ve himaye" konusu reddedilmiştir. Bu konuda sizin görüşünüz;

A. Katılıyorum

B. Katılmıyorum

Tablo 41: 5. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU5		TOPLAM
			A	B	
CİNSİYET	ERKEK	f	53	23	76
		%	69,7	30,3	100,0
	KIZ	f	78	26	104
		%	75,0	25,0	100,0
TOPLAM		f	131	49	180
		%	72,8	27,2	100,0

Tablo 41'den araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 5. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde kız öğrencilerin bu soruda erkek öğrencilere oranla daha fazla "A" şıkkını yani "Katılıyorum" cevabını seçtikleri görülmektedir. Kız öğrencilerin %75,0'inin bu soruda "A" şıkkını yani "Katılıyorum" cevabını seçtikleri görülürken, erkeklerinde %69,7'si bu soruda yine "A" şıkkını yani "Katılıyorum" cevabını işaretlemişlerdir.

**SORU 6: Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım,
Hangi çalgın bana zincir vuracakmış şaşarım.**

Yukarıda İstiklal Marşı'nın iki mısrası verilmiştir. Bu mısradan Türk Milletine ait hangi özellik çıkartılamaz?

- A. Bağımsızlığına düşkün olması
- B. Büyüklerine saygılı olması
- C. Eski tarihlerden beri hür ve bağımsız yaşaması
- D. Hürriyetinden hiçbir zaman vazgeçemeyeceği

Tablo 42: 6. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU6				TOPLAM
			A	B	C	D	
CİNSİYET	ERKEK	f	6	39	20	11	76
		%	7,9	51,3	26,3	14,5	100,0
	KIZ	f	11	64	16	13	104
		%	10,6	61,5	15,4	12,5	100,0
TOPLAM		f	17	103	36	24	180
		%	9,4	57,2	20,0	13,3	100,0

Tablo 42'den araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 6. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde kız öğrencilerin bu soruya erkek öğrencilere oranla daha fazla doğru cevap verdikleri görülmüştür. Kız öğrencilerin %61,5'inin bu sorunun doğru cevabı olan "B" şikkını seçtikleri görülürken erkeklerin ise %51,3'ü bu soruyu doğru cevaplamıştır. Erkek öğrencilerin %26,3'ü bu soruda yanlış cevaplardan olan "C" şikkını işaretlemişlerdir. Kız öğrencilerin de %15,4'ünün yanlış seçeneklerden en fazla "C" şikkını işaretledikleri görülmüştür.

SORU 7: Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin Jeopolitik önemini artırır?

- A. Çanakkale ve İstanbul Boğazlarına sahip olması
- B. Asya ile Avrupa kıtalarının birbirine bağlandığı yerde olması
- C. Yurdumuzun Ortadoğu'daki zengin petrol yataklarına yakın olması
- D. Hepsi doğrudur

Tablo 43: 7. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU7				TOPLAM
			A	B	C	D	
CİNSİYET	ERKEK	f	7	17	8	44	76
		%	9,2	22,4	10,5	57,9	100,0
	KIZ	f	10	21	16	57	104
		%	9,6	20,2	15,4	54,8	100,0
TOPLAM		f	17	38	24	101	180
		%	9,4	21,1	13,3	56,1	100,0

Tablo 43'den araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 7. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde erkek öğrencilerin bu soruya kız öğrencilere oranla daha fazla doğru cevap verdikleri görülmüştür. Erkek öğrencilerin %57,9'unun bu sorunun doğru cevabı olan "D" şıkkını seçtikleri görülürken kızların ise %54,8'i bu soruyu doğru cevaplamıştır. Erkek öğrencilerin %22,4'ü bu soruda yanlış cevaplardan olan "B" şıkkını işaretlemişlerdir. Kız öğrencilerin de %22,2'sinin yanlış seçeneklerden en fazla "B" şıkkını işaretledikleri görülmüştür.

SORU 8: Bizim okullarımızda yabancı dil olarak İngilizce, Fransızca ve Almanca gibi dersler okutulmaktadır. Bizim Türkçemizin de zenginleştirilip yabancı devletlerdeki okullarda Türkçe dersi olarak okutulmasını ister misiniz?
A. Evet (İsterim)   B. Hayır (İstemem)

Tablo 44: 8. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU8		TOPLAM
			EVET	HAYIR	
CİNSİYET	ERKEK	f	69	7	76
		%	90,8	9,2	100,0
	KIZ	f	100	4	104
		%	96,2	3,8	100,0
TOPLAM		f	169	11	180
		%	93,9	6,1	100,0

Tablo 44'den araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 8. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem kız hem erkek öğrencilerin "A" şıkkını yani Evet (İsterim) cevabını neredeyse hepsinin işaretlediği görülmektedir (Erkek %90,8; Kız %96,2).

SORU 9: Alışverişlerinizde bilinçli olarak yerli malı almayı tercih eder misiniz?

A. Evet (Bilinçli olarak alacağım ürünün yerli malı olmasını gözetirim)

B. Hayır (Yerli veya Yabancı olmasından çok marka ve kalitesine bakarım)

Tablo 45: 9. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU9		TOPLAM
			A	B	
CİNSİYET	ERKEK	f	61	15	76
		%	80,3	19,7	100,0
	KIZ	f	88	16	104
		%	84,6	15,4	100,0
TOPLAM		f	149	31	180
		%	82,8	17,2	100,0

Tablo 45’den araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 9. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem kız hem erkek öğrencilerin “A” şıkkını yani Evet (Bilinçli olarak alacağım ürünün yerli malı olmasını gözetirim) cevabını büyük çoğunluğunun işaretlediği görülmektedir (Erkek %80,3; Kız %84,6).

SORU 10: Sizce atalarımızdan kalan hanları, hamamları, medreseleri, kaleleri, camileri vb. (öncelikli olarak) niçin koruma gereği duyarız?

A. Tarihi kültür değerlerimiz olduğu için   B. Turizm değerleri olduğu için

Tablo 46: 10. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU10		TOPLAM
			A	B	
CİNSİYET	ERKEK	f	70	6	76
		%	92,1	7,9	100,0
	KIZ	f	97	7	104
		%	93,3	6,7	100,0
TOPLAM		f	167	13	180
		%	92,8	7,2	100,0

Tablo 46’dan araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 10. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem kız hem erkek öğrencilerin “A” şıkkını yani “Tarihi kültür değerlerimiz olduğu için” cevabını neredeyse hepsinin işaretlediği görülmektedir (Erkek %92,1; Kız %93,3).

SORU 11: Ülkemizdeki doğal kaynakların yabancı sermaye tarafından işletilmesi konusunda görüşleriniz nedir?

A. Vergi vererek işletebilirler   B. İşletmelerine karşıyım
C. Kendimiz işletmeliyiz   D. Fikrim yok

Tablo 47: 11. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU11				TOPLAM
			A	B	C	D	
CİNSİYET	ERKEK	f	12	14	21	29	76
		%	15,8	18,4	27,6	38,2	100,0
	KIZ	f	21	6	35	42	104
		%	20,2	5,8	33,7	40,4	100,0
TOPLAM		f	33	20	56	71	180
		%	18,3	11,1	31,1	39,4	100,0

Tablo 47’den araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 11. soruya verdikleri cevaplar incelediğinde ağırlık olarak, kız öğrencilerin %33,7’sinin “C” şıkkını seçtikleri görülürken erkeklerin %27,6’sı da “C” şıkkını yani “Kendimiz işletmeliyiz” cevabını işaretlemişlerdir. Erkek öğrencilerin %38,4’ünün ve kız öğrencilerin %40,4’ünün “Fikrim yok” cevabı olan “D” şıkkını işaretledikleri görülmüştür.

SORU 12: Orman yangınlarını önlemek sizce neden önemlidir?

- A. Yanan yerlerde yeniden orman meydana getirmek güç ve pahalıdır. Çünkü yanan alanlardaki toprak verimsizdir.
- B. Bu alanların ağaçlandırılması uzun zaman alır.
- C. Orman bir servettir, bir zenginlik kaynağıdır. Her yanan ormanla bu servetimiz azalmaktadır.
- D. Hepsi doğrudur.

Tablo 48: 12. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU12				TOPLAM
			A	B	C	D	
CİNSİYET	ERKEK	f	3	2	36	35	76
		%	3,9	2,6	47,4	46,1	100,0
	KIZ	f	8	0	56	40	104
		%	7,7	,0	53,8	38,5	100,0
TOPLAM		f	11	2	92	75	180
		%	6,1	1,1	51,1	41,7	100,0

Tablo 48'den araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 12. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde erkek öğrencilerin bu soruya kız öğrencilere oranla daha fazla doğru cevap verdikleri görülmüştür. Erkek öğrencilerin %46,1'inin bu sorunun doğru cevabı olan "D" şıkkını seçtikleri görülürken kızların ise %38,5'i bu soruyu doğru cevaplamıştır. Erkek öğrencilerin %47,4'ünün bu soruda yanlış cevaplardan olan "C" şıkkını işaretlemişlerdir. Kız öğrencilerin de %53,8'inin yanlış seçeneklerden en fazla "C" şıkkını işaretledikleri görülmüştür.

SORU 13: Sosyal Bilgiler derslerinizin ülkedeki doğal kaynakların ulusal çıkarlarımız için kullanılması gerektiği konusunda yeterince fikir verdiğini düşünüyor musunuz?

- A. Evet
- B. Hayır
- C. Fikrim yok

Tablo 49: 13. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU13			TOPLAM
			EVET	HAYIR	FİKRİM YOK	
CİNSİYET	ERKEK	f	53	6	17	76
		%	69,7	7,9	22,4	100,0
	KIZ	f	61	13	30	104
		%	58,7	12,5	28,8	100,0
TOPLAM		f	114	19	47	180
		%	63,3	10,6	26,1	100,0

Tablo 49'dan araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 13. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde erkek öğrencilerin bu soruda kız öğrencilere oranla daha fazla "A" şıkkı yani "Evet" cevabını seçtikleri görülmektedir. Erkek öğrencilerin %69,7'sinin "A" şıkkını seçtikleri görülürken kızların da %58,7'si yine "A" şıkkını yani "Evet" cevabını işaretlemişlerdir. Erkek öğrencilerin %22,4'ü bu soruda "Fikrim yok" cevabı olan "C" şıkkını işaretlemişlerdir. Kız öğrencilerin de %28,8'i yanlış seçeneklerden en fazla "C" şıkkını işaretledikleri görülmüştür.

SORU 14: Ülkemizin gelişip güçlenmesi için birlik, beraberlik ve dayanışma içinde olup ülkemiz için çalışmalıyız.

A. Katılıyorum   B. Katılmıyorum   C. Fikrim yok

Tablo 50: 14. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU14			TOPLAM
			KATILYORUM	KATILMIYORUM	FİKRİM YOK	
CİNSİYET	ERKEK	f	67	4	5	76
		%	88,2	5,3	6,6	100,0
	KIZ	f	100	0	4	104
		%	96,2	0	3,8	100,0
TOPLAM		f	167	4	9	180
		%	92,8	2,2	5,0	100,0

Tablo 50'den araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 14. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem kız hem erkek öğrencilerin “A” şıkkını yani “Katılıyorum” cevabını neredeyse hepsinin işaretlediği görülmektedir (Erkek %88,2; Kız %96,2).

SORU 15: Vatanımız için atalarımız kan dökmüştür. Bunun için vatan sevgisi diğer bütün sevgilerden daha önemlidir. Sizce ise?

A. Doğru (Katılıyorum)   B. Yanlış (Katılmıyorum)

Tablo 51: 15. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU15		TOPLAM
			DOĞRU	YANLIŞ	
CİNSİYET	ERKEK	f	71	5	76
		%	93,4	6,6	100,0
	KIZ	f	98	6	104
		%	94,2	5,8	100,0
TOPLAM		f	169	11	180
		%	93,9	6,1	100,0

Tablo 51'den araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 15. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem kız hem erkek öğrencilerin “A” şıkkını yani “Doğru (Katılıyorum)” cevabını neredeyse hepsinin işaretlediği görülmektedir (Erkek %93,4; Kız %94,2).

SORU 16: Vatanımız için neden canımızı seve seve veririz?

- A. Vatan bir milletin her şeyidir (Namusu, toprağı, birliğı, tarihi, ülküsü, dilidir.)
- B. Toprağımız olduğu için,
- C. Üzerinde yaşayıp geçimimizi temin ettiğimiz için,
- D. Babamızdan, dedemizden kaldığı için.

Tablo 52: 16. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU16				TOPLAM
			A	B	C	D	
CİNSİYET	ERKEK	f	63	3	4	6	76
		%	82,9	3,9	5,3	7,9	100,0
	KIZ	f	96	1	4	3	104
		%	92,3	1,0	3,8	2,9	100,0
TOPLAM		f	159	4	8	9	180
		%	88,3	2,2	4,4	5,0	100,0

Tablo 52’den araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 16. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde kız öğrencilerin bu soruda erkek öğrencilere oranla daha fazla “A” şıkkını seçtikleri görülmüştür. Kız öğrencilerin %92,3’ünün bu sorunun doğru cevabı olan “A” şıkkını seçtikleri görülürken erkeklerin ise %82,9’u bu soruyu doğru cevaplamıştır. Erkek öğrencilerin %7,9’u bu soruda yanlış cevaplardan olan “D” şıkkını işaretlemişlerdir. Kız öğrencilerin de %3,8’i yanlış seçeneklerden en fazla “C” şıkkını işaretledikleri görülmüştür.

SORU 17: Toplumumuzun her bakımdan ilerlemesi ve kalkınması için herkes üzerine düşen görevi yapmalıdır?

A. Katılıyorum   B. Katılmıyorum

Tablo 53: 17. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU17		TOPLAM
			KATILYORUM	KATILMIYORUM	
CİNSİYET	ERKEK	f	69	7	76
		%	90,8	9,2	100,0
	KIZ	f	98	6	104
		%	94,2	5,8	100,0
TOPLAM		f	167	13	180
		%	92,8	7,2	100,0

Tablo 53'den araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 17. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem kız hem erkek öğrencilerin “A” şıkkını yani “Katılıyorum” cevabını neredeyse hepsinin seçtiği görülmektedir (Erkek %90,8; Kız %94,2).

SORU 18: Vatana ve millete hizmet etmekten mutluluk duyar mısınız?

A. Evet   B. Hayır

Tablo 54: 18. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU18		TOPLAM
			EVET	HAYIR	
CİNSİYET	ERKEK	f	72	4	76
		%	94,7	5,3	100,0
	KIZ	f	104	0	104
		%	100,0	0	100,0
TOPLAM		f	176	4	180
		%	97,8	2,2	100,0

Tablo 54'den araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 18. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde kız öğrencilerin tamamının (%100), erkek öğrencilerinde neredeyse hepsinin (%94,7) bu sorunun doğru cevabı olan “A” şıkkını yani “Evet” cevabını işaretledikleri görülmektedir.

SORU 19: Ülkemizin doğal zenginliklerimizin korunması, geliştirilmesi, en uygun ve verimli bir şekilde kullanılması bir vatandaş olarak herkesin görevidir.

A. Katılıyorum   B. Katılmıyorum

Tablo 55: 19. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU19		TOPLAM
			KATILIYORUM	KATILMIYORUM	
CİNSİYET	ERKEK	f	67	9	76
		%	88,2	11,8	100,0
	KIZ	f	102	2	104
		%	98,1	1,9	100,0
TOPLAM		f	169	11	180
		%	93,9	6,1	100,0

Tablo 55’den araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 19. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem kız hem erkek öğrencilerin “A” şikkını yani “Katılıyorum” cevabını neredeyse hepsinin işaretlediği görülmektedir (Erkek %88,2; Kız %98,1).

SORU 20: Türk milletinin çağdaş bir toplum olmasını ister misiniz?

A. Evet (İsterim)   B. Hayır (İstemem)

Tablo 56: 20. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU20		TOPLAM
			EVET	HAYIR	
CİNSİYET	ERKEK	f	71	5	76
		%	93,4	6,6	100,0
	KIZ	f	101	3	104
		%	97,1	2,9	100,0
TOPLAM		f	172	8	180
		%	95,6	4,4	100,0

Tablo 56'dan araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 20. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem kız hem erkek öğrencilerin “A” şıkkını yani “Evet (İsterim)” cevabını neredeyse hepsinin işaretlemiş olduğu görölmektedir (Erkek %93,4; Kız %97,1).

SORU 21: Aşağıdakilerden hangisi çevre sorunlarının çözümünde bizlere düşen görevlerdendir?

- A. Ağaç dikme çalışması yapmak
- B. Başkasını rahatsız edecek şekilde gürültü yapmamak
- C. Çevreyi kirletmemek, kirletenleri engellemek
- D. Hepsi doğrudur

Tablo 57: 21. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU21				TOPLAM
			A	B	C	D	
CİNSİYET	ERKEK	f	15	4	16	41	76
		%	19,7	5,3	21,1	53,9	100,0
	KIZ	f	21	1	19	63	104
		%	20,2	1,0	18,3	60,6	100,0
TOPLAM		f	36	5	35	104	180
		%	20,0	2,8	19,4	57,8	100,0

Tablo 57'den araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 21. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde kız öğrencilerin bu soruya erkek öğrencilere oranla daha fazla doğru cevap verdikleri görölmüştür. Kız öğrencilerin %60,6'sının bu sorunun doğru cevabı olan “D” şıkkını seçtikleri görülürken erkeklerin ise %53,9'u bu soruyu doğru cevaplamıştır. Erkek öğrencilerin %21,1'i bu soruda yanlış cevaplardan olan “C” şıkkını işaretlemişlerdir. Kız öğrencilerin de %20,2'si yanlış seçeneklerden en fazla “A” şıkkını işaretledikleri görölmüştür.

SORU 22: Aşağıdakilerden hangisi çevremizin korunmasında bizlere düşen görevlerdendir?

- A. Çevreyi kirleten maddeler üretmemeliyiz, kirleten insanları uyarmalıyız
- B. Ormanlarda tarla açmamalıyız
- C. Doğal kaynakları aşırı ve yanlış kullanmamalıyız
- D. Hepsi

Tablo 58: 22. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU22				TOPLAM
			A	B	C	D	
CİNSİYET	ERKEK	f	23	0	12	41	76
		%	30,3	,0	15,8	53,9	100,0
	KIZ	f	29	1	9	65	104
		%	27,9	1,0	8,7	62,5	100,0
TOPLAM		f	52	1	21	106	180
		%	28,9	,6	11,7	58,9	100,0

Tablo 58'den araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 22. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde kız öğrencilerin bu soruya erkek öğrencilere oranla daha fazla doğru cevap verdikleri görülmüştür. Kız öğrencilerin %62,5'inin bu sorunun doğru cevabı olan "D" şikkını seçtikleri görülürken erkeklerin ise %53,9'u bu soruyu doğru cevaplamıştır. Erkek öğrencilerin %30,3'ü bu soruda yanlış cevaplardan olan "A" şikkını işaretlemişlerdir. Kız öğrencilerin de %27,9'u yanlış seçeneklerden en fazla "A" şikkını işaretledikleri görülmüştür.

SORU 23: Türk Tarihi size neyi ifade ediyor?

- A. Okulda bir ders, başka bir şey değil
- B. Şimdiki yaşamımla hiç ilgili olmayan olmuş ve geçmişte kalmış bir şey
- C. Bugünkü yaşamın geçmişini aydınlatan ve bugünün sorunlarını açıklayan bilgiler bütünü
- D. Bir zulüm ve felaketler zinciri

Tablo 59: 23. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU23				TOPLAM
			A	B	C	D	
CİNSİYET	ERKEK	f	9	12	50	5	76
		%	11,8	15,8	65,8	6,6	100,0
	KIZ	f	6	6	90	2	104
		%	5,8	5,8	86,5	1,9	100,0
TOPLAM		f	15	18	140	7	180
		%	8,3	10,0	77,8	3,9	100,0

Tablo 59'dan araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 23. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde kız öğrencilerin bu soruda erkek öğrencilere oranla daha fazla "C" seçeneğini işaretledikleri görülmüştür. Kız öğrencilerin %86,5'inin "C" şıkkını seçtikleri görülürken, "c" şıkkını işaretleyen erkeklerin oranı %65,8'dir. Erkek öğrencilerin %15,8'i bu soruda diğer seçeneklerden en fazla "B" şıkkını işaretlemişlerdir. Kız öğrencilerin ise diğer seçeneklerden en fazla "B" ve "A" şıklarını aynı oranda (%5,8) işaretledikleri görülmüştür.

SORU 24: Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk

Cumhuriyetin ilanından sonra Yurt dışına gönderilecek öğrencilere "sizi birer kıvılcım olarak gönderiyorum volkan olarak dönmelisiniz."telgrafını çekiyor.

Mustafa Kemal bu sözü ile öğrencilerden ülke yararına ne istemektedir?

- A. Avrupa'da iyi bir tatil yapmalarını,
- B. Avrupa'da bol para kazanıp, biriktirmelerini,
- C. İyi bir eğitim alarak, bilim adamı olmalarını,
- D. Ülkemizle Avrupa ülkeleri arasında iyi ilişkiler kurmalarını.

Tablo 60: 24. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU24				TOPLAM
			A	B	C	D	
CİNSİYET	ERKEK	f	8	4	41	23	76
		%	10,5	5,3	53,9	30,3	100,0
	KIZ	f	10	4	72	18	104
		%	9,6	3,8	69,2	17,3	100,0
TOPLAM		f	18	8	113	41	180
		%	10,0	4,4	62,8	22,8	100,0

Tablo 60'dan araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 24. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde kız öğrencilerin bu soruya erkek öğrencilere oranla daha fazla doğru cevap verdikleri görülmüştür. Kız öğrencilerin %69,2'sinin bu sorunun doğru cevabı olan "C" şıkkını seçtikleri görülürken erkeklerin ise %53,9'u bu soruyu doğru cevaplamıştır. Erkek öğrencilerin %30,3'ü bu soruda yanlış cevaplardan olan "D" şıkkını işaretlemişlerdir. Kız öğrencilerin de %17,3'ü yanlış seçeneklerden en fazla "D" şıkkını işaretledikleri görülmüştür.

SORU 25: Atatürk'ün "Vatan şartlı savunulmaz! Gerekirse ölünür" Sözü hangi duyguyu açıklamaktadır?

- A. Vatan sevgisi   B. Dostluk sevgisi   C. Millet sevgisi   D. Cumhuriyet sevgisi

Tablo 61: 25. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU25				TOPLAM
			A	B	C	D	
CİNSİYET	ERKEK	f	64	3	7	2	76
		%	84,2	3,9	9,2	2,6	100,0
	KIZ	f	96	2	3	3	104
		%	92,3	1,9	2,9	2,9	100,0
TOPLAM		f	160	5	10	5	180
		%	88,9	2,8	5,6	2,8	100,0

Tablo 61’den araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 25. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem kız hem erkek öğrencilerin bu sorunun doğru cevabı olan “A” şıkkını yani Vatan sevgisi cevabını neredeyse hepsinin doğru cevapladığı görülmektedir (Erkek %84,2; Kız %92,3).

SORU 26: Ülkemizdeki turizm değerlerinin ulusumuz yararına yeterince değerlendirildiğini düşünüyor musunuz?

- A. Evet (Turizm değerlerimiz ulusumuz yararına kullanılmaktadır.)
B. Hayır (Turizm değerlerimiz ulusumuz yararına kullanılmamaktadır.)
C. Fikrim yok

Tablo 62: 26. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU26			TOPLAM
			EVET	HAYIR	FİKRİM YOK	
CİNSİYET	ERKEK	f	47	14	15	76
		%	61,8	18,4	19,7	100,0
	KIZ	f	68	15	21	104
		%	65,4	14,4	20,2	100,0
TOPLAM		f	115	29	36	180
		%	63,9	16,1	20,0	100,0

Tablo 62'den araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 26. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde Kız öğrencilerin %61,8'inin "A" şıkkını seçtikleri görülürken erkeklerin ise %61,8'inin yine "A" şıkkını seçtikleri görülmüştür. Erkek öğrencilerin %19,7'si "C" şıkkını işaretlemişlerdir. Kız öğrencilerin de %20,2'sinin de "C" şıkkını işaretledikleri görülmüştür.

SORU 27: Türkiye'yi yeraltı ve yerüstü kaynakları bakımından nasıl değerlendirirsiniz?

- A. Türkiye yeraltı ve yer üstü kaynakları bakımından zengin bir ülkedir.
B. Türkiye yeraltı ve yer üstü kaynakları bakımından fakir bir ülkedir.

Tablo 63: 27. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU27		TOPLAM
			A	B	
CİNSİYET	ERKEK	f	62	14	76
		%	81,6	18,4	100,0
	KIZ	f	87	17	104
		%	83,7	16,3	100,0
TOPLAM		f	149	31	180
		%	82,8	17,2	100,0

Tablo 63'den araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 27. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde kız öğrencilerin bu soruda erkek öğrencilere oranla daha fazla "A" şıkkını seçtikleri görülmüştür. Kız öğrencilerin %83,7'si ve erkeklerin de %81,6'sı Türkiye yeraltı ve yer üstü kaynakları bakımından zengin bir ülke olarak nitelendirmişlerdir.

SORU 28: Siz gerektiği zaman en büyük hediye olmak üzere Türk Milleti'ne canınızı verir misiniz?

A. Veririm B. Vermem C. Kararsızım

Tablo 64: 28. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU28			TOPLAM
			A	B	C	
CİNSİYET	ERKEK	f	66	4	6	76
		%	86,8	5,3	7,9	100,0
	KIZ	f	90	1	13	104
		%	86,5	1,0	12,5	100,0
TOPLAM		f	156	5	19	180
		%	86,7	2,8	10,6	100,0

Tablo 64'den araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 28. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem kız hem erkek öğrencilerin "A" şıkkını yani "Veririm" cevabını neredeyse hepsinin seçtiği görülmektedir (Erkek %86,8; Kız %86,5).

SORU 29: Atatürk'ün "Yurt toprağı! Sana her şey feda olsun. Kutlu olan sensin. Hepimiz senin için fedaiyiz. Fakat sen Türk Milletini sonsuza kadar yaşatmak için feyizli kalacaksın." Sözleriyle millet sevgisini ifade etmiştir. Siz Atatürk'ün bu sözlerine katılıyor musunuz?

A. Katılıyorum B. Katılmıyorum

Tablo 65: 29. Soruya Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU29		TOPLAM
			KATILIYORUM	KATILMIYORUM	
CİNSİYET	ERKEK	f	73	3	76
		%	96,1	3,9	100,0
	KIZ	f	101	3	104
		%	97,1	2,9	100,0
TOPLAM		f	174	6	180
		%	96,7	3,3	100,0

Tablo 65’den araştırmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin 29. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde kız öğrencilerin bu soruda erkek öğrencilere oranla daha fazla oranda “A” şikkını yani “Katılıyorum” cevabını seçtiği görülmüştür. Kız öğrencilerin %97,1’inin “A” şikkını seçtikleri görülürken erkeklerin de %96,1’inin “A” seçeneğini işaretlemiş olduğu görülmektedir.

4.5. BEŞİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Alt Problem 5: Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Milli Bilince yönelik görüşleri sınıf düzeylerine göre nasıl dağılmaktadır?

SORU 1: Ülkü: Bir topluluğun gelecekte ulaşmak istediği ve toplumu ilgilendiren yüce amaçlara, milletçe istenen beklenti ve özleyişe denir.

Türk çocuğu olarak sizin ülkünüz aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

- A. Zengin bir ülkeye yerleşip, zengin olmak
- B. Çalışmadan kolay yoldan para kazanmak
- C. Ülkemizin kalkınması ve gelişmesi için çalışmak

Tablo 66: 1. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU1			TOPLAM
			A	B	C	
SINIF	6	f	4	4	82	90
		%	4,4	4,4	91,1	100,0
	7	f	1	0	89	90
		%	1,1	,0	98,9	100,0
TOPLAM		f	5	4	171	180
		%	2,8	2,2	95,0	100,0

Tablo 66'dan araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 1. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem 6. sınıf hem de 7. sınıf öğrencilerinin bu sorunun doğru cevabı olan "C" şikkını yani "Ülkemizin kalkınması ve gelişmesi için çalışmak" cevabını neredeyse hepsinin doğru cevapladığı görülmektedir (6. sınıf %91,1; 7. sınıf %98,9).

SORU 2: Bastığın yerleri toprak diyerek geçme tanı;
Düşün altında binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır atanı;
Verme dünyaları alsanda bu cennet vatanı.
Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fişkırarak toprağı sıksan şüheda.

Bu mısralardan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A. Vatanımızın sıradan bir toprak parçası olmadığı,
- B. Atalarımızın vatanımızı korumak için kendilerini feda ettikleri,
- C. Vatanımızı ağaçlandırarak, daha da güzelleştirmek gerektiği,
- D. Gerektiğinde vatanımızı korumak için her türlü fedakarlığı yapmamızın zorunlu olduğu.

Tablo 67: 2. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU2				TOPLAM
			A	B	C	D	
SINIF	6	f	13	11	57	9	90
		%	14,4	12,2	63,3	10,0	100,0
	7	f	16	13	55	6	90
		%	17,8	14,4	61,1	6,7	100,0
TOPLAM		f	29	24	112	15	180
		%	16,1	13,3	62,2	8,3	100,0

Tablo 67’den araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 2. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde 6. sınıf öğrencilerinin bu soruya 7. sınıf öğrencilerine oranla daha fazla doğru cevap verdikleri görülmüştür. 6. sınıf öğrencilerin %63,3’ünün bu sorunun doğru cevabı olan “C” şikkını seçtikleri görülürken 7. sınıf öğrencilerinin ise %61,1’i bu soruyu doğru cevaplamıştır. 6. sınıf öğrencilerinin %14,4’ü bu soruda yanlış cevaplardan en fazla “A” şikkını işaretlemişlerdir. 7. sınıf öğrencilerinin de %17,8’i yanlış seçeneklerden en fazla “A” şikkını işaretledikleri görülmüştür.

SORU 3: Ülkemizin spor, sanat ve bilimsel alandaki uluslararası başarıları sizi mutlu eder mi?

- A. Evet
- B. Hayır
- C. Kısmen

Tablo 68: 3. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU3			TOPLAM
			EVET	HAYIR	KISMEN	
SINIF	6	f	88	1	1	90
		%	97,8	1,1	1,1	100,0
	7	f	84	1	5	90
		%	93,3	1,1	5,6	100,0
TOPLAM		f	172	2	6	180
		%	95,6	1,1	3,3	100,0

Tablo 68'den araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 3. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem 6. sınıf hem de 7. sınıf öğrencilerinin “A” şikkını yani “Evet” cevabını neredeyse hepsinin seçmiş oldukları görülmektedir (6. sınıf %97,8; 7. sınıf %93,3).

SORU 4: Genç ve dinamik bir nüfusa sahip olan Türkiye'yi bazı devletler kendileri için bir tehlike olarak görmektedirler. Bunun nedeni hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin gelişip güçlenmesini istememektedirler.
- B. Bazı komşu devletler kendi topraklarını genişletmek ve deniz hakimiyetini oluşturmak amacıyla Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin zayıflaması için çaba harcamaktadırlar.
- C. Yurdumuz yıkıcı ve bölücü amaçlar taşıyan iç ve dış tehditlerle karşı karşıyadır.
- D. Hepsi doğrudur.

Tablo 69: 4. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU4				TOPLAM
			A	B	C	D	
SINIF	6	f	42	15	9	24	90
		%	46,7	16,7	10,0	26,7	100,0
	7	f	21	12	9	48	90
		%	23,3	13,3	10,0	53,3	100,0
TOPLAM		f	63	27	18	72	180
		%	35,0	15,0	10,0	40,0	100,0

Tablo 69'dan araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 4. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde 7.sınıf öğrencilerinin bu soruya 6. sınıf öğrencilerine oranla daha fazla doğru cevap verdikleri görülmüştür. 7. sınıf öğrencilerinin %53,3'unun bu sorunun doğru cevabı olan "D" şıkkını seçtikleri görülürken 6. sınıf öğrencilerin ise sadece %26,7'si bu soruyu doğru cevaplamıştır. 6. sınıf öğrencilerinin %46,7'si bu soruda yanlış cevaplardan en fazla "A" şıkkını işaretlemişlerdir. 7. sınıf öğrencilerinin de %23,3'ü yanlış seçeneklerden en fazla "A" şıkkını işaretledikleri görülmüştür.

SORU 5: Sivas Kongresi'nde, Türk Milletinin karakterine aykırı olduğu gerekçesi ile "manda ve himaye" konusu reddedilmiştir. Bu konuda sizin görüşünüz;

A. Katılıyorum

B. Katılmıyorum

Tablo 70: 5. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU5		TOPLAM
			A	B	
SINIF	6	f	62	28	90
		%	68,9	31,1	100,0
	7	f	69	21	90
		%	76,7	23,3	100,0
TOPLAM		f	131	49	180
		%	72,8	27,2	100,0

Tablo 70'den araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 5. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem 6. sınıf hem de 7. sınıf öğrencilerinin “A” şikkını yani “Katılıyorum” cevabını daha fazla oranda işaretledikleri görülmektedir (6. sınıf %68,9; 7. sınıf %76,7).

**SORU 6: Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım,
Hangi çalgın bana zincir vuracakmış şaşarım.**

Yukarıda İstiklal Marşı'nın iki mısrası verilmiştir. Bu mısradan Türk Milletine ait hangi özellik çıkartılamaz?

- A. Bağımsızlığına düşkün olması
- B. Büyüklerine saygılı olması
- C. Eski tarihlerden beri hür ve bağımsız yaşaması
- D. Hürriyetinden hiçbir zaman vazgeçemeyeceği

Tablo 71: 6. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU6				TOPLAM
			A	B	C	D	
SINIF	6	f	15	45	15	15	90
		%	16,7	50,0	16,7	16,7	100,0
	7	f	2	58	21	9	90
		%	2,2	64,4	23,3	10,0	100,0
TOPLAM		f	17	103	36	24	180
		%	9,4	57,2	20,0	13,3	100,0

Tablo 71'den araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 6. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde 7.sınıf öğrencilerinin bu soruya 6. sınıf öğrencilerine oranla daha fazla doğru cevap verdikleri görülmüştür. 7. sınıf öğrencilerinin %64,4'ünün bu sorunun doğru cevabı olan "B" şikkını seçtikleri görülürken 6. sınıf öğrencilerin ise %50,0'si bu soruyu doğru cevaplamıştır. 6. sınıf öğrencilerinin geriye kalan kısmı bu sorudaki yanlış cevaplardan üçünü de eşit oranda işaretlemişlerdir. (Yanlış cevap başına oran %16,7). 7. sınıf öğrencilerinin %23,3'ü yanlış seçeneklerden en fazla "C" şikkını işaretledikleri görülmüştür.

SORU 7: Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin Jeopolitik önemini artırır?

- A. Çanakkale ve İstanbul Boğazlarına sahip olması
- B. Asya ile Avrupa kıtalarının birbirine bağlandığı yerde olması
- C. Yurdumuzun Ortadoğu'daki zengin petrol yataklarına yakın olması
- D. Hepsisi doğrudur

Tablo 72: 7. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU7				TOPLAM
			A	B	C	D	
SINIF	6	f	10	24	9	47	90
		%	11,1	26,7	10,0	52,2	100,0
	7	f	7	14	15	54	90
		%	7,8	15,6	16,7	60,0	100,0
TOPLAM		f	17	38	24	101	180
		%	9,4	21,1	13,3	56,1	100,0

Tablo 72’den araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 7. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde 7. sınıf öğrencilerinin bu soruya 6. sınıf öğrencilerine oranla daha fazla doğru cevap verdikleri görülmüştür. 7. sınıf öğrencilerinin %60,0’ının bu sorunun doğru cevabı olan “D” şikkını seçtikleri görülürken 6. sınıf öğrencilerin ise %52,2’si bu soruyu doğru cevaplamıştır. 6. sınıf öğrencilerinin %26,7’si bu soruda yanlış cevaplardan en fazla “B” şikkını işaretlemişlerdir. 7. sınıf öğrencilerinin de %16,7’si yanlış seçeneklerden en fazla “C” şikkını işaretledikleri görülmüştür.

SORU 8: Bizim okullarımızda yabancı dil olarak İngilizce, Fransızca ve Almanca gibi dersler okutulmaktadır. Bizim Türkçemizin de zenginleştirilip yabancı devletlerdeki okullarda Türkçe dersi olarak okutulmasını ister misiniz?

A. Evet (İsterim)   B. Hayır (İstemem)

Tablo 73: 8. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU8		TOPLAM
			EVET	HAYIR	
SINIF	6	f	83	7	90
		%	92,2	7,8	100,0
	7	f	86	4	90
		%	95,6	4,4	100,0
TOPLAM		f	169	11	180
		%	93,9	6,1	100,0

Tablo 73'den araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 8. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem 6. sınıf hem de 7. sınıf öğrencilerinin “A” şikkını yani “Evet (İsterim)” cevabını neredeyse hepsinin seçmiş oldukları görülmektedir (6. sınıf %92,2; 7. sınıf %95,6).

SORU 9: Alışverişlerinizde bilinçli olarak yerli malı almayı tercih eder misiniz?

A. Evet (Bilinçli olarak alacağım ürünün yerli malı olmasını gözetirim.)

B. Hayır (Yerli veya Yabancı olmasından çok marka ve kalitesine bakarım.)

Tablo 74: 9. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU9		TOPLAM
			A	B	
SINIF	6	f	69	21	90
		%	76,7	23,3	100,0
	7	f	80	10	90
		%	88,9	11,1	100,0
TOPLAM		f	149	31	180
		%	82,8	17,2	100,0

Tablo 74'den araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 9. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem 6. sınıf hem de 7. sınıf öğrencilerinin “A” şikkını yani “Evet (Bilinçli olarak alacağım ürünün yerli malı olmasını gözetirim.)” cevabını daha fazla oranda işaretledikleri görölmektedir (6. sınıf %76,7; 7. sınıf %88,9).

SORU 10: Sizce atalarımızdan kalan hanları, hamamları, medreseleri, kaleleri, camileri vb. (öncelikli olarak) niçin koruma gereği duyarız?

A. Tarihi költür değerlerimiz olduğu için B. Turizm değerleri olduğu için

Tablo 75: 10. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değerşkenine Göre Dağılımı

			SORU10		TOPLAM
			A	B	
SINIF	6	f	83	7	90
		%	92,2	7,8	100,0
	7	f	84	6	90
		%	93,3	6,7	100,0
TOPLAM		f	167	13	180
		%	92,8	7,2	100,0

Tablo 75'den araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 10. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem 6. sınıf hem de 7. sınıf öğrencilerinin bu sorunun doğru cevabı olan “A” şikkını yani “Tarihi költür değerlerimiz olduğu için” cevabını neredeyse hepsinin işaretlemiş olduğu görölmektedir (6. sınıf %92,2; 7. sınıf %93,3).

SORU 11: Ülkemizdeki doğal kaynakların yabancı sermaye tarafından işletilmesi konusunda görüşleriniz nedir?

A. Vergi vererek işletebilirler B. İşletmelerine karşıyım
C. Kendimiz işletmeliyiz D. Fikrim yok

Tablo 76: 11. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU11				TOPLAM
			A	B	C	D	
SINIF	6	f	23	7	24	36	90
		%	25,6	7,8	26,7	40,0	100,0
	7	f	10	13	32	35	90
		%	11,1	14,4	35,6	38,9	100,0
TOPLAM		f	33	20	56	71	180
		%	18,3	11,1	31,1	39,4	100,0

Tablo 76'dan araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 11. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde 7. sınıf öğrencilerinin %35,6'sının "C" şıkkını seçtikleri görülürken 6. sınıf öğrencilerin ise %26,7'si yine "C" şıkkını seçmiştir. 6. sınıf öğrencilerinin %40,0'ının ve 7. sınıf öğrencilerinin %38,9'uun diğer seçeneklerden en fazla "Fikrim yok" cevabı olan "D" şıkkını işaretledikleri görülmüştür.

SORU 12: Orman yangınlarını önlemek sizce neden önemlidir?

- A. Yanan yerlerde yeniden orman meydana getirmek güç ve pahalıdır. Çünkü yanan alanlardaki toprak verimsizdir.
- B. Bu alanların ağaçlandırılması uzun zaman alır.
- C. Orman bir servettir, bir zenginlik kaynağıdır. Her yanan ormanla bu servetimiz azalmaktadır.
- D. Hepsi doğrudur.

Tablo 77: 12. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU12				TOPLAM
			A	B	C	D	
SINIF	6	f	4	1	52	33	90
		%	4,4	1,1	57,8	36,7	100,0
	7	f	7	1	40	42	90
		%	7,8	1,1	44,4	46,7	100,0
TOPLAM		f	11	2	92	75	180
		%	6,1	1,1	51,1	41,7	100,0

Tablo 77’den araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 12. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde 7. sınıf öğrencilerinin bu soruya 6. sınıf öğrencilerine oranla daha fazla doğru cevap verdikleri görülmüştür. 7. sınıf öğrencilerinin %46,7’sinin bu sorunun doğru cevabı olan “D” şikkını seçtikleri görülürken 6. sınıf öğrencilerin ise %36,7’si bu soruyu doğru cevaplamıştır. 6. sınıf öğrencilerinin %57,8’i bu soruda yanlış cevaplardan en fazla “C” şikkını işaretlemişlerdir. 7. sınıf öğrencilerinin de %44,4’ü yanlış seçeneklerden en fazla “C” şikkını işaretledikleri görülmüştür.

SORU 13: Sosyal Bilgiler derslerinizin ülkedeki doğal kaynakların ulusal çıkarlarımız için kullanılması gerektiği konusunda yeterince fikir verdiğini düşünüyor musunuz?

- A. Evet
- B. Hayır
- C. Fikrim yok

Tablo 78: 13. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU13			TOPLAM
			EVET	HAYIR	FİKRİM YOK	
SINIF	6	f	50	14	26	90
		%	55,6	15,6	28,9	100,0
	7	f	64	5	21	90
		%	71,1	5,6	23,3	100,0
TOPLAM		f	114	19	47	180
		%	63,3	10,6	26,1	100,0

Tablo 78'den araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 13. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde 7. sınıf öğrencilerinin bu soruya 6. sınıf öğrencilerine oranla daha fazla "Evet" cevabı verdiği görülmüştür. 7. sınıf öğrencilerinin %71,1'inin "A" şikkını seçtikleri görülürken 6. sınıf öğrencilerin ise %55,6'sının "A" şikkını seçtiği görülmektedir. 6. sınıf öğrencilerinin %28,9'u diğer cevaplardan en fazla "C" şikkını işaretlemişlerdir. 7. sınıf öğrencilerinin de %23,3'ünün diğer seçeneklerden en fazla "C" şikkını işaretledikleri görülmüştür.

SORU 14: Ülkemizin gelişip güçlenmesi için birlik, beraberlik ve dayanışma içinde olup ülkemiz için çalışmalıyız.

A. Katılıyorum   B. Katılmıyorum   C. Fikrim yok

Tablo 79: 14. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU14			TOPLAM
			KATILİYORUM	KATILMIYORUM	FİKRİM YOK	
SINIF	6	f	82	2	6	90
		%	91,1	2,2	6,7	100,0
	7	f	85	2	3	90
		%	94,4	2,2	3,3	100,0
TOPLAM		f	167	4	9	180
		%	92,8	2,2	5,0	100,0

Tablo 79'dan araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 14. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem 6. sınıf hem de 7. sınıf öğrencilerinin “A” şikkını yani “Katılıyorum” cevabını neredeyse hepsinin seçmiş olduğu görülmektedir (6. sınıf %91,1; 7. sınıf %94,4).

SORU 15: Vatanımız için atalarımız kan dökmüştür. Bunun için vatan sevgisi diğer bütün sevgilerden daha önemlidir. Sizce ise?

A. Doğru (Katılıyorum)   B. Yanlış (Katılmıyorum)

Tablo 80: 15. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU15		TOPLAM
			DOĞRU	YANLIŞ	
SINIF	6	f	86	4	90
		%	95,6	4,4	100,0
	7	f	83	7	90
		%	92,2	7,8	100,0
TOPLAM		f	169	11	180
		%	93,9	6,1	100,0

Tablo 80'den araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 15. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem 6. sınıf hem de 7. sınıf öğrencilerinin “A” şikkını yani “Doğru (Katılıyorum)” cevabını neredeyse hepsinin seçmiş olduğu görülmektedir (6. sınıf %95,6; 7. sınıf %92,2).

SORU 16: Vatanımız için neden canımızı seve seve veririz?

- A. Vatan bir milletin her şeyidir (Namusu, toprağı, birliğı, tarihi, ülküsü, dilidir.)
- B. Toprağımız olduğı için,
- C. Üzerinde yaşayıp geçimimizi temin ettiğimiz için,
- D. Babamızdan, dedemizden kaldığı için.

Tablo 81: 16. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değışkenine Göre Dağılımı

			SORU16				TOPLAM
			A	B	C	D	
SINIF	6	f	82	1	3	4	90
		%	91,1	1,1	3,3	4,4	100,0
	7	f	77	3	5	5	90
		%	85,6	3,3	5,6	5,6	100,0
TOPLAM	f	159	4	8	9	180	
	%	88,3	2,2	4,4	5,0	100,0	

Tablo 81'den araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 16. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem 6. sınıf hem de 7. sınıf öğrencilerinin “A” şikkını yani “Vatan bir milletin her şeyidir (Namusu, toprağı, birliğı, tarihi, ülküsü, dilidir.)” cevabını yüksek oranda işaretledikleri görülmektedir (6. sınıf %91,1; 7. sınıf %85,6).

SORU 17: Toplumumuzun her bakımdan ilerlemesi ve kalkınması için herkes üzerine düşen görevi yapmalıdır?

- A. Katılıyorum
- B. Katılmıyorum

Tablo 82: 17. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU17		TOPLAM
			KATILİYORUM	KATILMIYORUM	
SINIF	6	f	84	6	90
		%	93,3	6,7	100,0
	7	f	83	7	90
		%	92,2	7,8	100,0
TOPLAM		f	167	13	180
		%	92,8	7,2	100,0

Tablo 82’den araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 17. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem 6. sınıf hem de 7. sınıf öğrencilerinin “A” şikkını yani “Katılıyorum” cevabını neredeyse hepsinin işaretlemiş olduğu görülmektedir (6. sınıf %93,3; 7. sınıf %92,2).

SORU 18: Vatana ve millete hizmet etmekten mutluluk duyar mısınız?

A. Evet   B. Hayır

Tablo 83: 18. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU18		TOPLAM
			EVET	HAYIR	
SINIF	6	f	89	1	90
		%	98,9	1,1	100,0
	7	f	87	3	90
		%	96,7	3,3	100,0
TOPLAM		f	176	4	180
		%	97,8	2,2	100,0

Tablo 83'den araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 18. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem 6. sınıf hem de 7. sınıf öğrencilerinin “A” şikkını yani “Evet” cevabını neredeyse hepsinin seçmiş olduğu görülmektedir (6. sınıf %98,9; 7. sınıf %96,7).

SORU 19: Ülkemizin doğal zenginliklerimizin korunması, geliştirilmesi, en uygun ve verimli bir şekilde kullanılması bir vatandaş olarak herkesin görevidir.

A. Katılıyorum   B. Katılmıyorum

Tablo 84: 19. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU19		TOPLAM
			KATILİYORUM	KATILMIYORUM	
SINIF	6	f	88	2	90
		%	97,8	2,2	100,0
	7	f	81	9	90
		%	90,0	10,0	100,0
TOPLAM		f	169	11	180
		%	93,9	6,1	100,0

Tablo 84'den araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 19. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem 6. sınıf hem de 7. sınıf öğrencilerinin “A” şikkını yani “Katılıyorum” cevabını neredeyse hepsinin seçmiş olduğu görülmektedir (6. sınıf %97,8; 7. sınıf %90,0).

SORU 20: Türk milletinin çağdaş bir toplum olmasını ister misiniz?

A. Evet (İsterim)   B. Hayır (İstemem)

Tablo 85: 20. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU20		TOPLAM
			EVET	HAYIR	
SINIF	6	f	89	1	90
		%	98,9	1,1	100,0
	7	f	83	7	90
		%	92,2	7,8	100,0
TOPLAM		f	172	8	180
		%	95,6	4,4	100,0

Tablo 85’den araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 20. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem 6. sınıf hem de 7. sınıf öğrencilerinin “A” şikkını yani “Evet (İsterim)” cevabını neredeyse hepsinin seçmiş olduğu görülmektedir (6. sınıf %98,9; 7. sınıf %92,2).

SORU 21: Aşağıdakilerden hangisi çevre sorunlarının çözümünde bizlere düşen görevlerdendir?

- A. Ağaç dikme çalışması yapmak
- B. Başkasını rahatsız edecek şekilde gürültü yapmamak
- C. Çevreyi kirletmemek, kirletenleri engellemek
- D. Hepsi doğrudur

Tablo 86: 21. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU21				TOPLAM
			A	B	C	D	
SINIF	6	f	19	3	17	51	90
		%	21,1	3,3	18,9	56,7	100,0
	7	f	17	2	18	53	90
		%	18,9	2,2	20,0	58,9	100,0
TOPLAM		f	36	5	35	104	180
		%	20,0	2,8	19,4	57,8	100,0

Tablo 86'dan araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 21. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde 7. sınıf öğrencilerinin bu soruya 6. sınıf öğrencilerine oranla daha fazla doğru cevap verdikleri görölmüştür. 7. sınıf öğrencilerinin %58,9'unun bu sorunun doğru cevabı olan "D" şikkını seçtikleri görölrken 6. sınıf öğrencilerin ise %56,7'si bu soruyu doğru cevaplamıştır. 6. sınıf öğrencilerinin %21,1'i bu soruda yanlış cevaplardan en fazla "A" şikkını işaretlemişlerdir. 7. sınıf öğrencilerinin de %20,0'si yanlış seçeneklerden en fazla "C" şikkını işaretledikleri görölmüştür.

SORU 22: Aşağdakilerden hangisi çevremizin korunmasında bizlere düşen görevlerdendir?

- A. Çevreyi kirleten maddeler üretmemeliyiz, kirleten insanları uyarmalıyız
- B. Ormanlarda tarla açmamalıyız
- C. Doğal kaynakları aşırı ve yanlış kullanmamalıyız
- D. Hepsi

Tablo 87: 22. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU22				TOPLAM
			A	B	C	D	
SINIF	6	f	33	0	8	49	90
		%	36,7	,0	8,9	54,4	100,0
	7	f	19	1	13	57	90
		%	21,1	1,1	14,4	63,3	100,0
TOPLAM		f	52	1	21	106	180
		%	28,9	,6	11,7	58,9	100,0

Tablo 87'den araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 22. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde 7. sınıf öğrencilerinin bu soruya 6. sınıf öğrencilerine oranla daha fazla doğru cevap verdikleri görölmüştür. 7. sınıf öğrencilerinin %63,3'ünün bu sorunun doğru cevabı olan "D" şikkını seçtikleri görölrken 6. sınıf öğrencilerin ise %54,4'ü bu soruyu doğru cevaplamıştır. 6. sınıf

öğrencilerinin %36,7'si bu soruda yanlış cevaplardan en fazla "A" şıkkını işaretlemişlerdir. 7. sınıf öğrencilerinin de %21,1'i yanlış seçeneklerden en fazla "A" şıkkını işaretledikleri görülmüştür.

SORU 23: Türk Tarihi size neyi ifade ediyor?

- A. Okulda bir ders, başka bir şey değil
- B. Şimdiki yaşamımla hiç ilgili olmayan olmuş ve geçmişte kalmış bir şey
- C. Bugünkü yaşamın geçmişini aydınlatan ve bugünün sorunlarını açıklayan bilgiler bütünü
- D. Bir zulüm ve felaketler zinciri

Tablo 88: 23. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU23				TOPLAM
			A	B	C	D	
SINIF	6	f	9	6	71	4	90
		%	10,0	6,7	78,9	4,4	100,0
	7	f	6	12	69	3	90
		%	6,7	13,3	76,7	3,3	100,0
TOPLAM		f	15	18	140	7	180
		%	8,3	10,0	77,8	3,9	100,0

Tablo 88'den araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 23. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde 6. sınıf öğrencilerinin bu soruda 7. sınıf öğrencilerine oranla daha fazla "Bugünkü yaşamın geçmişini aydınlatan ve bugünün sorunlarını açıklayan bilgiler bütünü" cevabını seçmiş oldukları görülmüştür. 6. sınıf öğrencilerin %78,9'unun "C" şıkkını seçtikleri görülürken 7. sınıf öğrencilerinin ise %76,7'sinin yine "C" şıkkını seçmiş olduğu görülmektedir. 6. sınıf öğrencilerinin %10,0'ı bu soruda diğer cevaplardan en fazla "A" şıkkını işaretlemişlerdir. 7. sınıf öğrencilerinin de %13,3'ü diğer seçeneklerden en fazla "B" şıkkını işaretledikleri görülmüştür.

SORU 24: Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk Cumhuriyetin ilanından sonra Yurt dışına gönderilecek öğrencilere “sizi birer kıvılcım olarak gönderiyorum volkan olarak dönmelisiniz.”telgrafını çekiyor. Mustafa Kemal bu sözü ile öğrencilerden ülke yararına ne istemektedir?

- A. Avrupa’da iyi bir tatil yapmalarını,
- B. Avrupa’da bol para kazanıp, biriktirmelerini,
- C. İyi bir eğitim alarak, bilim adamı olmalarını,
- D. Ülkemizle Avrupa ülkeleri arasında iyi ilişkiler kurmalarını.

Tablo 89: 24. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU24				TOPLAM
			A	B	C	D	
SINIF	6	f	5	4	51	30	90
		%	5,6	4,4	56,7	33,3	100,0
	7	f	13	4	62	11	90
		%	14,4	4,4	68,9	12,2	100,0
TOPLAM		f	18	8	113	41	180
		%	10,0	4,4	62,8	22,8	100,0

Tablo 89’den araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 24. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde 7. sınıf öğrencilerinin bu soruya 6. sınıf öğrencilerine oranla daha fazla doğru cevap verdikleri görülmüştür. 7. sınıf öğrencilerinin %68,9’unun bu sorunun doğru cevabı olan “C” şikkını seçtikleri görülürken 6. sınıf öğrencilerin ise %56,7’si bu soruyu doğru cevaplamıştır. 6. sınıf öğrencilerinin %33,3’ü bu soruda yanlış cevaplardan en fazla “D” şikkını işaretlemişlerdir. 7. sınıf öğrencilerinin de %14,4’ü yanlış seçeneklerden en fazla “A” şikkını işaretledikleri görülmüştür.

SORU 25: Atatürk’ün “Vatan şartlı savunulmaz! Gerekirse ölünür” Sözü hangi duyguyu açıklamaktadır?

- A. Vatan sevgisi B. Dostluk sevgisi C. Millet sevgisi D. Cumhuriyet sevgisi

Tablo 90: 25. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU25				TOPLAM
			A	B	C	D	
SINIF	6	f	79	1	5	5	90
		%	87,8	1,1	5,6	5,6	100,0
	7	f	81	4	5	0	90
		%	90,0	4,4	5,6	,0	100,0
TOPLAM		f	160	5	10	5	180
		%	88,9	2,8	5,6	2,8	100,0

Tablo 90'dan araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 25. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem 6. sınıf hem de 7. sınıf öğrencilerinin bu sorunun doğru cevabı olan "A" şikkını yani "Vatan sevgisi" cevabını neredeyse hepsinin doğru cevapladığı görülmektedir (6. sınıf %87,8; 7. sınıf %90,0).

SORU 26: Ülkemizdeki turizm değerlerinin ulusumuz yararına yeterince değerlendirildiğini düşünüyor musunuz?

- A. Evet (Turizm değerlerimiz ulusumuz yararına kullanılmaktadır.)
B. Hayır (Turizm değerlerimiz ulusumuz yararına kullanılmamaktadır.)
C. Fikrim yok

Tablo 91: 26. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU26			TOPLAM
			EVET	HAYIR	FİKRİM YOK	
SINIF	6	f	58	12	20	90
		%	64,4	13,3	22,2	100,0
	7	f	57	17	16	90
		%	63,3	18,9	17,8	100,0
TOPLAM		f	115	29	36	180
		%	63,9	16,1	20,0	100,0

Tablo 91’den araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 26. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem 6. sınıf öğrencilerinin hem de 7. sınıf öğrencilerinin büyük çoğunluğunun “A” şıkkını seçtikleri yani “Evet (Turizm değerlerimiz ulusumuz yararına kullanılmaktadır.)” görüşünde oldukları görülmüştür. 6. sınıf öğrencilerin %22,2’si diğer seçeneklerden en fazla “C” şıkkını yani “Fikrim yok” seçeneğini işaretlerken 7. sınıf öğrencileri ise en fazla %18,9 oranında “B” şıkkını yani “Hayır (Turizm değerlerimiz ulusumuz yararına kullanılmamaktadır.)” seçeneğini işaretlemişlerdir.

SORU 27: Türkiye'yi yeraltı ve yerüstü kaynakları bakımından nasıl değerlendirirsiniz?

- A. Türkiye yeraltı ve yer üstü kaynakları bakımından zengin bir ülkedir.
B. Türkiye yeraltı ve yer üstü kaynakları bakımından fakir bir ülkedir.

Tablo 92: 27. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU27		TOPLAM
			A	B	
SINIF	6	f	78	12	90
		%	86,7	13,3	100,0
	7	f	71	19	90
		%	78,9	21,1	100,0
TOPLAM		f	149	31	180
		%	82,8	17,2	100,0

Tablo 92’den araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 27. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem 6. sınıf hem de 7. sınıf öğrencilerinin “A” şıkkını yani “Türkiye yer altı ve yer üstü kaynakları bakımından zengin bir ülkedir.” cevabını daha fazla oranda işaretledikleri görülmektedir (6. sınıf %86,7; 7. sınıf %78,9).

SORU 28: Siz gerektiği zaman en büyük hediye olmak üzere Türk Milleti'ne canınızı verir misiniz?

A. Veririm B. Vermem C. Kararsızım

Tablo 93: 28. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU28			TOPLAM
			A	B	C	
SINIF	6	f	79	1	10	90
		%	87,8	1,1	11,1	100,0
	7	f	77	4	9	90
		%	85,6	4,4	10,0	100,0
TOPLAM		f	156	5	19	180
		%	86,7	2,8	10,6	100,0

Tablo 93'den araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 28. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem 6. sınıf hem de 7. sınıf öğrencilerinin "A" şikkını yani "Veririm" cevabını daha fazla oranda işaretledikleri görülmektedir (6. sınıf %87,8; 7. sınıf %85,6).

SORU 29: Atatürk'ün "Yurt toprağı! Sana her şey feda olsun. Kutlu olan sensin. Hepimiz senin için fedaiyiz. Fakat sen Türk Milletini sonsuza kadar yaşatmak için feyizli kalacaksın." Sözleriyle millet sevgisini ifade etmiştir. Siz Atatürk'ün bu sözlerine katılıyor musunuz?

A. Katılıyorum B. Katılmıyorum

Tablo 94: 29. Soruya Verilen Cevapların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

			SORU29		TOPLAM
			KATILYORUM	KATILMIYORUM	
SINIF	6	f	88	2	90
		%	97,8	2,2	100,0
	7	f	86	4	90
		%	95,6	4,4	100,0
TOPLAM		f	174	6	180
		%	96,7	3,3	100,0

Tablo 94'den araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 29. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde hem 6. sınıf hem de 7. sınıf öğrencilerinin “A” şikkını yani “Katılıyorum” cevabını neredeyse hepsinin işaretlemiş olduğu görülmektedir (6. sınıf %97,8; 7. sınıf %95,6).

4.6. ALTINCI ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Alt Problem 6: Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Milli Bilinç testi puanları cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?

Araştırmanın altıncı alt problemi “Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Milli Bilinç Testi Puanları Cinsiyet Değişkene Göre Farklılaşmakta mıdır?” şeklinde ifade edilmişti. Bu alt probleme bağlı olarak çalışma grubu öğrencilerin milli bilinç testinden almış oldukları puanların istatistik değerleri Tablo 95’de verilmiştir.

Tablo 95: Araştırmaya Katılan Öğrencilerinin Milli Bilinç Testi Puanlarının Cinsiyet Değişkene Göre Farklılığı İçin t-testi Sonuçları

GRUP	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Erkek	76	20,92	4,68	178	-2,062	,041
Kız	104	22,22	3,38			

Tablo 95'den araştırmaya katılan öğrencilerinin milli bilinç testi puanları incelendiğinde erkek öğrencilerin test ortalamasının $\bar{X} = 20,92$ standart sapmasının ise 4,68 olduğu, kız öğrencilerin test ortalamasının $\bar{X} = 22,22$ standart sapmasının ise 3,38 olduğu görölmektedir. Bu sonuç, iki grubunun milli bilinç testi puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($t_{(178)} = -2,062$; $p < 0.05$). Bu sonuç ilköğretim sosyal bilgiler dersi alan kız öğrencilerin milli bilinçlerinin erkek öğrencilerden daha fazla olduğu şeklinde yorumlanabilir.

4.7. YEDİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Alt Problem 7: Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Milli Bilinç testi puanları sınıf değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?

Araştırmanın yedinci alt problemi ‘‘Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Milli Bilinç Testi Puanları Sınıf Değişkene Göre Farklılaşmakta mıdır?’’ şeklinde ifade edilmişti. Bu alt probleme bağlı olarak çalışma grubu öğrencilerin milli bilinç testinden almış oldukları puanların istatistik değerleri Tablo 96'da verilmiştir.

Tablo 96: Araştırmaya Katılan Öğrencilerinin Milli Bilinç Testi Puanlarının Sınıf Değişkene Göre Farklılığı İçin t-testi Sonuçları

GRUP	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
6. Sınıf	90	21,17	3,51	178	-1,716	,088
7. Sınıf	90	22,19	4,43			

Tablo 96'dan araştırmaya katılan öğrencilerinin milli bilinç testi puanları incelendiğinde 6. sınıf öğrencilerin test ortalamasının $\bar{X} = 21,17$ standart sapmasının ise 3,51 olduğu, 7.sınıf öğrencilerin test ortalamasının $\bar{X} = 22,19$ standart sapmasının ise 4,43 olduğu görölmektedir. Bu sonuç, iki grubunun milli bilinç testi puanları arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($t_{(178)} = -1,716$; $p > 0.05$). Bu sonuç ilköğretim sosyal bilgiler dersi alan 6. sınıf ve 7. sınıf öğrencilerin milli bilinçlerinin yakın olduğu şeklinde yorumlanabilir.

V. BÖLÜM

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara göre geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

5.1. SONUÇLAR

Araştırmanın uygulaması sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Araştırmanın birinci alt problemi olan “Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Milli Bilincin oluşumuna ilişkin İstiklal Marşı’ndan verilen mısralardan yaptığı çıkarım nasıldır?” alt problemi kapsamına giren sorular incelediğinde;

İstiklal Marşımızdan alınan mısralardan oluşan 2.soruya göre çalışma grubunda yer alan öğrencilerin çoğunluğunun (%62,2) doğru çıkarımlar yaptığı görülmüştür (Tablo 8).

İstiklal Marşımızdan alınan bir mısradan sorulan 6.soruya göre hem 6. hem de 7. sınıf öğrencilerinin verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin büyük çoğunluğunun bağımsızlıklarına düşkün oldukları, hürriyetlerinden hiçbir zaman vazgeçmeyecekleri yani bağımsızlık anlayışlarının gelişmiş olduğu tespit edilmiştir (Tablo 9).

Bu sonuçlar ışığında genel olarak çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Milli Bilincin oluşumuna ilişkin İstiklal Marşı'ndan verilen mısralardan yüksek düzeyde doğru çıkarımlar yaptığı görülmüştür.

2. Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Milli Bilincin oluşmasına yönelik verilen çoktan seçmeli testlere verdiği cevapların dağılımı nasıldır?” alt problemi kapsamına giren sorular incelendiğinde;

1.soruya göre öğrencilerinin tamamına yakınının (%95,0) toplumsal amaçlarının, ülkülerinin “Ülkemizin kalkınması ve gelişmesi için çalışmak” olduğu tespit edilmiştir (Tablo 10). Yine bu doğrultuda 4. soruya göre araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu (%40) Türkiye'nin bazı devletler tarafından tehlike olarak görülmesinin sebebi konusunda “Bazı komşu devletler kendi topraklarını genişletmek ve deniz hakimiyetini oluşturmak amacıyla Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin zayıflaması için çaba harcamaktadırlar”, “Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin gelişip güçlenmesini istememektedirler”, “Yurdumuz yıkıcı ve bölücü amaçlar taşıyan iç ve dış tehditlerle karşı karşıyadır” olarak birden fazla sebebi görmektedirler (Tablo 11).

7. soruya göre çalışma grubunda yer alan öğrencilerinin yarısından fazlasının (%56,1) ülkemizin jeopolitik önemi konusunda yüksek oranda bilgi sahibi oldukları ve bu önemi Çanakkale ve İstanbul Boğazlarına sahip olması, Asya ile Avrupa kıtalarının birbirine bağlandığı yerde olması, Yurdumuzun Ortadoğu'daki zengin petrol yataklarına yakın olması olarak sınıflandırdıkları tespit edilmiştir (Tablo 12).

12. soruya göre öğrenciler orman yangılarını önlemenin neden önemli olduğu konusunda; “Orman bir servettir, bir zenginlik kaynağıdır. Her yanan ormanla bu servetimiz azalmaktadır.” Görüşünü savunmaktadırlar (%51,1). Öğrencilerin %41,7'sinin ise “Orman bir servettir, bir zenginlik kaynağıdır. Her yanan ormanla bu servetimiz azalmaktadır” görüşüne ilaveten “Yanan yerlerde yeniden orman meydana getirmek güç ve pahalıdır. Çünkü yanan alanlardaki toprak verimsizdir. Bu alanların ağaçlandırılması uzun zaman alır.” görüşünü de içine alarak daha kapsamlı bir bakış açısına sahip oldukları tespit edilmiştir (Tablo 13).

16.soruya göre çalışma grubunda yer alan öğrencilerin büyük çoğunluğu (%88,3) vatanımız için canımızı seve seve verebilmemizin nedenini “Vatan bir milletin her şeyidir (Namusu, toprağı, birliğı, tarihi, ülküsü, dilidir.)” olarak işaretledikleri görülmektedir. Bu cevaptan da öğrencilerin vatanlarına olan sevgilerinin yüksek düzeyde olduğu ve bu sevginin nedeninin bilincinde olduklarını anlaşılmaktadır (Tablo 14).

21. soruya göre araştırmaya tabi tutulan öğrencilerin yarısından fazlasının (%57,8) çevre sorunlarının çözümünde kendilerine düşen görevleri: Ağaç dikme çalışması yapmak, başkasını rahatsız edecek şekilde gürültü yapmamak, çevreyi kirletmemek, kirletenleri engellemek olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir (Tablo 15). Ayrıca 22. soruya göre de çalışma grubunda yer alan öğrencilerin çoğunluğunun (%58,9) çevrenin korunmasında kendilerine düşen görevleri konusunda: Çevreyi kirleten maddeler üretmemeliyiz, kirleten insanları uyarmalıyız, Ormanlarda tarla açmamalıyız, Doğal kaynakları aşırı ve yanlış kullanmamalıyız düşüncelerine sahip oldukları tespit edilmiştir. Buradan öğrencilerde çevre bilincinin gelişmiş olduğunu görmekteyiz (Tablo 16).

23. soruya göre 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin büyük çoğunluğu (%77,8) için Türk Tarihi: “Bugünkü yaşamın geçmişini aydınlatan ve bugünün sorunlarını açıklayan bilgiler bütünü” nü ifade etmektedir. Buradan öğrencilerin tarihi neden öğrenmeleri gerektiğı konusunda yüksek oranda bilinç sahibi olduklarını görebilmekteyiz (Tablo 17) .

24.soruya göre çalışma grubunda yer alan öğrencilerin çoğunluğunun (%62,8) Atatürk’ün telgrafından doğru çıkarımı yaptığı görülmektedir (Tablo 18).

25.soruya göre araştırmaya tabi tutulan öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%88,9) Atatürk’ün “Vatan şartlı savunulmaz! Gerekirse ölünür” sözünün hangi duyguyu açıkladığı konusunda doğru cevap olan “Vatan sevgisi” seçeneğini işaretledikleri saptanmıştır. Bu da öğrencilerin vatan sevgisini diğer sevgilerden ayıran özelliklerin farkında olduklarını, vatan sevgisini diğer sevgilerden ayırt edebilme gücünün yüksek oranda gelişmiş olduğunu görmekteyiz (Tablo 19).

Tablo 97: Çalışma Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Milli Bilincin Oluşmasına Yönelik Verilen Çoktan Seçmeli Testlere Verdiği Cevapların Dağılımı

%	A	B	C	D
SORU 1	2,8	2,2	95,0	---
SORU 4	35,0	15,0	10,0	40,0
SORU 7	9,4	21,1	13,3	56,1
SORU 12	6,1	1,1	51,1	41,7
SORU 16	88,3	2,2	4,4	5,0
SORU 21	20,0	2,8	19,4	57,8
SORU 22	28,9	0,6	11,7	58,9
SORU 23	8,3	10,0	77,8	3,9
SORU 24	10,0	4,4	62,8	22,8
SORU 25	88,9	2,8	5,6	2,8

Bu sonuçlar ışığında genel olarak çalışma grubunda yer alan öğrencilerin soruların hepsinde yüksek oranda doğru cevap verdikleri görülmektedir.

3. Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Milli Bilincin oluşmasına yönelik görüşleri ne şekildedir?” alt problemi kapsamına giren sorular incelendiğinde;

3. soruya göre 6. ve 7. sınıf ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin tamamına yakını (%95,6) ülkemizin spor, sanat ve bilimsel alanlardaki başarılarından mutlu olmaktadır. Bu durum öğrencilerin vatan sevgisi ve milli beraberlik duygularının yerinde olduğunu göstermektedir (Tablo 20).

5. soruya göre çalışma grubunda yer alan öğrenciler büyük oranda Manda ve himayenin Türk milletinin karakterine aykırı olduğu görüşünde birleşmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaklaşık 3/4 ü bu görüştedir (%72,8). Geriye kalan kısmın (%27,2) bu görüşe katılmamasının nedeninin “Manda ve Himaye” kavramının bu öğrenciler tarafından daha önceden kazanılmamış olması olarak tespit edilmiştir. Bu görüşü anketin uygulanması sırasında öğrencilerin bir kısmının

“Manda ve Himaye”nin ne olduğunu sorma teşebbüsünde bulunmaları ortaya çıkarmıştır (Tablo 21).

8. soruya göre araştırmaya katılan öğrencilerin (%93,9) dilleri konusunda duyarlı oldukları, Türkçemizin daha da zenginleştirilmesini istedikleri ve Türkçenin diğer ülkelerde yabancı dil olarak öğretilmesini arzuladıkları tespit edilmiştir (Tablo 22).

9. soruya göre araştırmaya tabi tutulan öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%82,8) alışverişlerinde bilinçli olarak yerli malı satın almayı tercih ettikleri saptanmıştır (Tablo 23).

10. soruya göre 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin tamamına yakınının (%92,8) atalarından onlara miras kalan eserleri korumaları gerektiğinin bilincinde oldukları ve bu eserleri kendilerinin tarihi kültür değerleri olduğunun bilincinde oldukları için koruma eğiliminde oldukları saptanmıştır (Tablo 24).

11. soruya göre öğrencilerin ülkemizdeki doğal kaynakların yabancı sermaye tarafından işletilmesi konusunda %39,4’ünün bu konuda fikrinin olmadığını belirttikleri, %31,1’i ülkemizdeki doğal kaynakları kendimiz işletmeliyiz cevabını verdikleri, geriye kalan %18,3’ünün ülkemizdeki doğal kaynakların yabancı sermaye tarafından vergi verilerek işletilmesini uygun gördükleri, %11’1’inin ise ülkemizin doğal kaynaklarının yabancı sermaye tarafından işletilmesine karşı oldukları saptanmıştır (Tablo 25).

13. soruya göre araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlası (%63,3) Sosyal Bilgiler derslerinizin ülkedeki doğal kaynakların ulusal çıkarlarımız için kullanılması gerektiği konusunda yeterince fikir verdiğini düşünüyor. Geriye kalan kısmın ise büyük çoğunluğun (%26,1) bu konuda fikrinin olmadığını belirttiği, arta kalan öğrencilerin (%10,6) ise Sosyal Bilgiler derslerinizin ülkedeki doğal kaynakların ulusal çıkarlarımız için kullanılması gerektiği konusunda yeterince fikir vermediğini düşündükleri tespit edilmiştir (Tablo 26).

14. soruya göre Ülkemizin gelişip güçlenmesi için birlik, beraberlik ve dayanışma içinde olup ülkemiz için çalışmalıyız görüşüne anketin uygulandığı öğrencilerinin neredeyse tamamının (%92,8) katıldığı saptanmıştır. Bu durum öğrencilerde milli birlik ve dayanışma duygusunun kuvvetli olduğunu, ülkemizin

gelişip güçlenmesi için özveride bulunmaya hazır olduklarını göstermektedir (Tablo 27).

15. soruya göre hem 6. hem de 7. sınıf öğrencilerinin neredeyse tamamının (93,9) atalarının vatan uğruna kendilerini feda ettiklerinden dolayı vatan sevgisini diğer bütün sevgilerden üstün tuttukları tespit edilmiştir (Tablo 28).

17. soruya göre araştırmaya katılan öğrencilerin neredeyse tamamının (%92,8) toplumumuzun her bakımdan ilerlemesi ve kalkınması için üzerimize düşen görevi yapmalıyız düşüncesini taşıdıkları tespit edilmiştir (Tablo 29).

18. soruya göre 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin neredeyse tamamının (%97,8) vatana ve millete hizmet etmekten mutluluk duydukları saptanmıştır. Bu durum da öğrencilerin vatan ve millet sevgilerinin çok yüksek olduğunu açıkça göstermektedir (Tablo 30).

19.soruya göre anketin uygulandığı öğrencilerin neredeyse tamamı (%93,9) ülkemizin doğal zenginliklerimizin korunması, geliştirilmesi, en uygun ve verimli bir şekilde kullanılması bir vatandaş olarak herkesin görevi olduğunu düşünmektedirler (Tablo 31).

20.soruya göre ankete katılan öğrencilerin neredeyse tamamının (%95,6) Türk milletinin çağdaş bir toplum olmasını istedikleri saptanmıştır (Tablo 32).

26. soruya göre ilköğretim 2. kademe 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin yarısından fazlası (%63,9) ülkemizdeki turizm değerlerinin ulusumuz yararına yeterince değerlendirildiğini düşünüyor. Geriye kalan öğrencilerin bir kısmı (%20,0) ülkemizdeki turizm değerlerinin ulusumuz yararına yeterince değerlendirilip değerlendirilmediği konusunda fikrinin olmadığını belirtirken, kalan kısım (%16,1) ülkemizdeki turizm değerlerinin ulusumuz yararına kullanılmadığını düşünmektedir (Tablo 33).

27. soruya göre çalışma grubunda yer alan öğrencilerin büyük çoğunluğu (%82,8) Türkiye'nin yer altı ve yer üstü kaynakları bakımından zengin bir ülke olduğunu düşünmektedir. Bu noktada üzerinde yaşadıkları toprakların, vatanlarının, kıymeti hakkında bilinçlerinin yüksek olduğu saptanmıştır (Tablo 34).

28. soruya göre araştırmaya katılan ilköğretim 2. kademe öğrencilerinin neredeyse tamamının (%96,7) vatani için canını vermeye hazır olduğu görülmektedir (Tablo 35).

29.soruya göre çalışma grubunda yer alan öğrencilerin neredeyse tamamının (%96,7) Atatürk'ün “Yurt toprağı! Sana her şey feda olsun. Kutlu olan sensin. Hepimiz senin için fedaiyiz. Fakat sen Türk Milletini sonsuza kadar yaşatmak için feyizli kalacaksın.” sözleriyle ifade ettiği millet sevgisine katıldıkları görülmektedir. Bu noktada Atatürk'ün ifade ettiği sevgiyle aynı doğrultuda olumlu görüş sahibi oldukları, millet sevgisi duygusuna yüksek oranda sahip oldukları görülmektedir (Tablo 36).

Bu sonuçlar doğrultusunda yine öğrencilerin Milli Bilincin oluşmasına yönelik yüksek oranda olumlu cevaplar verdikleri görülmektedir.

4. Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Milli Bilince yönelik görüşleri cinsiyetlerine göre nasıl dağılmaktadır? alt problemi kapsamına giren bulgular incelendiğinde;

Birinci, ikinci ve üçüncü alt problemlerde tespit edilmiş olan sonuçları yansıtmakla birlikte genel olarak çalışma grubunda yer alan kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla milli bilinç konusunda daha fazla olumlu görüşe sahip oldukları, milli bilinç düzeylerinin daha yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5. Araştırmanın beşinci alt problemi olan “Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Milli Bilince yönelik görüşleri sınıf düzeylerine göre nasıl dağılmaktadır? alt problemi kapsamına giren bulgular incelendiğinde;

Birinci, ikinci ve üçüncü alt problemlerde tespit edilmiş olan sonuçları yansıtmakla birlikte genel olarak çalışma grubunda yer alan 7. sınıf öğrencilerinin bazı sorularda 6. sınıf öğrencilerine oranla daha yüksek oranda olumlu cevap verdikleri görülmüştür. 7. Sınıf öğrencilerinin bazı sorularda daha kapsamlı görüş sahibi oldukları görülmesine rağmen toplam doğru cevap sayıları incelendiğinde 6. sınıf ve 7. sınıf öğrencilerin milli bilinçlerinin birbirine yakın olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

6. Araştırmanın altıncı alt problemi olan Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Milli Bilinç testi puanları cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakta mıdır? alt problemi kapsamına giren bulgular incelendiğinde;

İki grubunun (Erkek ve Kız) milli bilinç testi puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($t_{(178)} = -2,062$; $p < 0.05$). Bu sonuç ilköğretim sosyal bilgiler dersi alan kız öğrencilerin milli bilinçlerinin erkek öğrencilerden daha fazla olduğu şeklinde yorumlanabilir (Tablo 95).

7. Araştırmanın yedinci alt problemi olan Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Milli Bilinç testi puanları sınıf değişkenine göre farklılaşmakta mıdır? alt problemi kapsamına giren bulgular incelendiğinde;

İki grubunun (6. ve 7. Sınıf) milli bilinç testi puanları arasında anlamlı bir fark olmadığını görülmüştür. ($t_{(178)} = -1,716$; $p > 0.05$). Bu sonuç ilköğretim sosyal bilgiler dersi alan 6. sınıf ve 7. sınıf öğrencilerin milli bilinçlerinin yakın olduğu şeklinde yorumlanabilir (Tablo 96).

Araştırma sonucu elde edilen bulgular incelendiğinde genel olarak öğrencilerin Milli Bilince yönelik doğru çıkarımlarda bulunduğu, Milli Bilinç konusunda yüksek oranda olumlu görüşe sahip oldukları, bu konuda Sosyal Bilgiler dersinin önemli bir etkiye sahip olduğu, başka bir söyleyişle öğrencilerin Milli Bilinç düzeylerinin yüksek oranda olmasında Sosyal Bilgiler dersinde yer alan kazanım, değer ve ara disiplinlerin önemli bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin Milli Bilinç düzeylerinin birbirine yakın olduğu, Cinsiyet değişkeni noktasında ise kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla Milli Bilinçlerinin daha iyi düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.2. ÖNERİLER

Çalışmada elde edilen sonuçlar ışığında şu önerilerde bulunabiliriz:

1. Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında ve ders kitaplarında milli ve manevi değerler artırılmalıdır.

2. Öğrencilere ülkemiz gerçekleri hakkında daha somut bilgiler aktarılmalı ve program ve ders kitaplarında söz konusu durumla ilgili kazanımlara yer verilmelidir.

3. Milli ve manevi değerler aktarılırken sadece bilgiyi vermekle yetinilmemeli, öğrencilerin verilen bilgileri uygulayabilmesi için gerekli ortam sağlanmalıdır.

4. Sadece Sosyal Bilgiler derslerinde değil diğer derslerde de milli ve manevi değerlerin aktarılabilceği kazanım ve konulara yer verilmelidir.

5. Milli birlik ve beraberlik konulu yardımcı eserlere yer verilerek öğrencilerin bu tür yardımcı kaynakları okumaları sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

ADIYEKE, Nuri (1997), “Osmanlı Siyasal Söyleminde Cemaat-Millet ve Anadolu Uygulaması” *Tarih ve Milliyetçilik I.Ulusal Tarih Kongresi Bildiriler*, Mersin, Mersin Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları.

ARSEVEN, Ali D. (2001), *Alan Araştırma Yöntemi*, Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

ATA, Bahri (2006), *Sosyal Bilgiler Öğretim Programı*, (Ed: ÖZTÜRK, Cemil), Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi, Ankara: PegemA Yayıncılık.

BALÇIK, Mehmet Berk (2002), “Milliyetçilik ve Dil Politikaları” *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce: Milliyetçilik*, İstanbul: İletişim Yayınları.

BALOĞLU, Burhan (2002), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemi*, İstanbul: Der Yayınları.

BARTH, James ve DEMİRTAŞ, Abdullah (1996), *İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Ankara: Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Yayınları.

BİNBAŞIOĞLU, Cavit (1981), *Özel Öğretim Yöntemleri*, Ankara: Binbaşioğlu Yayınevi.

BOZDAĞ, İsmet (1998), *Atatürk’ün Evrensel Boyutları*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

ÇİFTÇİ, Hasan (2007), “İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Atatürkçülük Kazanımlarına Dair Öğretmen Görüşleri”, *Yüksek Lisans Tezi*, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

ÇUBUKÇU, Ağâh (1985), “Atatürk ve Milliyetçilik” *Atatürk Milliyetçiliği Sempozyumu*: 20, Van-Hakkari: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yayınları.

DEMİREL, Özcan (2001), “Eğitimle İlgili Temel Kavramlar”, *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

DOĞAN, İsmail (2005), *Vatandaşlık Demokrasi ve İnsan Hakları*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

DOĞANAY, Ahmet (2002), Sosyal Bilgiler Öğretimi. *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi (1. Baskı)*: 15-46. Öztürk, C. ve Dilek, D. (Ed.), Ankara: Pegem A Yayıncılık.

DÖNMEZ, Cengiz (2003), Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirilmesi ve Ders Kitapları, *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu*. Şahin, Cemalettin (Ed.), Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

ERDEN, Münire (1998), *Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Ankara: Alkım Yayınevi.

ERÖZ, Mehmet (1987), *Atatürk Milliyetçilik Doğu Anadolu*, İstanbul: Türk Dünyası Araştırma Vakfı.

ERÖZDEN, Ozan (1997), *Ulus-Devlet*, Ankara: Dost Kitabevi.

ERSOY, Arife Figen (2007), “Sosyal Bilgiler Dersinde Öğretmenlerin Etkili Vatandaşlık Eğitimi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri”, *Doktora Tezi*, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

ERTÜRK, Selahattin (1997), *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Meteksan A.Ş

GÖKALP, Ziya (2010), *Türkçülüğün Esasları*, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

GÖZLER, Kemal (2001), “Devletin Bir Unsuru Olarak ‘Millet’ Kavramı”, Ankara: *Türkiye Günlüğü Dergisi*, s.64: 108-123.

GÜNGÖRDÜ, Ersin (2001), *İlkokullarda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Ankara: Nobel Yayınları.

KARAASLAN, Emine (2009), “İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Atatürkçülük Kazanımlarına Dair Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi”, *Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

KARASAR, Niyazi (2007), *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

KAVCAR, Cahit (1981), “Atatürk’ün Dil ve Edebiyat Konusundaki Görüşleri”, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, *Atatürk Devrimleri ve Eğitim Sempozyumu*: 158, 9-10 Nisan.

KESKİN, Mustafa (1999), *Atatürk’ün Millet ve Milliyetçilik Anlayışı*, Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.

KILIÇOĞLU, Gökçe (2009), “Sosyal Bilgiler Tanımı, Dünyada ve Ülkemizde Gelişimi ve Önemi”, (Ed. Safran, Mustafa), *Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

KISAKÜREK, Mehmet Ali ve PAYKOÇ, Fersun (1987), *Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

KIŞLALI, Ahmet Taner (1995), *Kemalizm Laiklik ve Demokrasi*, Ankara: İmge Kitabevi.

KOCATÜRK, Utkan (1992), “Atatürkçülük”, *Atatürkçü Düşünce*: 87, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.

KOMİSYON (1995), *İlköğretim Programı*, Ankara: MEB Yayınları.

KOMİSYON (2005), *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (4-5. sınıflar)*, Ankara: MEB Yayınevi.

KÖSTÜKLÜ, Nuri (1998), *Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimine Giriş*, Konya: Kuzucular Ofset.

KÖSTÜKLÜ, Nuri (2001), *Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi*, Konya: Günay Ofset.

LEWIS, Bernard (2004), *Modern Türkiye'nin Doğuşu*, Ankara: Türk Tarih Kurumu.

MAHIROĞLU, Ahmet (2006), “Avrupa Birliği, Yeni Eğitim Programları ve Vatandaşlık Eğitimi”, *Atatürk Döneminden Günümüze Cumhuriyetin Eğitim Felsefesi ve Uygulamaları Sempozyumu*: 315-317. Ankara: Gazi Üniversitesi, 16–17 Mart.

MEB (2005), *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6-7. sınıflar Öğretim Programı ve Kılavuzu (Taslak Basım)* Ankara: MEB Devlet Kitapları Müdürlüğü.

MOFFATT, M. P. (1957), *Sosyal Bilgiler Öğretimi (Çev. Nesrin Oran)*, İstanbul: Maarif Basımevi.

ORTAYLI, İlber (1985), “Osmanlı İmparatorluğu'nda Millet” *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi Cilt:4*, İstanbul: İletişim Yayınları.

OTLUOĞLU, Rahmi ve ÖZTÜRK, Cemil (2003), *Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Ankara, Pagema Yayıncılık.

ÖZDOĞAN, Günay Göksu (2001), *Turan'dan Bozkurt'a*, İstanbul: İletişim Yayınları.

ÖZTÜRK, Cemil (2006), *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

SELVİ, Kıymet (2004), “Vatandaşlık ve İnsan Hakları Dersinin Amaç ve İçeriğinin Değerlendirilmesi”, *Uluslararası Demokrasi Eğitimi Sempozyumu*: 303- 308. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 20-21 Mayıs.

SÖNMEZ, Veysel (1998), *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Öğretmen El Kitabı*, Ankara: Anı Yayıncılık.

SÖNMEZ, Veysel (1999), *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

SÖZER, Ersan (1998), *Kuramdan Uygulamaya Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.

SÖZER, Ersan (1998), “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme”, *Sosyal Bilgiler Öğretimi*, (Ed. Can, Gürhan), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

ŞENSES, Ayhan (2002), “İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinin Milli Bilincin Oluşmasındaki Önemi (Erzurum İli Oltu İlçesi Orcuk Köyü İlköğretim Okulu Örnek Çalışması)”, *Yüksek Lisans Tezi*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

TÜRKDOĞAN, Orhan (1999), *Niçin Milletleşme; Milli Kimliğin Yükselişi*, İstanbul: Alfa Kitabevi.

YAŞAR, Şefik (2005), “Sosyal Bilgiler Programı ve Öğretimi”, *Eğitimde Yansımalar VIII: Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu*: 329-342, Ankara: Sim Matbaacılık, 14-16 Kasım.

YÜCEL, Hasan Ali (2004), *İyi Vatandaş İyi İnsan*, İstanbul: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html>, (01.04.2011).

EKLER

EK-I: Anket Formu

Sevgili katılımcı,

Bu anket Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Bilim Dalı Yüksek Lisans Programında hazırlanacak olan yüksek lisans tezi için kullanılacaktır. Ankete vereceğiniz doğru ve samimi cevaplarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Okulun Adı: .....

Sınıfınız: ( ) 6 ( ) 7

Cinsiyetiniz: ( ) Erkek ( ) Kız

1- Ülkü: Bir topluluğun gelecekte ulaşmak istediği ve toplumu ilgilendiren yüce amaçlara, milletçe istenen beklenti ve özleyişe denir.

Türk çocuğu olarak sizin ülkenüz aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

- A. Zengin bir ülkeye yerleşip, zengin olmak
- B. Çalışmadan kolay yoldan para kazanmak
- C. Ülkemizin kalkınması ve gelişmesi için çalışmak

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme tanı;

Düşün altında binlerce kefansız yatani.

Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır atanı;

Verme dünyaları alsanda bu cennet vatani.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?

Şüheda fışkıracak toprağı sıksan şüheda.

2- Bu mısralardan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A. Vatanımızın sıradan bir toprak parçası olmadığı,
- B. Atalarımızın vatanımızı korumak için kendilerini feda ettikleri,
- C. Vatanımızı ağaçlandırarak, daha da güzelleştirmek gerektiği,
- D. Gerektiğinde vatanımızı korumak için her türlü fedakarlığı yapmamızın zorunlu olduğu.

3- Ülkemizin spor, sanat ve bilimsel alandaki uluslararası başarıları sizi mutlu eder mi?

- A. Evet
- B. Hayır
- C. Kısmen

4- Genç ve dinamik bir nüfusa sahip olan Türkiye'yi bazı devletler kendileri için bir tehlike olarak görmektedirler. Bunun nedeni hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin gelişip güçlenmesini istememektedirler.
- B. Bazı komşu devletler kendi topraklarını genişletmek ve deniz hakimiyetini oluşturmak amacıyla Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin zayıflaması için çaba harcamaktadırlar.
- C. Yurdumuz yıkıcı ve bölücü amaçlar taşıyan iç ve dış tehditlerle karşı karşıyadır.
- D. Hepsi doğrudur.

5- Sivas Kongresi'nde, Türk Milletinin karakterine aykırı olduğu gerekçesi ile "manda ve himaye" konusu reddedilmiştir. Bu konuda sizin görüşünüz;

- A. Katılıyorum
- B. Katılmıyorum

**Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım,
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış şaşarım.**

6- Yukarıda İstiklal Marşı'nın iki mısrası verilmiştir. Bu mısradan Türk Milletine ait hangi özellik çıkartılamaz?

- A. Bağımsızlığına düşkün olması
- B. Büyüklerine saygılı olması
- C. Eski tarihlerden beri hür ve bağımsız yaşaması
- D. Hürriyetinden hiçbir zaman vazgeçemeyeceği

7- Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin Jeopolitik önemini artırır?

- A. Çanakkale ve İstanbul Boğazlarına sahip olması
- B. Asya ile Avrupa kıtalarının birbirine bağlandığı yerde olması
- C. Yurdumuzun Ortadoğu'daki zengin petrol yataklarına yakın olması
- D. Hepsi doğrudur

8- Bizim okullarımızda yabancı dil olarak İngilizce, Fransızca ve Almanca gibi dersler okutulmaktadır. Bizim Türkçemizin de zenginleştirilip yabancı devletlerdeki okullarda Türkçe dersi olarak okutulmasını ister misiniz?

- A. Evet (İsterim)
- B. Hayır (İstemem)

9- Alışverişlerinizde bilinçli olarak yerli malı almayı tercih eder misiniz?

- A. Evet (Bilinçli olarak alacağım ürünün yerli malı olmasını gözetirim.)
- B. Hayır (Yerli veya Yabancı olmasından çok marka ve kalitesine bakarım.)

10- Sizce atalarımızdan kalan hanları, hamamları, medreseleri, kaleleri, camileri vb. (öncelikli olarak) niçin koruma gereği duyarız?

- A. Tarihi kültür değerlerimiz olduğu için
- B. Turizm değerleri olduğu için

11- Ülkemizdeki doğal kaynakların yabancı sermaye tarafından işletilmesi konusunda görüşleriniz nedir?

- A. Vergi vererek işletebilirler
- B. İşletmelerine karşıyım
- C. Kendimiz işletmeliyiz
- D. Fikrim yok

12- Orman yangınlarını önlemek sizce neden önemlidir?

- A. Yanan yerlerde yeniden orman meydana getirmek güç ve pahalıdır. Çünkü yanan alanlardaki toprak verimsizdir.
- B. Bu alanların ağaçlandırılması uzun zaman alır.
- C. Orman bir servettir, bir zenginlik kaynağıdır. Her yanan ormanla bu servetimiz azalmaktadır.
- D. Hepsi doğrudur.

13- Sosyal Bilgiler derslerinizin ülkedeki doğal kaynakların ulusal çıkarlarımız için kullanılması gerektiği konusunda yeterince fikir verdiğini düşünüyor musunuz?

- A. Evet
- B. Hayır
- C. Fikrim yok

14- Ülkemizin gelişip güçlenmesi için birlik, beraberlik ve dayanışma içinde olup ülkemiz için çalışmalıyız.

- A. Katılıyorum
- B. Katılmıyorum
- C. Fikrim yok

15- Vatanımız için atalarımız kan dökmüştür. Bunun için vatan sevgisi diğer bütün sevgilerden daha önemlidir. Sizce ise?

- A. Doğru (Katılıyorum)
- B. Yanlış (Katılmıyorum)

16- Vatanımız için neden canımızı seve seve veririz?

- A. Vatan bir milletin her şeyidir (Namusu, toprağı, birliğı, tarihi, ülküsü, dilidir.)
- B. Toprağımız olduğu için,
- C. Üzerinde yaşayıp geçimimizi temin ettiğimiz için,
- D. Babamızdan, dedemizden kaldığı için.

17- Toplumumuzun her bakımdan ilerlemesi ve kalkınması için herkes üzerine düşen görevi yapmalıdır?

A. Katılıyorum   B. Katılmıyorum

18- Vatana ve millete hizmet etmekten mutluluk duyar mısınız?

A. Evet   B. Hayır

19- Ülkemizin doğal zenginliklerimizin korunması, geliştirilmesi, en uygun ve verimli bir şekilde kullanılması bir vatandaş olarak herkesin görevidir.

A. Katılıyorum   B. Katılmıyorum

20- Türk milletinin çağdaş bir toplum olmasını ister misiniz?

A. Evet (İsterim)   B. Hayır (İstemem)

21- Aşağıdakilerden hangisi çevre sorunlarının çözümünde bizlere düşen görevlerdendir?

- A. Ağaç dikme çalışması yapmak
- B. Başkasını rahatsız edecek şekilde gürültü yapmamak
- C. Çevreyi kirletmemek, kirletenleri engellemek
- D. Hepsi doğrudur

22- Aşağıdakilerden hangisi çevremizin korunmasında bizlere düşen görevlerdendir?

- A. Çevreyi kirleten maddeler üretmemeliyiz, kirleten insanları uyarmalıyız
- B. Ormanlarda tarla açmamalıyız
- C. Doğal kaynakları aşırı ve yanlış kullanmamalıyız
- D. Hepsi

23- Türk Tarihi size neyi ifade ediyor?

- A. Okulda bir ders, başka bir şey değil
- B. Şimdiki yaşamımla hiç ilgili olmayan olmuş ve geçmişte kalmış bir şey
- C. Bugünkü yaşamın geçmişini aydınlatan ve bugünün sorunlarını açıklayan bilgiler bütünü
- D. Bir zulüm ve felaketler zinciri

24- Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk Cumhuriyetin ilanından sonra Yurt dışına gönderilecek öğrencilere “sizi birer kıvılcım olarak gönderiyorum volkan olarak dönmelisiniz.”telgrafını çekiyor.Mustafa Kemal bu sözü ile öğrencilerden ülke yararına ne istemektedir?

- A. Avrupa'da iyi bir tatil yapmalarını,
- B. Avrupa'da bol para kazanıp, biriktirmelerini,
- C. İyi bir eğitim alarak, bilim adamı olmalarını,
- D. Ülkemizle Avrupa ülkeleri arasında iyi ilişkiler kurmalarını.

25- Atatürk'ün “Vatan şartlı savunulmaz! Gerekirse ölünür” Sözü hangi duyguyu açıklamaktadır?

- A. Vatan sevgisi
- B. Dostluk sevgisi
- C. Millet sevgisi
- D. Cumhuriyet sevgisi

26- Ülkemizdeki turizm değerlerinin ulusumuz yararına yeterince değerlendirildiğini düşünüyor musunuz?

- A. Evet (Turizm değerlerimiz ulusumuz yararına kullanılmaktadır.)
- B. Hayır (Turizm değerlerimiz ulusumuz yararına kullanılmamaktadır.)
- C. Fikrim yok

27- Türkiye'yi yer altı ve yerüstü kaynakları bakımından nasıl değerlendirirsiniz?

- A. Türkiye yer altı ve yer üstü kaynakları bakımından zengin bir ülkedir.
B. Türkiye yer altı ve yer üstü kaynakları bakımından fakir bir ülkedir.

28- Siz gerektiği zaman en büyük hediye olmak üzere Türk Milleti'ne canınızı verir misiniz?

- A. Veririm B. Vermem C. Kararsızım

29- Atatürk'ün "Yurt toprağı! Sana her şey feda olsun. Kutlu olan sensin. Hepimiz senin için fedaiyiz. Fakat sen Türk Milletini sonsuza kadar yaşatmak için feyizli kalacaksın." Sözleriyle millet sevgisini ifade etmiştir. Siz Atatürk'ün bu sözlerine katılıyor musunuz?

- A. Katılıyorum B. Katılmıyorum

Anket Bitti.
Teşekkürler

EK-II: ARAŞTIRMA İZİN BELGELERİ

T.C.
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı :B.30.2.NĞÜ.0.72.00.00/559
Konu :Tez Araştırma İzni (Salih USLU)

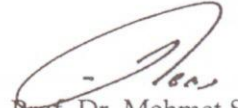
Niğde,15/04/2010

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi a)09.03.2010 tarih ve B.30.2.NĞÜ.0.41.00.00/282 sayılı yazınız.
b)Niğde Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 06.04.2010 tarih ve B.08.4.MEM.4.51.00.11-789-4753 sayılı yazısı.

Enstitünüz İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Salih USLU'nun, Prof.Dr.Remzi KILIÇ danışmanlığında çalıştığı "İlköğretim Okulları II. Kademe Sosyal Bilgiler Dersinin Milli Bilincin Oluşmasındaki Etkisi" konulu tezi için aşağıda belirtilen okullarda uygulama yapmasının uygun görüldüğüne dair Niğde Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğünün ilgi (b) de kayıtlı yazısı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. Mehmet ŞENER
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

EKLER:

1-İlgi (b) yazı ve Valilik Oluru (2 sayfa)

Sıra No	Uygulama Çalışması Yapılacak Okullar
1	19 Mayıs İlköğretim Okulu
2	Mehmet ve Emet Aydoğan İlköğretim Okulu
3	Hazım Tepeyran İlköğretim Okulu

T.C.
NİĞDE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.51.00.11-789-4449
Konu : Tez Araştırma İzni.

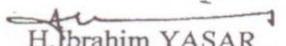
30/03/2010

VALİLİK MAKAMINA

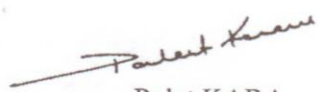
İlgi : Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.

İlgi yönerge doğrultusunda, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Bilimi Dalı yüksek lisans öğrencisi Salih USLU'nun Prof. Dr. Remzi KILIÇ danışmanlığında "İlköğretim Okulları II. Kademe Sosyal Bilgiler Dersinin Milli bilincin Oluşmasındaki Etkisi" konulu tez araştırma çalışmasının İlimiz Merkez 19 Mayıs İlköğretim Okulu, Mehmet ve Emet Aydoğan İlköğretim Okulu ve Hazım Tepeyran İlköğretim Okullarında yapması ile ilgili Niğde Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 10.03.2010 tarih ve 371 sayılı yazılıyla istenmekte olup, Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

H. İbrahim YAŞAR
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
29/03/2010

Polat KARA
Vali a.
Vali Yardımcısı

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

Adı Soyadı : Salih USLU

Doğum Yeri ve Yılı : Niğde-1987

Medeni Durumu : Bekar

E posta : salihuslu51@hotmail.com

Öğrenim Durumu:

Yüksek Lisans	Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü – Niğde İlköğretim-Sosyal Bilgiler Öğretim Programı	2008 - 2011
Lisans	Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi – Niğde Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	2004 - 2008
Lise	Niğde Atatürk Lisesi – Niğde Sosyal Bilimler	2001 - 2004
İlköğretim	Hazım Tepeyran İlköğretim Okulu - Niğde	1993 - 2001